

[LIBER RESPONSALIS.]

OBSERVATIONES PRAEVIAE AD COLLECTIONEM RESPENSORIORUM, ANTIPHONARUM, VERSUUM, etc.

730. Cum a paucis praevideamus legendam Collectionem hanc, quae notatu digniora in ea nobis occurrerunt hic indicare non pigebit.

In Codice Compendiensi nullum nomen praefert hic liber. Ex Responsoriis *Responsalis* a quibusdam dicitur (**Mabil., de Cursu Gall., pag. 398**). Ab Amalario Fortunato *Antiphonarius*, propter Antiphonas, ut ex ejusdem libro *de Ordine Antiphonarii* manifestum est; ob integrum officium ecclesiasticum, sive cursum tam nocturnum quam diurnum in eo descriptum, nonnulli Codicem hunc *Officalem* appellavere. Porro etsi libri hujus multi passim meminerint (**Amalar., l. IV, de eccl. Off., c. 29, et passim**), nemo tamen veterum Respons., Antiph., etc., complexionem adhuc publici juris fecit. Eam autem in lucem emittendam duximus, et quidem ex vetustissimo Codice, licet mendorum non experte, ut esset omnium liturgicon veluti complementum. Qui haec conferre voluerit cum hodiernis Antiphonariis, nihil fere de novo inventum in libros nostros ecclesiasticos observare gratissimum habebit, cum inter certissimas Ecclesiae catholicae notas, ea quae ab antiquitate petitur non ultimum aut inferiorem locum obtineat.

Ad cujus Ecclesiae usum fuerit descriptus Codex noster Compendiensis, obscurum est. Certe quamvis officium de sancto Benedicto exhibeat (quod nonnullis fortasse argumentum erit, monachos Benedictinos illo usos esse) in numero, tamen et distributione Psalmorum, tam pro nocturnis quam pro diurnis horis, et in multis aliis a sancti Benedicti regula non raro recedit. Multorum sanctorum in Gallia praesertim Belgica celebrium officia propria complectitur, ut sanctorum Remigii, Vedasti, Medardi, martyrum Crispini et Crispiniani, Quintini, etc. Unde conjicitur ad alicujus in Galliis Ecclesiae sacram suppellectilem primum pertinuisse. Aliunde vero quae leguntur in ordine ad Vesperas die sanctissimo Paschae, exscripta videntur ex Ordine Romano, ut eo loci observavimus. His omnibus trutinatis, existimamus veterem officii divini celebrandi ritum in Ecclesia Romana observatum, ex priorum summorum pontificum, maxime vero ex sancti Gregorii praescripto, hic exhiberi, Gallicanae cujusdam Ecclesiae usui accommodatum, accersitis propriis officiis sanctorum, quorum praesertim in Galliis celebris est memoria.

Hoc in libro, non solum majoribus solemnitatibus proprii Psalmi, tum in nocturnis tum in matutinis et vespertinis horis assignantur; sed etiam ubi officium praescribitur de communi sive apostolorum, sive martyrum, aut confessorum, etc., omissis Psalmis de feria,

praescribuntur alii qui praemissis Antiphonis conveniunt, uti etiam nunc in Ecclesia Romana usitatum.

Quemadmodum in libro Sacramentorum assignantur Orationes nonnullae *ad crucem*, *ad fontes*; ita etiam hac in Collectione indicantur Antiphonae, *ad crucem*, vel *ad fontes*, pro octava Theophaniae, forte quod in Theophania Baptismi Christi memoria celebraretur, et baptismus solemniter daretur.

In officio Purificationis, quod integrum est de sanctissima Virgine, observatione dignum Responsorium hoc: *Gaude, Maria; cunctas haereses sola interemisti, quae Gabrielis*, etc.

In Dominica 5 Quadragesimae, *de Passione*, jam tum nuncupata, Versus isti: *Eripe me ab homine malo, Eripe me de inimicis meis, Erue a framea, De ore leonis*, appellantur *Versi declinatorii*. Multi alii alibi occurrunt, ut in sanctissimo Paschae die, cum eodem titulo. Cur vero ita dicantur, nondum assequi potuimus, nisi ex mera conjectura; quam timide proferimus, donec certius aliquid nobis suppetat. Hi versus omnino discrepant ab illis qui in Responsoriiis inseruntur; idque habent singulare quod psalmodiam seu Psalmorum cantum claudant. Quando vero canuntur, facies ad altare convertitur, quem ritum observat Amalarius. Itaque dici potuerunt hi versus *declinatorii*, tum propter inclinationem seu conversionem vultus, et totius corporis ad Orientem aut altare; tum propter psalmodiae finem quem indicant; quae enim ad finem vergunt, ea declinare dicuntur.

In Dominica Palmarum Versus *Gloria, laus, et honor*, etc., minime leguntur.

In Ordine ad Vesperas diei Paschae legitur: *Et tunc vadunt ad sanctum Joannem ad Vestem*; cui loco illustrando adhibuimus conjecturam doctissimi Mabillonii in notis ad 1 Ordinem Romanum tomo II Musei Ital., pag. 37. Aliam hic accipe. Lib. III, epist. 3, sanctus Gregorius jubet ad se transmitti tunicam sancti Joannis, quae penes quemdam episcopum erat. Eam, ut optaverat, Romam delatam, et sub altari sancti Joannis in basilica Constantiniana collocatam narrat Joannes Diaconus, lib. III Vitae sancti Gregorii, **731** cap. 57 ac seq. *Quae quidem vestes*, inquit Joannes, *usque hactenus tantis miraculis coruscare probantur*, etc. Ab hac fortasse sacra tunica, basilica sancti Joannis, in qua asservabatur, dicta est *sanctus Joannes ad vestem*.

Non me latet Joannis Diac. testimonium a doctissimo Tillemontio reprobari (**Tom. I, Hist. eccl., in notis, pag. 640**), tanquam ipsi Gregorio contrarium. Verum in minime probat.

Post officium Ascensionis et Pentecostes legitur: *Añs in matutinis de sancto Germano*. De Antissiodorensi, an de Parisiensi, aut de alio quopiam Germano id sit intelligendum non liquido constat. Circa id tempus, nimirum maii die 28, celebratur natalis sancti Germani Parisiensis antistitis. De hoc festo in Codice Compendiensi agi vero propius videtur.

In officio de sancto Petro, Responsorium ultimum secundi nocturni praetereundum non est: *Tu es pastor ovium, princeps apostolorum; tibi tradidit Deus omnia regna mundi et ideo tibi traditae sunt claves regni coelorum*.

Amplissimum est, et ex solemnioribus officium de sancto Hippolyto martyre, die 13 augusti.

Quae canuntur in festo sanctorum Dionysii et sociorum martyrum Antiphonae et Responsoria, omnia desumuntur ex eorum Actis, in quibus sanctus Dionysius a sancto Clemente Petri apostoli successore missus traditur.

In nostro Codice legitur officium de sancto Andrea ex ejusdem Actis consarcinatum, quale fere nunc etiam in Breviario Romano habetur.

In festo sancti Thomae apostoli, ejus praedicationis et martyrii apud Indos fit mentio.

Inter Responsoria hic collecta quaedam inscribuntur *de auctoritate*. Quid hoc significet explicare conatur Amalarius, lib. de Ord. Antiphonarii, c. 53. At difficultatem tangit, non tollit, imo vix tantisper elevat. De re autem ita obscura silere malumus quam temere opinari.

Multa alia observatione non indigna in brevibus notis calci columnarum inscriptis offendes, quae ideo hic repetenda et retractanda non credimus.

SANCTI GREGORII MAGNI ROMANI PONTIFICIS LIBER RESPONSALIS SIVE ANTIPHONARIUS.

IN NOMINE DOMINI JESU CHRISTI.
Incipiunt Responsoria, sive Antiphonae per anni
circulum. (C)*

733 *In vigilia Dominicae primae de Adventu
Domini. Ad Vesperas.*

Antiph. Ecce nomen Domini venit de longinquo, et claritas ejus replet orbem terrarum.

Ad Invitatorium.

Antiph. Ecce venit Rex, occurramus obviam Salvatori nostro. *Item Antiph.* Regem venturum Dominum, venite adoremus. *Ant.* Angelus Domini nuntiavit Mariae, et concepit de Spiritu sancto, alleluia. *Ant.* Jerusalem, respice ad Orientem, et vide, alleluia.

Feria tertia.

Antiph. Antequam convenirent, inventa est Maria habens in utero de Spiritu sancto, allel. *Ant.* Quaerite Dominum dum inveniri potest, invocate eum dum prope est, alleluia.

Feria quarta.

Antiph. De Sion exivit lex, et Verbum Domini de Jerusalem. *Ant.* Veniet fortior post me, cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum ejus.

Feria quinta.

Antiph. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui. *Ant.* Exspectabo Dominum Salvatorem meum, et praestolabor eum, dum prope est, alleluia.

Feria sexta.

Antiph. Ecce veniet Deus, et homo de domo David sedere in throno, allel. *Ant.* Ex Aegypto vocavi filium meum; veniet ut salvet populum suum.

Sabbato.

Antiph. Sion, noli timere, ecce Deus tuus veniet, **734** alleluia. *Ant.* Ecce in nubibus coeli Filius hominis veniet, alleluia. *Ant.* Omnis vallis implebitur, et omnis mons et collis humiliabitur, et videbit omnis caro Salutare Dei. *Ant.* Veni, Domine, visitare nos in pace, ut laetemur coram te corde perfecto. *Ant.* Leva, Jerusalem, oculos, et vide potentiam Regis. Ecce Salvator venit solvere te a vinculo. *Ant.* Gaude et laetare, Jerusalem, quia Rex tuus venit tibi, de quo prophetae praedixerunt, angeli adoraverunt, quem cherubim et seraphim Sanctus, Sanctus, Sanctus proclamant.

Responsoria in Dominica secunda.

Resp. Jerusalem, cito veniet salus tua; quare moerore consumeris? Nunquid consiliarius non est tibi, quia innovabit te dolor. Salvabo te, et liberabo te, noli timere. *Vers.* Israel, si me audieris, non erit in te deus recens, neque adorabis deum alienum; ego enim Dominus. Salvabo te, etc. *Resp.* Ecce Dominus veniet, et omnes sancti ejus cum eo; et erit in die illa lux magna. Et exhibunt de Jerusalem, sicut aqua munda; et regnavit Dominus in aeternum super omnes gentes. *Vers.* A solis ortu et occasu, ab aquilone et mari. Et regnavit. *Resp.* Docebit nos Dominus vias suas, et ambulavimus in semitis ejus, quia de Sion exivit lex, et Verbum Domini de Jerusalem. *Vers.* Ex Sion species decoris ejus; Deus noster manifeste veniet. Quia de Sion. *Resp.* Jerusalem, surge et sta in excelso; et vide jucunditatem quae veniet tibi a Deo tuo. *Vers.* Leva in circuitu oculos tuos, et vide et contemplare. *Vers.* Civitas Jerusalem, noli flere, quoniam doluit Dominus super te, et auferet a te omnem tribulationem. *Vers.* Ecce dominator Dominus. Et auferet. *Resp.* Ecce Dominus veniet, protector noster, Sanctus Israel, coronam regni habens in capite suo. *Vers.* Ecce dominator Dominus. Coronam. *Resp.* Sicut mater consolatur filios suos, ita consolabor vos, dicit Dominus; et de Jerusalem civitate **735** quam elegi, veniet vobis auxilium; et videbitis et gaudebit cor vestrum. *Vers.* Deus a Libano veniet, et sanctus. *Resp.* Jerusalem, plantabis vineam in montibus tuis et exaltabis, quia dies Domini veniet. Surge, Sion, convertere a Deo tuo, gaude et laetare, Jacob, quia de medio gentium Salvator tuus veniet. *Vers.* Deus a Libano veniet, et sanctus de monte umbroso et condenso. Gaude. *Resp.* Egredietur Dominus de Samaria, a porta quae respicit ad Orientem, et veniet in Bethlehem ambulans super aquas redemptionis Judae. Tunc salvus erit omnis homo, quia ecce veniet. *Vers.* Deus a Libano veniet. Tunc. *Resp.* Rex noster adveniens Christus, quem Joannes praedicavit Agnum esse venturum. *Vers.* Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Quem Joannes.

In matutinis Laudibus.

Antiph. Ecce in nubibus coeli Dominus veniet cum potestate magna, all. *Ant.* Urbs fortitudinis nostrae Sion, Salvator ponetur in ea murus et antemurale. Aperite portas quia nobiscum Deus, allel. *Ant.* Ecce apparebit Dominus, et non mentietur. Si moram fecerit, exspecta eum, quia veniet et non tardabit, all. *Ant.* Montes et colles cantabunt coram Deo laudem, et omnia ligna silvarum plaudent manibus, quoniam veniet Dominus, dominator in regnum aeternum, alleluia, alleluia.

In Evangelio.

Antiph. Super solium David, et super regnum ejus sedebit in aeternum, allel. *Antiph.* Beata es, Maria, quae credidisti; perficientur in te quae dicta sunt tibi a Domino, alleluia.

Feria secunda.

Antiph. De coelo veniet dominator Dominus, et in manu ejus honor et imperium. *Ant.* Ecce Rex venit Dominus terrae, et ipse auferet jugum captivitatis nostrae. *Ant.* Ego baptizavi vos aqua; ille baptizabit vos Spiritu sancto, alleluia.

Feria tertia.

Antiph. Super te, Jerusalem, orietur Dominus; et gloria ejus in te videbitur. *Ant.* Vox clamantis in deserto, parate viam Domini, rectas facite semitas Dei nostri.

Feria quarta.

Antiph. Ecce mitto angelum meum, qui praeparavit viam tuam ante faciem tuam. *Ant.* Sion, renovaberis et videbis justum tuum, qui venturus est in te. *Ant.* Rex noster adveniet Christus, quem Joannes praedicavit Agnum esse futurum.

Feria quinta.

Antiph. Tu es qui venturus es, Domine, quem exspectavimus, ut salvum facias populum tuum. *Ant.* Qui post me venit ante me factus est, cujus non sum dignus calceamenta solvere. *Ant.* Juxta est salus mea, ut veniat; et justitia mea, ut reveletur, dicit Dominus.

Feria sexta.

Antiph. Dicite, pusillanimes, confortamini, ecce Dominus Deus noster veniet. *Ant.* Cantate Domino canticum novum, laus ejus ab extremis terrae.

736 Sabbato.

Antiph. Levavit Dominus signum in nationibus, et congregavit dispersos Israel. *Ant.* Ante me non est formatus Deus, et post me non erit, quia mihi curvabitur omne genu, et confitebitur omnis lingua.

Responsoria in Dominica tertia de Adventu.

Resp. Ecce apparebit Dominus super nubem candidam, et cum eo sanctorum millia. Et habens in vestimento, et in femore suo scriptum: Rex Regum et Dominus dominantium. *Vers.* Ecce dominator Dominus cum virtute veniet. Et habens. *Resp.* Bethlehem civitas Dei summi, ex te exiet dominator Israel, et egressus ejus, sicut a principio dierum aeternitatis. Et magnificabitur in medio universae terrae. Et pax erit in terra nostra dum venerit. *Vers.* Deus a Libano. Et egressus. *Resp.* Qui venturus est veniet et non tardabit. Jam non erit timor in finibus nostris, quoniam ipse est Salvator noster. *Vers.* Ex Sion species decoris ejus, Deus noster manifeste veniet. Quoniam ipse est. *Resp.* Suscipe Verbum, virgo Maria, quod tibi a Domino per angelum transmissum est. Concipies per aurem Dominum pariter et hominem, ut benedicta dicaris inter omnes

mulieres. *Vers.* Ave, Maria, gratia plena; Dominus tecum. Ut benedicta. *Resp.* Aegypte, noli flere, quia dominator tuus veniet tibi; ante cujus conspectum movebuntur abyssi; liberare populum tuum de manu potentis. *Vers.* Ecce Dominus. *Resp.* Prope est ut veniat tempus ejus, et dies ejus non elongabuntur; miserebitur Dominus Jacob, et Israel salvabitur. *Vers.* Qui venturus est veniet et non tardabit. Jam non erit timor in finibus nostris. *Resp.* Descendit Dominus sicut pluvia in vellus; orietur in diebus ejus justitia et abundantia pacis. *Vers.* A solis ortu et occasu. Orietur. *Resp.* Veni, Domine, et noli tardare; relaxa facinora plebi tuae, et revoca dispersos in terram suam. *Vers.* A solis ortu. Et revoca. *Vers.* Ecce Dominus. *Resp.* Ecce radix Jesse, ascendit in salutem populorum; ipsum gentes deprecabuntur, et erit nomen ejus gloriosum. *Vers.* Deus a Libano veniet. Et erit. *Resp.* Docebit vos Dominus vias suas, et ambulavit vos in semitis ejus, quia de Sion exivit lex, et Verbum Domini de Jerusalem. *Vers.* Ex Sion species. Et Verbum.

In matutinis Laudibus.

Antiph. Veniet Dominus, et non tardabit. Et illuminat abscondita tenebrarum, et manifestabit se ad omnes gentes, alleluia. *Ant.* Jerusalem, gaude gaudio magno, quia veniet tibi Salvator, alleluia. *Ant.* Dabo in Sion salutem, et in Jerusalem gloria mea, alleluia. *Ant.* Montes et colles humiliabuntur, et erunt prava in directa, et aspera in vias planas. Veni, Domine, et noli tardare, alleluia. *Ant.* Juste et pie vivamus, expectantes beatam spem et adventum Domini. *In Evangel.* *Antiph.* Joannes autem cum audisset vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, ait illi; Tu es qui venturus es, an alium expectamus? *Ant.* Ite, dicite Joanni: Caeci vident, surdi audiunt, claudi curantur, leprosi mundantur. *Ant.* Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Dicite Joanni **737** quae vidistis: Ad lumen redeunt caeci, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur, alleluia.

Feria secunda.

Antiph. Dicit Dominus, poenitentiam agite; appropinquavit enim regnum coelorum, alleluia. *Ant.* Beatam me dicent omnes generationes, quia ancillam humilem respexit Dominus.

Feria quarta.

Antiph. Consurge, consurge, induere fortitudinem, brachium Domini. *Ant.* Elevare, elevare, consurge, Jerusalem; solve vincula colli tui, captiva filia Sion.

Feria quinta.

Antiph. Omnis vallis implebitur, et omnis mons et collis humiliabitur, et videbit omnis caro Salutare Dei. *Ant.* Ponam in Sion salutem, et in Jerusalem gloria mea, alleluia. *Ant.* Ponent Domino gloriam, et laudem ejus in insulis nuntiabunt, quia ecce veniet et non tardabit. *Ant.* Consolamini, consolamini, popule meus, dicit Deus vester. *Ant.* Laetamini cum Jerusalem, et exultate in ea, omnes qui diligitis eam in aeternum. *Ant.* Docebit nos de viis suis Dominus, et ambulabimus in semitis ejus.

Feria sexta.

Antiph. Dies Domini sicut fur ita in nocte veniet, et vos estote parati, quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet. *Ant.* Quomodo fiet istud, angelus Dei, quia virum in concipiendo non pertuli?

Sabbato.

Antiph. Audis, Maria virgo, Spiritus sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi. *Ant.* Hoc est testimonium quod perhibuit Joannes: Qui post me venit ante me factus est. *Ant.* Multiplicabitur ejus imperium, et pacis non erit finis. *Ant.* Dabit ei Dominus sedem David Patris sui, et regnabit in aeternum. *Ant.* Ecce virgo concipiet et pariet filium; et vocabitur nomen ejus Emmanuel. *Ant.* Gaudete in Domino semper, iterum dico, gaudete, Dominus enim prope est. *Ant.* Venite, ascendamus ad montem Domini, quia de Sion exivit lex, et verbum Domini de Jerusalem.

Responsoria in Dominica quarta.

Resp. Canite tuba in Sion; vocate gentes, annuntiate populis, et dicite: Ecce Deus Salvator noster adveniet. *Vers.* A solis ortu et occasu. Salvator. *Resp.* Octava decima die decimi mensis jejunabitis, dicit Dominus, et mittam vobis Salvatorem et propugnatorem pro vobis, qui vos praecedat, et introducat in terra quam juravi patribus vestris. *Vers.* Ego sum Dominus Deus vester, qui eduxi vos de terra Aegypti. *Resp.* Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est, et ipse erit exspectatio gentium. *Vers.* Pulchriores sunt oculi ejus vino, et dentes ejus lacte candidiores. Et ipse. *Resp.* Me oportet minui, illum autem crescere. Qui post me venit ante me factus est, cujus non sum dignus corrigiam calceamenti ejus solvere. *Vers.* Hoc est testimonium quod perhibuit Joannes. Qui. *Resp.* Ecce jam venit plenitudo temporum [temporis], in quo misit Deus Filium suum in terris natum de Virgine, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret. **738** *Vers.* Prope est ut veniat tempus ejus, et dies ejus non elongabuntur. Ut eos. *Resp.* Virgo Israel, revertere in civitatibus tuis. Usquequo dolens averteris? Generabis Dominum Salvatorem oblationem novam in terra. Ambulabunt homines in Salvatione. *Vers.* A solis ortu. Ambulabunt. *Resp.* Juravi, dicit Dominus, ut [ne] ultra jam irascar super terram. Montes et colles suscipiant justitiam meam. Ecce firmamentum pacis erit in Jerusalem. *Vers.* A solis ortu. Suscipiant. *Resp.* Non discedimus a te, vivificabis nos, Domine, et nomen tuum invocabimus. Ostende faciem tuam, et salvi erimus. *Vers.* Domine Deus virtutum, converte nos. Ostende. *Resp.* Intuemini quantus sit iste qui ingreditur ad salvandas gentes; ipse est sol justitiae, cujus generatio non habet finem. *Vers.* Ecce dominabuntur [dominabitur] a mari usque ad mare. Cujus generatio.

In matutinis Laudibus.

Antiph. Canite tuba in Sion, quia prope est dies Domini. Ecce veniet ad salvandum nos, alleluia, alleluia. *Ant.* Ecce veniet desideratus cunctis gentibus, et replebitur gloria domus Domini, alleluia. *Antiph.* Erunt prava in directa et aspera in vias planas. Veni, Domine, et noli tardare, alleluia. *Ant.* Dominus veniet, occurrите illi, dicentes: Magnum principium et regni ejus non erit finis; Deus fortis, dominator, princeps pacis, alleluia, alleluia. *Ant.* Omnipotens sermo tuus, Domine, a regalibus sedibus venit, alleluia. *Ant.* Exsulta satis, filia Sion, quia ecce Rex tuus venit tibi justus et Salvator, alleluia, *Ant.* Ecce concipiens in utero et paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, et Filius Altissimi vocabitur.

In Evangelio.

Antiph. Ecce Deus noster, exspectamus eum, et salvabit nos, alleluia. *Ant.* Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, alleluia. *Ant.* Ex quo facta est vox salutationis tuae in auribus meis, exsultavit in gaudio infans in utero meo, alleluia. *Ant.* Estote parati, similes hominibus exspectantibus Dominum, quando revertatur ad nuptias.

Responsoria infra eamdem hebdomadam.

Resp. Clama in fortitudine, qui annuntias pacem; dic civitatibus Judae et habitatoribus Sion: ecce Deus noster quem exspectabamus adveniet. *Vers.* Ecce dominator Dominus. Quem. *Resp.* Orietur stella ex Jacob, et exsurget homo de Israel; et confringet omnes duces alienigenarum. Et erit omnis terra possessio ejus. *Vers.* A solis ortu. *Resp.* Egredietur Dominus, et praeliabitur contra gentes; et stabunt pedes ejus supra montes Olivarum ad Orientem. *Vers.* Ex Sion species decoris. Et stabunt. *Resp.* Praecursor pro nobis ingreditur agnum [Agnus] sine macula secundum ordinem Melchisedech, Pontifex factus est in aeternum, et in saeculum saeculi. *Vers.* Ecce dominator Dominus. Pontifex. *Resp.* Videbunt gentes justum tuum, et cuncti reges inclytum tuum. Et vocabitur tibi nomen novum, quod os Domini nominavit. *Vers.* Ecce dominator Dominus. Quod os. *Resp.* Emitte Agnum, Domine, dominatorem terrae, de petra deserti, ad montem filiae Sion. *Vers.* Ex Sion species. De petra. *Resp.* Germinaverunt campi eremi, germen odoris Israel; quia ecce Deus noster cum virtute veniet, **739** splendor ejus cum eo. *Vers.* Ecce dominator. *Resp.* Rorate, coeli, desuper, et nubes pluant justum: aperiatur terra, et germinet Salvatorem. *Vers.* Emitte Agnum, Domine. *Resp.* Veniet nobis salus a Domino gloriae, et conteret jugum grave, et solvet vincula peccatorum nostrorum, quia potens est. *Vers.* Ecce dominator. *Resp.* Egredietur Dominus de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet, et erit justitia cingulum lumborum ejus, et fides cinctorium renum ejus. *Vers.* Ex Sion species. Et erit. *Resp.* Paratus esto, Israel, in occursum Domini, quoniam venit firmans montes, et creans Spiritus et annuntians in hominibus Christum esse venturum. *Vers.* Ecce dominator. *Resp.* Annuntiatum est per Gabriel archangelum ad Mariam virginem: de introitum regis [Da introitum Regi]. Et ingressus est per splendidam regionem, aurem Virginis, visitare palatium uteri; et regressus est per auream virginis portam. *Ant.* Ave, Maria. Et. *Resp.* Radix Jesse qui exurgat judicare gentes; in eum gentes sperabunt, et erit nomen ejus gloriosum. *Vers.* Ex Sion species.

Antiphonae de feria secunda, in Matutinis.

Antiph. Ecce veniet Dominus princeps regum terrae: beati qui parati sunt occurrere illi. *Antiph.* Dum venerit Filius hominis, putas inveniet fidem super terram? *Ant.* Ecce jam venit plenitudo temporis in quo misit Deus Filium suum in terris. *Ant.* Haurietis aquas in

gaudio de fontibus Salvatoris. *Ant.* Egredietur Dominus de loco sancto suo; veniet et [ut] salvet populum suum.

In Evangelio.

Antiph. Egredietur virga de radice Jesse, et replebitur omnis terra gloria Domini, et videbit omnis caro Salutare Dei. *Ant.* Ecce Dominus noster cum virtute veniet, et ipse conteret jugum captivitatis nostrae. *Ant.* Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite vias Dei nostri.

Feria tertia, in Matutinis.

Antiph. Rorate, coeli, desuper, et nubes pluant justum; aperiatur terra, et germinet Salvatorem. *Antiph.* Emitte Agnum, Domine, dominatorem terrae, de petra deserti, a monte filiae Sion. *Ant.* Ut cognoscamus, Domine, in terra viam tuam; in omnibus gentibus Salutare tuum. *Ant.* Da mercedem, Domine, sustinentibus te, ut prophetae tui fideles inveniantur. *Ant.* Lex per Moysen data est, et veritas per Jesum Christum facta est.

In Evangelio.

Antiph. Vocabitur nomen ejus Emmanuel, quod interpretatur nobiscum Deus. *Ant.* Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum. *Ant.* Maria autem conservabat omnia verba haec conferens in corde suo. *Ant.* Tu, Bethlehem terra Juda, non eris minima inter principes Juda. Ex te enim exiet qui regat populum meum Israel.

Feria quarta, in matutinis Laudibus.

Noli [Nolite] timere; quinta enim die veniet ad vos Dominus noster. *Ant.* Prophetiae praedicaverunt nasci Salvatorem de virgine Maria. *Ant.* Spiritus Domini super me, evangelizare pauperibus misit me. *Ant.* Ecce veniet Dominus, ut sedeat cum principibus,

et solium glorie teneat. *Ant.* Annuntiate populis et dicite: Ecce Deus Salvator noster **740** veniet. *Ant.* Propter Sion non tacebo, donec egrediatur, ut splendor justus ejus.

In Evangelio.

Antiph. Missus est Gabriel angelus ad Mariam virginem desponsatam Joseph. *Ant.* Joseph, fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam; quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est, alleluia.

Feria quinta, in Matutinis.

Antiph. De Sion veniet Dominus omnipotens, ut salvum faciat populum suum. *Ant.* Convertere, Domine, aliquantulum, et ne tardas [tarda, *vel* tardes] venire ad servos tuos. *Ant.* De Sion veniet qui regnaturus est Dominus Emmanuel; magnum nomen ejus. *Ant.* Ecce Dominus meus et honorabo eum; Deus Patris mei, et exaltabo eum. *Ant.* Dominus legifer noster, Deus Rex noster, ipse veniet et salvabit nos.

In Evangelio

Antiph. Dominus in potestate magna, et videbit eum omnis caro. *Ant.* Dicite: Pusillanimes, confortamini. *Ant.* Estote parati, similes hominibus expectantibus Dominum, quando revertatur ad nuptias. *Ant.* Vigilate animo; in proximo est Dominus Deus noster. *Ant.* Veniet iterum angelus tuus, et docebit nos vias tuas, Domine. *Ant.* Intuemini quantus sit iste gloriosus, qui ingreditur ad salvandos populos.

Feria sexta, in Matutinis.

Antiph. Constantes estote, videbitis auxilium Domini super vos, *Ant.* Ad te, Domine, levavi animam meam; veni, et eripe me, Domine, ad te confugi. *Ant.* Veni, Domine, et noli tardare; relaxa facinora plebi tuae Israel. *Ant.* Deus a Libano veniet, et splendor ejus sicut lumen erit. *Ant.* Ego autem ad Dominum aspiciam, et expectabo Dominum Salvatorem

meum. *Ant.* Completi sunt dies Mariae ut pareret filium suum primogenitum. *Ant.* Ecce completa sunt omnia quae dicta sunt per angelum de virgine Maria.

Antiphonae majores in Evangelio.

Antiph. O Sapientia! quae ex ore Altissimi prodiisti, attingens a fine usque ad finem fortiter, suaviter, disponensque omnia, veni ad docendum nos viam prudentiae. *Ant.* O Adonai, dux domus Israel! qui Moysi in igne flammae rubi apparuisti, et ei in Sina legem dedisti, veni ad redimendum nos in brachio extento. *Ant.* O radix Jesse! qui stas in signum populorum, super quem reges continebunt os suum, quem gentes deprecabuntur, veni ad liberandum nos, jam noli tardare. *Ant.* O clavis David, et sceptrum domus Israel! qui aperis et nemo claudit, claudis et nemo aperit, veni et educ vinctum de domo carceris, sedentem in tenebris, et umbra mortis. *Ant.* O Oriens splendor lucis aeternae, et Sol justitiae! veni et illumina sedentem in tenebris et umbra mortis. *Ant.* O Rex gentium, et desideratus earum, lapisque angularis! qui facis utraque unum, veni, salva hominem quem de limo formasti. *Ant.* O Emmanuel Rex et legifer noster, expectatio gentium et Salvator earum! veni ad salvandum nos, Dominus Deus noster. *Ant.* O Virgo virginum! quomodo fiet istud, quia nec primam similem visa es, nec habere sequentem? **741** Filiae Jerusalem, quid admiramini? Divinum mysterium hoc quod cernitis. *Ant.* Orietur sicut sol Salvator mundi, et descendet in utero Virginis sicut imber super gramen, alleluia.

Versi declinatorii.

Vers. Ex Sion species. *Vers.* Egredietur Dominus. *Vers.* Egredietur virga. *Vers.* Constantes estote. *Vers.* Ostende nobis, Domine. *Vers.* Rorate, coeli, desuper. *Vers.* Emitte Agnum, Domine. *Vers.* Super te, Jerusalem. *Vers.* Excita, Domine. *Vers.* Hodie scietis. *Vers.* Crastina die delebitur. *Vers.* Crastina erit vobis.

Responsoria de vigilia ante Natale Domini.

Resp. Sanctificamini hodie, et estote parati, quia die crastina videbitis majestatem Dei in vobis. *Vers.* Hodie scietis quia veniet Dominus, et mane videbitis gloriam Dei. Majestatem. *Resp.* Constantes estote, videbitis auxilium Domini super vos. Judaea et Jerusalem, nolite timere, cras egrediemini, et Dominus erit vobiscum. *Vers.* Vos qui in pulvere estis, expurgiscimini et laudate, ecce Dominus veniet cum salute. Cras. *Resp.* Die illa

occulta habitationis suae egressus est Filius Dei; descendit visitare et consolare omnes, qui cum de toto corde desiderabant. *Vers.* Ex Sion species. Descendit. *Resp.* Sanctificamini, filii Israel, dicit Dominus, in die enim crastina descendet Dominus, et auferet a vobis omnem languorem. *Vers.* Ecce Dominus veniet, et [ut] salvos nos faciat et illuminat abscondita tenebrarum. Et auferet.

In Matutinis.

Antiph. Judaea et Jerusalem, nolite timere; cras egrediemini, et Dominus erit vobiscum, alleluia. *Ant.* Hodie scietis quia veniet Dominus, et mane videbitis gloriam ejus. *Ant.* Crastina die, delebitur iniquitas terrae, et regnabit super nos Salvator mundi. *Ant.* Exspectetur sicut pluvia eloquium Domini, et descendit super nos sicut ros, Deus noster. *Antiph.* Crastina erit vobis salus, dicit Dominus exercituum. *Ant.* Magnificatus est, cujus vultum desiderat universa terra. *Ant.* Magnificatus est Rex pacificus super omnes reges universae terrae.

In Evangelio.

Antiph. Orietur Sol, *ut supra.* *Ant.* Scitote, quia prope est regnum Dei; amen dico vobis quia non tardabit. *Ant.* Levate capita vestra, ecce appropinquavit redemptio vestra. *Ant.* Dum ortus fuerit Sol de coelo, videbitis Regem regum procedentem a Patre tanquam sponsus de thalamo suo.

In vigilia Natalis Domini, ad Vesperas.

Vers. Tanquam sponsus. *Ant.* Dum ortus, *ut supra.* *Ad Invitator.* *Ant.* Christus natus est nobis. Venite. *Ant.* Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. *Psal.* Quare fremuerunt gentes? Tanquam sponsus Dominus procedens de thalamo suo. *Psal.* Coeli enarrant gloriam. *Ant.* Diffusa est gratia. *Psal.* Eructavit. *Vers.* Tanquam sponsus.

Resp. unde supra.

Resp. Hodie nobis coelorum Rex de Virgine nasci **742** dignatus est, ut hominem perditum ad regna coelestia revocaret. Gaudet exercitus angelorum, quia salus aeterna humano generi apparuit. *Vers.* Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Gaudet. *Resp.* Hodie nobis de coelo pax vera descendit, hodie per totum mundum melliflui

facti sunt coeli. *Vers.* Gloria in excelsis Deo. Hodie per. *Resp.* Descendit de coelis missus ab arce Patris. Introivit per aurem Virginis in regionem nostram, indutus stolam purpuream. Et exivit per auream portam lux et decus universae fabricae mundi. *Vers.* Tanquam sponsus Dominus procedens de thalamo suo. Indutus.

In secundo nocturno.

Antiph. Suscepimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui. *Psalm.* Magnus Dominus. *Ant.* Orietur in diebus Domini abundantia pacis, et dominabitur. *Psal.* Deus, iudicium tuum Regi da. *Ant.* Veritas de terra orta est, et justitia de coelo prospexit. *Psal.* Benedixisti, Domine. *Vers.* Diffusa est gratia.

Resp. unde supra.

Resp. Quem vidistis, Pastores, dicite? Annuntiate nobis in terris quis apparuit? Natum vidimus in choro angelorum Salvatorem Dominum. *Vers.* Natus est nobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus in civitate David. Natum. *Resp.* O magnum mysterium, et admirabile sacramentum, ut animalia viderent Dominum natum jacentem in praesepio! Beata Virgo, cujus viscera meruerunt portare Christum Dominum. *Vers.* Domine, audivi auditum tuum et timui; consideravi opera tua, et expavi in medio duorum animalium. Jacentem. *Resp.* Beata Dei genitrix Maria, cujus viscera intacta permanent. Hodie genuit Salvatorem saeculi. *Vers.* Ave, Maria, gratia plena, Dominus tecum. Hodie.

In tertio nocturno.

Antiph. Ipse invocabit me, alleluia. Pater meus es tu, alleluia, alleluia. *Psal.* Misericordias Domini in aeternum. *Ant.* Laetentur coeli, et exsultet terra ante faciem Domini, quoniam venit. *Psal.* Cantate Domino. *Ant.* Notum fecit Dominus, alleluia, Salutare suum, alleluia, alleluia. *Psalm.* Cantate 2. *Vers.* Ipse invocavit me. *Resp.* Sancta et immaculata virginitas, quibus te laudibus referam nescio, quia quem coeli capere non poterant, tuis gremiis contulisti. *Vers.* Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui. Quia quem. *Resp.* Beata viscera Mariae virginis, quae portaverunt aeterni Patris Filium, et beata ubera quae factaverunt Christum Dominum; quia hodie pro salute mundi de Virgine nasci dignatus est. *Vers.* Ave, Maria. Quia hodie. *Resp.* Ecce Agnus Dei, qui tollit peccata mundi, ecce de quo dicebam vobis: Qui post me venit ante me factus, cujus non sum dignus corrigiam calceamenti solve. *Vers.* Hoc est testimonium quod perhibuit Joannes. *Resp.* Benedictus qui venit in nomine Domini, Deus Dominus et illuxit nobis, alleluia, alleluia. *Vers.* Lapidem quem reprobaverunt aedificantes, hic factus est in caput anguli. A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris, alleluia. *Resp.* Congratulamini mihi omnes qui diligitis

Dominum, quia cum essem parvula, placui Altissimo, **743** et de meis visceribus genui Deum et hominem. *Vers.* Beatam me dicent omnes generationes. Quia. *Vers.* Casta parentis viscera, coelestis intrat gratia, venter puellae bajulat, secreta quae non noverat. *Resp.* Beata et venerabilis Virgo, quae sine tactu pudoris, mater inventa est Salvatoris. Jacebat in praesepio, et fulgebat in coelo. *Vers.* Domine, audivi auditum tuum, et expavi. Jacebat. *Resp.* Continet in gremium coelum terramque regentem. Virgo Dei genitrix, procures comitantur haeredem, per quos orbis ovans Christo sub principe pollens. *Vers.* Virgo Dei genitrix, quem totus non capit orbis, in tua se clausit viscera factus homo. Per quem. *Resp.* Confirmatum est cor Virginis, in quo divina mysteria angelo narrante concepit, reforma [speciosum forma] prae filiis hominum castis suscepit visceribus; et benedicta in aeternum Deum nobis protulit et hominem. *Vers.* Domus pudici pectoris templum repente fit Dei, intacta nesciens virum, Virgo concepit Filium. Deum. *Resp.* Nesciens mater Virgo virum, peperit sine dolore. Salvatorem saeculorum ipsum Regem angelorum, sola Virgo lactabat ubera de coelo plena [ubere pleno]. *Vers.* Ave, Maria. *Vers.* Beata viscera. *Resp.* O Regem coeli cui talia famulantur obsequia! Stabulo ponitur qui continet mundum; jacet in praesepio et in coelis regnat. *Vers.* Domine, audivi auditum tuum, et timui. Consideravi opera tua, et expavi; in medio duorum animalium. Jacentem. *Resp.* In Patre manet aeternitas, quia non peribit in matre virginitas; et per intactum corpus egressus, qui in salutem omnium natus est, invisibilis non dedignatus est carne nasci. Non dereliquit imperium. *Vers.* Tanquam sponsus Dominus. Non. *Resp.* Te laudant angeli, sancta Dei genitrix, quae virum non cognovisti, et Dominum in tuo utero bajulasti. Concepisti per aurem Dominum nostrum, ut benedicta dicaris inter omnes mulieres. *Vers.* Ipsum genuisti, quem in praesepe posuisti, quem adorat multitudo angelorum. Ut benedicta. *Resp.* Verbum caro factum est, et habitavit in nobis; et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre plenum gratiae et veritatis. *Vers.* Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil. Et vidimus. *Resp.* Hodie Dominus ex utero Virginis nasci dignatus est, in quem regnandus egressus est ut nos redimeret. *Vers.* Hodie saeculorum Rex de Virgine natus apparuit. In quem. *Resp.* Hic est dies, in quo ad salvanda omnia lux orta est mundo, de qua nuntiante angelo impletum est utero Virginis. Natus est nobis Salvator omni populo, quem Regis gentium prophetae attestati sunt. *Vers.* Natus est nobis, *ut supra.* *Resp.* Hic qui advenit nemo scit naturam ejus, nisi ipse solus. Vocatur Verbum Domini, habens vestem praeclaram, et omnis chorus angelorum in albis sequuntur eum. *Vers.* Tanquam sponsus. Et omnis. *Item Vers.* Ecce advenit dominator Dominus; et regnum in manu ejus, et potestas, et imperium. Habens. *Resp.* Ecce advenit dominator Dominus sempiternus, et regnum in manu ejus, et potestas, et imperium. *Vers.* Et factus est principatus super humerum ejus. Et regnum.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Quem vidistis, pastores, dicite, annuntiate nobis in terris, quis apparuit. Natum vidimus in choro angelorum Salvatorem Dominum, alleluia, **744** alleluia. *Ant.* Genuit puerpera Regem, cui nomen aeternum, et gaudia matris habens cum virginitate pudoris, nec primam similem visa est, nec habere sequentem, alleluia. *Ant.* Facta est cum angelo multitudo coelestis exercitus laudantium et dicentium: Gloria in excelsis Deo, et in terra pax

hominibus bonae voluntatis, alleluia. *Ant.* Angelus ad Pastores ait: Annuntio vobis gaudium magnum, quia natus est nobis hodie Salvator mundi, alleluia. *Ant.* Parvulus filius hodie natus est nobis, et vocabitur Deus fortis, alleluia, alleluia. *Vers.* Benedictus qui venit.

In Evangelio.

Antiph. Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis, alleluia, alleluia. *Ant.* Ecce advenit dominator Dominus; et regnum in manu ejus, et potestas, et imperium, alleluia, alleluia. *Ant.* Dum medium silentium tenerent omnia, et nox in suo cursu iter ageret, omnipotens sermo tuus, Domine, a regalibus sedibus venit, alleluia. *Ant.* Virgo verbo concepit. *Ant.* Nesciens mater Virgo. *Ant.* Beatus venter qui te portavit, Christe; et beata ubera quae te lactaverunt Dominum et Salvatorem mundi, alleluia. *Ant.* Verbum caro factum est, et habitavit in nobis; et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis. Alleluia, alleluia, alleluia. *Ant.* Natus est nobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus in civitate David. *Ant.* Virgo Dei genitrix quem totus non capit orbis, in tua se clausit viscera factus homo. Vera fide genitus purgavit crimina mundi, et tibi virginitas inviolata manet. *Ant.* Ecce de quo Joannes dixit: Christus natus est in Israel, et regni ejus non erit finis. *Ant.* Beata mater, et innupta Virgo gloriosa regina mundi.

Ad Tertiam.

Antiph. Verbum caro factum est, alleluia, alleluia. *Vers.* Et habitavit in nobis, alleluia, alleluia. *Vers.* Ipse invocavit me.

Ad Sextam.

Resp. Notum fecit Dominus, alleluia, alleluia. *Vers.* Salutare suum, alleluia, alleluia. *Vers.* Verbum caro factum est.

Ad Nonam.

Resp. Revelabitur gloria Domini, alleluia, alleluia. *Vers.* Et videbit omnis caro Salutare Dei nostri, alleluia, alleluia. *Vers.* Notum fecit.

In die, ad Vesperas.

Antiph. Tecum principium in die virtutis tuae, in splendoribus sanctorum. Ex utero ante luciferum genui te. *Psalm.* Dixit Dominus. *Ant.* Redemptionem misit Dominus populum suum [populo suo]. Mandavit in aeternum testamentum suum. *Psalm.* Confitebor tibi, Domine. *Ant.* Exortum est in tenebris lumen rectis corde, misericors et miserator et justus Dominus. *Psalm.* Beatus vir. *Ant.* Apud Dominum misericordia et copiosa apud eum redemptio. *Psal.* De profundis. *Ant.* De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. *Psal.* Memento. *Vers.* Verbum caro factum est.

In Evangelio Antiphonae.

Antiph. Lux orta est super nos, quia hodie natus est **745** Salvator, alleluia. *Ant.* Virgo hodie fidelis, etsi verbum genuit incarnatum, Virgo mansit et post partum, quem laudantes omnes dicimus: Benedicta tu in mulieribus. *Ant.* Gaudeamus omnes fideles: Salvator noster natus est in mundo. Hodie processit proli [proles] magnifici germinis, et perseverat pudor virginitatis, alleluia. *Ant.* Hodie Christus natus est. *Ant.* Hodie intacta. *Ant.* Magnum nomen Domini.

Ad Tertiam.

Resp. Puer natus est nobis, alleluia, alleluia. *Vers.* Et filius datus est nobis, alleluia, alleluia. *Vers.* Tecum principium.

Ad Sextam.

Resp. Verbum caro factum est, alleluia, alleluia. *Vers.* Et habitavit in nobis, alleluia, alleluia. *Vers.* Verbum caro factum est.

Ad Nonam.

Resp. Notum fecit Dominus, alleluia, alleluia. *Vers.* Salutare suum, alleluia, alleluia. *Vers.* Ipse invocavit me.

Ad Vesperas.

Resp. Benedictus qui venit in nomine Domini. *Vers.* Deus Dominus, et illuxit nobis, alleluia, alleluia. *Vers.* Verbum caro factum est.

In vigilia sancti Stephani martyris, ad Invitatorium.

Antiph. Regem martyrum Dominum. *Antiph.* Beatus vir qui in lege Domini meditatur, voluntas ejus permanet die ac nocte, et omnia quaecunque faciet semper prosperabuntur. *Psal.* Ipsum. *Ant.* Beatus iste sanctus, qui confisus est in Domino, praedicavit praeceptum Domini, constitutus est in monte sancto ejus. *Psal.* Quare fremuerunt gentes. *Ant.* Tu es gloria mea, tu es susceptor meus, Domine, tu exaltans caput meum; et exaudisti me de monte sancto tuo. *Psal.* Domine, quis habitabit. *Vers.* Voce mea.

Resp. unde supra.

Resp. Lapidabant Stephanum invocantem et dicentem: Domine Jesu, accipe spiritum meum, et ne statuas illis hoc peccatum. *Vers.* Positis autem genibus Stephanus orabat, dicens: Domine Jesu. *Resp.* Videbant omnes Stephanum qui erant in concilio, et intuebantur vultum ejus, tanquam vultum angeli stantem inter illos. *Vers.* Stephanus autem plenus gratiae et veritatis, faciebat prodigia et signa magna in populo. Et intuebantur. *Resp.* Video coelos apertos, et Jesum stantem a dextris virtutis Dei. Domine Jesu, accipe spiritum meum, et ne

statuas illis hoc peccatum, quia nesciunt quid faciunt. *Vers.* Ejicientes eum extra civitatem lapidabant Stephanum invocantem et dicentem: Domine Jesu.

In secundo nocturno.

Antiph. Invocantem exaudivit Dominus Sanctum suum; Dominus exaudivit eum et constituit eum in pace. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Laetentur omnes qui sperant in te, Domine, quoniam tu benedices justo. Scuto bonae voluntatis coronasti eum. *Psal.* Verba mea. *Ant.* Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra. Quia gloria et honore coronasti sanctum tuum, et constituisti eum super opera manuum tuarum. *Psal.* Ipsum. *Vers.* Gloria et honore.

746 Responsoria.

Resp. Stephanus plenus gratiae et veritatis, faciebat prodigia et signa magna in populo. *Vers.* Stephanus vidit coelos apertos, vidit et introivit. Faciebat. *Resp.* Stephanus servus Dei quem lapidabant Judaei, vidit coelos apertos; vidit, et introivit; beatus homo cui coeli patebunt. *Vers.* Stephanus autem plenus gratia et fortitudine, faciebat prodigia et signa magna in populo. Beatus homo cui. *Resp.* Hesternae die Dominus natus est in terris, ut Stephanus nasceretur in coelis; ingressus est Dominus mundum, ut Stephanus ingrederetur in coelis. *Vers.* Stephanus vidit coelos apertos, vidit et introivit. Ingressus.

In tertio nocturno.

Antiph. Domine, iste sanctus habitabit in tabernaculo tuo, operatus est justitiam, requiescet in monte sancto tuo. *Psal.* Domine, quis. *Ant.* Vitam petiit a te, et tribuisti ei, Domine; gloriam et magnum decorem imposuisti super eum. Posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso. *Psal.* Domine in virtute. *Ant.* Hic accipiet benedictionem a Domino, et misericordiam a Deo Salutari suo, quia haec est generatio quaerentium Dominum. *Psal.* Domini est terra. *Vers.* Posuisti, Domine.

Resp. unde supra.

Resp. Intuens in coelum beatus Stephanus vidit gloriam Dei, et ait: Ecce video coelos apertos, et filium hominis stantem a dextris virtutis Dei. *Vers.* Vidit beatus Stephanus coelos apertos,

vidit et introivit. Ecce video. *Resp.* Impii super justum jacturam fecerunt, ut eum morti traderent; at ille gaudens suscepit lapides, ut mereretur accipere coronam gloriae. *Vers.* Stephanus autem plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo. Ut mereretur. *Resp.* Stephanus vidit coelos apertos, vidit, et introivit; beatus homo cui coeli patebunt. *Vers.* Positis autem genibus, Stephanus orabat, dicens: Domine Jesu Christe, accipe Spiritum meum. Beatus homo. *Resp.* Impetum fecerunt unanimes in eum; ejecerunt eum extra civitatem invocantem et dicentem: Domine, accipe spiritum meum. *Vers.* Positis autem genibus Stephanus orabat, dicens: Domine. *Resp.* Lapidēs torrentis illi dulces fuerunt, ipsum sequuntur omnes animae justae. *Vers.* Justum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi regnum Dei. Ipsum. *Resp.* Patefactae sunt januae coeli Christi martyri beato Stephano, qui in numero sanctorum inventus est primus; et ideo triumphat in coelis coronatus. *Vers.* Vidit beatus Stephanus coelos apertos, vidit, et introivit. Et ideo.

Antiphonae in Matutinis.

Antiph. Lapidaverunt Stephanum, et ipse invocabat Dominum, dicens: Ne statuas illis hoc peccatum. *Ant.* Lapidēs torrentis illi dulces fuerunt; ipsum sequuntur omnes animae justae. *Ant.* Adhaesit anima mea post te, quia caro mea lapidata est pro te, Deus meus. *Ant.* Stephanus vidit coelos apertos; vidit, et introivit; beatus homo cui coeli patebunt. *Ant.* Ecce video coelos apertos, et Jesum stantem a dextris Dei.

In Evangelio.

Antiph. Stephanus autem plenus gratia et veritate, faciebat signa magna in populo. *Ant.* Positis genibus **747** Stephanus orabat dicens: Domine Jesu Christe, ne statuas illis hoc peccatum. *Ant.* Impii super justum jacturam fecerunt, ut eum morti traderent; at ille gaudens suscepit lapides, ut mereretur accipere coronam gloriae, alleluia. *Ant.* Dicit Dominus, Saule, Saule, quid me persequeris? Martyrem meum Stephanum ego te faciam servo meo. *Ant.* Stephanus servus Dei quem lapidabant Judaei, vidit coelos apertos, vidit, et introivit; beatus homo cui coeli patebunt. *Ant.* Impetum fecerunt unanimiter in eum, et ejicientes eum extra civitatem lapidabant invocantem et dicentem: Domine, suscipe spiritum meum. *Ant.* Sepelierunt Stephanum viri timorati, et fecerunt planctum magnum super eum. *Ant.* Patefactae sunt januae coeli Christi martyri beato Stephano, alleluia.

In vigilia sancti Joannis evangelistae, ad Vesperas.

Vers. In omnem terram. *Ant.* Valde honorandus est beatus Joannes, qui supra pectus Domini in coena recubuit.

Ad Invitatorium.

Antiph. In sanctorum confessorum.

In primo nocturno.

Antiph. In omnem terram. *Psal.* Coeli enarrant. *Ant.* Clamaverunt. *Psal.* Benedicam Dominum. *Ant.* Constitues, eos principes. *Psalm.* Eructavit. *Vers.* In omnem terram.

Responsoria unde supra.

Resp. Valde honorandus est beatus Joannes, qui supra pectus Domini in coena recubuit; cui Christus in cruce matrem Virginem virgini commendabat. *Vers.* Mulier, ecce filius tuus; ad discipulum autem: Ecce mater tua. Cui Christus. *Resp.* In illa die suscipiam te, serve meus, et ponam te sicut signaculum in conspectu meo, quoniam ego elegi te, dicit Dominus. *Vers.* In tribulatione invocasti me, exaudivi te, et liberavi te. Quoniam ego. *Resp.* Qui vicerit, faciam illum columnam in templo meo, dicit Dominus, et scribam super eum nomen tuum [meum], et nomen civitatis novae Jerusalem. *Vers.* In illum diem suscipiam te, servo meo [serve meus]. Et scribam.

In secundo nocturno.

Antiph. Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham. *Psal.* Omnes gentes. *Ant.* Dedisti haereditatem timentibus nomen tuum, Domine. *Psal.* Exaudi, Deus, deprecationem. *Ant.* Annuntiaverunt opera Dei, et facta ejus intellexerunt. *Psal.* Exaudi, Deus, orationem. *Vers.* Dedisti haereditatem.

Responsoria.

Resp. Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his, et scripsit haec, et scimus quia verum est testimonium ejus. *Vers.* Valde honorandus est beatus Joannes, qui supra pectus Domini in coena recubuit. *Resp.* Ecce honorandus es in conspectu meo. Coronavi te, dicit Dominus, noli timere, quia tecum sum semper et adjuvi te. *Vers.* In tribulatione. *Resp.* Iste est Joannes qui supra pectus Domini in coena recubuit. Beatus apostolus, cui revelata sunt secreta coelestia. *Vers.* Iste est Joannes, cui Christus in cruce. *Vers.* Ecce puer meus electus quem elegi; posui super eum Spiritum meum. Beatus.

748 In tertio nocturno.

Antiph. Exaltabuntur cornua justi, allel. *Psalm.* Confitebimur. *Ant.* Lux orta est justo, allel. rectis corde, alleluia, alleluia. *Psalm.* Dominus regnavit, exsultet. *Ant.* Custodiebant testimonia ejus et praecepta ejus alleluia. *Psalm.* Dominus regnavit, irascantur. *Vers.* Annuntiaverunt opera ejus.

Responsoria unde supra.

Respons. Iste est Joannes, cui Christus in cruce matrem Virginem virgini commendabat. *Vers.* Mulier, ecce filius. *Resp.* In medio Ecclesiae aperuit os ejus, et implevit eum Dominus Spiritus sapientiae et intellectus. *Vers.* Misit Dominus manum suam, et tetigit os ejus. Et implevit. *Resp.* Cibavit illum panem vitae et intellectus, et aqua sapientiae salutaris potavit illum: et exsultavit [exaltavit] cum apud proximos suos. *Vers.* In medio Ecclesiae aperuit os ejus. Et exsultavit. *Resp.* Ecce ego. *Resp.* Tollite. *Resp.* Fuerunt.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Hic est discipulus ille qui testimonium perhibuit, scimus quia verum est testimonium ejus. *Ant.* Hic est discipulus meus, sic eum volo manere donec veniam. *Ant.* Ecce puer meus electus quem elegi, posui super eum spiritum meum. *Ant.* Sunt de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant filium hominis in regno suo. *Ant.* Sic eum volo manere donec veniam. *Vers.* Justus ut palma florebit.

In Evangelio.

Antiph. In medio Ecclesiae. *Ant.* Iste est Joannes, qui supra pectus Domini in coena recubuit; beatus apostolus cui revelata sunt secreta coelestia. *Antiph.* Iste est Joannes, qui supra pectus Domini in coena recubuit, quem diligebat Jesus. *Antiph.* Iste est Joannes, cui Christus in cruce matrem Virginem commendabat. *Ant.* Virgo est electus a Domino, atque inter caeteros magis dilectus, allel. *Ant.* Virgo electus a Domino vir [Virgo] in aevum permansit, allel.

In vigilia Innocentum, ad Vesperas.

Vers. Justorum animae. *Antiph.* Istorum est enim regnum coelorum, qui contempserunt vitam mundi, et pervenerunt ad praemia regni, et laverunt stolas suas in sanguine agni.

Ad Invitatorium.

Antiph. Mirabilem Dominum. *Ant.* Regem martyrum.

In primo Nocturno.

Antiph. In lege Domini fuit voluntas ejus die ac nocte. *Psalm.* Beatus vir. *Ant.* Praedicans praeceptum Domini, constitutus est in monte sancto ejus. *Psalm.* Quare fremuerunt. *Ant.* Voce mea ad Dominum clamavi, et exaudivit me de monte sancto suo. *Psalm.* Domine, quid multiplicati sunt. *Vers.* Voce mea.

Responsaria unde supra.

Resp. Sub altare Dei audiui voces occisorum; quare non defendis sanguinem nostrum? et acceperunt divinum responsum: adhuc sustinete modicum, donec impleatur numerus fratrum vestrorum. *Vers.* Vidi sub altare Dei animas sanctorum, propter verbum Domini quod habebant, et clara voce **749** dicebant. Quare non. *Resp.* Effuderunt sanguinem sanctorum velut aquam in circuitu Jerusalem, et non erat qui sepeliret. *Vers.* Vindica, Domine, sanguinem servorum tuorum qui effusus est. In circuitu. *Resp.* Adoraverunt viventem in saecula saeculorum, mittentes coronas suas ante thronum Domini Dei sui. *Vers.* Venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos. Mittentes.

In secundo nocturno.

Antiph. Filii hominum, scitote quia Dominus Sanctum suum mirificavit. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Scuto bonae voluntatis tuae coronasti eum, Domine. *Psal.* Verba mea. *Ant.* In universa terra gloria et honore coronasti eos. *Psal.* Domine, Dominus noster. *Vers.* Gloria et honore.

Responsoria unde supra.

Resp. Isti sunt sancti qui passi sunt propter te Domine, vindica eos quia clamant ad te tota die. *Vers.* Vindica, Domine, sanguinem. *Resp.* Ecce vidi Agnum stantem supra montem Sion, et cum eo sanctorum millia. Et habebant nomen ejus, et nomen patris ejus scriptum in frontibus suis. *Vers.* In excelso throno vidi sedere virum. *Resp.* Ambulabunt mecum in albis, quoniam digni sunt, et non delebo nomina eorum de libro vitae. *Vers.* Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati, virgines enim sunt. Et non.

In tertio nocturno.

Antiph. Justus Dominus, et justitias dilexit, aequitatem vidit vultus ejus. *Psal.* In Domino confido. *Ant.* Habitabit in tabernaculo tuo, requiescet in mente sancto tuo. *Psalm.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Sanctis qui in terris sunt ejus, mirificavit omnes voluntates in eis. *Psalm.* Conserva me.

Responsoria unde supra.

Resp. Istorum est enim regnum coelorum qui contempserunt vitam mundi, et pervenerunt ad praemia regni, et laverunt stolas suas in sanguine agni. *Vers.* Isti sunt qui venerunt ex magna tribulatione, et laverunt. *Resp.* Centum quadraginta quatuor millia, qui empti sunt de terris; hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati, virgines enim permanserunt; ideo regnant cum Deo, et Agnus Dei cum illis. *Vers.* Vidi supra montem Sion, Agnum stantem, et cum eo

centum quadraginta quatuor millia. Hi sunt. *Vers.* Vide angelum Dei volentem. *Resp.* Viri sancti. *Resp.* Tradiderunt corpora. *Resp.* Verbera carnificum. *Resp.* Haec est vera fraternitas. *Resp.* Sancti mei, qui.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Herodes iratus occidit multos pueros in Bethlehem Judae civitate David. *Ant.* Angeli eorum semper vident faciem Patris. *Ant.* Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus, Rachel plorans filios suos. *Ant.* Sub throno Dei omnes sancti clamant: Vindica sanguinem nostrum, Deus noster. *Ant.* Cantabant sancti canticum novum, ante sedem Dei, et resonabat terra in voces illorum. *Vers.* Justi autem.

In Evangelio.

Antiph. Sinite parvulos venire ad me; talium est enim regnum coelorum. *Ant.* Laverunt stolas suas, et candidas eas fecerunt in sanguine agni. *Ant.* A **750** bimatu et infra, occidit multos pueros Herodes propter Dominum. *Ant.* Ambulabunt mecum in albis, quoniam digni sunt; et non delebo nomina eorum de libro vitae. *Ant.* Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati, virgines enim sunt, et sequuntur agnum quocunque ierit. *Ant.* Innocentes pro Christo infantes occisi sunt. Ab iniquo Rege lactantes interfecti sunt. Ipsum laudantes agnum sine macula, et dicunt semper: Gloria tibi, Domine. *Ant.* Hi empti sunt ex hominibus primitiae Deo et agno, et in ore ipsorum non est inventum mendacium.

In vigilia Octavas Domini, ad Vesperas.

Vers. Tanquam Sponsus. *Ant.* O admirabile commercium! Creator generis humani animatum corpus sumens, de Virgine nasci dignatus est. Et procedens homo sine semine, largitus est nobis suam deitatem.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem natum Dominum venite adoremus. *Ant.* Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* In sole posuit tabernaculum suum, et ipse tanquam Sponsus procedens de thalamo suo. *Psal.* Coeli enarrant. *Ant.* Elevamini, portae aeternales, et introibit Rex gloriae. *Psal.* Domini est terra.

In secundo nocturno.

Antiph. Speciosus forma prae filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis. *Psal.* Eructavit. *Ant.* Homo natus est in ea, ipse fundavit eam Altissimus. *Psal.* Fundamenta. *Ant.* Exsultabunt omnia ligna silvarum ante faciem Domini, quoniam venit. *Psal.* Cantate Domino.

In tertio nocturno.

Antiph. In principio et ante saecula, Deus erat verbum; ipse natus est hodie Salvator mundi. *Psal.* Dominus regnavit. 1. *Ant.* Ante luciferum genitus, et ante saecula Dominus Salvator noster, hodie nasci dignatus est. *Psal.* Cantate Domino. 2. *Ant.* Nato Domino angelorum chorus canebat dicens: Salus Deo nostro sedenti super thronum et Agno. *Psal.* Dominus regnavit 2.

Antiphonae in Matutinis.

Antiph. O admirabile commercium! *ut supra Antiph.* Quando natus es ineffabiliter ex Virgine, tunc impletae sunt Scripturae: sicut pluvia in vellus descendisti, ut salvum faceres genus humanum; te laudamus, Deus noster. *Antiph.* Rubum quem viderat Moyses incombustum, conservatam agnovimus tuam laudabilem virginitatem. Dei genitrix, intercede pro nobis. *Ant.* Germinavit radix Jesse, orta est stella ex Jacob, Virgo peperit Salvatorem. Te laudamus, Dei genitrix. *Ant.* Ecce Maria genuit nobis Salvatorem, quem Joannes vidit et exclamabat dicens: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi, alleluia. *Ant.* Mirabile mysterium declaratur hodie; innovantur naturae, Deus homo factus est, in quo fuit [id quod fuit] permansit, et quod non erat assumpsit, non commistionem passus, neque divisionem. *Ant.* Magnum haereditatis mysterium; templum Dei factus est uterus nescienti [virum] viro. Non est pollutus ex eo carnem assumens. Omnes gentes venient dicentes: gloria tibi, Domine. *Ant.* Beatus venter. *Ant.* Qui de terra est, **751** de terra loquitur, qui de coelo

venit, super omnes est. Et quod vidit et audivit, hoc testatur, et testimonium ejus nemo accepit; qui autem acceperit ejus testimonium signatum, quia Deus verax est, allel.

In vigilia Epiphaniae Domini ad Vesperas.

Vers. Omnes de Saba venient. *Ant.* Venit lumen tuum, Jerusalem, et gloria Domini super te orta est, et ambulabunt gentes in lumine tuo, alleluia.

Antiphonae in primo nocturno.

Antiph. Afferte Domino, Filii Dei, adorate Dominum in aula sancta ejus. *Psal.* Ipsum. *Antiph.* Psallite Deo nostro, psallite; psallite Regi nostro, psallite sapienter. *Psal.* Omnes gentes. *Ant.* Omnis terra adoret te, et psallat tibi, psalmum dicat nomini tuo, Domine. *Psal.* Juhilate. *Vers.* Omnis terra adoret te Deus.

Responsoria.

Respons. Hodie in Jordane baptizato Domino aperti sunt coeli; et sicut columba super eum spiritus mansit, et vox Patris intonuit: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui. *Vers.* Coeli aperti sunt, et vox Patris audita est. Hic est Filius. *Resp.* Omnes de Saba venient aurum et thus deferentes, et laudem Domino annuntiantes, alleluia, alleluia, alleluia. *Vers.* Reges Tharsis et Insulae munera offerent, reges Arabum et Saba dona adducent, alleluia. *Resp.* Stella quam viderant Magi in Oriente antecedebat eos, donec venirent ad locum ubi puer erat. Videntes autem eam gavisii sunt gaudio magno. *Vers.* Et intrantes domum invenerunt puerum cum Maria matre ejus, et procidentes adoraverunt eum. Gavisii sunt.

In secundo nocturno.

Antiph. Reges Tharsis et Insulae munera offerent Regi Domino. *Psal.* Deus, iudicium tuum. *Ant.* Omnes gentes quascunque fecisti venient, et adorabunt coram te,

Domine. *Psal.* Inclina, Domine. *Ant.* Venite, adoremus eum, quia ipse est Dominus Deus noster. *Psal.* Venite exsultemus.

Responsoria unde supra.

Resp. Interrogabat magos Herodes: Quod signum vidistis super natum Regem? Stellam magnam fulgentem, cujus splendor illuminat mundum; et nos cognovimus, et venimus adorare Dominum, *Vers.* Magi veniunt ab Oriente inquirentes faciem Domini, et dicentes. Et nos. *Resp.* Illuminare, illuminare, Jerusalem; venit lux tua, et gloria Domini super te orta est. *Vers.* Et ambulabunt gentes in lumine tuo, et reges in splendore ortus tui. Et gloria. *Resp.* Magi veniunt ab Oriente Jerosolymam quaerentes et dicentes: ubi est qui natus est, cujus stellam vidimus, et venimus adorare Dominum. *Vers.* Magi veniunt ab Oriente inquirentes faciem Domini et dicentes. Ubi est?

In tertio nocturno.

Antiph. Fluminis impetus laetificat, alleluia, civitatem Dei, alleluia. *Psal.* Deus noster. *Ant.* Adorate Dominum, allel. in aula sancta ejus, alleluia, alleluia. *Psal.* Cantate 1. *Ant.* Adorate Dominum, allel. omnes angeli ejus, alleluia, alleluia. *Psal.* Dominus regnavit 1.

Responsoria.

Resp. Tria sunt munera pretiosa quae obtulerunt **752** magi Domino in die ista; et habent in se divina mysteria: in auro ut ostendatur regis potentia, in thure sacerdotem magnum considera, et in myrrha Dominicam sepulturam. *Vers.* Reges Tharsis, *ut supra.* *Resp.* Dies sanctificatus illuxit nobis: venite, gentes, et adorate Dominum, quia hodie apparuit lux magna in terra. *Vers.* Venite adoremus eum, quia ipse est Dominus Deus noster. Quia hodie. *Resp.* Videntes stellam magi gavisii sunt gaudio magno, et intrantes domum invenerunt puerum cum Maria matre ejus; et procidentes adoraverunt eum, et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera aurum, thus et myrrham. *Vers.* Reges Tharsis. Aurum. *Resp.* Hic est dies praeclarus, in quo Salvator mundo apparuit; quem prophetae praedixerunt, angeli adoraverunt; cujus stellam magi videntes gavisii sunt, et munera ei obtulerunt. *Vers.* Et intrantes domum. Et munera. *Resp.* De paradiso vocatus currit cum gaudio, interrogatus ab avis. Quid festinas, Jordanis? Ut Christus baptizetur, et Joannes coronetur. *Vers.* Quid est tibi mare, quod fugisti, et tu Jordanis quia conversus es retrorsum? Ut Christus. *Resp.* Hodie coeli aperti sunt, et mare dulce factum est. Terra exultat, montes et colles faetantur, quia a Joanne in Jordane Christus baptizatus est. *Vers.* Quid est tibi, mare. *Resp.* In columbae specie Spiritus sanctus visus est, paterna vox audita est: Hic est Filius meus dilectus in quo mihi

bene complacui; ipsum audite. *Vers.* Vox Domini super aquas, Deus Majestatis intonuit, Dominus super aquas multas. *Paterna. Vers.* Coeli aperti sunt. *Resp.* Pastores prae claritate luminis non intuebantur videre angelum; magis turbabantur. Et facta est vox de coelo dicens: Nolite timere; pax vobiscum. Ego sum Gabriel angelus ad Virginem missus. *Vers.* Annuntio vobis gaudium magnum quod erit omni populo. Ego sum. *Resp.* Stella fulgens in Oriente. Occurrunt Regi offerentes ei thesaurum magnum, aurum, thus, et myrrham. *Vers.* Reges Tharsis. *Resp.* Rex magnus natus est in Israel, et venerunt reges terrae adorare eum. Et obtulerunt ei munera aurum, thus et myrrham. *Vers.* Et intrantes domum. *Ut supra.* Et obtulerunt.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Ante luciferum genitus, et ante saecula, Dominus Salvator noster hodie mundo apparuit. *Ant.* Tria sunt munera quae obtulerunt magi Domino, aurum, thus, et myrrham, Filio Dei, Regi magno, alleluia. *Ant.* Apertis thesauris suis, obtulerunt magi Domino, aurum, thus et myrrham, alleluia. *Ant.* Maria et flumina, benedicite Domino, hymnum dicite, fontes, Domino, alleluia. *Ant.* Magi viderunt stellam, dixerunt ad invicem: hoc signum magnum [magni] Regis est, eamus et inquiramus eum, et offeramus ei munera, aurum, thus, et myrrham. *Vers.* Omnes de Saba venient.

In Evangelio.

Antiph. Hodie coelesti sponso juncta est Ecclesia, quoniam in Jordane lavit Christus ejus crimina. Current cum muneribus magi ad regales nuptias, et ex aqua facto vino laetantur convivae, alleluia. *Ant.* Ordines angelorum videntes invisibilem venientem in aquis, timore perterriti cogitabant quomodo invisibilis Deus formam servi suscepit, et apparens mundum illuminavit. Benedictus es, Domine Deus Israel. *Ant.* Clamabat **753** Joannes ad Dominum; tibi flectunt genu coelestium, terrestrium, quomodo in me flectis verticem? Si enim praecipis angelis, baptizabunt. *Ant.* Ipsi enim ex pennis cooperiens vultus suos. Nam ego quomodo ausus? non possum, o Domine; formido, misericors. Et iterum compellit me jussio tua irreprehensibilis, Domine, gloria tibi. *Ant.* Videntes stellam magi gavisii sunt gaudio magno; et intrantes domum obtulerunt Domino aurum, thus et myrrham. *Ant.* Stella ista sicut flamma coruscat, et Regem regum Deum demonstrat. Magi eam viderunt, et Regi munera obtulerunt. *Ant.* Stella quam viderant magi antecedeat eos, donec veniret supra ubi erat puer. *Ant.* Ab Oriente venerunt magi in Bethlehem adorare Dominum; et apertis thesauris suis, pretiosa munera obtulerunt, aurum sicut regi magno; thus sicut Dominum verum [Domino vero]; myrrha sepultura ejus, alleluia. *Ant.* Omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, alleluia, alleluia. *Ant.* Omnes nationes venient a longe portantes munera sua, alleluia. *Ant.* Admoniti magi in somnis ab angelo, per aliam viam reversi sunt in

regionem suam. *Ant.* Vidimus stellam ejus in Oriente, et venimus cum muneribus adorare Dominum. *Ant.* Magi viderunt stellam, obtulerunt Domino aurum, thus et myrrham. *Ant.* [Deest. *Ant.* in Ms.] Lux de luce apparuisti, Christe, cui magi munera offerunt, alleluia, alleluia, alleluia. *Ant.* Venient ad te qui detrahebant tibi, et adorabunt vestigia pedum tuorum.

Antiphonae in Octavas Theophaniae, ad Matutinas.

Antiph. Veterem hominem renovans Salvator venit ad baptismum, ut naturae quae corrupta est per aquam recuperaret incorruptibili [*Forte* incorruptibilitatem], vestem circumamictans nobis. *Ant.* Te qui in spiritu et igne purificas humana contagia, Deum et Redemptorem omnes glorificamus. *Ant.* Baptista contremuit et non audet tangere Sanctum tuum, sed clamat cum tremore: Sanctifica, me, Salvator. *Ant.* Caput draconis Salvator contrivit in Jordane flumine; ab ejus potestate omnes eripuit. *Ant.* Magnum mysterium declaratur hodie, quia Creator omnium in Jordane expurgat nostra facinora. *Ant.* Praecursor Joannes exsultat cum in Jordane baptizato Domino facta est orbis terrarum exsultatio, facta est peccatorum nostrorum remissio sanctificans aquas. Ipsi omnes clamemus Miserere nobis. *Ant.* Baptizat miles Regem, servus Dominum suum, Joannes Salvatorem. Aqua Jordanis stupuit, columba protestata est, paterna vox audita est: Hic est Filius meus. *Ant.* Coeli aperti sunt super eum, et vox facta est de coelo dicens: Hic est Filius meus dilectus in quo mihi complacui. *Ant.* Vox de coelo sonuit, et vox Patris audita est: Hic est Filius meus in quo mihi complacui, ipsum audite.

Antiphonae ad crucem, vel ad fontes.

Antiph. Aqua comburit peccatum hodie, apparens Liberator et roret omnem mundum divinitatis ope. *Ant.* Pater de coelo Filium testificat, Spiritus sancti praesentia advenit, unum edocens qui baptizatur Christus. *Ant.* Baptizatur Christus et sanctificatur omnis mundus, et tribuit nobis remissionem peccatorum. Aqua et Spiritu omnes purificamur. *Ant.* Super ripam Jordanis stabat beatus Joannes; indutus est splendore baptizans Salvatorem. Baptiza me, Joannes. Baptizo, benedico te, et tu, Jordanis, congaudens suscipe me. *Ant.* Peccati aculeo [*Leg.* aculeus] 754 conteretur hodie, baptizato Domino; et nobis data est regeneratio. *Ant.* Fontes aquarum sanctificati sunt, Christo apparente in gloria orbis terrarum. Haurite aquas de fonte Salvatoris; sanctificavit enim nunc omnem creaturam Christus Deus noster. *Ant.* Christo datus est principatus, et honor regni. Omnis populus, tribus et linguae servient ei in aeternum. *Ant.* Praedicator veritatis timorem supplex praeceptum Domini sine peccato baptizare dubitabat, et ad eum respondebat: te Redemptorem scio; tu me, Salvator,

sanctifica cum eos [*Leg. eis*] qui in fide sunt clamant tibi: Benedictus es, Domine Deus noster.

Antiphonae in Evangelio per Dominicas.--- *Dominica prima post Epiphaniam.*

Antiph. Fili, quid fecisti nobis sic? Ego et pater tuus dolentes quaerebamus te. Quid est quod me quaerebatis? Nesciebatis quia in his quae Patris mei sunt oportet me esse. *Ant.* Puer Jesus proficiebat aetate et sapientia coram Deo et hominibus.

Dominica secunda.

Antiph. Nuptiae factae sunt in Cana Galileae, et erat ibi Jesus cum Maria matre ejus. *Ant.* Deficiente vino jussit Jesus implere hydrias aqua [aquis] quae in vino conversae sunt, alleluia. *Ant.* Omnis homo primum. *Ant.* Hoc signum fecit Jesus primum coram discipulis suis. *Ant.* Quid mihi et tibi est, mulier? Nondum venit hora mea. *Ant.* Exhibant autem daemonia a multis, clamantia et dicentia: Quia tu es Filius Dei. Et increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum.

Dominica tertia.

Antiph. Cum autem descendisset Jesus de monte, ecce leprosus veniens adorabat eum dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum tetigit eum dicens. Volo, mundare. *Ant.* Domine, si tu vis, potes me mundare. Et ait illi Jesus: Volo, mundare. *Ant.* Domine, puer meus jacet paralyticus in domo, et male torquetur. Amen dico tibi, ego veniam et curabo eum. *Ant.* Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum; sed tantum dic verbo, et sanabitur puer meus. *Ant.* Multi ab Oriente et Occidente venient, et recumbent cum Abraham, Isaac et Jacob in regno coelorum.

Dominica quarta.

Antiph. Abeunte Jesu in navicula, ecce motus magnus factus in mari. Et suscitaverunt eum discipuli ejus, dicentes; Domine, salva nos, perimus. *Ant.* Domine, salva nos, perimus; impera et fac, Deus, tranquillitatem. *Ant.* Domine, salva nos, perimus; impera et fac, Deus, tranquillitatem. Porro homines cum vidissent quod fecerat signum, dicebant: Qualis est hic, quia et ventis imperat, et obediunt ei? *Ant.* Modicae fidei, quare dubitasti? Quia ego tecum sum, dicit Dominus. *Ant.* Surgens Jesus imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna, et mirati sunt universi. *Ant.* Illi autem homines videntes signa quae faciebat Jesus, mirabantur, et dicebant ad invicem: Quis est hic? [ventis et mari imperat et] Et mari obediunt ei.

Dominica quinta.

Antiph. Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait **755** illis Jesus: Hoc fecit inimicus homo. *Ant.* Si vis, imus et colligimus ea. Et ait illis Jesus: Non, ne forte colligentes zizania. *Ant.* [Caetera desunt in Ms.] In tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania, et alligate ea in fasciculos ad comburendum; triticum autem congregare in horreum meum. *Resp.* Vere famulus Dei, in quo dolus non est inventus, qui dum esset summus pontifex, terrena non metuit, sed ad coelestia desiderans, ideoque in humilitate positus Domini Jesu Christi confessor effectus est. *Vers.* Non est inventus similis illi qui conservaret legem excelsi. Ideoque. *Vers.* Qui dum esset summus pontifex, terrena non metuit, sed ad coelestia regna gloriosus migravit.

De Purificatione sanctae Mariae.---In Vigilia, ad Vesperas.

Vers. Responsum accepit Simeon. *Ant.* Cum inducerent puerum Jesum parentes ejus, accepit eum Simeon in ulnas suas, et benedixit Deum, dicens: Nunc dimittis, Domine, servum tuum in pace.

Incipiunt Antiphonae et Responsoria de Purificatione sanctae Mariae.---Ad Invitatorium.

Antiph. Regem virginum Dominum, venite, adoremus. *Ant.* Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui. *Psal.* Domine Dominus noster. *Ant.* Sicut myrrha electa odorem dedisti suavitatem [suavitatis], sancta Dei Genitrix. *Psal.* Coeli enarrant. *Ant.* Ante thorum hujus Virginis, frequentate nobis dulcia cantica drammatis. *Psalm.* Domini est terra. *Vers.* Specie tua.

Responsoria unde supra.

Resp. Adorna thalamum tuum, Sion, et suscipe Regem Christum, quem Virgo concepit, Virgo peperit, Virgo post partum, quem genuit adoravit. *Vers.* Accipiens Simeon in manibus, gratias agens, benedixit puerum Dominum. Quem Virgo, *Resp.* Senex puerum portabat, puer autem senem regebat; quem Virgo, *ut supra.* *Vers.* Accipiens Simeon. Quem Virgo. *Resp.* Responsum accepit Simeon a Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi videret Christum Domini. *Vers.* Nunc dimittis, Domine, servum tuum in pace, quia viderunt oculi mei Salutare tuum.

In secundo nocturno.

Antiph. Specie tua et pulchritudine tua intende, prospere procede et regna. *Psal.* Eructavit. *Ant.* Adjuvabit eam Deus vultu suo, Deus in medio ejus non commovebitur. *Psal.* Deus noster refugium. *Ant.* Sicut laetantium omnium nostrum, habitatio est in te, sancta Dei Genitrix. *Psal.* Fundamenta ejus. *Vers.* Diffusa est gratia.

Responsoria.

Resp. Suscipiens Jesum in ulnas suas Simeon, exclamavit, et dixit: Tu es vere lumen ad illuminationem Gentium, et gloriam plebis tuae Israel. *Vers.* Responsum accepit Simeon a Spiritu sancto non visurum se mortem nisi videret Christum Domini. Ad illuminationem. *Resp.* Responsum accepit Simeon a Spiritu sancto non visurum se mortem nisi videret Christum Domini. Et benedixit eum et dixit: Nunc dimittis, Domine, servum tuum in pace; quia viderunt oculi mei Salutare tuum, Domine. *Vers.* Lumen ad revelationem gentium, et **756** gloriam plebis tuae Israel. Quia viderunt. *Resp.* Videte miraculum, matrem Domini. Concepit Virgo virilem [virile] ignorans consortium. Stans honorata nobili onere

Maria, matrem se Dei cognoscit, quae se nescit uxorem. *Vers.* Casta parentis viscera coelestis intrat gratia; venter puellae bajulat secreta quae non noverat. Et matrem.

In tertio nocturno.

Antiph. Haec est quae nescivit thorum in delicto; habebit fructum in respectione animarum sanctarum. *Psalm.* Cantate 1. *Ant.* Speciosa facta es et suavis in deliciis tuis, sancta Dei Genitrix. *Psal.* Dominus regnavit. Exsultet. *Ant.* Post partum virgo inviolata permansisti; sancta Dei Genitrix, intercede pro nobis. *Psal.* Cantate 2. *Vers.* Adjuvabit eam. *Vers.* Elegit eam Dominus.

Responsoria unde supra.

Resp. Beata es, Maria, quae omnium portasti Creatorem mundi. Genuisti qui te fecit, et in aeternum permanes virgo. *Vers.* Ave, Maria, gratia plena. Genuisti. *Resp.* Benedicta et venerabilis, Virgo Maria, cujus viscera meruerunt portare Dominum Christum. *Vers.* Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui. Cujus *Resp.* Gaude, Maria virgo, cunctas haereses sola interemisti, quae Gabrielis archangeli dictis credidisti; dum virgo Deum et hominem genuisti, et post partum virgo inviolata permansisti. *Vers.* Gabrielem archangelum credimus divinitus tibi esse affatum. Uterum tuum de Spiritu sancto credimus impraegnatum. Erubescat Judaeus infelix, qui dicit Christum ex Joseph semine esse natum. Dum Virgo. *Resp.* Simeon justus et timoratus exspectans redemptionem Israel, et Spiritus sanctus erat in eo. *Vers.* Accipiens Simeon, *ut supra.* *Vers.* Responsum acceperat, *ut supra.* *Resp.* Tolle puerum et matrem ejus, et vade in terram Judam; defuncti sunt enim qui quaerebant animam pueri. *Vers.* Venit angelus Domini ad Joseph in somnis, dicens. Defuncti. *Resp.* Cum essem puella in domo patris mei, desponsavit me vir Judaeus, et amavit me Christus Deus. *Vers.* Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Et amavit me. *Resp.* Accipiens Simeon puerum in manibus, gratias agens benedixit Dominum. *Vers.* Lumen ad revelationem.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Responsum accepit Simeon a Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi videret Dominum. *Ant.* Accipiens Simeon puerum in manibus, gratias agens benedixit Dominum. *Ant.* Revertere in terram Judam; mortui sunt enim qui quaerebant animam pueri. *Ant.* Obtulerunt pro eo Domino par turturum, aut duos pullos columbarum. *Ant.* Simeon justus et timoratus exspectabat redemptionem Israel; et Spiritus sanctus erat in eo. *Vers.* Responsum accepit Simeon.

In Evangelio.

Antiph. Simeon puerum portabat, puer autem senem regebat. Quem Virgo peperit, et post partum virgo permansit. Ipsum quem genuit adoravit. *Ant.* Tolle puerum et matrem ejus, et vade in terram Juda. *Ant.* Nunc dimittis, Domine, servum tuum in pace. Quia quod parasti ante faciem omnium populorum. *Ant.* Lumen ad revelationem gentium, **757** et gloriam plebis tuae Israel. *Ant.* Cum inducerent puerum Jesum, *ut supra.* *Ant.* Puer Jesus proficiebat aetate et sapientia, coram Deo et hominibus.

Responsoria in natali sancti Valentini.

Resp. Per beatum Valentinum fiunt hic divina mysteria. Per Orationes ejus caeci illuminantur, et natale ejus daemones [in natali ejus daemones] effugantur, et infirmi sanantur. *Vers.* Justum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi regnum Dei. Et natali. *Resp.* Beatus Valentinus Asterio tribuno dixit: Tu crede unum esse Deum, et salva erit filia tua. *Vers.* Si dictis factis compensas, faciam quae oraveris. Tu crede.

Antiphonae in eodem.

Antiph. Beata progenies unde Christus natus est, quam gloriosa est Virgo, quae coeli Regem genuit, *ut sup.* *Ant.* Sanctus Valentinus Asterio tribuno dixit: Tu crede unum esse Deum, et salva erit filia tua. *Ant.* Beatus Valentinus dedit Orationem dicens: Deus qui dispersa congregas, et congregata separas, auge fidem et fiduciam servis tuis. Per Christum Dominum nostrum.

(Desunt quatuor lineae in Ms.) Responsoria cum Alleluia in Septuagesima.

Resp. Alleluia. Dum praesens est imitantur illam, et desiderant eam dum se eduxerit, et in perpetuum coronata triumphat ante Dominum, allel. *Vers.* Sola namque tenes principatum in

conspectu Domini; propterea revertere in thesauros tuos. *Ante. Resp.* Multiplicantur a Domino anni tui, alleluia. Per viam sapientiae incedas, et per semitam justitiae revertaris ad nos, alleluia, allel. *Vers.* Sola namque, *ut supra.* Et per semitam. *Resp.* Allel. Revertere in thesauros tuos, te benedicent angeli, allel., allel. *Vers.* Sola namque, *ut supra.* Te benedicent. *Resp.* Allel. Sola tenes principatum in conspectu Domini; propterea revertere in thesauros tuos, te benedicent angeli, quia placuisti Domino, allel., allel. *Vers.* Angelus Domini bonus comitetur tecum, et bene disponat itinere tuo. Quia placuisti. *Resp.* Angelus Domini bonus comitetur tecum, allel.; et bene disponat itinere tuo, ut iterum cum gaudio revertaris ad nos, allel. allel. *Vers.* Sola namque, *ut supra.* Ut iterum. *Resp.* Allel. Delectatio bona in operibus manuum illius, divitiae multae, allel., allel. *Vers.* Speciosa facta est et suavis in deliciis suis. Divitiae. *Resp.* Allel. Nomen bonum melius est quam divitiae multae. Super aurum et argentum gratia bona est, allel. allel. *Vers.* Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, Domine, super mel et favum ori meo, *ut sup.* *Resp.* Judica iudicium meum et redime me, allel.; a calumniantibus me, allel. *Vers.* Vide humilitatem meam et eripe me. A calumniantibus. *Resp.* Allel. Mane apud nos hodie, et crastina proficisceris, allel.; et dum ortus fuerit dies, ambulabis via tua, allel., allel. *Vers.* Angelus Domini, *ut supra.*

Antiphonae in Matutinis.

Antiph. Quem vidistis, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Puer Jesus proficiebat, allel., allel., allel., allel., allel. **758** *Ant.* Omnes sitientes, allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Germinavit radix Jesse, allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Benedicat terra Dominum, et omnia nascentia hymnum dicant, allel., allel., allel. *Ant.* Apertis thesauris suis, allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* In Domino laudabitur anima mea, alleluia, alleluia, alleluia, alleluia.

In Evangelio.

Antiph. Allel. Sola tenes principatum in conspectu Domini, propterea revertere in thesauros tuos, te benedicent angeli, alleluia, alleluia.

*(Desunt quatuor lineae in Ms.) Antiphonae in
Evangelio infra hebdomadam.*

Antiph. Simile erit regnum coelorum homini paterfamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. *Ant.* Ite et vos in vineam meam, et quod justum fuerit dabo vobis. *Antiph.* Circa undecimam vero horam exiit paterfamilias foras, et invenit alios in foro otiosos, et dixit illis: Ite et vos in vineam meam. *Ant.* Dicit paterfamilias operariis suis: Quid hic statis tota die otiosi? At illi respondentes dixerunt, Quia nemo nos conduxit. Ite et vos in vineam meam, et quod justum fuerit dabo vobis. *Ant.* Quid hic statis tota die otiosi? Ite et vos in vineam meam. *Ant.* Quid hic statis tota die otiosi? Responderunt et dixerunt: Nemo nos conduxit. *Ant.* Cum autem sero esset factum, coepit paterfamilias suis mercedem dare cultoribus, incipiens a novissimis usque ad primos. *Ant.* Voca operarios, et redde illis mercedem suam, dicit Dominus. *Ant.* Illi novissimi una hora fecerunt, et pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei et aestus. *Ant.* Dicit autem paterfamilias: Amice, non facio tibi injuriam; nonne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est, et vade. *Ant.* Amice, non facio tibi injuriam, nonne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est, et vade. *Ant.* Tolle quod tuum est et vade, quia ego bonus sum, dicit Dominus. *Ant.* Non licet mihi facere quod volo? An oculus tuus nequam est quia ego bonus sum? dicit Dominus. *Antiph.* Sic erunt novissimi primi, et primi novissimi; multi enim sunt vocati, pauci vero electi. *Ant.* Erunt primi novissimi, et novissimi primi; multi enim sunt vocati, pauci vero electi, dicit Dominus. *Ant.* Multi erunt primi novissimi, et novissimi primi, dixit Jesus discipulis suis. *Ant.* Multi enim sunt vocati, pauci vero electi, dicit Dominus.

Incipiunt Responsoria in Sexagesimam.---Ad invitatorium.

Antiph. Praeoccupemus faciem Domini, et in Psalmis jubilemus ei.

Responsoria unde supra.

Resp. In principio fecit Dominus coelum et terram, et creavit in ea hominem ad imaginem et similitudinem suam. *Vers.* Formavit igitur Dominus hominem de limo terrae, et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitae. Ad imaginem. *Resp.* In principio fecit Deus coelum et terram, et creavit in ea hominem ad imaginem et similitudinem suam. *Vers.* Igitur perfecti sunt coeli et terrae, et omnis ornatus eorum. **759** Ad imaginem. *Resp.* Formavit igitur Dominus hominem de limo terrae, et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitae; et factus est homo in animam viventem. *Vers.* Plantaverat autem Deus paradisum voluptatis a principio, in quo posuit hominem quem formavit. Et factus est. *Resp.* Tulit ergo Dominus hominem, et posuit eum in paradisum voluptatis, ut operaretur et custodiret illum. *Vers.* Formavit igitur, *ut supra.* *Resp.* Dixit Dominus Deus, non est bonum hominem [esse] solum. Faciamus ei adjutorium similem sibi. *Vers.* Adae vero non inveniebatur similem [simile] sibi. Dixit vero Deus, Faciamus. *Resp.* Immisit Dominus soporem in Adam, et tulit unam de costis ejus, et aedificavit costam quam tulerat Dominus in mulierem, et adduxit eam ad Adam ut videret quid vocaret eam. Et vocavit eam virago, quia de viro sumpta est. *Vers.* Hoc nunc os ex ossibus meis, et caro de carne mea. Et vocavit. *Resp.* Dixit Dominus ad Adam: De ligno

quod est in medio paradisi ne comedas, in qua hora comederis, morte morieris. *Vers.* Ex omni ligno paradisi comede, de ligno autem scientiae boni et mali ne comedas. In qua hora. *Resp.* Dum ambularet Dominus in paradisum, ad auram, post meridiem, clamavit, et dixit: Adam, ubi es? Audivi, Domine, vocem tuam, et abscondi me. *Vers.* Domine, audivi auditum tuum et timui, consideravi opera tua et expavi. Et abscondi. *Resp.* In sudore vultus tui vesceris panem tuum, dixit Dominus ad Adam; cum operatus fueris terram, non dabit fructus suos, sed spinas et tribulos germinabit tibi. *Vers.* Pro eo quod obedisti [obaudisti] vocem uxoris tuae plusquam me, maledicta terra in opere tuo. Non dabit fructus. *Resp.* Ecce Adam quasi [unus] ex nobis factus est, sciens bonum et malum. Videte ne forte sumat de ligno vitae, et vivat in aeternum *Vers.* Cherubim et flammeum gladium atque versatilem ad custodiendam viam lignum vitae. Videte. *Resp.* Ubi est Abel frater tuus? dixit Dominus ad Cain. Nescio, Domine, nunquid custos fratris mei sum ego? Et dixit ad eum: Quid fecisti? Ecce vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. *Vers.* Maledicta terra in opere tuo, quae aperuit os suum et suscepit sanguinis [sanguinem] fratris tui de manu tua. Ecce vox.

In matutinis.

Antiph. Miserere mei, Deus, et a delicto meo munda me, quia tibi soli peccavi. *Ant.* Confitebor tibi, Domine, quoniam exaudisti me. *Ant.* Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo; quia factus es adjutor meus. *Ant.* Benedictus es in firmamento coeli, et laudabilis in saecula, Deus noster. *Ant.* Laudate Dominum de coelis.

In Evangelio.

Antiph. Semen cecidit in terram bonam, et attulit fructum in patientia. *Ant.* Semen cecidit in terram bonam, et tulit fructum aliud centesimum, et aliud sexagesimum. *Ant.* Jesus haec dicens clamabat: Qui habet aures audiendi, audiat. *Ant.* Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, caeteris autem in parabolis, dixit Jesus discipulis suis. *Ant.* Qui verbum Dei retinet, corde perfecto et optimo, fructum afferet in patientia. *Ant.* Si vere, fratres, divites esse cupitis, veras divitias amate. *Ant.* Si culmen veri honoris quaeritis, ad illam coelestem patriam quantocius properate.

760 Responsoria in Quinquagesimam.---Ad Invitatorium.

Antiph. Quoniam Deus magnus Dominus, et Rex magnus super omnem terram.

Responsoria.

Resp. Quadraginta dies et noctes aperti sunt coeli, et ex omni carne habentem [habentium] spiritum vitae ingressi sunt in arcam. Et clausit a foris ostium Dominus. *Vers.* Noe vero et uxor ejus et uxores filiorum ejus. Ingressi. *Resp.* Dixit Dominus ad Noe: Finis universae carnis venit coram me; repleta est terra iniquitate eorum, et ego disperdam eos cum terra. *Vers.* Fac tibi arcam de lignis levigatis, mansiunculas in arca facies. Repleta. *Resp.* Noe vir justus atque perfectus cum Deo ambulavit, et fecit omnia quaecunque praecepit ei Deus. *Vers.* Et fecit sibi Noe arcam ut salvaretur cum universo semine. *Resp.* Ponam arcum meum in nubibus coeli, dicit Dominus ad Noe, et recordabor foederis mei quod pepigi tecum. *Vers.* Cumque obduxero nubibus coelum, apparebit arcus meus in nubibus. *Resp.* Per memetipsum juravi, dicit Dominus, non adjiciam ultra aquas diluvii super terram. Pacti mei recordabor, ut non perdam aquis diluvii omnem carnem. *Vers.* Ponam arcum meum in nubibus coeli, et jurabo per dexteram meam. *Resp.* Aedificavit Noe altare Domino, offerens super illud holocaustum: odoratus est Dominus odorem suavitatis, et benedixit eis; crescite, et multiplicamini, et replete terram. *Vers.* Ecce ego statuam pactum meum vobiscum, et cum semine vestro post vos. Crescite.

Responsoria de Abraham.

Resp. Locutus est Dominus ad Abraham dicens: Egredere de terra, et de cognatione tua, et veni in terram quam monstravero tibi, et faciam te crescere in gentem magnam. *Vers.* Benedicens benedicam tibi et multiplicabo te. Et faciam te. *Resp.* Apparuerunt tres viri Abraham ad flumen [ilicem] Mambre, et dixit ad eos: Domine, si inveni gratiam in oculis tuis, transite et requiescite in loco isto. *Vers.* Auferam pauxillum aquae, et laventur pedes vestri. Et requiescite. *Resp.* Dum staret Abraham ad radicem Mambre, vidit tres pueros descendentes per viam tres vidit et unum adoravit. *Vers.* Dixit Dominus ad Abraham: Ecce Sara uxor tua pariet tibi filium, et vocabis nomen ejus Isaac. Tres vidit. *Resp.* Tentavit Deus Abraham, et dixit ad eum: Tolle filium tuum quem diligis Isaac, et offeres illum ibi holocaustum super unum montium quem dixero tibi. *Vers.* Immola Deo sacrificium laudis, et redde Altissimo vota tua. *Resp.* Angelus Domini vocavit Abraham dicens: Ne extendas manum tuam super puerum, eo quod timeas Dominum. *Vers.* Et benedicentur in te omnes tribus terrae. Eo quod. *Resp.* Vocavit angelus Domini Abraham de coelo dicens: Benedicam tibi, et multiplicabo te sicut stellas coeli. *Vers.* Et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae, quia obedesti voci meae. Et multiplicabo. *Resp.* Deus Domini mei Abraham, dirige viam meam, ut cum salute revertar in domum Domini mei. *Vers.* Angelus qui fuit cum Abraham, ipse sit et mecum. *Vers.* Deus in cujus conspectu

ambulaverunt Patres mei, Domine qui pascis me a juventute mea. Ut cum salute. *Resp.* Veni hodie ad fontem aquae, et oravi Dominum, **761** dicens: Domine Deus Abraham, tu prosperum fecisti desiderium meum. *Vers.* Igitur puella cui dixero: Da mihi aquam de hydria tua ut bibam, et illa dixerit: Bibe, Domine, et camelis tuis potum tribuam, ipsa est quam praeparavit Dominus filio Domini mei. Domine Deus. *Resp.* Caecus sedebat secus viam, transeunte Domino, et exclamavit ad eum. Ait illi Dominus: Quid vis faciam tibi? Rabboni, ut videam lumen. *Vers.* Et qui praeibant increpabant eum ut taceret, at ille magis ac magis clamabat: Rabboni. *Resp.* Domine, puer meus jacet paralyticus in domo, et male torquetur. Amen dico tibi, ego veniam et curabo eum. *Vers.* Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum; sed tantum dic verbo, et sanabitur puer meus. Amen dico.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Secundum multitudinem miserationum tuarum, Domine, dele iniquitatem meam. *Antiph.* Deus meus es tu, et confitebor tibi: Deus meus es tu, et exaltabo te. *Antiph.* Ad te de luce vigilo, Deus, ut videam virtutem tuam. *Ant.* Hymnum dicite, et superexaltate eum in saecula. Benedicite. *Ant.* Omnes angeli ejus, laudate Dominum de coelis.

In Evangelio.

Ant. Iter faciente Jesu [cum] deambularet Jericho, caecus clamabat ad eum, ut lumen recipere mereretur. *Ant.* Transeunte Domino, clamabat caecus ad eum: Miserere mei, fili David. *Ant.* Miserere mei, fili David. Quid vis faciam tibi? Domine, ut videam. *Antiph.* Et qui praeibant increpabant eum, ut taceret; ipse autem magis ac magis clamabat: Fili David, miserere mei. Caecus sedebat, secus viam et clamabat: Miserere mei, fili David. *Ant.* Quid vis faciam tibi? Domine, ut videam. Ait Jesus: Vade, fides tua te salvum fecit. *Ant.* Cum audiret quod Jesus Nazarenus transiret, clamabat dicens: Jesu fili David, miserere mei.

Feria secunda.

Ant. Caecus magis ac magis clamabat, ut eum Dominus illuminaret. *Ant.* Omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

Feria tertia.

Antiph. Domine, puer meus jacet paralyticus in domo, et male torquetur. Amen dico tibi, ego veniam et curabo eum. *Ant.* Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum. Sed tantum die verbo, et sanabitur puer meus. *Ant.* Domine, si tu vis, potes me mundare, et ait Jesus: Volo, mundare.

Feria quarta.

Antiph. Cum jejunatis, nolite fieri sicut hypocritae tristes. *Ant.* Thesaurizate vobis thesauros in coelo, ubi nec erugo, nec tinea exterminat. *Antiph.* Ubi est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.

Feria quinta.

Antiph. Me etenim de die in diem quaerunt, et scire vias meas volunt. *Ant.* Quare jejunavimus et non aspexisti, humiliavimus animas nostras, et nescisti?

762 *Feria sexta.*

Antiph. Cum facis eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. *Ant.* Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum, et clauso ostio ora Patrem tuum.

Sabbato.

Antiph. Tunc invocabis, et Dominus exaudiet: clamabis, et dicet: Ecce adsum. *Ant.* Quis scit si convertatur et ignoscat Deus, et relinquat post se Benedictionem. *Ant.* Orate pro persequentibus et calumniantibus vos, ut sitis filii Patris vestri qui in coelis est, dicit Dominus. *Ant.* Estote ergo vos perfecti, sicut et Pater vester coelestis perfectus est.

Responsoria de initio Quadragesimae. Ad invitatorium.

Antiph. In manu tua, Domine, omnes fines terrae. *Item Ant.* Si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra.

Responsoria unde supra.

Resp. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Commendemus nosmetipsos in multa patientia, in jejuniis multis, per arma justitiae virtutis Dei. *Vers.* In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, ut non vituperetur ministerium nostrum. Per arma. *Resp.* Paradisi portas aperuit nobis jejunii tempus. Suscipiamus illud orantes et deprecantes, ut in die Resurrectionis cum Domino gloriemur. *Vers.* Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis; nemini dantes ullam offensionem. Ut in die. *Resp.* Emendemus in melius quae ignoranter peccavimus, ne subito praeoccupati die mortis quaeramus spatium poenitentiae, et invenire non possimus. Attende, Domine, et miserere, quia peccavimus tibi. *Vers.* Peccavimus cum patribus nostris, injuste egimus, iniquitatem fecimus. Attende. *Resp.* In jejunio et fletu orabant sacerdotes, et dicentes: Parce, Domine, parce populo tuo, et ne des haereditatem tuam in perditionem. *Vers.* Inter vestibulum et altare plorabant sacerdotes, dicentes: Parce. *Resp.* In omnibus exhibeamus nos sicut Dei ministros, in multa patientia, ut non vituperetur ministerium nostrum. *Resp.* Ecce nunc tempus, *ut supra.* Ut non vituperetur. *Resp.* Abscondite eleemosynam in sinu pauperis, et ipsa orabit pro vobis ad Dominum, quia sicut aqua exstinguit ignem, ita eleemosyna exstinguit peccatum. *Vers.* Honora Dominum de tua substantia, et de primitiis frugum tuarum da pauperibus. Quia sicut. *Resp.* Tribularer si nescirem misericordias tuas, Domine; tu dixisti: Nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur et vivat, qui Chananaeam et publicanum vocasti ad poenitentiam. *Vers.* Et Petrum lacrymantem Dominus suscepit, misericors Dominus. Qui Chananaeam. *Resp.* Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te, ne unquam offendas ad lapidem pedem tuum. *Vers.* Super aspidem et basiliscum ambulabis, et conculcabis leonem et draconem. In manibus. *Resp.* Pater, peccavi in coelum et coram te: jam non sum dignus vocari filius tuus. Fac me sicut unum ex mercenariis tuis. *Vers.* Quanti mercenarii in domo Patris mei abundant panibus; ego autem hic fame pereor? Surgam et ibo ad Patrem meum, et dicam ei: Fac me. *Resp.* In te, **763** Domine, sperent omnes animae, dicentes: Cito Deus miserebitur nostri, quia tu, Domine, locutus es dicens: Gaudeo [magis] super unum poenitentem quam supra

nonaginta novem justos qui non indigent poenitentia. *Vers.* Invoca me in die tribulationis tuae. Eripiam te et magnificabis me. Peccatori autem dixit Deus: Gaudeo. *Resp.* Dicam Deo: Susceptor meus es; Deus meus, sperabo in eum, quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium, et a verbo aspero. *Vers.* Scuto circumdabit te veritas ejus, non timebis a timore nocturno. Deus meus. *Resp.* Scapulis suis obumbrabit tibi, et sub pennis ejus sperabis. Scuto circumdabit te veritas ejus. *Vers.* Cadent a latere tuo mille, et decem millia a dextris ejus. Scuto.

In Matutinis.

Antiph. Cor mundum crea in me, Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis. *Antiph.* O Domine, salvum me fac, o Domine, bene prosperare. *Ant.* Sic benedicam te in vita mea, et in nomine tuo levabo manus meas. *Ant.* In spiritu humilitatis, et in anima contrita suscipiamur, Domine, ad te: et sic fiat sacrificium nostrum, ut ad te suscipiamur hodie, et placeat tibi, Domine Deus. *Ant.* Laudate Deum, coeli coelorum et aquae omnes.

In Evangelio.

Antiph. Ductus est Jesus in desertum, ut tentaretur a diabolo, et cum jejunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus, postea esuriit. *Ant.* Jesus autem cum jejunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus, postea esuriit. *Ant.* Et accedens tentator, [ait] Si Filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. *Ant.* Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. *Antiph.* Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo Dei. *Ant.* Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem, et statuit ei [eum] super pinnaculum templi et dixit ei: Si Filius Dei es, mitte te deorsum. *Ant.* Tentans diabolus Dominum, ostendit ei omnia regna mundi, et gloriam eorum: Haec omnia tibi dabo, si procedens adoraveris me. *Ant.* Vade, Satanas, non tentabis Dominum Deum tuum. *Ant.* Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies. *Ant.* Reliquit eum tentator, et angeli accesserunt, et ministrabant ei.

Antiphonae de apostolis.

Antiph. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. In his ergo diebus exhibeamus nos sicut Dei ministros in multa patientia, in jejuniis et vigiliis, et in charitate non ficta. *Ant.* Commendemus nosmetipsos in multa patientia, in jejuniis multis, per arma justitiae. *Ant.* Per arma justitiae virtutis Dei commendemus nosmetipsos in multa patientia. *Ant.* Advenerunt nobis dies poenitentiae ad redimenda peccata, sed [ad] salvandas animas. *Ant.* Agite poenitentiam, appropinquavit regnum coelorum.

Feria secunda.

Antiph. Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. *Ant.* Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis, dicit Dominus.

764 Feria tertia.

Antiph. Scriptum est enim quia domus mea domus Orationis est cunctis gentibus, vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et erat quotidie docens in templo. *Ant.* Domus mea domus Orationis vocabitur.

Feria quarta.

Antiph. Hosanna Filio David; benedictus qui venit in nomine Domini. *Ant.* Generatio haec prava et perversa signum quaerit; et signum non dabitur ei, nisi signum Jonae prophetae. *Ant.* Sicut fuit Jonas in ventre ceti, tribus diebus et tribus noctibus, ita erit Filius hominis in corde terrae. *Ant.* Sedere autem mecum, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo.

Feria quinta.

Antiph. Dixit Dominus mulieri Chananaeae: Non est bonum sumere panem filiorum, et mittere canibus ad manducandum. Utique, Domine, nam et catelli edunt de micis quae cadunt de mensa dominorum suorum. Ait illi Jesus: Mulier, magna est fides tua; fiat tibi sicut

petisti. *Ant.* Mulier, non est bonum sumere panem filiorum, et mittere canibus. Utique, Domine; nam et catelli edunt de micis quae cadunt de mensa dominorum suorum. *Ant.* O mulier! magna est fides tua. Fiat tibi sicut petisti. *Ant.* Vade, mulier, semel tibi dixi, si credideris, videbis mirabilia Dei.

Feria sexta.

Antiph. Angelus Domini descendit de coelo. Movebatur aqua, et sanabatur unus. *Ant.* Domine, non habeo hominem, ut dum mota fuerit aqua, mittat me in piscinam. *Ant.* Qui me salvum fecit, ille mihi praecepit: Tolle grabatum tuum, et ambula in pace. *Ant.* Vade, jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. *Ant.* Assumpsit Jesus discipulos suos, ascendit in montem, et transfiguratus est ante eos. *Ant.* Domine, bonum est nos hic esse. Si vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, et Eliae unum. *Ant.* Domine, non habeo hominem ut, cum mota fuerit aqua, mittat me in piscinam. *Ant.* Domine, si vis, faciamus hic tria tabernacula. *Ant.* Descendentibus illis de monte praecepit Jesus dicens: Nemini dixeritis visionem. *Ant.* Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis a mortuis resurgat. *Ant.* Visionem quam vidistis nemini dixeritis, donec a mortuis resurgat Filius hominis.

Responsoria in hebdomada secunda in Quadragesima. Ad Invitatorium.

Antiph. Adoremus Deum, quia ipse fecit nos. *Item Ant.* Dominum qui fecit nos, venite, adoremus.

Responsoria.

Resp. Tolle arma tua, pharetram, et arcum, et affer de venatione tua, ut comedam; et benedicat tibi anima mea. *Vers.* Cumque venatu aliquid attuleris, fac mihi inde pulmentum ut comedam. Et benedicat. *Resp.* Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni, **765** quem benedixit Dominus. Crescere [te] faciat Deus meus sicut arena maris, et donet tibi de rore coeli Benedictionem. *Vers.* Qui maledixerit tibi sit ille maledictus; et qui benedixerit tibi, Benedictionibus repleatur. Et donet. *Resp.* Det tibi Deus de rore coeli et de pinguedine terrae abundantiam. Serviant tibi populi; esto Dominus fratrum tuorum. *Vers.* Et incurventur ante

te filii matris tuae. *Esto Dominus. Resp.* Dum iret Jacob de Bersabee, et pergeret Aran, locutus est ei Deus dicens: Terra in qua dormis tibi dabo et semini tuo. *Vers.* Aedificavit Jacob ex lapidibus altare Domino, fundens oleum desuper, et benedixit ei, dicens. *Resp.* Dum exiret Jacob de terra sua, vidit gloriam Dei, et dixit: Quam terribilis est locus iste! non est hic aliud nisi domus Dei, et porta coeli. *Vers.* Vere Dominus est in loco isto, et ego nesciebam. Quam terribilis. *Resp.* Si Dominus Deus fuerit mecum in via ista qua ego ambulo, et custodierit me, et dederit mihi panem ad edendum et vestimentum quo operiar, et revocaverit me cum salute. Erit mihi in refugium et lapis iste in signum. *Vers.* Vere Dominus est. Erit mihi. *Resp.* Erit mihi Dominus in Deum, et lapis iste, quem erexi in titulum vocabitur domus Dei. Et de universis quae dederis mihi decimas et hostias pacificas offeram tibi. *Vers.* Si Dominus Deus meus fuerit mecum in via ista qua ego ambulo, et custodierit me. Decimas. *Resp.* Oravit Jacob et dixit: Domine, qui dixisti mihi, revertere in terram nativitatis tuae, erue me de manu fratris mei, quia valde eum timeo. *Vers.* Deus, in cujus conspectu ambulaverunt patres mei; Domine, qui pascis me a juventute mea. Erue me. *Resp.* Dixit angelus ad Jacob: Dimitte me, aurora est. Respondit ei: Non dimittam te, nisi benedixeris mihi. Et benedixit eum in eodem loco. *Vers.* Benedicens benedicam tibi, et multiplicabo te. Et benedixit. *Resp.* Vidi Dominum facie ad faciem, et salva facta est anima mea. *Vers.* Et dixit, nequaquam vocaberis Jacob, sed Israel erit nomen tuum. Et salva facta est. *Resp.* Dum irem de terra mea, oravi Dominum Deum meum, et perduxit me in portum voluntatis suae, gubernavit me advenam. *Vers.* Erit mihi Dominus in Deum, et lapis iste, quem erexi in titulum, vocabitur domus Dei. Et. *Resp.* Apparuit Deus Jacob, et benedixit eum, et dixit: Ego sum Deus Bethel, ubi unxisti lapidem, et votum vovisti mihi. Crescere te faciam, et multiplicabo te. *Vers.* Ego sum Dominus omnipotens. Crescere. *Vers.* Benedicens benedicam tibi, et multiplicabo te. *Vers.* Minor sum cunctis miserationibus tuis, Domine Abraham. In baculo meo transivi Jordanem istum; et nunc cum duabus turmis regredior. Libera me, Domine, de manu Esau, quia valde contremens cor meum illum timet. *Vers.* Eripe me, Domine, ab homine malo, a viro iniquo eripe me. Quia. *Vers.* Ne forte veniens percutiat matrem cum filiis. Tu locutus es quod mihi benefeceris. Libera.

In matutinis Laudibus.

Antiph. Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam. *Ant.* Dexteram Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me. *Ant.* Factus es adjutor meus, Deus meus. *Ant.* Trium puerorum cantemus hymnum, quod cantabant in camino ignis, benedicebant [benedicentes] Dominum. *Ant.* Statuit ea in aeternum, et in saeculum saeculi; praeceptum posuit, et non praeteribit. *Vers.* Domine, refugium.

766 In Evangelio.

Antiph. Nemini dixeritis. *Ant.* Descendentibus illis. *Ant.* Assumpsit Jesus.

Feria secunda.

Antiph. Ego principium, qui et loquor vobis. *Ant.* Qui me misit mecum est, et non reliquit me solum, quia quae placita sunt ei facio semper.

Feria tertia.

Antiph. Unus est enim magister vester, qui in coelis est, Christus Dominus. *Ant.* Qui major est vestrum, erit minister vester, quia omnis qui se exaltat humiliabitur, dicit Dominus.

Feria quarta.

Antiph. Ecce ascendimus Jerusalem, et Filius hominis tradetur ut crucifigatur. *Ant.* Tradetur enim gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum. *Ant.* Sedere autem non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo.

Feria quinta.

Antiph. Factum est autem ut moreretur. *Ant.* Pater Abraham, miserere mei, et mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aqua, et refrigeret linguam meam. *Ant.* Dives ille guttam aquae petiit, qui micas panis Lazaro negavit. Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, et Lazarus similiter mala. *Ant.* Fili, recordare quia recepisti. *Ant.* Rogo te, Pater, ut mittas.

Feria sexta.

Antiph. Malos male perdet, et vineam suam locabit agricolis. *Ant.* Malos male perdet, et vineam suam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis. *Ant.* Quaerentes eum tenere, timuerunt turbas, quia sicut prophetam eum habebant.

Sabbato.

Antiph. Oportet te, fili, gaudere, quia frater tuus mortuus fuerat et revixit; perierat, et inventus est in aeternum. *Ant.* Vadam ad Patrem meum et dicam ei: Pater, fac me sicut unum ex mercenariis tuis. *Ant.* Pater, peccavi in coelum et coram te. Jam non sum dignus vocari Filius tuus. *Ant.* Dixit autem pater ad servos suos: Cito proferte stolam primam, et induite illum, et date annulum in manu ejus, et calceamenta in pedibus ejus. *Ant.* Dedit pater poenitenti filio stolam primam pariter et annulum; nam et calceamenta ei tribuit. Celebravit magnum convivium. *Ant.* Fili, tu semper mecum fuisti, et omnia mea tua sunt.

Responsoria de Joseph, hebdomada tertia in Quadragesima.---Ad Invitatorium.

Antiph. Dominum qui fecit nos. *Ant.* Populus Domini et oves pascuae ejus. *Resp.* Videntes Joseph a longe, loquebantur mutuo fratres, dicentes: Ecce somniator venit, venite occidamus eum, et videamus si prosint illi somnia sua. *Vers.* Cumque vidissent Joseph fratres sui, quod a patre cunctis fratribus plus amaretur, oderant eum, nec poterant ei quidquam pacifice loqui, unde et dicebant: Venite. *Resp.* Dixit Judas fratribus suis: Ecce Ismaelitae transeunt; venite, venundetur, et manus nostrae non polluantur; caro enim et frater noster est. *Vers.* Cumque abiisset Ruben ad puteum, et non invenisset eum, scissis vestibibus, pergensque ad fratres, ait: Puer non comparet, et ego quo ibo? Caro. **767** *Resp.* Extrahentes Joseph de lacu vendiderunt Ismaelitis viginti argenteis; reversusque Ruben ad puteum, et cum non invenisset eum, scidit vestimenta sua cum fletu, et dixit: Puer non comparet, et ego quo ibo? *Vers.* At illi intincta tunica Joseph sanguine, et mittentes qui ferrent eam ad patrem, et dicerent: Vide si tunica filii tui sit, an non. Puer non comparet. *Resp.* Videns Jacob vestimenta Joseph, scidit vestimenta sua cum fletu, et dixit: Fera pessima devoravit filium meum Joseph. *Vers.* Vide si tunica filii tui sit, an non; et cum vidisset pater, ait: Fera pessima. *Resp.* Joseph, dum intraret in terram Aegypti, linguam quam non noverat audivit: manus ejus in laboribus servierunt, et lingua ejus inter principes loquebatur sapientiam. *Vers.* Divertit ab oneribus dorsum ejus. Manus *Resp.* Memento mei dum bene tibi fuerit, ut suggeras Pharaonem, ut educat me de isto carcere, quia furtim sublatus sum, et hic innocens in lacum missus sum. *Vers.* Tres enim adhuc dies sunt post quos recordabitur Pharaonis ministerii tui, et revocet te in gradum pristinum; tunc memento mei. Ut suggeras. *Resp.* Tollite hinc vobiscum munera, et ite ad Dominum terrae; et dum inveneritis, adorate eum super terram. Deus autem meus faciat vobis

eum placabilem, et reducat et hunc fratrem vestrum vobiscum, et eum quem tenet in vinculis. *Vers.* Tollite de fructibus terrae in vasis vestris; et ferte viro munera. Deus autem. *Resp.* Iste est frater vester minimus de quo dixeratis mihi? Deus misereatur tibi, fili mi; festinavitque in domum et ploravit, quia erumpebant lacrymae, et non poterat se continere. *Vers.* Attollens autem Joseph oculos, vidit Benjamin stantem. Commota sunt omnia viscera ejus super fratrem suum. Quia erumpebant. *Resp.* Dixit Ruben fratribus suis: Nunquid non dixi vobis, Nolite peccare in puerum; et non audistis me? En sanguis ejus exquiritur. *Vers.* Merito haec patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum, videntes angustiam animae ejus, dum deprecaretur nos, et non audivimus. Idcirco venit super nos tribulatio. En sanguis. *Resp.* Merito haec patimur, quia peccavimus in fratrem nostrum, videntes angustias animae ejus, dum deprecaretur nos; et non audivimus. Idcirco venit super nos tribulatio. *Vers.* Dixit Ruben fratribus suis: Nunquid non dixi vobis: Nolite peccare in puerum, et non audistis me? Idcirco. *Resp.* Dixit Joseph undecim fratribus: Ego sum Joseph quem vendidistis in Aegyptum. Adhuc vivit pater noster senior, de quo dixeratis mihi? Ite, adducite eum ad me, ut possit vivere. *Vers.* Biennium est quod coepit esse fames in terram; adhuc restant alii quinque. Ite, adducite. *Resp.* Ite, dicite patri meo Jacob: Joseph filius tuus vivit, et ipse dominatur totam terram Aegypti. Quo audito revixit spiritus ejus et dixit: Sufficit mihi, vadam et videbo eum antequam moriar. *Vers.* Cumque audisset Jacob quod filius suus viveret, quasi de gravi somno evigilans, ait: Sufficit. *Resp.* Loquens Joseph fratribus suis, ait: Pax vobis, nolite timere; pro salute enim vestra misit me Dominus ante vos. *Vers.* Nolite timere, ne durum vobis esse videatur quod vendidistis me in his regionibus. Pro salute. *Resp.* Salus nostra in manu tua est, Domine; respiciat super nos misericordia tua, et securi serviemus tibi. *Vers.* Domine Deus virtutum, converte nos, et ostende faciem tuam, et salvi erimus. Et securi. *Vers.* Vivat, Domine, anima tua, ut non videamus mortem neque parvulos nostros deficientes. Et securi.

768 Antiph. in matutinis Laudibus.

Antiph. Fac benigne in bona voluntate tua, et aedificentur, Domine, muri Jerusalem. *Ant.* Dominus mihi adjutor est, non timebo quid faciat mihi homo. *Ant.* Deus misereatur nostri, et benedicat nobis. *Ant.* Vim virtutis suae oblitus est ignis, ut pueri tui liberarentur illaesi. *Ant.* Sol et luna laudate Deum, quia exaltatum est nomen ejus solius.

In Evangelio.

Antiph. Dum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt omnia quae possidet. *Ant.* Si in digito Dei ejicio daemona, profecto venit in vos regnum Dei. *Ant.* Et cum ejecisset daemonium, locutus est mutus, et admiratae sunt turbae. *Ant.* Cum immundus spiritus exierit

ab homine, ambulat per loca inaquosa, quaerens requiem, et non invenit. *Ant.* Accepit Jesus panes, et cum gratias egisset, distribuit discumbentibus.

Feria secunda.

Antiph. Amen dico vobis, quia nemo propheta susceptus est in patria sua. *Ant.* Jesus autem transiens per medium eorum ibat. *Ant.* Auferte ista hinc, et nolite facere domum Patris mei, domum generationis [negotiationis],

Feria tertia.

Antiph. Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, in medio eorum sum, dicit Dominus. *Ant.* Si duo ex vobis consenserint de eorum [omnibus] quaecunque petierint, fiet illis a Patre meo, dicit Dominus. *Ant.* Non dico tibi septies, sed usque septuagesies septies. *Ant.* Quandiu in mundo sum, lux sum mundi dicit Dominus.

Feria quarta.

Antiph. Audite et intelligite traditiones quas Dominus dedit vobis. *Ant.* Non lotis manibus manducare, non coinquinat hominem. *Ant.* Accepit autem omnes timor, et magnificabant Deum, dicentes: Quia propheta magnus surrexit in nobis, et quia Deus visitavit plebem suam.

Feria quinta.

Antiph. Omnes qui habebant infirmos ducebant illos ad Jesum, et sanabantur. *Ant.* Ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso, et testimonium perhibet de me qui misit me Pater. *Ant.* Exhibant autem daemonia a multis, clamantia et dicentia: Quia tu es Filius Dei. Et increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum.

Feria sexta.

Antiph. Qui biberit aquam quam ego do, dicit Dominus Samaritanae, fiet in eo fons aquae salientis in vitam aeternam. *Ant.* Aqua quam ego dederam, qui biberit ex ea, non sitiet ultra. *Ant.* Domine, ut video propheta es tu. Patres nostri in monte hoc adoraverunt. *Ant.* Mulier, venient dies quando veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate. *Ant.* Veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate. *Ant.* Venite et videte hominem, qui dixit mihi omnia quaecumque feci. *Ant.* Meus cibus est ut faciam voluntatem Patris mei. *Ant.* Dixit Samaritana mulier: Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam in aeternum. *Ant.* Dicit Dominus: Si quis biberit aquam quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum.

769 Sabbato.

Antiph. Inclinauit se Jesus; scribebat in terra: Si quis sine peccato est, mittat in eam lapidem. *Ant.* Nemo te condemnauit, mulier? nemo te condemnauit. *Ant.* Qui non colligit mecum, dispergit; et qui non est mecum, contra me est. *Ant.* Cum immundus spiritus exierit ab homine, *ut supra.*

Responsoria in hebdomada quarta in Quadragesima. ---Ad Invitatorium.

Antiph. Non sit vobis vanum surgere ante lucem, quia promisit Dominus coronam vigilantibus. *Ant.* Populus Domini et oves pascuae ejus.

Responsoria.

Resp. Locutus est Dominus ad Moysen, dicens: Descende in Aegyptum; dic Pharaoni ut dimittat populum meum. Induratum est cor Pharaonis, non vult dimittere populum meum, nisi in manu forti. *Vers.* Videns vidi afflictionem populi mei, qui est in Aegypto; et gemitum eorum audiui, et descendi liberare eos. Induratum. *Resp.* Stetit Moyses coram Pharaone, et dixit: Haec dicit Dominus: Dimitte populum meum, ut sacrificet mihi in desertum. *Vers.* Dominus Deus Hebraeorum misit me ad te, ait tibi: Dimitte. *Resp.* Cantemus

Domino, gloriose enim honorificatus est: equum et ascensorem projecit in mare. Adjutor et protector factus est mihi Dominus in salutem. *Vers.* Currus Pharaonis et exercitus ejus projecit in mari. Adjutor. *Resp.* In mari viae tuae, et semitae tuae in aquis multis. Deduxisti sicut oves populum tuum in manu Moysi et Aaron. *Vers.* Illuxerunt coruscationes tuae orbi terrae; commota est et contremuit terra. In manu Moysi. *Resp.* Ecce mitto angelum meum, qui praecedat et custodiat semper. Observa et audi vocem ejus, et inimicus ero inimicis tuis, et affligentes te affligam; et praecedet te angelus meus. *Vers.* Israel, si audieris me, non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum; ego enim Dominus. Et praecedet. *Resp.* Qui persequabantur populum tuum, Domine, demersisti eos in profundum, et in columna nubis ductor eorum fuisti, Domine. *Vers.* Exclamaverunt filii Israel in angustia sua ad te, Domine, et misisti eis Salvatorem. Et in columna. *Resp.* Moyses famulus Domini jejunavit quadraginta diebus et quadraginta noctibus, ut legem Domini mereretur accipere. *Vers.* Ascendit Moyses in montem Sinai. Ut legem. *Resp.* Splendida facta est facies Moysi, dum respiceret in eum Dominus. Videntes seniores claritatem vultus ejus, admirantes timuerunt valde. *Vers.* Descendit Moyses de monte portans duas tabulas lapideas in manibus suis, scriptas utrasque digito Dei. Videntes. *Resp.* Attendite, popule meus, legem meam, inclinate aurem vestram in verba oris mei. *Vers.* Aperiam in parabolis os meum; loquar propositiones ab initio saeculi. Inclinate. *Resp.* Audi, Israel, praecepta Domini, et ea in corde tuo quasi in libro scribe; et dabo tibi terram fluentem lac et mel. *Vers.* Israel, si me audieris, non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum. Et dabo tibi. *Resp.* Vos qui transituri estis Jordanem, aedificate altare Domino de lapidibus quos ferrum non tetigit, et offerte super illud holocaustum et hostias pacificas Deo vestro. *Vers.* Cumque intraveritis terram, quam Dominus Deus vester daturus est vobis, **770** aedificate ibi altare Deo vestro. *Resp.* Adduxit eos Dominus in fortitudine terrae; cibavit eos nascentibus agros [in agris], suxerunt mel de petra, et oleum de firma petra. *Vers.* Butyrum bouum et lac ovium cum adipe agnorum et filiorum taurorum et hircorum. Suxerunt.

Responsoria de Josue.

Resp. Sicut fui cum Moyse, ita ero tecum, dicit Dominus. Confortare et esto robustus; introduces populum meum ad terram lacte et melle manantem. *Vers.* Ego sum Dominus Deus vester, qui eduxi vos de terra Aegypti. Confortare. *Vers.* Quoniam tecum est Dominus Deus in omnibus, ad quaecunque perrexeris. Confortare. *Resp.* Sicut fui cum Moyse, ita ero tecum, dicit Dominus. Confortare populum meum, neque timeas. Ecce Dominus Deus tuus, et non te derelinquet. *Vers.* Quoniam tecum est, *ut supra.* *Resp.* Popule meus, quid feci, aut quid molestus fui tibi? Responde mihi. Quoniam ego eduxi vos de terra Aegypti, et de domo servitutis. Quadraginta annos manna plui vobis, et obliti estis me, dicit Dominus. *Vers.* Adduxi vos per desertum quadraginta annos, ego Dominus. Et obliti. *Resp.* Adduxi vos per desertum quadraginta annos, ego Dominus; non sunt attrita vestimenta vestra. Manna de coelo plui vobis, et obliti estis me, dicit Dominus. *Vers.* Popule meus, quid feci, aut quid molestus fui tibi? Responde mihi. Quoniam ego eduxi vos de terra Aegypti. Manna de coelo.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Tunc acceptabis sacrificium justitiae, si averteris faciem tuam a peccatis meis. *Ant.* Bonum est sperare in Domino, quam sperare in principibus. *Ant.* Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus. *Ant.* Potens es, Domine, eripere nos de manu mortis, liberare nos, Deus noster. *Ant.* Reges terrae, et omnes principes, laudate Deum.

In Evangelio.

Antiph. Nemo te condemnavit, mulier? Nemo, Domine. Nec ego te condemnabo. Jam amplius noli peccare. *Ant.* Mulier, nemo te condemnavit? Nec ego te condemnabo. Jam amplius noli peccare. *Antiph.* De quinque panibus et duobus piscibus satiavit Dominus quinque millia hominum. *Ant.* Satiavit Dominus quinque millia hominum de quinque panibus, et duobus piscibus. *Ant.* Cum sublevasset oculos Jesus, et vidisset maximam multitudinem venientem ad se, dixit ad Philippum: Unde ememus panes ut manducent hi? Ipse enim sciebat quid esset facturus. *Ant.* Cum vidissent turbae signum quod fecerat Jesus, dicebant: Vere hic est propheta, qui venturus est in mundum. *Ant.* Hic est vere propheta qui venturus est in mundum.

Feria secunda.

Antiph. Omnis qui petit accipit, et qui quaerit invenit, pulsanti aperietur. *Ant.* Auferte ista hinc, dicit Dominus, et nolite facere domum Patris mei domum negotiationis. *Ant.* Dicebat Jesus Judaeis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud. *Ant.* Solvite templum hoc, dicit Dominus et post triduum excitabo illud. Hoc autem dicebat de templo corporis sui.

771 Feria tertia.

Antiph. Quid me quaeritis interficere hominem qui vera locutus est vobis? *Ant.* Unum opus feci et admiramini, quia totum hominem salvum feci in Sabbato. *Ant.* Nonne Moyses dedit vobis legem? et nonne [nemo] ex vobis facit legem. Quid me quaeritis interficere? *Ant.* Et

me scitis, et unde sim scitis; et a me ipso non veni, sed Pater meus misit me. *Ant.* Nemo in eum misit manus, quia nondum venerat hora ejus.

Feria quarta.

Antiph. Rabbi, quis [quid] peccavit homo iste quod caecus natus est? Respondit Jesus, et dixit: Neque hic peccavit, neque parentes ejus, sed ut manifestentur opera Dei in eo. *Ant.* Interrogatus caecus: Quis te illuminavit? At ille clamabat dicens: Filius Dei. *Ant.* Ille homo qui dicitur Jesus, lutum fecit ex sputo, et linivit oculos meos, et modo video. *Ant.* Lutum fecit ex sputo Dominus, et linivit oculos meos, et abii, et lavi, et credidi Deo. *Ant.* Dixi vobis jam et audistis; lutum mihi posuit ille homo qui dicitur Jesus. *Ant.* A saeculo non est auditum quia quis aperuit oculos caeci nati, nisi Christus Filius Dei.

Feria quinta.

Antiph. Ibat Jesus in civitatem quae vocatur Naim. *Ant.* Propheta magnus surrexit in nobis, quia Deus visitavit plebem suam. *Ant.* Accepit autem omnes timor, et magnificabant Deum dicentes: Quia propheta magnus surrexit in nobis, et quia Deus visitavit plebem suam. *Antiph.* Diligebat Jesus Martham et sororem ejus Mariam, et Lazarum fratrem earum. *Ant.* Lazarus amicus noster dormit, eamus et a somno excitemus eum. *Ant.* Domine, si hic fuisses, Lazarus non esset mortuus. Ecce jam fetet quatruiduanus in monumento. *Ant.* Ad monumentum Lazari clamabat Dominus, dicens: Lazare, veni foras. *Ant.* Qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitae, dicit Dominus. *Ant.* Ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso, et testimonium perhibet de me, qui misit me Pater.

Responsoria de Passione Domini.---Ad Invitatorium.

Antiph. Hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra. *Resp.* Isti sunt dies quos observare debetis temporibus suis. Quarta decima die ad vesperum Pascha Domini est, et in quintadecima solemnitatis [solemnitatem] celebrabitis Altissimo Domino. *Vers.* Locutus est Dominus ad Moysen dicens: Loquere filiis Israel, et dices ad eos.

Quarta. *Resp.* Multiplicati sunt qui tribulant me, et dicunt: Non est salus illi in Deo ejus. Exsurge, Domine, salvum me fac, Deus meus. *Vers.* Ne quando dicat inimicus meus: Praevalui adversus eum. Exsurge. *Resp.* Qui custodiebant animam meam, consilium fecerunt in unum, dicentes: Deus dereliquit eum; persequimini et comprehendite eum, quia non est qui liberet eum. Deus meus, ne elongeris a me; Deus meus, in adjutorium meum intende. *Vers.* Omnes inimici mei adversum me cogitabant mala mihi: verbum iniquum mandaverunt adversum me, **772** dicentes. Persequimini. *Resp.* Adjutor et susceptor meus tu es, Domine, et in verbum tuum speravi. Declinate a me, maligni, et scrutabor mandata Dei mei. *Vers.* Eripe me de inimicis meis, Deus meus, et ab insurgentibus in me libera me. Declinate. *Resp.* Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta. Ab homine iniquo et doloso eripe me, quia tu es Deus meus et fortitudo mea. *Vers.* Emitte lucem tuam, et veritatem tuam. Quia tu es. *Resp.* Deus meus es tu, ne discedas a me, quoniam tribulatio proxima est, et non est qui adjuvet. *Vers.* Deus meus, respice in me; quare me dereliquisti? Longe a salute mea. Quoniam trib. *Resp.* Deus meus, eripe me de manu peccatoris, et de manu contra legem agentis et iniqui, quoniam tu es patientia mea. *Vers.* Eripe me de inimicis meis, *ut supra.* Quoniam. *Resp.* Ne perdas cum impiis, Deus, animam meam, et cum viris sanguinum vitam meam; redime me, Domine. *Vers.* Eripe me, Domine, ab homine malo, a viro iniquo libera me. Redime. *Resp.* Tota die contristatus ingrediebar, Domine, quoniam anima mea completa est illusionibus, et vim faciebant qui quaerebant animam meam. *Vers.* Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates, et dolos tota die meditabantur. Et vim. *Resp.* Non avertas faciem tuam a puero tuo, Domine, quoniam tribulor, velociter exaudi me. *Vers.* Eripe me ab homine malo, quoniam tribulor. *Resp.* In proximo est tribulatio mea, Domine, et non est qui adjuvet; ut fodiant manus meas et pedes meos. Libera me de ore leonis, ut narrem nomen tuum fratribus meis. *Vers.* Deus, Deus meus, respice in me; quare me dereliquisti? longe a salute mea. Libera me. *Resp.* In te jactatus sum ex utero, de ventre matris meae Deus meus es tu; ne discedas a me, quoniam tribulatio proxima est, et non est qui adjuvet. *Vers.* Erue a framea, Deus, animam meam, et de manu canis unicum meam. Quoniam tribulatio. *Resp.* Vide quia tribulor, velociter exaudi me; intende animae meae et libera eam, propter inimicos meos. Eripe me, Domine. *Vers.* Eripe me de inimicis meis, *ut supra.* *Resp.* Pacifice loquebantur mihi inimici mei, et in ira molesti erant mihi. Vidisti, Domine, ne sileas, ne discedas a me. *Vers.* Omnes inimici mei adversum me. *Resp.* Fac mecum, Domine, signum in bono, ut videant qui me oderunt et confundantur, quoniam tu, Domine, adjuvisti me, et consolatus es me. *Vers.* Respice in me, et miserere mei, quia unicus et pauper sum ego. *Resp.* Doceam iniquos vias tuas, et impii ad te convertentur. Libera me de sanguinibus, Deus salutis meae. *Vers.* Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam. Libera me. *Resp.* Praecinxisti me virtute ad bellum, et supplantasti inimicos meos subtus me. Et inimicorum meorum dedisti mihi dorsum, et odientes me disperdidisti. *Vers.* Persequar inimicos meos, et comprehendam illos, et non convertar donec deficiant. Et inimicorum. *Resp.* Liberatores mei de gentibus iracundis, ab insurgentibus in me libera me. *Vers.* Eripe me de inimicis meis. Ab insurgentibus. *Resp.* Erue a framea, Deus, animam meam, et de manu canis unicum meam, humilitatem meam. *Vers.* Eripe me, Domine, ab homine. *Resp.* De ore leonis libera me, Domine, et a cornibus unicornium humilitatem meam. *Vers.* Erue a framea. *Resp.* Principes persecuti sunt me gratis, et a verbis tuis formidavit cor meum. Laetabor ego super eloquia tua. *Vers.* Quasi qui invenit spolia multa. **773** Laetabor. *Resp.* Usquequo exaltabitur inimicus meus super me? Respice et exaudi me, Domine Deus meus. *Vers.* Qui tribulant me exsultabunt si motus fuero. Ego autem in misericordia tua speravi. Respice.

Versi declinatorii.

Vers. Eripe me ab homine malo. *Vers.* Eripe me de inimicis meis, Deus meus. *Vers.* Erue a framea. *Vers.* De ore leonis.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Vide, Domine, afflictionem meam, quoniam erectus est inimicus meus. *Ant.* In tribulatione invocavi Dominum, et exaudivit me in latitudine. *Ant.* Judicasti, Domine, causam animae meae; defensor vitae meae, Domine, Deus meus. *Ant.* Popule meus, quid feci tibi? Aut quid molestus fui? responde mihi. *Ant.* Nunquid redditur pro bono malum, quia foderunt foveam animae meae.

In Evangelio.

Antiph. Qui est ex Deo verba Dei audit, vos non auditis quia ex Deo non estis. *Ant.* Ego daemonium non habeo, sed honorifico patrem meum, dicit Dominus. *Ant.* Ego gloriam meam non quaero; est qui quaerat et iudicet. *Ant.* Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum. *Ant.* Abraham pater vester exsultavit ut videret diem meum; vidit et gavisus est. *Ant.* Quinquaginta annos nondum habes, et Abraham vidisti? Amen dico vobis, antequam Abraham fieret, Ego sum. *Ant.* Tulerunt lapides ut jacerent in Jesum. Jesus autem abscondit se, et exivit de templo. *Ant.* Libera me, Domine, et pone me juxta te; et cujusvis magnus pugnet contra me. *Ant.* Animae impiorum fremebant adversum me; et gravatum est cor meum super eos.

Item ad Vesperas.

Antiph. Ego sum Pastor bonus, qui pasco oves meas, et pro ovibus meis pono animam meam. *Ant.* Vulpes foveas habent, et volucres coeli nidos; Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet. *Ant.* Narrabitur quid fecit mulier illa, in generationes saeculorum. *Ant.* Sicut exaltatus est serpens in eremo, ita exaltari oportet Filium

hominis. *Ant.* Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quod [quos] dedisti mihi. *Ant.* Rogavi Patrem meum, ne deficiat fides tua, Petre. *Ant.* Si mihi non creditis, operibus credite, quae ego facio in nomine ejus. *Ant.* Pastor bonus animam suam posuit pro ovibus suis. *Ant.* Si oportuerit me mori tecum, non te negabo, Domine Deus meus, et patris mei. *Ant.* Pater, si non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua.

Feria secunda.

Antiph. In die magno festivitatis, stabat Jesus et clamabat dicens: si quis sitit, veniat ad me et bibat. *Ant.* Qui sitit veniat et bibat, et ventre ejus fluent aquae vivae.

Feria tertia.

Antiph. Tempus meum nondum advenit, tempus vestrum semper est paratum, dicit Dominus. *Ant.* Vos ascendite ad diem festum hunc. Ego non ascendam, quia tempus meum nondum advenit. *Ant.* Quidam autem Judaei dicebant quia bonus est, alii autem dicebant: Non, sed seducit turbas.

774 *Feria quarta.*

Antiph. Circumdantes Judaei Dominum, dixerunt: Quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam. *Ant.* Oves meae vocem meam audiunt; et ego Dominus agnosco eas. *Ant.* Multa bona opera operatus sum vobis; propter quod opus vultis me occidere?

Feria quinta.

Antiph. Principes sacerdotum consilium fecerunt ut Jesum occiderent. Dicebant autem: Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. *Ant.* Quid molesti estis huic mulieri? Opus enim bonum operata est in me. *Ant.* Mittens haec mulier in corpus meum hoc unguentum, ad sepeliendum me fecit. *Ant.* Ubicunque fuerit praedicatum hoc Evangelium in toto mundo, erit memoria ejus. *Ant.* Magister dicit: Tempus meum prope est; apud te facio pascha cum

discipulis meis. *Ant.* Si oportuerit, *ut supra.* *Ant.* Pater, si non potest hic calix, *ut supra.* *Ant.* Desiderio desideravi pascha manducare vobiscum, antequam patiar. *Ant.* Appropinquabat autem dies festus, *ut supra.* *Ant.* Principes sacerdotum, *ut supra.*

Sabbato.

Antiph. Clarifica me, Pater, apud te ipsum, claritate quam habui, priusquam mundus fieret. *Ant.* Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.

Responsoria in hebdomada majore in Palmis.--- *Ad Invitatorium.*

Antiph. Ipsi vero non cognoverunt vias meas, quibus juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam. *Resp.* In die qua invocavi te, Domine, dixisti: Noli timere. Judicasti causam meam, et liberasti me. Deus meus. *Vers.* Deus meus, eripe me de manu peccatoris, et de manu contra legem agentis et iniqui. Judicasti. *Resp.* Fratres mei elongaverunt a me, et noti mei quasi alieni recesserunt a me. *Vers.* Amici mei et proximi appropinquaverunt, et steterunt. Quasi. *Resp.* Attende, Domine, ad me, et audi voces adversariorum meorum. Nunquid redditur pro bono malum, quia foderunt foveam animae meae? *Vers.* Homo pacis meae in quo sperabam, ampliavit adversum me supplantationem. Nunquid. *Resp.* Conclusit vias meas inimicus, insidiator factus est mihi sicut leo in abscondito, replevit et inebriavit me amaritudine. Deduxerunt in lacum mortis vitam meam, et posuerunt lapidem contra me. Vide, Domine, iniquitates illorum, et judica causam animae meae, defensor vitae meae. *Vers.* Omnes inimici mei adversum me cogitabant mala mihi; verbum iniquum mandaverunt adversum me. Vide. *Resp.* Salvum me fac, Deus, quoniam intraverunt aquae usque ad animam meam. Ne avertas faciem tuam a me, quoniam tribulor, exaudi me, Deus meus. *Vers.* Intende animae meae, et libera eam; propter inimicos meos eripe me. Quoniam tribulor. *Resp.* Noli esse mihi, Domine, alienus. Parce mihi, Domine, in die mala: confundantur omnes qui me persequuntur, et non confundar ego. *Vers.* Confundantur omnes inimici mei. Et non confundar. *Resp.* Ingrediente Domino in sanctam civitatem, Hebraeorum pueri resurrectionem vitae praenuntiantes, **775** cum ramis palmarum, hosanna clamabant in excelsis. *Vers.* Ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem. Cum ramis. *Resp.* Dominus mecum est tanquam bellator fortis; propterea persecuti sunt me, et intelligere non potuerunt. Domine, probans renes et corda, tibi revelavi causam meam. *Vers.* Et vim faciebant qui quaerebant animam meam, et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates. Et intelligere. *Resp.* Dixerunt impii apud se non recte cogitantes: Circumveniamus justum, quoniam contrarius est operibus nostris. Promittit se scientiam Dei habere, Filium Dei se nominat, et gloriatur Patrem se habere Deum. Videamus si sermones illius veri sint; et si est

verus Filius Dei, liberet illum de manibus nostris; morte turpissima condemnemus eum. *Vers.* Viri impii dixerunt: Opprimamus virum justum injuste, et de spoliis ejus sortem mittamus. Videamus. *Resp.* Viri impii dixerunt: Opprimamus virum justum injuste, et deglutiamus eum tanquam infernus vivum. Auferamus memoriam illius de terra, et de spoliis ejus sortem mittamus inter nos. Ipsi enim homicidae thesaurizaverunt sibi malum, insipientes et maligni oderunt sapientiam, et rei facti sunt in cogitationibus suis. *Vers.* Dixerunt impii apud se non recte cogitantes: Circumveniamus justum. Et rei. *Resp.* Opprobrium factus sum nimis inimicis meis; viderunt me et moverunt capita sua: Adjuva me, Domine, Deus meus. *Vers.* Persequar inimicos meos et comprehendam illos, et non convertar, donec deficiant. Adjuva me, Domine. *Resp.* Insurrexerunt in me viri iniqui absque misericordia; quaesierunt me interficere, et non pepercerunt in faciem meam spuere. Et lanceis suis vulneraverunt me; et concussa sunt omnia ossa mea. Ego autem aestimabam me tanquam mortuum super terram. *Vers.* Dederunt in escam meam fel, et in siti mea potaverunt me aceto. Ego autem. *Resp.* Animae impiorum fremebant adversum me, et gravatum est cor meum super eos; et constituerunt pretium triginta argenteis, quod appretiatus sum ab eis. *Vers.* Contumelias et terrores passus sum ab eis qui erant pacifici mei. Et constituerunt. *Resp.* Contumelias et terrores passus sum ab eis qui erant pacifici mei, et custodientes latus meum, dicentes: decipiamus eum, et praevaleamus illi. Sed tu, Domine, mecum es tanquam bellator fortis. Cadent in opprobrium sempiternum. Et videam vindictam in eos, quia tibi revelavi causam meam. *Vers.* Omnes inimici mei, *ut supra.* Dicentes. *Resp.* Sicut agnus ductus sum ut occiderer, et nesciebam: super me autem cogitaverunt consilium. Tu autem, Domine, liberasti animam meam. *Vers.* Omnes inimici mei, *ut supra.* *Resp.* Deus Israel, propter te sustinui improperium, operuit reverentia faciem meam; extraneus factus sum fratribus meis, et hospes filiis matris meae; quoniam zelus domus tuae comedit me. *Vers.* Intende animae meae, et libera eam; propter inimicos meos eripe me. Quoniam zelus. *Vers.* Deus, Deus meus, respice, *ut supra.* *Resp.* Synagogae populorum circumdederunt me; et non reddidi retribuuntibus mihi mala. Consumetur, Domine, nequitia peccatorum, et dirige justum. *Vers.* Tu autem, Domine, susceptor meus es, gloria mea, et exaltans caput meum. Consumetur.

Antiphonae in Matutinis

Antiph. Dominus Deus auxiliator meus, et ideo non sum confusus. *Ant.* Circumdantes circumdederunt me, **776** et in nomine Domini vindicabo in eis. *Ant.* Judica causam meam, defende, quia potens es, Domine. *Ant.* Cum Angelis et pueris fideles inveniantur triumphatores [inveniamur triumphatori] mortis clamantes hosanna in excelsis. *Ant.* Confundantur qui me persequuntur, et non confundar ego, Domine, Deus meus. *Vers.* Erue a framea.

In Evangelio.

Ant. Turba multa quae convenerat ad diem festum, clamabat [ad] Dominum: Benedictus qui venit in nomine Domini, hosanna in excelsis. *Ant.* Hosanna Filio David; benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel, hosanna in excelsis. *Ant.* Occurrunt turbae cum floribus et palmis Redemptori obviam, et victori triumphanti digna dant obsequia. Filium Dei ore gentes praedicant, et in laudem Christi voces sonant per nubila. Hosanna. *Antiph.* Hodie namque Christo cum humana lingua coma servivit arboria. Et quamvis fuerint rigida, miserunt Regi spolia arborum flexus. Hosanna. *Ant.* Pueri Hebraeorum vestimenta prosternebant in via, et clamabant, dicentes: Hosanna Filio David. Benedictus qui venit in nomine Domini. *Ant.* Pueri Hebraeorum, tollentes ramos olivarum, obviaverunt Domino, clamantes et dicentes: Hosanna in excelsis. *Ant.* Tibi revelavi causam meam, defensor vitae meae, Dominus Deus meus. *Ant.* Invocabo nomen tuum, Domine; ne avertas iram [faciem] tuam a clamore meo. *Ant.* Missus sum ad oves quae perierant domus Israel, dicit Dominus. *Ant.* Omnes collaudant nomen tuum, et dicent: Benedictus qui venit in nomine Domini, hosanna in excelsis. *Ant.* Coeperunt omnes turbae descendentium gaudentes laudare Deum voce magna, super omnibus quae viderant virtutibus, dicentes: Benedictus qui venit Rex in nomine Domini. Pax in coelo, et gloria in excelsis. *Ant.* Rex Israel, hosanna in excelsis.

Feria secunda in Matutinis.

Antiph. Faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me. *Ant.* Framea, suscitare adversus eos qui dispergunt gregem meum. *Ant.* Appenderunt mercedem meam triginta argenteis, quod appretiatum sum ab eis. *Ant.* Inundaverunt aquae super caput meum; dixi: Perii, invocabo nomen tuum, Domine Deus meus. *Ant.* Labia insurgentium et cogitationes eorum vide, Domine. *Vers.* Erue a framea, Deus, animam meam.

In Evangelio.

Antiph. Appropinquabat autem dies festus, et quaerebant principes sacerdotum quomodo Jesum interficerent, sed timebant plebem. *Ant.* Non haberes in me potestatem, nisi desuper tibi datum fuisset. *Ant.* Recordare mei, Domine, et erue me ab his qui persequuntur me. *Ant.* Infirmata est virtus mea, in manibus inimicorum meorum. *Ant.* Ante diem festum Paschae sciens Jesus quia venit hora, cum dilexisset suos, in finem dilexit eos.

Feria tertia in Matutinis.

Ant. Vide, Domine, et considera, quoniam tribulor, velociter exaudi me. *Ant.* Discerne causam meam, Domine; ab homine iniquo et doloso eripe me. *Ant.* Dum tribularer, clamavi ad Dominum, de ventre inferi exaudivit me. *Ant.* Domine, vim patior, responde pro me, quia nescio quid dicam inimicis meis. *Ant.* Dixerunt impii: Opprimamus 777 virum justum, quia contrarius est operibus nostris.

In Evangelio.

Antiph. Principes sacerdotum, *ut supra.* *Ant.* Nemo tollet animam meam, sed ego pono eam et iterum sumo eam. *Ant.* Quia ego tecum sum, de manu pessimorum liberabo te, dicit Dominus. *Ant.* Potestatem habeo ponendi animam meam, et iterum sumo eam. *Ant.* Scriptum est enim: Percutiam pastorem et dispergentur oves gregis. Postquam autem surrexero, praecedam vos in Galilaeam; ibi me videbitis, dicit Dominus. *Ant.* Nunc clarificatus Filius hominis, et Deus clarificatus est in eo. *Ant.* Collegerunt pontifices et Pharisei concilium, et dicebant: Quid faciemus quia hic homo multa signa facit? si dimittimus eum sic, omnes credent in eum. Ne forte veniant Romani, et tollent nostrum locum et gentem. *Vers.* Unus autem ex illis, Caiphas nomine, cum esset pontifex anni illius, prophetavit dicens: Expediit nobis ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat.

Feria quarta in Matutinis.

Antiph. Libera me de sanguinibus, Deus Deus salutis meae, et exaltabit lingua mea justitiam tuam. *Ant.* Contumelias et terrores passus sum ab eis, et Dominus mecum est tanquam bellator fortis. *Ant.* Ipsi vero in vanum quaesierunt animam meam. Introibunt in inferiora terrae. *Ant.* Omnes inimici mei audierunt malum meum, Domine. Laetati sunt quoniam tu fecisti. *Ant.* Alliga, Domine, in vinculis nationes gentium, et reges eorum in compedibus. *Vers.* Erue a framea.

In Evangelio

Antiph. Simon, dormis; non potuisti una hora vigilare mecum. *Ant.* Concilium fecerunt inimici mei, dicentes: Conteramus eum de terra viventium. *Ant.* Dominus mecum est tanquam bellator fortis, propterea persecuti sunt me inimici mei. *Ant.* Tanto tempore vobiscum eram docens in templo, et non me tenuistis, modo flagellatum ducitis ad crucifigendum. *Ant.* Quotidie apud vos eram in templo docens, et non me tenuistis. Modo flagellatum ducitis ad crucifigendum. *Ant.* Ancilla dixit Petro vere et tu ex illis es, nam et loquela tua manifestum te facit. *Ant.* Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me in manus peccatorum quaerentium me. Vae autem illi per quem tradar ego. *Ant.* Tradetur enim gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum.

Antiphonae et Responsoria in Coena Domini, sine Invitatorio.

Antiph. Zelus domus tuae comedit me, et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me. *Psal.* Salvum me fac, Deus. *Ant.* Avertantur retrorsum et erubescant, qui cogitant mihi mala. *Psal.* Deus, in adjutorium. *Ant.* Deus meus, eripe me de manu peccatoris. *Psalm.* In te, Domine, 2. *Vers.* Deus meus, eripe me. *Resp.* In montem oliveti oravi ad Patrem: Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma; fiat voluntas tua. *Vers.* Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Fiat. *Resp.* Tristis est anima mea usque ad mortem; sustinete hic, et vigilate mecum; nunc videbitis turbam quae circumdat me, vos fugam capietis, et ego vadam 778 immolari pro vobis. *Vers.* Vigilate et orate, dicit Dominus. Nunc. *Resp.* Ecce vidimus eum non habentem speciem, neque decorem; aspectus ejus in eo non est. Hic peccata nostra portavit, et pro nobis dolet; ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, cujus livore sanati sumus. *Vers.* Vere languores nostros ipse tulit, et infirmitates nostras ipse portavit. Cujus. *Ant.* Liberavit Dominus pauperem a potente, et inopem cui non erat adjutor. *Psalm.* Deus, iudicium tuum. *Ant.* Cogitaverunt impii et locuti sunt nequitiam: iniquitatem in excelso locuti sunt. *Psalm.* Quam bonus. *Ant.* Exsurge, Domine, et judica causam meam. *Psal.* Ut quid Deus. *Vers.* Exsurge, Domine.

Responsoria.

Resp. Amicus meus osculum [osculi] me tradidit signo; quem osculatus fuero ipse est, tenete eum; hoc malum fecit signum, qui per osculum adimplevit homicidium. Infelix praetermisit pretium sanguinis, et in finem laqueo se suspendit. *Vers.* Melius illi fuerat si natus non fuisset. Qui per. *Resp.* Judas mercator pessimus, osculum petit Domino. Ille ut Agnus innocens non negat Judae osculum. Denariorum numero Christum Judaeis tradidit. *Vers.* Melius fuerat. *Resp.* Unus ex discipulis meis tradet me hodie. Vae illi per quem

tradar ego. Melius illi fuerat si natus non fuisset. *Vers.* Qui intingit mecum manum in paropside, hic me traditurus est in manus peccatorum. Melius fuerat. *Resp.* Eram quasi Agnus innocens, ductus sum ad immolandum, et nesciebam; consilium fecerunt inimici mei adversum [me] dicentes; Mittamus lignum in pane ejus, et conteramus eum de terra viventium. *Vers.* Omnes inimici mei adversum me cogitabant mala mihi; verbum iniquum mandaverunt adversum me, dicentes. *Resp.* Una hora non potuistis vigilare mecum, qui exhortabamini mori pro me. Vel Judam non videtis, quomodo non dormit, sed festinat tradere me Judaeis. *Vers.* Dormite jam, et requiescite, ecce appropinquabit qui me traditurus est. Vel Judam.

In tertio nocturno.

Antiph. Dixi iniquis: Nolite loqui adversus Deum iniquitatem. *Psal.* Confitebimur. *Ant.* Terra tremuit et quievit, dum resurgeret in iudicium Deus. *Psal.* Notus in Judaea. *Ant.* In die tribulationis meae, Deum exquisivi manibus meis. *Psal.* Voce mea. *Vers.* Homo pacis meae.

Responsoria.

Resp. Seniores populi consilium fecerunt, ut Jesum dolo tenerent et occiderent. Cum gladiis et fustibus exierunt, tanquam ad latronem. *Vers.* Congregaverunt iniquitatem sibi, et egrediebantur foras. Cum gladiis. *Resp.* Revelabunt coeli iniquitatem Judae, et terra adversus eum consurget, et manifestum erit peccatum illius in die furoris Domini, cum eis qui dixerunt Domino meo: Recede a nobis, scientiam viarum tuarum nolumus. *Vers.* Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, et in retributiones et in scandalum. Cum eis. *Resp.* Ecce turba, et qui vocabatur Judas, venit, et dum appropinquaret ad Jesum ut eum oscularetur, Jesus dixit ad eum: Juda, osculo tradis Filium hominis ad crucifigendum. *Vers.* Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo: Vae homini illi per quem tradar. Ad crucifigendum. *Resp.* O Judas. **779** qui dereliquisti consilium pacis; et cum Judaeis consiliatus es, triginta argenteis vendidisti sanguinem justum, et pacis osculum ferebas, quae [quam] in pectore non habebas. *Vers.* Verax datur fallacibus, pium flagellat impius. Et pacis. *Resp.* Facta est lingua iniquorum fraudulenta in ore ipsorum, et loquebantur mendacium. Omnes in sanguine insidiati sunt, virum justum venundati sunt ad mortem. Ipse autem pacifica verba loquebatur ad Judaeos. *Vers.* Quid me quaeritis interficere, hominem qui vera locutus sum vobis? Ipse autem.

Antiph. Justificeris, Domine, in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris. *Psalm.* Miserere mei. *Ant.* Dominus tanquam ovis ad victimam ductus est, et non aperuit os suum. *Psal.* Domine, refugium. *Ant.* Contritum est cor meum in medio mei, contremuerunt

omnia ossa mea. *Psalm.* Deus, Deus meus. *Ant.* Exhortatus es in virtute tua, et in refectione sancta tua, Domine. *Psal.* Cantemus. *Ant.* ipse portavit. Oblatus est, quia ipse voluit, et peccata nostra. *Psal.* Laudate Dominum de coelis. *Vers.* Christus factus est pro nobis obediens.

In Evangelio.

Antiph. Traditor autem dedit eis signum, dicens: quem osculatus fuero ipse est, tenete eum. *Ant.* In humilitate iudicium ejus sublatum est. Generationem ejus quis enarrabit? *Ant.* Ait Pilatus: Mundae sunt manus meae a sanguine hujus justi, vos videritis. *Ant.* Petrus autem sequebatur Jesum a longe ut videret exitum rei.

In Coena Domini ad Vesperas.

Antiph. Calicem Domini accipiam, et nomen Domini invocabo. *Psalm.* Credidi. *Ant.* Cum his qui oderunt pacem eram pacificus; cum loquebar fillis, impugnabant me gratis. *Psal.* Ad Dominum cum tribularer. *Ant.* Ab hominibus iniquis libera me, Domine. *Psal.* Eripe me, Domine. *Ant.* Custodi me a laqueo quem statuerunt mihi, et ab scandalis operantium iniquitatem. *Psalm.* Domine, clamavi. *Ant.* Considerabam ad dexteram, et videbam, et non erat qui cognosceret me. *Psal.* Voce mea. *Ant.* De manu filiorum alienorum libera me, Domine. *Psal.* Benedictus Dominus Deus meus

Versi declinatorii.

Vers. Homo pacis meae. *Vers.* Acuerunt linguas suas. *Vers.* Christus factus est pro nobis.

In Evangelio.

Antiph. Coenantibus autem, accepit Jesus panem; benedixit ac fregit, dedit discipulis suis. *Ant.* Accepto pane Judas tradidit Dominum, sicut promiserat principibus sacerdotum. *Ant.* Si male locutus sum, perhibe testimonium; si autem bene, quid me caedis? *Ant.* Coena facta est, dixit Jesus discipulis suis: Amen, amen dico vobis, unus vestrum hic, qui me traditurus est in hac nocte. *Ant.* Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem sicut dilexi vos, dicit Dominus. *Ant.* Diligamus nos invicem, quia charitas ex Deo est; et qui diligit fratrem suum, ex Deo natus est, et vidit Dominum. *Ant.* Si ego Dominus et Magister vester lavi vobis pedes, quanto magis vos debetis alter alterius lavare pedes? *Ant.* In diebus illis mulier quae erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod Jesus accubuit in domo Simonis leprosi, attulit alabastrum unguenti: et stans retro secus pedes Domini Jesu, lacrymis coepit rigare pedes ejus, et capillis capitis sui tergebat, **780** et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat. *Ant.* Postquam surrexit Dominus a coena, misit aquam in pelvim, coepit lavare pedes discipulorum. Hoc exemplum dedit [*Dele dedit*], reliquit eis. *Ant.* Ubi fratres in unum glorificant Dominum, ibi dabit Dominus Benedictionem. *Ant.* Congregavit nos Christus ad glorificandum se ipsum. Reple, Domine, animas nostras sancto Spiritu.

Antiphonae et Responsoria de Parasceve.---In primo nocturno.

Antiph. Astiterunt reges terrae, et principes convenerunt in unum, adversus Dominum et adversus Christum ejus. *Psalm.* Quare fremuerunt. *Ant.* Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. *Psalm.* Deus, Deus meus. *Ant.* Insurrexerunt in me testes iniqui, et mentita est iniquitas sibi. *Psal.* Dominus, illuminatio. *Vers.* Diviserunt sibi vestimenta mea.

Resp. unde supra.

Resp. Omnes amici mei dereliquerunt me, et praevaluerunt insidiantes mihi. Tradidit me quem diligebam, et terribilibus oculis plaga crudeli percutiens, aceto potabant me. *Vers.* Et dederunt in escam meam fel, et in siti mea. *Resp.* Velum templi scissum est, et omnis terra tremuit; latro de cruce clamavit, dicens: Memento mei, Domine, dum veneris in regnum tuum. *Vers.* Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso. Latro. *Vers.* Ait latro ad latronem: Nos quidem digna factis recipimus, hic autem quid fecit? Memento. *Resp.* Vineam meam electam, ego te plantavi; quomodo conversa es in amaritudinem ut me crucifigeres, et Barabbam dimitteres? *Vers.* Ego quidem plantavi te vineam meam electam, omne semen verum. Quomodo.

In secundo nocturno.

Antiph. Vim faciebant qui quaerebant animam meam. *Psalm.* Domine, ne in furore, 2. *Ant.* Confundantur et revereantur qui quaerunt animam meam ut auferant eam. *Psalm.* Exspectans. *Ant.* Alieni insurrexerunt in me, et fortes quaesierunt animam meam. *Psalm.* Deus, in nomine tuo. *Vers.* Insurrexerunt in me.

Responsoria in eodem.

Resp. Tanquam ad latronem existiis cum gladiis comprehendere me. Quotidie apud vos eram in templo docens, et non me tenuistis. Et ecce flagellatum ducitis ad crucifigendum. *Vers.* Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo. Vae homini illi per quem tradetur. Ad crucifigendum. *Resp.* Tenebrae factae sunt dum crucifixissent Jesum Judaei, et circa horam nonam exclamavit Jesus voce magna: Deus, Deus, ut quid me dereliquisti? Tunc unus ex militibus lancea latus ejus perforavit, et inclinato capite emisit spiritum. *Vers.* Et velum templi scissum est a summo usque deorsum, et omnis terra tremuit. Tunc unus. *Resp.* Animam meam electam tradidi in manus iniquorum, et facta est mihi haereditas mea, sicut leo in silva. Dedit contra me vocem adversarius, dicens: Congregamini et properate ad devorandum illum. Posuerunt me in desertum solitudinis, et luxit super me omnis terra, quia non est inventus qui me agnosceret et faceret bene. *Vers.* Omnes inimici mei adversus me cogitabant mala mihi, verbum iniquum mandaverunt adversum me. Quia *Resp.* Barabbas latro 781 dimittitur, et innocens Christus occiditur, nam et Judas armidoctus sceleris, qui per pacem didicit facere bellum, osculando tradidit Dominum Jesum Christum. *Vers.* Ecce turba, et qui vocabatur Judas venit. Et dum appropinquaret ad Jesum.

In tertio nocturno.

Antiph. Ab insurgentibus in me libera me. Domine, quia occupaverunt animam meam. *Psalm.* Eripe me, Domine, de inimicis. *Ant.* Longe fecisti notos meos a me; traditus sum, et non egrediebar. *Psalm.* Domine, Deus salutis. *Ant.* Captabunt in animam justi, et sanguinem innocentem condemnabunt. *Psalm.* Deus ultionum. *Vers.* Captabunt in animam justi.

Resp. Tradiderunt me in manus impiorum, et inter iniquos projecerunt me, et non pepercerunt animae meae. Congregati sunt adversum me fortes, et sicut gigantes steterunt contra me. *Vers.* Astiterunt reges terrae, et principes convenerunt in unum. Et sicut gigantes. *Resp.* Me tradidit impius summis principibus sacerdotum, et senioribus populi; Petrus autem sequebatur a longe, ut videret finem. *Vers.* Et ingressus Petrus in atrium principis sacerdotum. Ut videret. *Resp.* Caligaverunt oculi mei a fletu meo, quia elongatus est a me, qui consolatur me. Videte, omnes populi, si est dolor similis sicut dolor meus. *Vers.* O vos omnes qui transitis per viam, attendite et videte. Si est. *Resp.* Viderunt in

quem transfixerunt, et plangent super eum omnes tribus terrae, dicentes: Vere Filius Dei erat iste, *Vers.* In humilitate iudicium Dei sublatum est: generationem illius quis enarrabit? *Resp.* Principes sacerdotum concilium fecerunt, ut Jesum dolo tenerent et occiderent; dicebant autem: Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. *Vers.* Omnes inimici mei, *ut supra.* Ut Jesum.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Proprio Filio suo non pepercit Deus, sed pro nobis omnibus tradidit illum. *Psalm.* Miserere mei, Deus. *Ant.* Anxius est in me spiritus meus, in me turbatum est cor meum. *Psalm.* Domine, exaudi. *Ant.* Ait latro ad latronem: nos quidem digna factis recipimus, hic autem quid fecit? Memento mei, Domine, dum veneris in regnum tuum. *Psalm.* Deus, Deus meus, ad te. *Ant.* Dum conturbata fuerit anima mea, Domine, misericordiae memor eris. *Psalm.* Domine, audivi. *Ant.* Memento mei, Domine, cum veneris in regnum tuum. *Psalm.* Laudate Dominum. *Vers.* Christus factus est pro nobis.

In Evangelio.

Antiph. Posuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam: Jesus Nazarenus Rex Judaeorum. *Ant.* Replevit et inebriavit me inimicus meus. *Ant.* Jesus clamans voce magna emisit spiritum, et velum templi scissum est. *Ant.* Cum accepisset acetum dixit: Consummatum est; et, inclinato capite, tradidit Spiritum. *Ant.* Eloi, Eloi, Lamasabactani; Deus, Deus meus, ut quid me dereliquisti? *Ant.* Tristis est anima mea usque ad mortem; sustinete hic et vigilate mecum. *Ant.* Recordatus est Petrus verbi Jesu, quod dixerat ei, et egressus foras flevit amare.

Sabbato sancto in primo nocturno.

Antiph. In pace in idipsum dormiam et requiescam. **782** *Psalm.* Cum invocarem. *Ant.* Habitabit in tabernaculo tuo, requiescet in monte sancto tuo. *Psalm.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Caro mea requiescet in spe. *Psalm.* Conserva me. *Vers.* Ne derelinquas me, Domine. *Vers.* In pace in idipsum.

Responsoria unde supra.

Resp. Sepulto Domino signatum est monumentum, volventes lapidem ad ostium monumenti, ponentes milites qui custodirent illud. *Vers.* Ne forte veniant discipuli ejus et furentur eum, et dicant plebi: Surrexit a mortuis. Ponentes. *Resp.* Jerusalem, luge, et exue te vestibus jucunditatis. Induere cinere cum cilicio, quia in te est occisus Salvator Israel. *Vers.* Montes Gelboe, nec ros, nec pluvia super vos descendat. Quia. *Resp.* Plange quasi virgo plebs mea: ululate, pastores, in cinere et cilicio, quia veniet dies Domini magna et amara valde. *Vers.* Ululate, pastores, et clamate, aspergite vos cinere. Quia.

In secundo nocturno.

Antiph. Elevamini, portae aeternales, et introibit Rex gloriae. *Psal.* Domini est terra. *Ant.* Credo videre bona Domini in terra. *Psal.* Dominus illuminatio. *Ant.* Domine, abstraxisti ab inferis animam meam. *Psal.* Exaltabo te. *Vers.* Tu autem, Domine, miserere.

Responsoria in eodem.

Resp. Recessit Pastor noster, fons aquae vivae, ad cujus transitum sol obscuratus est; nam et ille captus est, qui captivum tenebat primum hominem. Hodie portas mortis et seras pariter Salvator noster disruptit. *Vers.* Ante cujus conspectum mors fugit, ad cujus vocem mortui resurgunt, videntes autem eum portae mortis confractae sunt. Hodie. *Resp.* O vos omnes qui transitis per viam, attendite et videte si est dolor similis sicut dolor meus. *Vers.* Attendite, universi populi, et videte dolorem meum. Si est dolor. *Resp.* Ecce quomodo moritur justus, et nemo percipit corde. Et viri justi tolluntur, et nemo considerat. *Ant.* A facie iniquitatis oblatus est justus, et erit in pace memoria ejus. *Vers.* In pace factus est locus ejus, et in Sion habitatio ejus. Et erit.

In tertio nocturno.

Antiph. Deus adjuvat me, et Dominus susceptor est animae meae. *Psal.* Deus, in nomine tuo. *Ant.* In pace factus est locus ejus, *ut supra.* *Psal.* Notus in Judaea Deus. *Ant.* Factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber. *Psal.* Domine Deus salutis. *Vers.* Collocavit me in obscuro.

Resp. unde supra.

Resp. Aestimatus sum cum descendentibus in lacum. Factus sum sicut homo sine adiutorio, inter mortuos liber. *Vers.* Et sicut vulnerati dormientes, projecti in monumentis, quorum non es memor amplius, et ipsi de manu tua repulsi sunt. Factus sum. *Resp.* Agnus Dei Christus immolatus est pro salute mundi. Nam de parentis protoplasti fraude factor condolens, quando pomi noxialis morte morsu corruit; ipse lignum tunc notavit, damna ligni ut solveret. *Vers.* Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Ipse lignum. *Resp.* Domine, post passionem tuam et post discipulorum fugam, Petrus plorabat dicens: Latro confessus est, et ego te negavi. Mulieres te praedicaverunt, et ego te timui [*Forte renui*]. Putas jam vocabis me discipulum tuum ut iterum constituas me piscatorem mundi. Sed re poenitentem suscipe me, **783** Domine, et miserere mei. *Vers.* Ego dixi in excessu meo: Omnis homo mendax. *Resp.* Scindite vestimenta vestra, et induimini saccis, et plangite, quia Princeps Jerusalem super montes ejus interfectus est; flete super eum, filii Israel, quia non timuerunt occidere Christum Domini. *Vers.* Ululate, pastores, et clamate, *ut supra*. *Resp.* Sicut ovis ad occisionem ductus est, et dum male tractaretur non aperuit os suum. Traditus est ad mortem, ut vivificaret populum suum. *Vers.* In pace factus est, *ut supra*. *Vers.* Vadis propitiator ad immolandum.

Antiphonae in Matutinis.

Antiph. O mors, ero mors tua; morsus tuus ero, inferne. *Psal.* Miserere mei. *Ant.* Plangent eum quasi unigenitum, quia innocens Dominus occisus est. *Psal.* Judica me, Deus. *Ant.* Attendite, universi populi, et videte dolorem meum. *Psal.* Deus, Deus meus. *Ant.* A porta inferi erue, Domine, animam meam. *Psal.* Ego dixi in dimidio. *Ant.* O vos omnes qui transitis per viam, attendite et videte si est dolor sicut dolor meus. *Psal.* Laudate Dominum de coelis.

In Evangelio.

Antiph. Mulieres sedentes ad monumentum, lamentabantur flentes Dominum. *Ant.* Sepulto Domino signatum est monumentum, ponentes milites qui custodirent illud. *Ant.* Ululate, pastores, et clamate; aspergite vos cinere, quia completi sunt dies Domini. *Ant.* Videbunt in quem transfixerunt, et plangent super eo omnes tribus terrae. *Ant.* Joseph ab Arimathia petiit corpus Jesu, et sepelivit eum in sepulcro suo. *Vers.* Christus factus est.

Antiphonae ad Vesperas de Evangelio. Sabbato sancto.

Antiph. Vespere autem Sabbati, quae lucescit in prima Sabbati, venit, Maria Magdalene et altera Maria videre sepulcrum, alleluia. *Ant.* Et ecce terrae motus factus est magnus. Angelus enim Domini descendit de coelo, alleluia. *Ant.* Angelus enim Domini descendit de coelo, et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum, alleluia, alleluia. *Ant.* Erat autem aspectus ejus sicut fulgur, et vestimenta ejus sicut nix, alleluia, alleluia. *Ant.* Prae timore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui, alleluia. *Ant.* Respondens autem angelus dixit mulieribus: Nolite timere; scio enim quod Jesum quaeritis, alleluia. *Ant.* Scio quod Jesum quaeritis crucifixum; surrexit, alleluia. *Ant.* Jesum quem quaeritis non est hic, sed surrexit; recordare qualiter locutus sit vobis, dum adhuc in Galilaea esset, alleluia. *Ant.* Venite et videte locum ubi positus erat Dominus, alleluia. *Ant.* Cito euntes, dicite discipulis, quia surrexit Dominus, alleluia, alleluia.

Antiphonae cum Responsoriis de vigilia sanctissimae Paschae.---Ad Invitatorium.

Antiph. Alleluia, alleluia, alleluia. Praeoccupemus faciem Domini in confessione.

Ad nocturnum.

Antiph. Ego sum qui sum, et consilium meum **784** non est cum impiis, sed in lege Domini voluntas mea est, alleluia. *Psal.* Beatus vir. *Ant.* Postulavi Patrem meum, alleluia. Dedit mihi gentes, alleluia, in haereditatem, alleluia. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Ego dormivi et somnum cepi, et surrexi, quoniam Dominus suscepit me, alleluia, alleluia. *Vers.* Surrexit Dominus.

Responsoria.

Resp. Angelus Domini descendit de coelo, et accedens revolvit lapidem; et super eum sedit, et dixit mulieribus: Nolite timere; scio enim quia crucifixum quaeritis. Jam surrexit. Venite

et videte locum ubi positus erat Dominus, alleluia. *Vers.* Angelus Domini locutus est mulieribus dicens: Quem quaeritis, an Jesum quaeritis? Jam. *Resp.* Angelus Domini locutus est mulieribus dicens: Quem quaeritis, an Jesum quaeritis? Jam surrexit, venite et videte, alleluia, alleluia. *Vers.* Ecce praecedet vos in Galilaeam, ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. Jam. *Resp.* Dum transisset Sabbatum, Maria Magdalene, et Maria Jacobi et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Jesum, alleluia, alleluia. *Vers.* Et valde mane una Sabbatorum veniunt ad monumentum, orto jam sole. Ut venientes. *Resp.* Super lapidem monumenti sedebant angeli, et psallebant de resurrectione Domini; et ante sepulcrum Jesu stabat Maria dicens: Domine, si tu sustulisti eum, dic ubi posuisti eum, alleluia. *Vers.* At illa existimans, quod hortulanus esset, dicit ei. Domine, si.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Et valde mane una Sabbatorum, veniunt ad monumentum, orto jam sole, alleluia. *Ant.* Et dicebant ad invicem: Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti? Alleluia, alleluia. *Ant.* Et respicientes viderunt revolutum lapidem; erat quippe magnus valde, alleluia. *Ant.* Nolite expavescere; Jesum Nazarenum quaeritis crucifixum, non est hic; surrexit, alleluia. *Ant.* Praecedam vos in Galilaeam; ibi me videbitis sicut dixi vobis, alleluia. *Ant.* Cito euntes, dicite discipulis quia surrexit Dominus, alleluia, alleluia. Post passionem Domini factus est conventus, quia non est corpus in monumentum. Lapis sustinuit perpetuam vitam, monumentum reddidit coelestem margaritam, alleluia. *Ant.* Venerunt ad monumentum Maria Magdalene, et altera Maria videre sepulcrum, alleluia

Versi declinatorii.

Vers. Oportebat pati Christum. *Vers.* In resurrectione tua, Christe. *Vers.* Quem quaeris, mulier. *Vers.* Cantate Domino. *Vers.* Surrexit Dominus vere. *Vers.* Ecce ego vobiscum sum. *Vers.* Jubilate Domino, omnis. *Vers.* Surrexit Dominus de sepulcro. *Vers.* Tulerunt Dominum meum. *Vers.* Noli flere, Maria. *Vers.* Dicite in nationibus. *Vers.* Gavisus sunt discipuli. *Vers.* Cognoverunt Dominum. *Vers.* Surrexit Dominus. *Vers.* Omnis terra adoret te, Deus.

Incipit ordo ad Vesperas.

Conveniente schola temperius cum episcopis et diaconibus 785 in ecclesiam majorem ad locum crucifixi incipiunt Kyrie eleison, et veniunt usque ad altare; et ascendentibus diaconibus in pogium, episcopi et presbyteri statuuntur in locis suis, et schola ante altare. Finito vero Kyrie eleison, annuit archidiaconus primo scholae, et ille inclinans se incipiat allel. cum Psalmo Dixit Dominus Domino meo. Post hunc annuit secundo, vel alii cui voluerit, sed et omnibus incipientibus hoc modo praecipiat. Dicatur iterum alleluia cum Psalmo Confitebor tibi. Sequatur post hunc primus scholae cum paraphonistis in fontibus, alleluia. Et respondeant paraphonistae. Sequantur subdiaconi cum infantibus. Alleluia. Dominus regnavit decorem: et semper respondent paraphonistae, et annuunt verba infantibus. Vers. Parata sedes tua. Vers. Elevaverunt flumina. Post hos versus salutet primus scholae archidiaconum, et illo annuente incipiat alleluia, cum melodiis infantibus. Qua expleta respondeant paraphonistae primum, et finitur. Post hanc incipiat tertius alleluia cum Psal. Beatus vir. Hunc sequitur Pascha nostrum. Vers. Epulemur. Hac expleta Oratione, quo supra, incipiat archidiaconus. Ant. Scio quod Jesum quaeritis crucifixum; surrexit, alleluia. Ant. Jesum quem quaeritis, non est hic; sed surrexit. Recordare qualiter locutus sit vobis, dum adhuc in Galilaea esset, alleluia. Post hoc det sacerdos Orationem, et descendant ad fontes cum Antiphon. Ant. In die resurrectionis meae, dicet Dominus, alleluia: congregabo gentes, et colligam regna, et effundam super vos aquam mundam, alleluia. Quam ut finierint dicit primus scholae alleluia cum Psal. Laudate, pueri, Dominum, sequitur allel. In Graeco: O Chirius Dynamin, etc., finito ordine quo supra. Postea sequitur diaconi secundus in Evangelio. Ant. Venite et videte locum ubi positus erat Dominus, alleluia. Deinde dicat sacerdos Orationem, et tunc vadunt ad sanctum Joannem ad vestem, canentes Ant. Lapidem quem reprobaverunt aedificantes, alleluia. Hic factus est in caput anguli. A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris, alleluia, alleluia. Deinde alleluia cum Psal. In exitu Israel. Deinde primus scholae dicit cum pueris allel. Venite exsultemus Domino. Vers. 1. Praeoccupemus. Vers. 2. Hodie si vocem Domini. Post hanc sequitur diaconus Ant. Cito euntes, dicite discipulis quia surrexit Dominus, alleluia, alleluia. Deinde oret semper sine Kyrie eleison. Et tunc vadunt ad sanctum Andream ad crucem, canentes Ant. Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro, alleluia: et omnes ad quos pervenit aqua ista, salvi facti sunt, alleluia, alleluia. Post hoc dicant, alleluia. Dilexi quoniam exaudiet Dominus. Quo finito primus scholae incipit alleluia. Venite exsultemus, ut supra. Ant. Cito euntes dicite discipulis. Deinde Orat. Deinde descendunt primates ecclesiae ad accubitus, invitante notario vicedomini, et bibant ter de Graeco vino depactissi et de procantu. Postquam biberint omnes presbyteri et omnes diaconi seu subdiaconi, vel omnes acolyti per singulos titulos, redeant ad faciendum Vesperas, et bibant de dato presbyteri. Haec ratio per totam hebdomadam servabitur usque in Dominicam in Albis.

786 Feria secunda super Invitatorium per totam hebdomadam. Alleluia.

Psalm. Cum invocarem. *Psalm.* Verba mea. *Psalm.* Domine, ne in furore. *Vers.* Surrexit Dominus vere. *Vers.* In resurrectione tua, Christe. *Resp.* Maria Magdalene, et altera Maria ibant diluculo ad monumentum. Jesum quem quaeritis non est hic; surrexit sicut locutus est, praecedet vos in Galilaeam, ibi eum videbitis, alleluia, alleluia. *Vers.* Cito cunctes dicite discipulis ejus et Petro quia surrexit Dominus. Praecedet. *Resp.* Surgens Jesus Dominus noster, et stans in medio discipulorum suorum dixit: Pax vobis, alleluia. Gavisi sunt discipuli viso Domino, alleluia, alleluia. *Vers.* Surrexit Dominus de sepulcro, qui pro nobis pependit in ligno. Gavisi sunt. *Resp.* Congratulamini mihi omnes qui diligitis Dominum, quia quem quaerebam apparuit mihi, et dum flerem ad monumentum, vidi Dominum meum, alleluia. *Vers.* Tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eam; situ sustulisti cum, dicito mihi. Et dum flerem.

(Hic desunt tres lineae in Ms.)

Antiph. Qui sunt hi sermones quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes? alleluia, alleluia. Respondens autem unus, cui nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus peregrinus es in Jerusalem, et non cognovisti quae facta sunt in illa his diebus? alleluia. Quibus ille dixit: Quae? Et dixerunt de Jesu Nazaraeno, qui fuit vir propheta, potens in opere et sermone, coram Deo et omni populo, alleluia, alleluia. *Ant.* Et incipiens a Moyse et omnibus prophetis interpretabatur illis Scripturas in omnibus quae de ipso erant, alleluia. *Ant.* Et coegerunt illum dicentes; Mane nobiscum, Domine, quia advesperascit, alleluia. *Ant.* Et intravit cum illis, et factum est cum recumberet cum illis, accepit panem, benedixit ac fregit, et porrigebat illis, alleluia. *Ant.* Mane nobiscum, quoniam advesperascit, et inclinata est jam dies, alleluia, alleluia.

Iterum ad Lateranum ordine quo supra his alleluia mutatis post Psalmum CXI.

Alleluia. Domine, refugium. *Vers.* Priusquam montes. *Ant.* Nonne sic oportuit pati Christum, et intrare in gloriam suam, alleluia. *Data Oratione descendant ad fontes cum Antiph.* Lapidem quem reprobaverunt aedificantes, et reliq. *Deinde post Psalm.* CXII sequitur alleluia. Opymenonthon, etc. *Vers.* Apolon et Egyptom, etc. *Ant.* Cognoverunt Dominum, alleluia, in fractione panis, alleluia. *Et data Oratione cum Antiph.* quale voluerit, descendant ad sanctum Andream, dictoque *Psalmo* CXIII, sequitur alleluia. In exitu Israel. *Vers.* 1. Facta est Judaea. *Vers.* 2. Mare vidit.

787 *In Evangelio.*

Ant. Surrexit Dominus vere, alleluia, et apparuit Simoni, alleluia. *Sequitur Oratio.*

Feria tertia.

Psal. Domine Deus meus. *Psal.* Domine Dominus noster. *Psal.* In Domino confido. *Vers.* Surrexit Dominus vere. *Resp.* Virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Jesu Christi Domini nostri, alleluia. *Vers.* In omnem terram exivit sonus eorum. *Resp.* Tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum. Ait ei angelus: Noli flere, Maria. Surrexit sicut dixit, praecedet vos in Galilaeam, ibi eum videbitis, alleluia, alleluia. *Vers.* Cito euntes dicite discipulis ejus et Petro quia surrexit Dominus. Praecedet. *Resp.* Expurgate vetus fermentum ut sitis nova conspersio; etenim Pascha nostrum immolatus est Christus. Itaque epulemur in Domino, alleluia. *Vers.* Non in fermento malitiae et nequitiae, sed in azymis sinceritatis et veritatis. Itaque.

In Evangelio.

Ant. Obtulerunt discipuli Domino partem piscis assi, et favum mellis, alleluia, alleluia. *Ant.* Spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere. Jam credite, alleluia.

Ad Vesperas iterum ad Lateranum

Post psalmum CXI alleluia. Paratum cor meum. *Vers.* 1. Exsurge, gloria mea. *Vers.* 2. Ut liberentur.

In Evangelio.

Ant. Stetit Jesus in medio discipulorum suorum, et dixit eis: Pax vobis, alleluia, alleluia. *Et data Orat., descendant ad fontes cum Antiph. Post Psal. CXII sequitur alleluia.*

In Evangelio.

Ant. Videte manus meas, et pedes meos, quia ipse ego sum, alleluia, alleluia. *Data. Orat., itur ad sanctum Andream; post Psal. CXIII dicitur alleluia.* Confitebor tibi, Domine. *Vers.* 1. Adorabo ad templum. *Vers.* 2. Super misericordiam.

In Evangelio.

Ant. Isti sunt sermones quos dicebam vobis, cum essem vobiscum, alleluia, alleluia. *Ant.* Oportebat pati Christum, et resurgere a mortuis.

Feria quarta.

Psal. Salvum me fac, Domine. *Psal.* Usquequo. *Psal.* Dixit insipiens. *Vers.* Surrexit Dominus de sepulcro. *Resp.* Ecce vicit leo de tribu Juda, radix David, aperire librum, et solve septem signacula ejus, alleluia, alleluia, alleluia. *Vers.* Et unus de senioribus dixit mihi: Ne fleveris, dignus est Agnus qui occisus est accipere potestatem et fortitudinem, alleluia. *Resp.* Isti sunt agni novelli qui annuntiaverunt, alleluia, modo venerunt ad fontes, repleti sunt claritate, alleluia, alleluia. *Vers.* Ecce praecedet vos in Galilaeam; ibi eum videbitis sicut dixit vobis. Modo in omnem terram, *ut sup.* *Resp.* De ore prudentis procedit mel, **788** alleluia; dulcedo mellis est lingua ejus, alleluia: favus distillans labia ejus, alleluia, alleluia. *Vers.* Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, Domine, super mel et favum in ore meo. Favus.

In Evangelio.

Ant. Et recordatae sunt verborum ejus, et regressae a monumento nuntiaverunt haec omnia illis undecim et caeteris omnibus, alleluia.

Ad Vesperas

Post. Psal. CXI alleluia. Te decet [Hymnus, Deus, *Vers.* 1. Replebimur.

In Evangelio.

Ant. Mittite in dexteram navigii rete, et invenietis, alleluia, *data Orat., itur ad fontes. Post. Psalm.* CXII alleluia. Confitemini Domino. *Vers.* 1. Cantate ei. *Vers.* 2. Laudamini. *Ant.* Dicit discipulus quem diligebant Jesu Petro, Dominus est, alleluia.

In Evangelio.

Data Orat., itur ad sanctum Andream. Post Psal. CXIII Inchoantes. *Resp.* Haec dies. *Et respondent omnes,* quem fecit Dominus, *usque in finem. Ant.* Hoc jam tertio manifestatus est Jesus, postquam resurrexit a mortuis, alleluia.

Feria quinta.

Psal. Domine, quis habitabit. *Psal.* Conserva. *Psal.* Exaudi, Domine. *Vers.* Quem quaeris, mulier. *Resp.* Ego sum vitis vera, et vos palmites; qui manet in me et ego in eum, hic fert fructum multum, alleluia, alleluia. *Vers.* Manete in dilectione mea, dicit Dominus. Qui manet. *Resp.* Tanto tempore vobiscum sum, et non cognovistis me. Philippe, qui videt me, videt et Patrem, alleluia. Jam creditis quia ego in Patre, et Pater in me est, alleluia, alleluia. *Vers.* Domine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis. Non creditis. *Resp.* Surrexit pastor bonus qui animam suam posuit pro ovibus suis, et pro suo grege mori dignatus est, alleluia, alleluia, alleluia. *Vers.* Surrexit Dominus de sepulcro, qui pro nobis pependit in ligno. Et pro grege.

In Evangelio.

Ant. Maria stans ad monumentum plorans, vidit angelum in albis sedentem, et sudarium quod fuerat super caput Jesu, alleluia.

Ad Vesperas.

Per circulum Psalm. cum all. dicant et reliq. Resp. Haec dies quam fecit Dominus. *Ant.* Tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum. Si tu sustulisti eum, dicito mihi, alleluia, et ego eum tollam, alleluia, alleluia. *Ant.* Venit Maria nuncians discipulis: Quia vidi Dominum, alleluia. *Ant.* Ardens est cor meum, desidero videre Dominum meum, quaero et non invenio ubi posuerunt eum, alleluia.

Feria sexta

Psal. Coeli enarrant. *Psal.* Exaudiat te Dominus. *Psal.* Domine, in virtute tua. *Vers.* Ecce ego vobiscum sum.

789 *Responsoria in feria secunda istius hebdomadae.*

Resp. Maria Magdalene, *ut supra.* *Vers.* Cito euntes dicite discipulis. *Resp.* Surgens Dominus noster. *Vers.* Surrexit Dominus de sepulcro. *Resp.* Congratulamini mihi omnes. *Vers.* Tulerunt Dominum meum. *Ant.* Ecce ego vobiscum sum, alleluia, omnibus diebus, alleluia. *Post.* *Psal.* CXI alleluia. Laetatus sum. *Vers.* Stantes erant pedes nostri. *Vers.* Rogate quae ad pacem sunt. *Ant.* Undecim discipuli in Galilaea videntes Dominum adoraverunt, alleluia. *Data Orat., descendant cum Antiph Resp.* Haec dies quam fecit Dominus. *Ant.* Data est mihi omnis potestas in coelo et in terra, alleluia. *In pace post Orationes descendant ad fontes. Post Psal.* CXIII alleluia. Qui confidunt. *Vers.* 1. Montes in circuitu ejus. *Vers.* 2. Ut non extendant justi. *Ant.* Euntes in mundum, docete

omnes gentes, baptizantes eos, alleluia, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, alleluia. *Ant.* Dixit Jesus discipulis suis: Afferte de piscibus quos prendidistis nunc; ascendit autem Simon Petrus, et traxit rete in terram plenum magnis piscibus, alleluia.

Sabbato.

Psal. Dominus regit me. *Psal.* Domin. est terra. *Psal.* Judica me, Domine, quoniam unicus, alleluia, *ut supra.* *Vers.* Tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum, alleluia, allel., allel.

Responsoria requiruntur retro ut supra in Evangelio.

Ant. Jesum qui crucifixus est quaeritis, alleluia. Non est, surrexit enim sicut dixit vobis, alleluia. *Post Psal.* CXI. All. Cantate Domino canticum novum, quia mirabilia fecit Dominus. *Vers.* Notum fecit Dominus salutare suum, in conspectu gentium revelabit justitiam suam.

In Evangelio.

Ant. Gavisi sunt discipuli, alleluia, viso Domino, alleluia. *Data Orat., descendant ad fontes.* *Post Psal.* CXII.

In Graeco, alleluia yorinu degente doxon teupi esse detheron authu angelithon stercona. *Ant.* Accipite spiritum sanctum; quorum remisieritis peccata, remittuntur eis, alleluia, *absque Psal.* CXIII.

Pro Versibus et Responsis, a Pascha usque in Octavam, ad Tertiam, Sextam, Nonamque R. G. Haec dies, *tantum prima sine* Kyrie eleison.

Dominica Octavae Paschae.

Psal. Beatus vir, usque, Domine, in virtute tua sicut aliis dominicis noctibus canantur. *Vers.* Jubilate Deo, omnis terra. *Vers.* Cantate Domino. *Vers.* Noli flere, Maria. *Vers.* Dicite in nationibus. *Vers.* Dominus regnavit, decorem. *Isti sunt dicendi in omnibus diebus per totam Resurrectionem.*

Responsoria requiruntur a Pascha, usque in octav. Ipsos debes canere usque in tert. hebdom. Ant. Post dies octo januis clausis, ingressus Dominus, dixit cis: Pax vobis, allel., allel. *Ant.* Pax vobis, ego sum, nolite timere, alleluia, alleluia.

Ad Vesperas, Dominica in Albis

Post. Psalm. CX, *allel.* Deutha Galtoa southa 790 heiria alla laxamente theotho sotori ymon. *Vers.* Protasome propasome theopropason autuonsomo logificen. *Vers.* 2 Othitheus megasterrius hehebasymegas orypason tingis etmenden. *Alleluia sequitur Ant.* Quia vidisti me, Thoma, credidisti; beati qui non viderunt, et crediderunt, alleluia, alleluia. Beatus vir. *Post hanc Alleluia.* Omnes gentes, plaudite. *Vers.* 1. Quoniam Dominus sumnus. *Vers.* 2. Ascendit Deus in jubilatione. *Ant.* Misi digitos meos in fixuram clavorum, et manus meas in latus ejus, et dixi: Dominus meus, et Deus meus, alleluia.

In Evangelio.

Ant. Mitte manum tuam, et cognosce loca clavorum, alleluia, et noli esse incredulus, sed fidelis, alleluia. *Ant.* Haec autem scripta sunt, ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei, et ut credentes vitam habeatis in nomine ipsius, allel. *Data Orat. et finita,* post hanc bibant ecunacum primo [*Forte* bibant, una cum primo] scholae pergant canentes ad Later. *Antiph.* Antepono.

Ab Octava Paschae per totam Resurrectionem.

Super Psal. in Evangelium et versoria, et in sanctorum, alleluia, dicendae sunt item Antiph. de Resurrectione Domini, ubieunque volueris. Ant. Exeuntes duo ex discipulis Jesu, ibant ipso die in castellum nomine Emmaus, alleluia. *Ant.* Pax vobis, ego sum, nolite timere,

alleluia. *Ant.* Conturbati vero et conterriti, existimabant se spiritum videre. Et ait illis: Quid turbati estis [et cogitationes] ascendunt in corda vestra, alleluia, alleluia. *Ant.* Spiritus carnem et ossa non habent sicut me videtis habere. Jam credite, alleluia. *Ant.* Et dixit ad eos, alleluia, haec sunt verba quae locutus sum ad vos, alleluia. *Ant.* Manifestavit se Jesus ad mare Tiberiadis, alleluia, alleluia, stans Jesus in littore, vocavit discipulos suos, alleluia. *Ant.* Cum audisset Petrus quia Dominus est, tunica succinxit se, et misit in mare, et clamavit voce magna dicens: Exi a me, Domine, quia homo peccator sum. *Ant.* Dum flerem ad monumentum, vidi Dominum meum, alleluia. *Ant.* Inclinavit se Maria, prospexit in monumentum, vidit duos angelos in albis sedentes, alleluia. *Ant.* Tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum. Noli flere, Maria, resurrexit Dominus sicut dixit, alleluia. *Ant.* Maria, noli jam flere Dominum Deum quem quaeris, surrexit a mortuis, alleluia. *Ant.* Videntes eum adoraverunt, alleluia. Et locutus est eis, alleluia. *Ant.* Docentes eos servare omnia quaecunque mandavi vobis, alleluia. *Ant.* Una autem Sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum, portantes quae paraverant aromata, alleluia, alleluia. *Ant.* Currebant duo simul, et ille alius discipulus praecurrit citius Petro; et venit prior ad monumentum, alleluia. *Ant.* Gavisi sunt discipuli, alleluia, viso Domino, alleluia. *Ant.* Sicut misit me Pater, et ego mitto vos, alleluia. *Ant.* Quomodo tradiderunt justum summi sacerdotum, et principes nostri in damnationem mortis ejus consenserunt, et crucifixerunt eum, alleluia. *Ant.* Jesus junxit se discipulis suis in via, et ibat cum illis; oculi eorum tenebantur ne eum agnoscerent, et increpavit eos dicens: O stulti et tardi corde, ad credendum in his quae locuti sunt **791** prophetae, alleluia. *Ant.* Ardens erat cor nostrum, dum loqueretur nobis in via, et aperiret nobis Scripturas, alleluia. *Ant.* Surgens autem mane prima Sabbati, apparuit primo Mariae Magdalenae, de qua ejecerat septem daemonia, alleluia, alleluia, alleluia. *Ant.* Praecedam vos in Galilaeam; ibi me videbitis sicut dixi vobis, alleluia. *Ant.* Et ingressi, non invenerunt corpus Jesu, alleluia. *Ant.* Quem quaeris, mulier, alleluia. Viventem cum mortuis, alleluia. *Ant.* Noli flere, Maria, alleluia, resurrexit Dominus, alleluia, alleluia. *Ant.* Surrexit Christus, et illuxit populo suo quem redemit sanguinem suum [sanguine suo], alleluia. *Ant.* Ardens est cor meum, desidero videre Dominum meum; quaero et non invenio ubi posuerunt eum, alleluia. *Ant.* Crucifixus resurrexit a mortuis, redemit nos, alleluia. *Ant.* Ego sum vitis vera, alleluia; vos palmites veri, alleluia. *Ant.* Dixit Jesus discipulis suis: Afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit autem Simon Petrus, et traxit rete in terram plenum magnis piscibus, alleluia. Tu solus peregrinus es, et non audisti de Jesu, quomodo tradiderunt eum ad damnationem mortis, alleluia. *Ant.* Et ecce Jesus occurrit illis, dicens: Averte. Illae autem accesserunt, et tenuerunt pedes ejus, allel. *Ant.* Tunc ait illis Jesus: Nolite timere, nuntiate fratribus meis, alleluia, ut eant in Galilaeam, ibi me videbunt, alleluia. *Ant.* Surrexit enim sicut dixit Dominus, et praecedet vos in Galilaeam, alleluia. Ibi eum videbitis, alleluia, alleluia, alleluia. *Ant.* Ite, nuntiate fratribus meis, ut eant in Galilaeam. Ibi me videbunt allel., allel., allel. *Ant.* Mitte manum tuam, et cognosce loca clavorum, alleluia, et noli esse, *ut supra.* *Ant.* Misi digitos meos, *ut supra.* *Ant.* Videte manus meas, et pedes meos, quia ipse ego sum, allel., allel. *Ant.* Christus surrexit a mortuis, jam non moritur, alleluia. *Ant.* Euntes in mundum, alleluia, docete omnes gentes, alleluia. *Ant.* Ecce ego vobiscum sum, alleluia, omnibus diebus, alleluia. *Ant.* Surrexit Christus, et illuxit populo suo, alleluia. *Ant.* Christus via, veritas et vita, allel., allel. *Ant.* Ego sum via, veritas et vita, allel., allel. *Ant.* Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de Jesu, quod non tenuimus eum in via, alleluia. *Ant.* In Galilaea Jesum videbitis, sicut dixit vobis, alleluia. *Ant.* Surrexit Dominus de sepulcro, qui pro nobis pependit in ligno, alleluia. *Ant.* Multa quidem et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum,

alleluia, quae non sunt scripta in libro hoc, alleluia. *Ant.* Cum esset sero die illo, una Sabbatorum, et fores essent clausae, ubi erant discipuli congregati, stetit Jesus in medio, et dixit eis pax vobis. Alleluia.

(Desunt tres lineae in Ms.)

In Pascha annotina.

Ant. Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister. Nemo potest haec signa facere nisi fuerit Deus cum eo. *Ant.* Dixit Jesus Nicodemo: Tu es magister in Israel, et haec ignoras? quia dixi vobis, oportet vos nasci denuo, alleluia. *Ant.* Nemo ascendit in coelum, nisi qui de coelo descendit, Filius hominis qui est in coelo, alleluia.

Dominica prima post Octavam Paschae.

Ant. Ego sum pastor ovium; ego sum via, et veritas, **792** ego sum pastor bonus, et cognosco meas, et cognoscunt me meae, allel., allel. *Ant.* Mercenarius est *caetera desunt.* *Ant.* Sicut misit me Pater, et ego agnosco Patrem; et animam meam pono pro ovibus meis, alleluia. *Ant.* Alias oves habeo, quae non sunt ex hoc ovili. Et illas oportet me adducere; et vocem meam audient, et fiet unum ovile, et unus pastor.

Dominica secunda.

Ant. Modicum et non videbitis me, dicit Dominus, et iterum modicum et videbitis me, quia vado ad Patrem, allel., allel. *Ant.* Amen dico vobis, plorabitis et flebitis vos, mundus autem gaudebit. Tristitia vestra vertetur in gaudium, allel., allel. *Ant.* Amen dico vobis, mundus plorabit, et vos gaudebitis, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis, alleluia. *Ant.* Tristitia implevit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis, allel., allel. Iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis, alleluia.

Dominica tertia.

Ant. Vado ad eum qui misit me; sed quia haec locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum, alleluia. *Ant.* Ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam. Si enim non abiero, Paracletus non veniet, alleluia. *Ant.* Si enim non abiero . . . *Caetera desunt.*

Dominica quarta.

Ant. Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo. Cum autem venerit Spiritus ille veritatis, docebit vos omnem veritatem, allel. *Ant.* Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem; et quae ventura sunt annuntiabit vobis, alleluia. *Ant.* Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis, alleluia. *Ant.* Omnia quaecunque habet Pater, mea sunt, alleluia; propterea dixi quia de meo accipiet et annuntiabit vobis, alleluia.

Dominica quinta.

Ant. Usque modo non petistis quidquam? petite et accipietis, alleluia. *Ant.* Petite et accipietis, ut gaudium vestrum plenum sit. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis et credidistis, allel. *Ant.* Haec in proverbiiis locutus sum vobis; venit hora cum jam non in proverbiiis loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis, alleluia. *Ant.* Illo die in nomine meo petetis, et non dico vobis quia rogabo Patrem de vobis, alleluia. *Ant.* Rogabo de vobis Patrem; ipse enim pater amat vos, quia vos me amatis, alleluia. *Ant.* Exivi a Patre et veni in mundum. Iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem, allel., allel. *Ant.* Ecce nunc palam loqueris *Caetera desunt.* *Ant.* Nunc scimus quia scis omnia, et non est opus tibi ut quis te interroget, in hoc credimus quia a Deo existi, allel.

Dominica sexta.

Ant. Cum venerit Paracletus, quem ego mittam vobis Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me, alleluia. *Ant.* Sed venit hora ut omnis qui interficit vos, allel., arbitretur obsequium se praestare Deo.

793 *Dominica septima.*

Antiph. Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcunque petieritis fiet vobis, alleluia. *Ant.* Haec locutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis sit, et gaudium vestrum impleatur, alleluia.

In litania majore.

Antiph. Petite et dabitur vobis, quaerite et invenietis, pulsate et aperietur vobis, allel. *Ant.* Omnis enim qui petit accipit; et qui quaerit invenit, et pulsanti aperietur, allel. *Ant.* Quis scit si convertatur. *Ant.* Clementissime, exaudi, Domine, populum tuum. *Ant.* Vivo ego, dicit Dominus, nolo mortem peccatoris, sed ut magis convertatur et vivat. *Ant.* Nos sumus qui peccavimus, Domine, et inique egimus. Munda nos a peccatis nostris, quia pius es. *Ant.* Omne datum optimum, et omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum, allel. *Ant.* Maneat in nobis spes, fides, charitas, tria haec; major autem his est charitas, alleluia.

Responsoria de auctoritate, in Dominicam tertiam sive in quartam.

Resp. Dignus es, Domine, accipere librum et aperire signacula ejus; quoniam occisus es, et redemisti nos in sanguine tuo, allel. *Vers.* Parce, Domine, parce populo tuo, quem redemisti, Christe, in sanguine tuo. *Resp.* Ego sicut vitis, fructificavi suavitatem odoris, alleluia. Transite ad me omnes qui concupiscitis me, et a generationibus meis adimplemini, allel., allel. *Vers.* Ego diligentes me diligo, et qui mane vigilaverint ad me, invenient me. Transite. *Resp.* Audivi vocem in coelo tanquam vocem tonitruum magni, alleluia. Regnavit Dominus noster in aeternum, alleluia, quia facta est salus, et virtus, et potestas Christi ejus, allel., allel. *Vers.* Vidi angelum Dei volantem per medium coelum, voce magna clamantem et dicentem. Regnavit. *Resp.* Locutus est ad me unus ex septem angelis, dicens: Veni, ostendam tibi novam nuptam sponsam Agni. Et vidi Jerusalem descendentem de coelo ornatam monilibus suis, allel., allel., allel. *Vers.* Ego diligentes me, *ut supra.* *Resp.* Audivi vocem in coelo angelorum multorum dicentium: Timete Dominum, et date gloriam illi, et adore eum qui fecit coelum et terram, mare et fontes aquarum, allel., allel. *Vers.* Vidi angelum Dei, *ut supra.* *Resp.* Decantabat populus in Israel, alleluia, et universa multitudo Jacob canebat legitime, et David cum cantoribus citharam percutiebat in domo Domini; et laudem Deo canebat, allel., allel. *Vers.* Moyses et Aaron in sacerdotibus ejus, et Samuel inter eos. Et laudem. *Resp.* Vidi portam civitatis ad Orientem positam, et apostolorum nomina et

Agni super eam scripta; et super muros ejus angelorum custodia, alleluia. *Vers.* Vidi sanctam civitatem Jerusalem descendentem de coelo, ornatam tanquam sponsam viro suo. Et super muros. *Resp.* Ostendit mihi angelus fontem aquae vivae, et dixit ad me, alleluia, Hic Deum adora, alleluia, alleluia. *Vers.* Vidi angelum Dei, *ut supra.* *Resp.* Vidi Jerusalem descendentem de coelo ornatam auro mundo, et lapidibus pretiosis intexam, allel., allel. *Vers.* Ab intus in fimbriis aureis circumamictam varietate et lapidibus. *Resp.* Speciosa facta es et suavis in deliciis tuis, **794** allel. Altitudo tua similis est palmae insufficienti, in plenitudine charitatis, allel., allel., allel. *Vers.* Ego diligentes, *ut supra.* *Resp.* In diademate capitis Aaron lapides pretiosi fulgebant, dum perficeretur opus Dei, allel., allel., allel. *Vers.* Corona aurea super caput ejus, expressa signo sanctitatis. Dum perficeretur. *Resp.* Plateae tuae, Jerusalem, sternentur auro mundo, alleluia; et cantabitur in te canticum laetitiae, alleluia; et per omnes vicos tuos ab universis dicetur, allel., allel. *Vers.* Quoniam confortavit seras portarum tuarum, benedixit filiis tuis in te. Et per omnes. *Resp.* Veniens a Libano quam pulchra facta est, alleluia; et odor vestimentorum ejus super omnia aromata, allel., allel. *Vers.* Speciosa facta est et suavis in deliciis suis. Et odor. *Resp.* Haec est Jerusalem civitas magna coelestis, ornata tanquam sponsa Agni, quoniam tabernaculum facta est, allel. *Vers.* Vidi Jerusalem descendentem, *ut supra.* *Resp.* Docete filios vestros, alleluia, ut memoriter teneant, alleluia, et ore decantent, alleluia. *Vers.* Confiteantur Domino misericordiae ejus, et mirabilia ejus filiis hominum. Et ore. *Resp.* Candidi facti sunt Nazaraei ejus, alleluia, splendorem Deo dederunt, alleluia, et sicut lac coagulati sunt, allel., allel. *Vers.* In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terrae verba eorum. Et sicut lac.

Responsoria de Dominica quinta.

Hi sunt canendi usque in Ascensione Domini.

Resp. Si oblitus fuero tui, allel., obliviscatur me dextera mea. Adhaereat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, allel., allel. *Vers.* Super flumina Babylonis illic sedimus et flevimus, dum recordaremur tui, Sion. Adhaereat. *Resp.* Viderunt te aquae, Deus, viderunt te aquae et timuerunt; multitudo sonitus aquarum, vocem dederunt nubes, allel., allel., allel. *Vers.* Illuxerunt coruscationes tuae orbi terrae, vidit et commota est terra. *Resp.* In toto corde meo, alleluia, exquisivi te, alleluia; ne repellas me a mandatis tuis, allel., allel. *Vers.* Vide humilitatem meam et eripe me, quia legem tuam non sum oblitus. Ne repellas. *Resp.* Alleluia. Audivimus et in effrata [eum in Ephrata], invenimus eam in campis silvae; introibimus in tabernaculum ejus, adorabimus in loco ubi steterunt pedes ejus, allel. *Vers.* Et requiem temporibus meis, donec inveniam locum. Ubi. *Vers.* Surge, Domine, in requiem tuam, tu et arca sanctificationis tuae. Adorabimus. *Resp.* Deduc me in semitam mandatorum tuorum, allel., quoniam ipsam volui, alleluia. Inclina cor meum in testimonia tua, allel., allel., allel. *Vers.* Averte oculos ne videant vanitatem, in via vivifica me. Inclina. *Resp.* Narrabo nomen tuum fratribus meis; in medio Ecclesiae laudabo te, allel., allel. *Vers.* Qui timetis Dominum, laudate eum; universum semen Jacob, magnificate eum. In medio. *Resp.* In Ecclesiis benedicite Deo Domino, de fontibus Israel, all., all.,

all. *Vers.* Cantate Domino canticum novum, cantate Domino omnis terra. Domino. *Resp.* Hymnum novum cantate nobis, alleluia; quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena, allel., allel. *Vers.* Super flumina, *ut supra.* *Resp.* Deus, canticum novum cantabo tibi, alleluia, in psalterio decem chordarum psallam tibi, allel., allel. *Vers.* Qui dat salutem regibus, qui redemit David servum suum de gladio maligno. In psalterio. *Resp.* Allel. Judica judicium meum, et redime me, allel. *Ant.* Calumniantibus me, alleluia. *Vers.* Vide humilitatem meam, *ut supra.* Et redime. *Resp.* Alleluia. Delectatio bona **795** in operibus manuum illius, divitiae multae, allel., allel. *Vers.* Speciosa facta est et suavis in deliciis suis. Divitiae. *Resp.* Cantate Deo, allel. Psalmum dicite, allel. *Vers.* Date gloriam laudi ejus. Psalmum. *Resp.* Alleluia. Nomen bonum melius est quam divitiae multae; super aurum et argentum gratia bona est, allel., allel. *Vers.* Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, Domine! super mel et favum ori meo. Super. *Resp.* Alleluia. Fac cum servo tuo secundum mirabilia tua, Domine, allel., allel., allel. *Vers.* Servus tuus ego sum, da mihi intellectum ut discam mandata tua, alleluia. *Resp.* Bonum est confiteri Domino, allel., et psallere, allel., allel. *Vers.* Ad annuntiandum mane misericordiam tuam, et veritatem tuam per noctem. Et psallere. *Resp.* Dicant nunc qui redempti sunt a Domino, allel. *Vers.* Quos redemit de manu inimici, de regionibus congregavit eos. A Domino.

(Desunt quatuor lineae in Ms.)

Responsoria de sanctis cum Alleluia.

Resp. Beatus vir qui timet Dominum, alleluia, in mandatis ejus qui cupit nimis, allel., allel., allel. *Vers.* Potens in terra, *ut supra.* In mandatis. *Resp.* Tristitia vestra, alleluia, convertetur in gaudium, allel., allel. *Vers.* Mundus autem gaudebit, vos autem plorabitis, dicit Dominus, alleluia. *Resp.* Pretiosa in conspectu Domini, allel., mors sanctorum ejus, allel. *Vers.* In conspectu omnis populi ejus, in atriis domus Domini, in medio tui, Jerusalem. *Resp.* Filiae Jerusalem, venite et videte martyres cum coronis, quibus coronavit eos Dominus, in die solemnitatis et laetitiae, alleluia. *Vers.* Quoniam confortavit seras portarum tuarum, benedixit filiis tuis in te. In die solemnitatis. *Resp.* Lux perpetua lucebit sanctis tuis, Domine, et aeternitas temporum, alleluia, alleluia. *Vers.* Lux orta est justo, et rectis corde laetitia. Et aeternitas. *Resp.* Justorum animae, *ut supra.* *Vers.* Vidi civitatem sanctam Jerusalem ornatam et compositam decorationibus sanctorum; et ibi cantant omnes sancti canticum novum, allel., allel. *Vers.* Magnus Dominus et laudabilis nimis, in civitate Dei nostri in monte sancto ejus.

(Desunt octo lineae in Ms.)

Antiphonae in Matutinis.

Antiph. Alleluia. Ego sum vitis vera. *Ant.* Si manseritis in me. *Ant.* Non turbetur cor vestrum. *Ant.* Si cognovissetis me, et Patrem meum utique cognovissetis; et amodo cognoscetis eum et vidistis eum, allel., allel., allel. *Ant.* Tanto tempore vobiscum sum, alleluia, et non cognovistis me, Philippe, alleluia. *Ant.* Non turbetur cor vestrum neque formidet; creditis in Deum, et in me credite: **796** In domo Patris mei mansiones multae sunt, alleluia, alleluia. *Ant.* Angelus Domini locutus est ad Philippum; surge et vade contra meridianum ad viam quae descendit a Jerusalem in Gaza, alleluia. *Ant.* Ecce quomodo computati sunt inter filios, et inter sanctos sors illorum est, alleluia. *Ant.* Domine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis, allel. *Ant.* Tanto tempore vobiscum sum, et non cognovistis me? Philippe, qui videt me, videt et Patrem meum, allel., allel. *Ant.* Philippe, qui videt me, videt et Patrem meum, alleluia. *Ant.* Manete in dilectione mea sicut dilexi vos, alleluia. *Ant.* Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcunque petieritis fiet vobis, allel., allel., allel. *Ant.* Erat autem Philippus a Betsaida civitate, alleluia. *Ant.* Sancti et iusti, in Domino gaudete. *Ant.* In coelestibus regnis. *Ant.* In velamento clamabant. *Ant.* Sancti tui, Domine.

(Deest una linea in Ms.)

Resp. Nomen et glorios. Georgius est martyr Christe, praestans Orationibus suis beneficia hominibus, usque in praesentem diem, allel., allel. *Vers.* Potens in terra erit semen ejus, generatio rectorum benedicetur. Usque in presentem diem.

(Desunt quinque lineae in Ms.)

In vigilia Ascensionis Domini ad Vesperas.

Vers. Ascendens Christus in altum, captivam duxit captivitatem, allel., allel., allel. *Ant.* Pater, manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi, nunc autem pro eis rogo, non pro mundo, quia ad te vado, alleluia.

Ad Invitatorium. Ant. deest in primo nocturno.

Antiph. Elevata est magnificentia tua super coelos, Deus, allel. *Psal.* Domine Dominus noster. *Ant.* Dominus in templo sancto suo, Dominus in coelo, alleluia. *Psal.* In Domino confido, *Ant.* A summo coelo egressio ejus, et occursus ejus, alleluia. *Psal.* Coeli enarrant. *Vers.* Ascendit Deus. *Resp.* Post passionem suam per dies quadraginta apparens eis, loquens de regno Dei, alleluia, et videntibus illis elevatus est, allel. Et nubes suscepit eum ab oculis eorum, alleluia. *Vers.* Et convalescens praecepit eis ab Jerosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris. Et videntibus. *Resp.* Omnis pulchritudo Domini

exaltata est super sidera; species ejus in nubibus coeli, et nomen ejus in aeternum permanet, alleluia. *Vers.* Nisi ego abiero, Paracletus non veniet; dum assumptus fuero, mittam vobis eum. Et nomen. *Resp.* Non turbetur cor vestrum. Ego vado ad Patrem, et dum assumptus fuero a vobis, mittam vobis, alleluia, Spiritum veritatis, et gaudebit cor vestrum, alleluia. *Vers.* Nisi ego, *ut supra.*

In secundo nocturno.

Antiph. Exaltare, Domine, in virtute tua; cantabimus et psallemus, alleluia. *Psal.* Domine, in virtute. **797** *Ant.* Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me, allel. *Psal.* Ipsum. *Ant.* Ascendit Deus in jubilatione; Dominus in voce tubae, allel. *Psal.* Omnes gentes. *Vers.* A summo coelo.

Resp. unde supra.

Resp. Ascendens in altum, allel., captivam duxit captivitatem; dedit dona hominibus, allel., allel. *Vers.* Ascendit Deus in jubilatione, allel. Dominus in voce tubae. *Resp.* Ascendens Christus in altum, captivam duxit captivitatem. In voce. *Resp.* Modicum et non videbitis, *ut supra.* *Vers.* Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, Deum meum et Deum vestrum. Quia vado. *Resp.* Psallam Domino, quia, *ut supra.* *Vers.* Ecce dabit voci suae vocem virtutis; date honorem Deo. Quia. *Ant.* Nimis exaltatus est Deus super omnes coelos, allel. *Psalm.* Dominus regnavit, exsultet. *Ant.* Deus in Sion, allel., magnus et excelsus, allel. *Psal.* Dominus regnavit, irascantur. *Ant.* Dominus in coelo, allel., paravit sedem suam, allel. *Psal.* Benedic, anima mea. 2. *Vers.* Nimis exaltus est super omnes Deos, allel., allel., allel.

Responsoria unde supra.

Resp. Ponis nubem ascensum tuum, Domine, qui ambulas super pennas ventorum, allel. *Vers.* Qui facis angelos tuos spiritus, et ministros tuos ignem urentem. Qui ambulas. *Resp.* exaltare, Domine, allel., in virtute tua, allel. *Vers.* Cantabimus et psallemus virtutes tuas. In virtute. *Resp.* Tempus est ut revertar ad eum qui misit me, dicit Dominus; nolite contristari, nec turbetur cor vestrum; rogo pro vobis Patrem, ut ipse vos custodiat, allel., allel. *Vers.* Nisi ego abiero, *ut supra.* Rogo. *Vers.* Ascendo ad Patrem meum, *ut supra.* *Resp.* Non conturbetur cor vestrum. Ego vado ad Patrem, et mittam vobis Spiritum veritatis, et ipse vos docebit, quae sunt praecepta vitae, allel. *Vers.* Nisi ego, *ut supra.* *Resp.* Eduxit Dominus discipulos suos foras in Bethaniam, et benedixit eis, allel. *Vers.* Et factum est dum benediceret eos, recessit ab eis, et ferebatur in coelum, allel. *Resp.* Pacem meam do vobis, *ut supra.* *Vers.* Non vos relinquam orphanos, dicit Dominus. Veniam ad vos iterum. Pacem. *Resp.* Non vos relinquam orphanos, *ut supra.* *Vers.* Pacem meam do vobis, dicit Dominus, pacem relinquo vobis. Et gaudebit. *Resp.* Pater, cum essem cum eis, *ut supra.* *Vers.* Pater sancte, serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi. Non rogo

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Viri Galilaei, quid aspicitis in coelum? Hic Jesus qui assumptus est a vobis in coelum, sic veniet, allel. *Ant.* Cumque intuerentur in coelum, cuntem illum, dixerunt, allel. *Ant.* Elevatis manibus benedixit eis et ferebatur in coelum, allel. *Ant.* Exaltate Regem regum et hymnum dicite Deo, allel. *Ant.* Videntibus illis elevatus est, et nubes suscepit eum, allel.

In Evangelio.

Antiph. Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, Deum meum et Deum vestrum, alleluia. *Ant.* Sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in coelum, alleluia. *Ant.* Nisi ego abiero, Paracletus non veniet, dum assumptus, *ut supra.* *Ant.* Non turbetur cor vestrum, allel. Ego vado ad Patrem, allel. *Ant.* Rogavi Patrem meum, et alium **798** Paracletum mittet vobis, allel. *Ant.* Dominus quidem Jesus, postquam locutus est, ascendit in coelum, et sedet a dextris Dei, allel. *Ant.* Pacem meam do vobis, allel. Pacem, *ut supra.* *Ant.* Illi autem profecti praedicaverunt ubique, Deo cooperante, [et] sermonem confirmante sequentibus signis, allel., allel. *Ant.* Vado parare vobis locum, et iterum veniam ad vos, allel., et gaudebit cor vestrum, allel., allel. *Ant.* Euntes praedicate Evangelium regni. Gratis accepistis, gratis date, allel. *Ant.* Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, allel. *Ant.* Etsi mortiferum quid biberint, non eos nocebit, allel. *Ant.* O rex gloriae, Domine virtutum, qui triumphator hodie super omnes coelos ascendisti, ne derelinquas nos orphanos; sed mitte promissum Patris in nos spiritum veritatis, allel. *Ant.* Pater sancte, haec est vita aeterna, ut cognoscant te solum verum Deum, et quem misisti Jesum Christum. Ego te clarificavi super terram; opus consummavi quos [quod] dedisti mihi, ut faciant, allel. *Ant.* Pater juste, mundus te non cognovit. Ego autem te cognovi; et hi cognoverunt, quia tu me misisti; et notum feci eis nomen tuum, et notum faciam, ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit, et ego in ipsis. *Ant.* Nunc autem ad te venio *Caetera desunt in Ms.*

(Duae lineae desunt in Ms.)

In vigilia Pentecostes ad Vesperas.

Vers. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, allel., allel., allel. *Ant.* Si diligitis me, mandata mea servate, et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud

eum faciemus, allel. Non vos relinquam orphanos, allel. Vado et venio ad vos, allel. Et gaudebit cor vestrum, alleluia.

Ad Invitatorium.

Antiph. Alleluia, spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluia.

In primo nocturno.

Antiph. Factus est repente de coelo sonus advenientis spiritus vehementis, allel., allel. *Psal.* Magnus Dominus et laudabilis. *Ant.* Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis, a templo sancto tuo, quod est in Jerusalem, alleluia, alleluia. *Psal.* Exsurgat Deus. *Ant.* Emitte spiritum tuum et creabuntur, et renovabis faciem terrae, alleluia, alleluia. *Psal.* Benedic, anima mea. 2. *Vers.* Emitte Spiritum tuum.

Responsoria.

Resp. Dum complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter dicentes, allel.; et subito factus est de coelo sonus, allel., tanquam spiritus torrens replevit totam domum, allel., allel. *Vers.* Repleti sunt omnes Spiritu sancto, et coeperunt loqui. Tanquam Spiritus. *Resp.* Repleti sunt omnes Spiritu sancto, et coeperunt loqui, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis. Et convenit multitudo dicentium, allel. *Vers.* Loquebantur variis linguis apostoli magnalia Dei. Et convenit. *Resp.* Jam non dicam vos servos, sed amicos meos, quia omnia cognovistis quae operatus sum in medio vestri, allel. Accipite Spiritum sanctum in vobis Paracletum; **799** ille est quem Pater mittet vobis, allel. *Vers.* Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis. Accipite. *Resp.* Ultimo festivitatis die dicebat Jesus: Qui in me credit, flumina de ventre ejus fluent aquae vivae. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum, allel., allel. *Vers.* Qui sitit, veniat et bibat, et de ventre ejus fluent aquae vivae. Hoc autem. *Resp.* Disciplinam et sapientiam docebit eos Dominus, allel.; firmavit in illis gratiam Spiritus sui, et intellectus implevit corda eorum, allel., allel. *Vers.* Spiritus Domini replevit orbem terrarum, et hoc quod continet omnia scientia. Et intellectus. *Resp.* Spiritus sanctus procedens a throno, apostolorum pectora invisibiliter penetravit, novum [novo] sanctificationis signum, ut in ore eorum omnium genera nascerentur linguarum, allel. *Vers.* Loquebantur variis, *ut supra.* Ut in ore. *Resp.* Dum venerit Paracletus, *ut supra.* *Vers.* Nisi ego abiero, *ut supra.* Ille arguet. *Resp.* Non vos

relinquam orphanos. *Vers.* Pacem meam. Et gaudebit. *Resp.* Ite in orbem universum, et praedicate dicentes, allel.; et qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit, allel., allel., allel. *Vers.* Signa eos qui in me credunt haec sequentur: In nomine meo daemonia ejicient, linguis loquentur novis. Et qui crediderit. *Vers.* In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Et qui. *Resp.* Apparuerunt apostolis dispartitiae linguae tanquam ignis, alleluia. Seditque supra singulos eorum Spiritus sanctus, allel., allel. *Vers.* Et coeperunt loqui variis linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis. Seditque. *Resp.* Loquebantur variis linguis apostoli magnalia Dei, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis, allel. *Vers.* Repleti sunt omnes Spiritu sancto, *ut supra.* *Resp.* Facta autem hac voce convenit multitudo, et mente confusa est, quia audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes magnalia Dei, alleluia. *Vers.* Nonne omnes ecce isti qui loquuntur Galilaei sunt, et quomodo nos audivimus unusquisque linguam nostram. Illos loquentes. *Resp.* Advenit ignis divinus non comburens, sed illuminans, non consumens, sed lucens; et invenit corda discipulorum receptacula munda, et tribuit eis charismatum dona, allel., allel. *Vers.* Loquebantur variis, *ut supra.* Et tribuit. *Resp.* In servis suis, allel.; consolabitur Deus, allel. *Vers.* Loquebantur, *ut supra.*

Antiphonae in Matutinis.

Antiph. Dum complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter dicentes, allel. *Ant.* Spiritus Domini replevit orbem terrarum, allel. *Ant.* Repleti sunt omnes Spiritu sancto, et coeperunt loqui, allel. *Ant.* Fontes et omnia quae moventur in aquis, Hymnum dicite Deo, allel. *Ant.* Loquebantur variis linguis apostoli magnalia Dei, allel., allel., allel. *Vers.* Repleti sunt omnes Spiritu sancto.

In Evangelio.

Antiph. Accipite Spiritum sanctum; quorum remisistis peccata, remittuntur eis, allel. *Ant.* Si quis diligit me, sermonem meum servabit. Et Pater meus, *ut supra.* *Ant.* Spiritus Paracletus, allel. Docebit vos omnia, allel. *Ant.* Verba quae locutus sum vobis, allel. Spiritus et vita sunt. *Ant.* Spiritus qui a Patre procedit, allel., ille me clarificabit, allel., allel. *Ant.* Et si mortiferum quid biberint, non eos nocebunt, allel. *Ant.* Spiritus sanctus docebit vos, allel., quaecunque dixero vobis, allel. *Ant.* Sicut misit me Pater, allel., et ego mitto vos, allel. **800** *Ant.* Audistis, quia dictum est: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis quia ad Patrem vado, quia Pater major me est, allel. *Ant.* Hi qui linguis loquuntur novis, Galilaei sunt. Et serpentes tollent, alleluia.

Feria secunda.

Antiph. Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam aeternam, allel. *Ant.* Omnis enim qui male agit odit lucem; et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus, alleluia. *Ant.* Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur ejus opera, quia in Deo sunt facta, alleluia.

Feria tertia.

Ant. Amen, amen dico vobis quia ego sum ostrum ovium. Omnes quotquot venerunt fures sunt et latrones, sed non audierunt eos oves, allel. *Ant.* Ego sum ostium, dicit Dominus, per me si quis introierit salvabitur; et pascua inveniet, alleluia.

Feria quarta.

Antiph. Scriptum est in prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei, allel. *Ant.* Amen, amen dico vobis, qui credit in me habet vitam aeternam, allel.

Feria quinta.

Antiph. Ut autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, allel.

Feria sexta.

Antiph. Turba autem increpabat eos, ut tacerent; at illi magis clamabant dicentes: Miserere nostri, Fili David, alleluia. *Ant.* Stetit Jesus, et ait: quid vultis ut faciam vobis? Dicunt illi: Ut

aperiantur oculi nostri, allel. *Ant.* Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis, allel.

Sabbato.

Antiph. Si quis diligit me, *ut supra.* *Ant.* Si manseritis, *ut supra.* *Ant.* Si cognovissetis me, *ut supra.*

Antiphonae in Matutinis de sancto Germano.

Antiph. Beatissimi Germani hodie solemnitas veneranda recolitur, christianis populis exultatio. *Ant.* Cum Patrem festa instaurator discipulorum corda laetificat, veneratio impensa magistri. *Ant.* Cumque beatus Germanus in omnibus Christi mandatis ambularet, circumquaque regiones, vel urbes exhortationis gratia perlustrabat. *Ant.* Ad sepulcrum beati Germani aegri veniunt et sanantur; ubi benedicunt Deum dicentes: Benedictus es, Domine. *Ant.* Laudemus Dominum in beata antistitis Germani memoria gloriosa, ad sepulcrum ejus aegri veniunt et sanantur.

In Evangelio.

Antiph. Visitavit nos Deus Patrum vestrorum, allel. Ferte vobiscum hinc ossa mea, allel., et collocate me in sepulcro patrum meorum, alleluia, alleluia.

Antiphonae et Responsoria in vigilia sancti ac beatissimi Medardi. Quod est. VI Id. Jun. Ad Vesperas.

(Desunt tres lineae in Ms.)

801 *Antiph.* Beatissimi Medardi antistitis vita, quae per universum orbem virtutum propalatur insignibus, silentio nequivimus praeterire. *Psal.* Beatus vir qui non abiit. *Ant.* Crescat in universorum pectoribus pro fidei ardore devotio, dum sanctorum tuorum panditur magnitudo. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Ita sanctus Medardus, hoc quod praedixerat, quasi propheta divino Spiritu jam probavit. *Psal.* Domine, quid multiplicati sunt. *Vers.* Voce mea ad Dominum clamavi.

Responsoria unde supra.

Resp. Beatissimi Medardi antistitis vita, quae per universum orbem virtutum propalatur insignibus, solemnitis ejus diem veneratione expetere depositionis suae commemoratio principalis invitat. *Vers.* Crescat in universorum pectoribus pro fidei ardore devotio, dum sanctorum tuorum panditur magnitudo. Solemnitis. *Resp.* Sanctus Medardus parvus et innocens, dum adhuc esset in scholis, dixit ad Eleutherium quemdam comparem suum, ipsum esse futurum summum Dei pontificem. *Vers.* Ita sanctus Medardus, hoc quod praedixerat, quasi propheta divino Spiritu jam probavit. Ipsum esse futurum. *Resp.* Cinctus ergo fidei fervore, dum ad templorum oracula discurreret, et patientiae moribus temperaret propriae voluntatis arbitrium, officium sacerdotis excepit. *Vers.* Conversus pariter animo et habitu morum charitate praecellens.

Antiphonae in secundo nocturno.

Antiph. Occurrunt sanctissimo viro Medardo, et data Oratione discoriantes quae tulerant laxari, pergunt itinera. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Nec hoc praetereat inter reliqua miranda signa: quidam, Tasio nomine, adamantis gravatur oppressus infestatione; curari meruit, expressoque viri Dei signaculo, surrexit incolumis. *Psal.* Verba mea. *Ant.* Sed cum jam multimodis virtutum fulgeret studiis, per diversa orbis spatia, gratia crescente, fama ejus praecelluit. *Psalm.* Domine Dominus noster. *Vers.* Gloria et honore.

Responsoria unde supra.

Resp. Confestim claruit apud urbis pontificem, conversatione praecipuus apud cunctos, puritate mentis sincerus. Nunquam se ubertate laetitiae plus extulit, nunquam acerbitate moeroris turbavit. *Vers.* Cunctos tamen faciat ejus intercessio potiores. Nunquam. *Resp.* Beatus Medardus fuit semper tolerans in adversis, mitis in prosperis, cunctos sibi obedientiae sedulitate praeferebat, egentibus larga miseratione succurrens. *Vers.* Ex omnibus calcato vitiorum fomite angusti callis tramitem sanctae conversationis gressu surgente conscendens. Cunctos sibi. *Resp.* Sanctae conversationis tramitem gressu surgente conscendens, beatus Medardus quidquid pretiosum fuit, elegit, ut

hospes cerneretur in saeculo, et jam possessor esset in coelo. *Vers.* Ecclesiastici moris tenore percurrens presbyterii officium electus, excepit.

In tertio nocturno.

Antiph. Defuncto namque Vermandensium pontifice, in ejus loco beatus Medardus consecratur episcopus. *Psal.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Conversatione coelesti sanctimonia ejus officii sacerdos exstitit pretiosus. *Psal.* Domine, in virtute. *Ant.* Sustinuit jugiter diabolo praeliante calumniam, sed pervenit victor meritis ad coronam. *Psal.* Domini est terra. *Vers.* Posuisti, Domine.

802 *Resp. unde supra.*

Resp. Sanctissimus Medardus ecclesiastici moris tenore percurrens presbyterii officium electus excepit, probatus obtinuit, et ita se [*Verbum deest in Ms.*] cepit in virtutibus, ut Christi merito putaretur alumnus. *Vers.* Sed cum jam multimodis virtutum fulgeret studiis, per diversa orbis spatia gratia crescente fama ejus praecelleret. Et ita. *Resp.* Beatus Medardus conversatione coelesti, sanctimonia ipsius officii sacerdos exstitit pretiosus; et nisi quod percussor corporis defuit, nam martyrium confessor implevit. *Vers.* Sustinuit jugiter diabolo praeliante calumniam, pervenit victor meritis ad coronam. Et nisi quod. *Resp.* Tunc sanctus Medardus longae vitae defessus, requiem deprecatus, Spiritum amisit [*emisit*], et convexa coeli athleta triumphalis ascendit. *Vers.* Conversatione coelesti sanctimonia ejus sacerdos exstitit pretiosus. *Resp.* Sanctus Medardus quando accepit transitum corporis ipsius ore [*horae*] momento coeli aperti sunt, et sancti corpusculum divina luminaria cunctis videntibus adfuerunt. *Vers.* Moxque in terra grande luxit diluvium; ita ut multum plueret aqua calida de nubilo coeli aperti. *Resp.* Cumque ad tumultandum ducerentur sancta membra beati Medardi, quidam obviam factus est damnatis aurium auditibus, dum pretiosi velaminis peplum osculans, mox recipere auditum fide promeruit. *Vers.* Psallentiumque illico stupens melos audivit. Dum. *Resp.* Prolixum est enarrare quantis se virtutibus debiliu beato Medardo clamor attollat, sed, fuis precibus, quidquid expetitur incunctanter ejus effectibus et Oratione obtinetur. *Vers.* Postquam igitur devotione fidelium maximo decore praefulta ejus tumuli urna exornata surrexit. *Resp.* Inter Christicolas quos actio vexit in astris, pars tibi pro meritis magna, Medarde, patet. *Vers.* Exsilium tibi mundus erat coenosa caventa [*caverna*]. *Resp.* Exsilium tibi mundus erat coenosa caventa, et modo te gaudet cive manente polus. Exutus tenebris, vestitur tegmine lucis, post obitum frueris liberiore die. *Vers.* Inter Christicolas, *ut supra.* *Resp.* Quid referam mutus verbo, qui verba dedisti, quod gravat ejiciens, quod juvat omne locans, cuncta nec enumero; tua me praeconia vincunt. *Vers.* Quidam caecus ad eum venit, rapuit palpando salutem. In mediis tenebris fulsit aperta dies. Cuncta.

Antiphonae unde supra. Ad nocturn.

Antiph. Sanctus Medardus requiem deprecatus Spiritum amisit [emisit], et convexa coeli athleta triumphalis ascendit. *Ant.* Postquam igitur devotione fidelium maximo decore praefulta ejus tumuli urna exornata surrexit. *Ant.* Fuis precibus quidquid expetitur incunctanter ejus effectibus obtinetur. *Ant.* Beatus Medardus sacerdos exstitit pretiosus, martyrium confessor implevit, pervenit victor meritis ad coronam.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Inter Christicolae quos actio vexit in astris, pars tibi pro meritis magna, Medarde patet. *Ant.* Quidam caecus ad eum venit, rapuit palpando salutem, in mediis tenebris fulsit aperta dies. *Ant.* Alius quidam veniens jura veherentur membra sancta, substratus meruit caecus habere diem. *Ant.* Ad sepulcrum sancti Medardi aegri veniunt et sanantur, ubi benedicunt Dominum dicentes: benedictus es, Domine. *Ant.* Compeditibus validis alter manicisque ligatus, mox tetigit peplum, ferrea vincla **803** cadunt. *Ant.* Conferat vincis pro indulgentia delictorum generale praesidium, qui speciale solemnitate suae hodie mundo praestitit ornamentum.

In Evangelio.

Antiph. E coelo calida aqua produxit nubilo, in ejus transitu magnum fuit mysterium.

(*Deest linea in Ms.*)

Antiph. Solemnitatis ejus diem veneratione expetere depositionis suae commemoratio principalis innuit. *Antiph.* Quando sanctus Medardus accepit transitum corporis ipsius ore [horae] momento coeli prorsus aperti sunt, et ante sancti corpusculum, quasi per tres horas divina luminaria astiterunt; et magnum fuit mysterium. *Ant.* Cujus corporis solemne pignus Suessionensium urbs tanti muneris praemio ditata promeruit, ut cum omnium populorum fidem [*Forte* fidelium] solemnem ambitione gratissima sancti Medardi membra tradenda essent sepulturae, amore gestandi onus leve sentirent. *Ant.* Cumque sancta membra beati Medardi tumulo condirentur [conderentur], coelum apertum est, et duae columbae visae sunt descendisse, quasi nubes, et de ore ejus egressa est columba candida sicut nix. *Ant.* Beatus Medardus per Trinitatis auxilium regis exercitum vestigium. *Ant.* Sanctus Medardus nobilis natus, cum esset adhuc aetate parvus, jam bonitate maturus

praedixit. *Ant.* Solemnitatem beati Medardi debita veneratione percolare depositionis ejus commemoratio principalis invitat. Crescat ergo in universorum pectoribus pro fidei ardore devotio, dum sancti confessoris Dei panditur magnitudo. *Ant.* Solemne itaque pignus corporis beatissimi Medardi Suessionensium urbs tanti muneris praemio ditata promeruit, et cum omnium populorum solemnibus ambitione gratissima membra tradenda sepulturae feretro veherentur, unanimi voce vel clamore gestiendi onus leve senserunt.

In vigilia sancti Joannis Baptistae, ad Vesperas

Vers. Fuit homo missus, *ut supra*, *Ant.* Ingresso Zacharia templum Domini, apparuit ei Gabriel angelus stans a dextris altaris incensi.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem praecursoris Dominum venite adoremus.

In primo nocturno.

Antiph. Priusquam te formarem in utero, novi te, et antequam progredere sanctificavi te. *Psal.* Beatus vir qui non. *Ant.* Ad omnia quae mittam te, dicit Dominus, ibis, ne timeas et [quae] mandavero tibi loqueris ad eos. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Ne timeas a facie eorum, quia ego tecum sum dicit Dominus. *Psal.* Domine, quid multiplicati sunt. *Vers.* Posuisti, Domine.

Responsoria.

Resp. Fuit homo missus a Deo, cui nomen Joannes erat. Hic venit ut testimonium perhiberet de lumine, et pararet Domino plebem perfectam. *Vers.* Erat Joannes praedicans in deserto baptismum poenitentiae. Et pararet. *Vers.* Tu puer Propheta Altissimi

vocaberis. *Resp.* Elizabeth Zachariae magnum virum genuit, Joannem Baptistam praecursorem Domini, qui viam Domini praeparavit **804** in eremo. *Vers.* Fuit homo missus a Deo, cui nomen Joannes erat. Qui viam. *Resp.* Priusquam te formarem in utero, novi te; et antequam exires de ventre sanctificavi te, et prophetam in gentibus dedi te. *Vers.* Ad omnia quae mittam te ibis, et universa quae mandavero tibi loqueris. Et Prophetam.

In secundo nocturno.

Antiph. Misit Dominus manum suam, et tetigit os meum, et prophetam in gentibus fecit mihi [me] Dominus. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Ecce dedi verba mea in ore tuo, et constitui te super gentes et regna. *Psal.* Verba mea auribus. *Ant.* Dominus ab utero vocavit me; de ventre matris meae recordatus est nominis mei. *Psal.* Domine Dominus noster.

Responsoria.

Resp. Tu puer, propheta Altissimi vocaberis; praeibis enim ante faciem Domini, parare vias ejus. *Vers.* Ad dandam scientiam salutis plebi ejus, in remissionem peccatorum eorum. Parare. *Resp.* Descendit angelus Domini ad Zachariam dicens: accipe puerum in senectute tua, et habebit nomen Joannes Baptista. *Vers.* Iste puer magnus coram Domino; nam et manus ejus cum ipso est. Et habebit. *Resp.* Hic praecursor directus, et lucerna ardens ante Dominum; ipse est enim Joannes, qui viam Domino praeparavit in eremo, sed et Agnum Dei demonstravit, et illuminavit mentes hominum. *Vers.* Ipse praeibit ante illum in Spiritu et virtute Eliae. Ipse est. *Resp.* Innuebant patri ejus, quem vellet vocari eum. Et postulans pugillarem scripsit, dicens: Joannes est nomen ejus. *Vers.* Apertum est os Zachariae, et prophetavit dicens: Joannes est. .

In tertio nocturno.

Antiph. Posuit os meum Dominus, quasi gladium acutum; sub umbra manus suae protexit me. *Psal.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Formans me ex utero servum sibi Dominus in lucem gentium, ut sim salus ejus ab extremis terrae. *Psal.* Domine, in virtute. *Ant.* Reges videbunt, et consurgent principes, et adorabunt Dominum Deum tuum, qui elegit te. *Psal.* Benedicam Dominum. *Vers.* Justum deduxit Dominus.

Responsoria unde supra.

Resp. Praecursor Domini venit, de quo ipse testatur: Nullus major inter natos mulierum Joanne Baptista. *Vers.* Ipse praeibit ante illum in spiritu et virtute Eliae. Nullus. *Resp.* Gabriel angelus apparuit Zachariae dicens: Nascetur tibi filius, nomen ejus Joannes vocabitur, et multi in nativitate ejus gaudebunt. *Vers.* Erit enim magnus coram Domino, vinum et siceram non bibet. Et multi. *Resp.* Ecce constitui te hodie super gentes et regna, dicit Dominus, ut evellas et dissipas, aedifices et plantes in nomine Domini. *Vers.* Tu, puer, propheta Altissimi vocaberis; praeibis enim ante faciem Domini, parare vias ejus. Ut evellas. *Resp.* Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista, quia viam Domini praeparavit in eremo. *Vers.* Fuit homo missus a Deo, cui nomen Joannes erat. Qui viam. *Resp.* Ipse praecedet ante illum in spiritu et virtute Eliae, ut convertat corda Patrum, in filios et incredulos ad prudentiam. Parare Domino plebem perfectam. *Vers.* Tu puer Propheta, *ut supra.* *Resp.* Puer qui natus est nobis, plusquam propheta **805** est; hic est enim de quo Salvator ait: inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista. *Vers.* Angelus ad Zachariam locutus est, dicens: Uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, et vocabis nomen ejus Joannem.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Elisabeth Zachariae magnum virum genuit, Joannem Baptistam praecursorem Domini. *Ant.* Innuebant Patri ejus, quem vellet vocari eum; et scripsit dicens: Joannes nomen ejus. *Ant.* Joannes vocabitur nomen ejus; et multi in nativitate ejus gaudebunt. *Ant.* Joannes est nomen ejus; vinum et siceram non bibet, et multi in nativitate ejus gaudebunt. *Ant.* Iste puer magnus coram Domino nam et manus ejus cum ipso est. *Vers.* Fuit homo.

In Evangelio.

Antiph. Apertum est os Zachariae, et prophetavit dicens: benedictus Deus Israel. *Ant.* Ipse praeibit ante illum in spiritu et virtute Eliae, parare Domino plebem perfectam. *Ant.* Inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista. *Ant.* Tu puer, propheta Altissimi vocaberis; praeibis ante Dominum parare vias ejus. *Ant.* Angelus ad Zachariam est locutus dicens: Uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, et vocabis nomen ejus Joannem. *Ant.* Nazaraeus vocabitur puer iste, vinum et siceram non bibet. Et omne immundum non manducabit ex utero matris suae. *Ant.* Fuit homo missus a Deo, cui nomen Joannes erat. *Ant.* Hic venit Joannes, ut testimonium perhiberet de lumine, et pararet Domino plebem perfectam. *Ant.* Ex utero senectutis et sterilis Joannes natus est praecursor Domini. *Ant.* Pro eo quod non obedisti verbis meis, eris tacens, et non poteris loqui usque in diem nativitatis ejus. *Ant.* Inter natos mulierum non est major Joanne Baptista. *Ant.* Puer qui natus est nobis, plusquam propheta est. Hic est enim de quo Salvator ait; inter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista.

(Deest linea in Ms.)

Responsoria sive Antiphonae in vigilia sanctorum Joannis et Pauli.

Resp. Isti sunt duo viri misericordiae, qui assistunt ante Dominum dominatorem universae terrae. *Vers.* Isti sunt duae olivae, et duo candelabra lucentia ante Dominum. Dominatorem. *Resp.* Vidi conjunctos viros habentes splendidas vestes et angelus Domini locutus est ad me dicens: Isti sunt viri sancti facti amici Dei. *Vers.* Vidi angelum Dei volantem per medium coelum, voce magna clamantem et dicentem. Isti. *Resp.* Haec est vera fraternitas, quae nunquam potuit violari certamine, qui effuso sanguine secuti sunt Dominum, contemnentes aulas regias pervenerunt ad regna coelestia. *Vers.* Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum. Contemnentes *Resp.* Beati martyres Christi Joannes et Paulus dixerunt Julianus: nobis autem aliud non est, nisi unus Deus Pater et Filius et Spiritus sanctus. *Vers.* Una fides, unum baptisma, unus spiritus erat in eis Pater. *Resp.* Beati eritis cum maledixerint vobis homines, et persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me. Gaudete et exsultate, quoniam merces vestra copiosa est in coelis. *Vers.* [Deest in Ms.]

806 Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Paulus et Joannes dixerunt ad Julianum: Nos unum Deum colimus, qui fecit coelum et terram. *Ant.* Paulus et Joannes dixerunt ad Terentianum: Si tuus Dominus est Julianus, habeto pacem cum illo. Nobis aliud [alius] non est nisi unus Dominus Jesus Christus. *Ant.* Joannes et Paulus cognoscentes tyrannidem Juliani, facultates suas pauperibus erogare coeperunt. *Ant.* Sancti Spiritus et animae Justorum, Hymnum dicite Deo in aeternum. *Ant.* Joannes et Paulus dixerunt ad Gallicanum: Tu crede unum esse Deum, et eris victor melior [melius] quam fuisti.

In Evangelio.

Antiph. Astiterunt justi ante Dominum, et ab invicem non separati sunt; gloriam Domini viderunt [Calicem Domini biberunt], et amici Dei appellati sunt.

In vigilia sancti Petri ad Vesperas.

Vers. In omnem terram. *Ant.* Beatus Petrus apostolus vidit sibi Christum occurrere. Adorans [adoravit] eum et dixit: Domine quo vadis? Venio Romam iterum crucifigi.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem apostolorum Dominum venite adoremus. *Ant.* In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terrae verba eorum. *Psalm.* Coeli enarrant. *Ant.* Clamaverunt justī, et Dominus exaudivit eos. *Psalm.* Benedicam Dominum. *Ant.* Constitues eos principes super omnem terram; memores erunt nominis tui, Domine. *Psalm.* Eructavit. *Vers.* In omnem terram.

Responsoria.

Resp. Simon Petre, antequam de navi vocarem te, novi te; et super plebem meam principem te constitui, et claves regni coelorum tradidi tibi. *Vers.* Quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum et in coelis; et quodcunque solveris super terram, erit solutum et in coelis. Et claves. *Resp.* Si diligis me, Simon Petre, pasce oves meas. Domine, tu nosti, quia amo te, et animam meam pono pro te. *Vers.* Si oportuerit me mori tecum, non te negabo. Et animam. *Resp.* Tu es Petrus, et super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non praevallebunt adversus eam; et tibi dabo claves regni coelorum. *Vers.* Quodcunque, *ut sup.* Et tibi.

In secundo nocturno.

Ant. Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham. *Psalm.* Omnes gentes. *Ant.* Dedisti haereditatem timentibus nomen tuum, Domine. *Psalm.* Exaudi, Deus, deprecationem. *Ant.* Annunt averunt opera Dei, et facta ejus intellexerunt. *Psalm.* Exaudi, Deus, Orationem meam cum deprecor. *Vers.* Dedisti haereditatem.

Responsoria unde supra.

Resp. Domine, si tu es, jube me venire ad te super aquas. Et extendens manum apprehendit eum; et dixit ad eum: Modicae fidei, quare dubitasti? *Vers.* Cumque vidisset ventum validum venientem timuit, et cum coepisset, mergi clamavit dicens: Domine, salvum me fac. Et extendens. *Resp.* Surge, Petre, et indue te vestimentis tuis; accipe fortitudinem ad salvandas gentes, quia ceciderunt catenae de manibus tuis. *Vers.* Angelus autem Domini astitit, et lumen refulsit in habitaculo carceris, **807** percussoque latere Petri excitavit eum dicens, surge velociter. Quia. *Resp.* Tu es pastor ovium, princeps apostolorum: Tibi tradidit Deus omnia regna mundi; et ideo tibi traditae sunt claves regni coelorum *Vers.* Quodcunque, *ut supra.* Et ideo.

In tertio nocturno.

Antiph. Exaltabuntur cornua justi, alleluia. *Psal.* Confitebimur. *Ant.* Lux orta est justo, alleluia, rectis corde laetitia, allel. *Psalm.* Dominus regnavit, exsultet. *Ant.* Custodiebant testimonia ejus, et praecepta ejus, alleluia. *Psal.* Dominus regnavit, irascantur. *Vers.* Custodiebant testimonia ejus.

Responsoria unde supra.

Resp. Quem dicunt homines esse Filium hominis? Dixit Jesus discipulis suis. Respondens Petrus, dixit: Tu es Christus Filius Dei vivi. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus; et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam. *Vers.* Beatus es, Simon Petre, quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui est in coelis. Et ego dico. *Resp.* Ego pro te rogavi, Petre, [ut] non deficiat fides tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. *Vers.* Caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui est in coelis. Et tu aliquando. *Resp.* Beatus est, Simon Petre, quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui est in coelis. *Vers.* Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam. *Resp.* Petre, amas me? Tu scis, Domine, quia amo te. Pasce oves meas. *Resp.* Simon Joannis, diligis me plus his? Tu scis, Domine, quia amo te. *Vers.* Etsi oportuerit, *ut sup.* Quia. *Resp.* Solve, jubente Deo terrarum, Petre, catenas, qui facis ut pateant coelestia regna beatis. *Vers.* Quodcunque. *Resp.* Qui regni claves et curam tradit ovilis; qui coeli terraeque Petro commisit habenas, ut reseret clausis, et solvat vincula ligatis. *Vers.* Quodcunque. *Vers.* Ipsa tua, Petre, dissipare vincula jussit, qui te mundanos jussit dissolvere nexus. Ut reseret. *Resp.* Petrus et Joannes ascendebant in templum, ad horam Orationis nonam. Et quidam vir qui erat claudus ex utero matris suae, quem ponebant quotidie ad portam templi. *Vers.* Argentum et aurum non est mecum, quod autem habeo hoc tibi dabo. Quem ponebant.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Petrus et Joannes ascendebant in templum, ad horam Orationis nonam. *Ant.* Argentum et aurum non est mecum; quod autem habeo, hoc tibi dabo. *Ant.* Dixit angelus ad Petrum: Circumda tibi vestimentis tuis et sequere me. *Ant.* Misit Dominus angelum suum, et liberavit me de manu Herodis, alleluia. *Ant.* Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam. *Vers.* Constitues eos principes.

In Evangelio.

Antiph. Quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum et in coelis; et quodcunque solveris super terram, erit solutum et in coelis, dicit Dominus Simoni Petro. *Ant.* Beatus es, Simon Petre. *Ant.* Significavit Dominus Petro qua morte clarificaturus esset Deum, alleluia. *Ant.* Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua. Et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos. *Ant.* Si diligis me, Simon Petre, pasce oves meas. Tu scis, **808** Domine, quia amo te. *Ant.* Tu es pastor ovium, princeps apostolorum; tibi traditae sunt claves regni coelorum. *Ant.* Tu es Christus Filius Dei vivi; et tu beatus, Simon Barjona. *Ant.* Simon Joannis, diligis me plus his? tu scis, Domine, quia amo te. *Ant.* Dixit Dominus Petro: Tibi dabo claves regni coelorum. *Ant.* Beatus Petrus apostolus, *ut supra.* *Ant.* Commendo tibi oves quas tradidisti mihi, alleluia. *Ant.* Solve, jubente Deo terrarum, Petre, catenas, qui facis ut pateant coelestia regna beatis. *Ant.* Super aquas ambulans Dominus Petro manum porrexit mergenti in pelagus. *Ant.* Cum respexisset Petrus crucem, lacrymis [lacrymas] fundebat prae gaudio. [Caetera desunt.] Non sum dignus. *Ant.* Petrus et Paulus militantes Romam venerunt. Circumdantes Simonem invenerunt cum Nerone fidem permanserunt Salvatorem. *Ant.* Beatus Petrus dum penderet in cruce, alacri vultu Dominum deprecatur: Domine Jesu Christe, commendo tibi oves quas tradidisti mihi.

In die ad Vesperas.

Antiph. Juravit Dominus et non poenitebit eum: Tu es sacerdos in aeternum. *Psal.* Dixit Dominus. *Ant.* Collocet eum Dominus cum principibus populi sui. *Psal.* Laudate, pueri. *Ant.* Dirupisti, Domine, vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis. *Psal.* Credidi. *Ant.* Euntes ibant et flebant mittentes semina sua. *Psal.* In convertendo. *Ant.* Confortatus est principatus eorum, et honorati sunt amici tui, Deus. *Psal.* Domine, probasti me. *Ant.* Gloriosi principes terrae, quomodo in vita sua dilexerunt se, ita et in morte non sunt separati.

Antiphonae et Responsoria in vigilia sancti Pauli apostoli.---In primo nocturno.

Antiph. Qui operatus est Petro in apostolatum, operatus est et mihi inter gentes; et cognoverunt gratiam quae data est mihi a Christo Domino. *Psal.* Coeli enarrant. *Vers.* Qui me segregavit ex utero matris suae [meae], et vocavit per gratiam suam. *Ant.* Scio cui credidi, et certus sum quia potens est depositum meum servare in illa die justus iudex. *Psal.* Benedicam Dominum. *Vers.* De reliquo reposita est mihi corona justitiae. *Ant.* Mihi vivere Christus est, et mori lucrum, gloriari me oportet in cruce Domini mei Jesu Christi. *Psal.* Eructavit. *Vers.* Per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo. *Vers.* In omnem terram.

Responsoria unde supra.

Resp. Qui operatus est Petro in apostolatum, operatus est et mihi inter gentes. Et cognoverunt gratiam Dei, quae data est mihi. *Vers.* Gratia Dei in me vacua non fuit, sed gratia ejus semper in me manet. Et cognoverunt. *Resp.* Scio cui credidi, et certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem. *Vers.* Reposita est mihi corona justitiae. Quia. *Resp.* Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi; ideoque reposita est mihi corona justitiae. *Vers.* Scio cui credidi, et certus sum quia potens est depositum meum servare. Ideoque. *Resp.* Damasci praepositus gentis Arethae regis, voluit comprehendere. A fratribus per murum submissus sum in sporta, et sic evasi manus ejus in nomine Domini. *Vers.* Deus et Pater Domini mei Jesu Christi scit quia non mentior. Et sic evasi.

809 In secundo nocturno.

Antiph. Tu es vas electionis, sancte Paule apostole, praedicator veritatis in universo mundo. *Psal.* Omnes gentes. *Vers.* Per quem omnes gentes cognoverunt gratiam Dei. *Ant.* Magnus sanctus Paulus vas electionis vere digne est glorificatus; qui et meruit thronum duodecimum possidere. *Psalm.* Exaudi, Deus, deprecationem. *Vers.* In regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede Majestatis suae. *Ant.* Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi. *Psal.* Exaudi, Deus, Orationem meam cum dep. *Vers.* De caetero reposita est mihi corona justitiae. *Vers.* Annuntiaverunt opera Dei.

Responsoria unde supra.

Resp. Reposita est mihi corona justitiae, quam reddet mihi Dominus in illa die justus Iudex. *Vers.* Scio cui credidi, et certus sum quia potens est depositum meum servare in illum

diem. Justus. *Resp.* Isti sunt duae olivae, [et duo] candelabra lucentia ante Dominum, habent potestatem claudere coelum nubibus, et aperire portas ejus. Quia linguae eorum claves coeli factae sunt. *Vers.* In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terrae verba eorum. Habent. *Resp.* Constitues eos principes super omnem terram, memores erunt nominis tui, Domine, in omni progenie et generatione. *Vers.* In omnem terram, *ut supra.*

In tertio nocturno

Antiph. Saulus qui et Paulus magnus praedicator, a Deo confortatus convalescebat, et confundebar Judaeos. *Psal.* Confitebimur tibi, Deus. *Vers.* Ostendens quia hic est Christus Filius Dei vivi. *Ant.* Ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus, angelus Satanae qui me colaphizet. Propter quod ter Dominum rogavi, ut auferretur a me; et dixit mihi Dominus: Sufficit tibi, Paule, gratia mea. *Psal.* Dominus regnavit, exsultet. *Vers.* Nam virtus in infirmitate perficitur. *Ant.* Reposita est mihi corona justitiae, quam reddet mihi Dominus in illa die Judex. *Psal.* Dominus regnavit, irascantur. *Vers.* Cooperante gratia Spiritus sancti. *Vers.* Dedisti haereditatem.

Resp. unde supra.

Resp. Isti sunt duo viri misericordiae. *Vers.* Isti sunt duae olivae. Dominatorem. *Resp.* Stulam jucunditatis induit eum Dominus, et coronam pulchritudinis posuit super caput ejus. *Vers.* Cibavit illum pane vitae et intellectus, et aqua sapientiae salutaris potavit eum. Et coronam. *Resp.* Corona aurea super caput ejus, expressa signo sanctitatis, gloriae, honoris, et opus fortitudinis. *Vers.* Quoniam praevenisti eum in Benedictionibus dulcedinis; posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso. Gloriam. *Resp.* Posuit coronam capiti meo, et circumdedit me muro salutis, ad expugnandas gentes et omnes inimicos. *Vers.* Judica, Domine, nocentes me, expugna impugnantes me; apprehende arma et scutum. Ad expugnandas. *Resp.* Gloria et honore coronasti eum, Domine; et constituisti eum super opera manuum tuarum; omnia subjecisti sub pedibus ejus. *Vers.* Quoniam praevenisti eum **810** in Benedictionibus. *Resp.* Ecce ego mitto vos. *Resp.* Tollite jugum. *Resp.* Dum steteritis. *Resp.* Egregie Dei Paule, doctor gentium, et divinorum propagator praeceptorum, ecce nomen tuum in libro vitae coelestis ascriptum est, et memoriale tuum non derelinquetur in saecula. *Vers.* Magnus sanctus Paulus vas electionis, vere digne est glorificatus.

In Matutinis.

Antiph. Ego plantavi, Apollo rigavit; Deus autem incrementum dedit, allel. *Vers.* Unusquisque propriam mercedem accipiet, secundum suum

laborem. *Ant.* Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi. *Vers.* Quando autem infirmor, tunc fortior sum. *Ant.* Sancte Paule apostole, praedicator veritatis, et doctor gentium, intercede pro nobis ad Dominum, qui te elegit. *Vers.* Ut digni efficiamur gratia ejus. *Ant.* Gratia Dei in me vacua non fuit, sed gratia ejus semper in me manet. *Vers.* Gratia Dei sum id quod sum. *Ant.* Damasci praepositus gentis Arethae regis, voluit me comprehendere. A fratribus per murum submissus sum in sporta, et sic evasi manus ejus in nomine Domini. *Vers.* Deus et Pater Domini mei Jesu Christi scit quia non mentior. *Vers.* Constitues eos principes

In Evangelio.

Antiph. Vos qui secuti estis me, sedebitis super sedem judicantes duodecim tribus Israel, alleluia. *Vers.* Dum venerit Filius hominis in sede Majestatis suae. *Ant.* Ter virgis caesus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium pertuli pro Christi nomine. *Ant.* Nocte et die in profundum maris fui. *Ant.* Petrus apostolus et Paulus praedicator gentium, ipsi nos docuerunt legem tuam, Domine. *Ant.* In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terrae verba eorum. *Ant.* Vos qui reliquistis omnia, et secuti estis me, centuplum accipietis, et vitam aeternam possidebitis. *Ant.* Nolite timere eos qui corpus occidunt, animam autem non possunt occidere, dicit Dominus.

Antiphonae et Responsoria in vigilia Benedict abbatis.---In primo nocturno.

Antiph. Fuit vir vitae venerabilis gratia abbas Benedictus. *Psalm.* Beatus vir. *Ant.* Ab ipso pueritiae suae [tempore] cor gerens senile, aetatem moribus transiens, nulli animum dedit voluptati. *Psalm.* Quare fremuerunt. *Ant.* Dum in hac terra esset, quo temporaliter uti potuisset, jam quasi aridum mundum cum flore despexit. *Psalm.* Cum invocarem. *Ant.* Nursiae provincia exortus, Romae liberalibus litterarum studiis traditus a parentibus fuerat. *Psalm.* Verba mea. *Ant.* Relicta domo rebusque patris soli Deo placere [cupiens], sanctae conversationis habitum quaesivit. *Psalm.* Domine Dominus noster. *Ant.* Recessit igitur scienter nescius, et sapienter indoctus. *Psalm.* In Domino confido.

Responsoria unde supra.

Resp. Fuit vir vitae venerabilis gratia Benedictus et nomine, ab ipso pueritiae tempore cor gerens senile, aetatem quippe moribus transiens, nulli **811** animum voluptati dedit. *Vers.* Recessit igitur scienter nescius, et sapienter indoctus. Ab ipso. *Resp.* Hic itaque cum, relictis litterarum studiis, petere deserta decrevisset, nutrix, quae hunc amabat, sola

secuta est. *Vers.* Recessit igitur, *ut supra.* *Resp.* Igitur beatus Benedictus, cum conspiceret nutricem suam flere, moxque se cum lacrymis in Orationem dedit; et ei sanum capisterium reparavit. *Resp.* Ipsum quoque capisterium in ecclesiae ingressu suspenso [suspensum], quatenus et praesentis et secuturi omnes agnoscerent Benedictus puer conversationis gratia a quanta perfectione coepisset. Moxque inito consilio venenum vino miscuere; quo accepto signavit, sicque confractum est, ac si pro signo lapidem dedisset. *Vers.* Intellexit protinus vir Dei, quia potum mortis habuerat, quod non potuit portare signum vitae. Sicque.

In secundo nocturno.

Antiph. Hic itaque cum jam, relictis litterarum studiis, petere deserta decrevisset, nutrix quae hunc arctius amabat, secuta est. *Psalm.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Praedicta nutrix illius, ad purgandum triticum a vicinis mulieribus praestari sibi capisterium petiit, quod casu accidere [*Dele* accidere] confractum est. *Psalm.* Conserva me. *Ant.* Compassus nutrici Orationem dedit Benedictus puer cum lacrymis; capisterium reparavit. *Psalm.* Domine, in virtute. *Ant.* Benedictus Dei famulus, magnum fecit miraculum; preces fudit ad Dominum, rejunxit capisterium. *Psalm.* Domini est terra. *Ant.* Qui dum eremum peteteret, Romanum [Romanus] monachum obviavit, cujus cum desiderium cognovisset, et secretum tenuit, et adjutorium impendit. *Psalm.* Beati quorum remissae. *Vers.* Cumque in spem positus submitti panem diabolus conspiceret, jactavit lapidem, et tintinnabulum fregit. *Resp.* Convocatis discipulis, beatus Benedictus dixit: Misereatur vobis sempiternus Deus; nunquid non prius dixi vobis, quia meis ac vestris moribus minime conveniret? *Vers.* Itaque juxta mores vestros vobis patrem quaerite, quia me habere minime potestis. Nunquid. *Resp.* Quidam rusticus defuncti corpus filii in ulnis ferens, orbitatis luctu aestuans ad monasterium venit. Benedictum Patrem quaesivit. Mox ut aspexit, clamare coepit: Redde filium meum, redde filium meum. *Vers.* Vir autem Domini in hac voce substitit dicens: Nunquid ego filium tuum abstuli? cui ille respondit: Mortuus est, veni resuscita eum. Redde. *Resp.* Domine, non respicias peccata mea, sed fidem hujus hominis, qui rogat resuscitari filium suum; et redde in hoc corpusculo animam quam tulisti. Et completa Oratione revixit, et sanum reddidit patri suo. *Vers.* Et regrediente anima ita corpusculum omne contremuit, et sub oculis omnium qui aderant vivus apparuit. Et sanum. *Resp.* Pater sanctus dum intentam oculorum aciem in splendore coruscae lucis habere videretur, vidit Germani animam Capuani episcopi in sphaera ignea ab angelis in coelum deferri. *Vers.* Factumque est, ut reverendissimum Germanum is qui missus fuerat defunctum reperit. *Resp.* Eodem vero anno quod [quo] de hac vita erat exiturus, quibusdam discipulis secum conversantibus, quibusdam longe manentibus sanctissimi sui obitus denunciavit diem. *Vers.* [*Supple* praesentibus indicans.] Ut audita per silentium tegerent, absentibus indicens quale eis signum fieret quando ejus anima de corpore exiret. Sanctissimi. *Resp.* Ante sextum vero sui exitus diem aperire sepulturam **812** sibi jubet; qui mox correptus febribus acri coepit dolore fatigari usque ad mortem. *Vers.* Cumque per singulos dies languor ingravesceret, sexto die portari se in oratorium a discipulis fecit. Qui mox. *Resp.* Sexto namque die portari se in oratorium a discipulis fecit, ibique exitum suum dominicis sacramentis munivit, atque inter discipulorum manibus [manus] expiravit. *Vers.* Erectis in coelum manibus fecit [stetit], et ultimum spiritum inter verba

Orationis efflavit. Atque. *Resp.* Hodie sanctus Benedictus per viam Orientis tramitem videntibus discipulis coelum tetendit, et ab angelis in gloria suscepturus est [susceptus est]. *Vers.* Tunc itaque sancti viri obitum sicut praesentes discipuli viderunt, ita absentes hoc signum quod eis praedictum fuerat agnoverunt. Videntibus. *Resp.* Factum est post obitum sanctissimi viri, mulier mente capta venit ad specum ejus, et ingressa mansit in eo, et sana facta est ex illa hora. *Vers.* Et in ea sanitate quam acceperat permansit omnibus diebus vitae suae. *Vers.* Via recta Orientis tramite ab ejus cella ad coelum usque tendebatur, cui venerando habitu vir desuper clarus assistens, cui esset via quam cernerent discipulis inquisivit; ipsi vero nescire se professi sunt.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Intempesta nocte oravit Benedictus. [*Adjiciendum forte vidit*] Fusam lucem desuper cunctas noctis tenebras effugasse tantoque splendore clarescere, ut diem vinceret lux illa. *Ant.* Sicut discipulis ipse referebat, quasi sub uno solis radio omnis mundus collectus ante ejus oculos momento adductus est. *Ant.* Orabat sanctus Benedictus: Domine, non aspicias peccata mea, sed fidem hujus hominis, qui rogat resuscitari filium suum. Et sub oculis omnium viventem puerum reddidit patri suo. *Ant.* Frater Maure, curre velociter, quia puer Placidus in amne flumen [*Redundat flumen*] mergitur. *Ant.* Dumque super undas Placidus traheretur, Maurus occurrit in mediis fluctibus. Emerso pede puerum liberavit, *Ant.* Intempestae noctis cuncta sub silentio, quasi sub solis radio omnem mundum conspexit. *Ant.* Benedictus Dei famulus per Spiritus sancti indagia praecognoscens quae ventura sunt omnia.

In Evangelio.

Antiph. Hodie sanctus Benedictus per viam Orientis tramitem [recto tramite] videntibus discipulis coelum tetendit; hodie erectis manibus inter verba Orationis migravit. Hodie in gloria ab angelis susceptus est. *Ant.* Sanctimonialis autem femina, cum negantis verba audisset, orationem fudit, et inundatio pluviarum erupit.

In vigilia sancti Laurentii ad Vesperas.

Vers. Justum deduxit Dominus. *Ant.* Beatus Laurentius cum in craticula supra positus ureretur, ad impiissimum tyrannum dixit: Assatum est jam, versa et manduca; nam facultates Ecclesiae quas requiris, in coelestibus thesauris manus pauperum deportaverunt.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem martyrum Dominum venite adoremus. *Ant.* Quo progredieris sine filio, pater? Quo, sacerdos sancte, sine ministro properas? *Psal.* Beatus vir. *Vers.* Beatus Laurentius dixit. *Ant.* Noli me derelinquere, pater sancte, quia thesauros tuos jam expendi, quos tradidisti mihi. *Psal.* Quare **813** fremuerunt. *Vers.* Quid in me ergo displicuit paternitati tuae? *Ant.* Non ego te desero, fili, neque derelinquo, sed majora tibi debentur pro Christi fide certamina. *Psalm.* Domine, quid multip. *Vers.* Beatus Sixtus dixit. *Vers.* Gloria et honore.

Responsoria unde supra.

Resp. Levita Laurentius bonum opus operatus est, qui per signum crucis caecos illuminavit; et thesauros Ecclesiae dedit pauperibus. *Vers.* Dispersit dedit pauperibus, justitia ejus manet in saeculum saeculi. Et thesauros. *Resp.* Puer meus, noli timere, quia ego sum tecum, dicit Dominus; si transieris per ignem, flamma non nocebit te, et odor ignis non erit in te. *Vers.* Donec ponam inimicos tuos, *ut supra.* *Resp.* Strinxerunt corporis membra posita in craticula. Superjectis prunis insultat levita Christi. Beate Laurenti martyr Christi, intercede pro nobis. *Vers.* Hic est vir qui non est derelictus a Domino in die certaminis sui. Beate. *Vers.* Carnifices vero ministrabant carbones subter cratem ferream. *Resp.* Quo progredieris sine filio, Pater? quo, sacerdos sancte, sine diacono properas? tu nunquam sine ministro sacrificium offerre consueveras. *Vers.* Quid in me ergo displicuit paternitati tuae? Nunquid degenerem probasti? Experire certe utrum [idoneum] ministrum elegeris, cui commisisti dominici sanguinis consecrationem. Tu nunquam.

In secundo nocturno.

Antiph. Beatus Laurentius orabat, dicens: Domine Jesu Christe, Deus de Deo, miserere mihi servo tuo. *Psal.* Cum invocarem. *Vers.* Quia accusatus non negavi nomen sanctum tuum, interrogatus te Christum confessus sum. *Ant.* Dixit Romanus ad beatum Laurentium: video ante te juvenem pulcherrimum; festina me baptizare. *Psalm.* Verba mea. *Vers.* Afferens autem urceum cum aqua, misit se ad pedes ejus. *Ant.* Beatus Laurentius dixit: Mea nox obscurum non habet, sed omnia in luce clarescunt. *Psal.* Domine, Dominus noster. *Vers.* Quia ipse Dominus novit, quia accusatus non negavi, interrogatus Christum confessus sum. *Vers.* Posuisti, Domine, super caput ejus.

Responsoria unde supra.

Resp. Noli me derelinquere, pater sancte, quia thesauros tuos jam expendi. Non ego te desero, fili, neque derelinquo; sed majera tibi debentur pro fide Christi certamina. *Vers.* Nos enim quasi senes levioris pugnae cursum accipimus; te quasi juvenem gloriosior de tyranno triumphus exspectat. Post triduum sequeris sacerdotem levita. Sed majora. *Resp.* Beatus Laurentius clamavit, et dixit: Deum meum colo, et illi soli servio; et ideo non timeo tormenta tua. *Vers.* Mea nox obscurum non habet, sed omnia in luce clarescunt. Et ideo. *Resp.* In craticula te Deum non negavi, et ad ignem applicatus te Dominum Jesum confessus sum. *Vers.* Probasti, Domine, cor meum, et visitasti nocte. Et ad ignem.

In tertio nocturno.

Antiph. Strinxerunt corporis membra posita super craticulam; subjectis prunis insultat levita Christi. *Psal.* Domine, quis habitabit. *Vers.* Carnifices vero ministrabant carbones subtus cratem ferream. *Ant.* Igne me examinasti, et non est inventa in me iniquitas. *Psal.* Exaudi, Domine. *Vers.* Probasti, Domine, cor meum, et visitasti nocte. *Ant.* Interrogatus **814** te Dominum confessus sum. Assatus gratias ago. *Psal.* Domine, in virtute. *Vers.* Gratias tibi ago, Domine, quia januas tuas ingredi merui. *Vers.* Justum deduxit Dominus per vias rectas.

Responsoria unde supra.

Resp. O Hippolyte, si credis in Dominum Jesum Christum, et thesauros tibi ostendo, et vitam aeternam promitto. *Vers.* Dispersit dedit pauperibus, justitia ejus manet in saeculum saeculi. Et thesauros. *Resp.* Gaudeo plane, quia januas Christi tuas ingredi merui, quia accusatus non negavi, interrogatus Christum confessus sum, assatus gratias ago. *Vers.* Probasti, Domine, cor meum, et visitasti nocte. Assatus. *Resp.* Voluit esse hostia levita Laurentius, qui dum assaretur non negavit Dominum, et ideo inventus est sacrificium laudis. *Vers.* In craticula depositus Deum non negavit; et ad ignem applicatus Christum confessus. Et ideo. *Resp.* Hic est vir, qui non est derelictus a Deo, in die certaminis sui; et ipse conculcavit caput serpentis antiqui. Modo coronabitur, quia fideliter vicit in mandatis Domini. *Vers.* Iste est qui contempsit vitam mundi, et pervenit ad coelestia regna. Modo. *Resp.* Beatus Laurentius dixit: Ego me obtuli sacrificium Deo, in odorem suavitatis. *Vers.* Quoniam ad te orabo, Domine, mane exaudies vocem meam. *Vers.* Gratias tibi ago, Domine. *Resp.* Protector tuus ego sum, noli timere, dicit Dominus; cum transieris per ignem, non combureris, et flamma non comburet te, quia tenebo manum tuam. *Vers.* Liberasti, Domine, corpus meum a perditione, et a pressura flammae, quae circumdedit me. Et in medio ignis non aestuatus, quia tenebo. *Resp.* Beatus vir Laurentius, qui post aurum non abiit, nec speravit in thesauris pecuniae. Fecit enim mirabilia in vita sua. *Vers.* Hic est vere martyr, qui pro Christi nomine sanguinem suum fudit. Fecit.

In matutinis Laudibus.

Antiph. Laurentius ingressus est martyr, et confessus est nomen Domini Jesu Christi. *Ant.* Gaudeo plane quia januas Christi ingredi merui. *Ant.* Laurentius bonum opus operatus est, qui per signum crucis caecos illuminavit. *Ant.* Probasti, Domine, cor meum, et visitasti nocte. *Ant.* Adhaesit anima mea post te, quia caro mea igne cremata est pro te, Deus meus. *Ant.* Misit Dominus Angelum suum, et liberavit me de medio ignis, et non sum aestuatus. *Ant.* Beatus Laurentius orabat dicens: gratias tibi ago, Domine, quia januas tuas ingredi merui. *Ant.* Accusatus non negavi nomen sanctum tuum. Interrogatus te Dominum confessus sum. *Vers.* Posuisti, Domine.

In Evangelio.

Antiph. In craticula sanctum Dominum non negavi, et ad ignem applicatus Christum confessus sum. Probasti cor meum, et visitasti nocte; igne me examinasti, et non est inventa in me iniquitas. *Ant.* Gratias tibi ago, Domine, quia januas tuas ingredi merui. *Ant.* Gratias ago Deo meo, quia hostia Christi effici merui. Assutus non negavi, et interrogatus Christum confessus sum. *Ant.* O Hippolyte, si credideris in Dominum Jesum Christum et thesauros tibi ostendo, et vitam aeternam promitto? *Ant.* Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus qui est in coelis, dicit Dominus. *Ant.* Volo, Pater, ut ubi ego sum, illic sit et minister meus.

815 *In vigilia sancti Tiburtii martyris, ad Vesperas.*

Antiph. Inclytus martyr Tiburtius, cum nudatis plantis super prunas ferventes incederet, Fabiano praefecto dixit: Videtur mihi quod super roseos flores incedam, in nomine Domini mei Jesu Christi.

De sancto Hippolyto, ad Vesperas.

Vers. Justum deduxit Dominus. *Ant.* Si quis mihi ministraverit, *ut supra.*

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem martyrum Dominum, venite adoremus.

In primo nocturno.

Antiph. Valerianus tradidit beato Hippolyto Laurentium, ut eum custodiret. *Psal.* Beatus vir qui non abiit. *Ant.* Vidit Hippolytus a beato Laurentio caecum illuminatum, statim credidit. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Impositas [*Forte* imposuit] manus Hippolytus super oculos caecorum, et sanabantur. *Psal.* Domine, quid multip. *Vers.* Gloria et honore.

Responsoria.

Resp. Beatissimus Christi martyr Hippolytus, dum baptismi gratiam accepisset a beato Laurentio, ponebat manus super oculos caecorum, et sanabantur. *Vers.* Caeco illuminato a beato Laurentio Hippolytus credidit, et percipi [percipere] meruit baptismi sacramentum. Ponebat. *Ant.* Multi caeci et imbecilles venientes ad custodiam beati Laurentii, oranda sanctus Hippolytus ponebat manus, et curavit eos; propterea a militibus comprehensus, ducebatur ad Decium. *Vers.* Justinus et Hippolytus rapuerunt corpus Laurentii, et sepelierunt. Propterea. *Resp.* Requisitus a Decio sanctus Hippolytus de corpore Laurentii, et quid sepelisset, respondens Hippolytus dixit: Christianus ego sum, et Christi martyrem diligenter sepelivi. *Vers.* Miror mihi valde, praeses, pro quid ore polluto martyrem nominasti. Respondens.

In secundo nocturno.

Ant. Decius Caesar vocavit Hippolytum, et interrogavit, corpora sanctorum pro quid rapuisset. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Ingressus itaque Hippolytus in domum suam, dedit pacem omnibus. A militibus comprehensus ducebatur ad praesidem. *Psal.* Verba

mea. *Ant.* Dum venisset Hippolytus in praesentiam Decii, subridens Decius dixit: Tu magus factus es, qui abstulisti corpus Laurentii. *Psal.* Domine Dominus noster. *Vers.* Posuisti, Domine.

Responsoria unde supra.

Resp. Regressus itaque Hippolytus post diem tertium, venit in domum suam, et dedit pacem omnibus servis suis, et communicavit de sacrificio altaris Laurentii martyris. *Vers.* Et posita mensa prius quam cibum sumeret, a militibus comprehensus pervenit ad praetoria. Et communicavit. *Resp.* Dum Hippolytus in domum suam convivia cibus [*Forte* convivii cibos] poneret, missi a Decio milites tenuerunt eum, et adduxerunt ad Decium; quem videns Caesar subridens dixit: Nunquid tu magus effectus es, qui corpus Laurentii abstulisti. *Vers.* Decius dixit: Fruere mihi licite; esto noster amicus. Hippolytus dixit: Miles Christi ego sum, et ejus praecepta custodire **816** desidero. Quem videns. *Resp.* Expoliavit vestem Hippolytum Decius, qua induebatur in habitu Christiano, et dicit ei: Sacrifica diis et acquiesce praeceptis nostris, et vive militiae palmae. *Vers.* Gratias ago Deo meo, qui me confortavit in conspectu principum. Et dicit.

In tertio nocturno.

Antiph. Respondit Hippolytus ad Decium, dicens: Non sum ego magus, nisi Christianus. *Psal.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Quo audito, Decius, furore arreptus, jussit Hippolytum lapidibus obtundi. *Psal.* Exaudi, Domine. *Ant.* Exspoliavit Decius Hippolyto [vestem] qua induebatur in habitu Christiano. *Psal.* Domine, in virtute.

Responsoria.

Resp. Oravit sanctus Hippolytus voce magna, et dixit: Gratias tibi ago, Domine meus Jesu Christe, quia famulos meos in conspectu tuo pati video. *Resp.* Suadens Decius Hippolyto dixit: Nunquid tu cultor deorum fuisti? sacrificia diis, fruire palma militiae. Et respondens Hippolytus dixit: Christianus ego sum et vestigium [*Verbum deest in Ms.*] adipisci cupio. *Vers.* Tunc beatus Hippolytus voce clara dicebat: Militia mea fides christiana. *Resp.* Jussit Dectus militibus dicens: Exuite Hippolytum vestem, et fustibus caedite. Ut [*Forte* et] cum caederetur, dixit: Miles Christi ego sum, et verbera tua non reveresco. *Vers.* Utere militia pristina quam semper habuisti: respondens [respondit] Hippolytus dicens. *Resp.* Postquam in praesentia Hippolyti famuli sui martyrizati sunt, dixit Hippolytus: Gratias tibi ago, Domine Jesu Christe, quia famulos meos in conspectu sanctorum [*Verbum deest in Ms.*] *Vers.* Miles Christi Hippolytus, armatus fide, in conspectu judicum dixit.

In Matutinis.

Antiph. Dixit Hippolytus ad Decium: Non me expoliasti, sed magis vestisti. *Ant.* Praeses dixit ad Hippolytum: Factus es insipiens ut nuditatem tuam non crubescis [erubesceres]. *Ant.* Dixit Caesar ad Hippolytum: Nunc magus factus es. Respondens Hippolytus dixit ad Decium: Non sum ego magus, sed servus Domini mei Jesu Christi. *Ant.* Tunc Valerianus in conspectu Hippolyti, famulos illius martyrizare praecepit. *Ant.* Exemplum meretur fieri. *Vers.* Justum deduxit Dominus. [*Caeterae desunt in Ms.*]

In Evangelio.

Antiph. Oravit sanctus Hippolytus voce magna, et dixit: Gratias tibi ago, Domine meus Jesu Christe, quia famulos meos in conspectu tuo pati video. *Ant.* Beatus Hippolytus obtulit se in conspectu Romuli, et voce clara dixit: Ego Christum confiteor. *Ant.* Hippolytus famulus Christi Dominum deprecabatur: Domine Jesu Christe, accipe spiritum meum. *Ant.* Audita est vox infantium et dicentium: Gloria in excelsis Deo, allel. *Ant.* Decius Caesar vocavit Hippolytum, et interrogavit, corpora sanctorum pro quid rapuisset. *Ant.* Ingressus itaque Hippolytus in domum suam, dedit pacem omnibus. *Ant.* A militibus comprehensus ducebatur ad Decium. *Ant.* Dum venisset Hippolytus in praesentiam Decii, subridens Decius dixit: Magus factus es, quia abstulisti corpus Laurentii.

817 *Responsoria sive Antiphonae de Assumptione sanctae Mariae.*

Resp. Vidi speciosam sicut columbam ascendentem desuper rivos aquarum, cujus inaeestimabilis odor erat nimis in vestimentis ejus. Et sicut dies verni circumdabant eam flores rosarum, et lilia convallium. *Vers.* Quae est ista quae ascendit per desertum sicut virgula fumi, ex aromatibus myrrhae et thuris? Et sicut. *Resp.* Sicut cedrus exaltata sum in Libano, et sicut cypressus in monte Sion; quasi myrrha electa dedi suavitatem odoris. Et sicut cinnamomum et balsamum aromatizans. *Resp.* Diffusa est gratia in labiis tuis, propterea benedixit te, Deus, in aeternum. *Vers.* Speciosa facta es et suavis in deliciis tuis. Propterea. *Vers.* Myrrha et gutta, et casia a vestimentis tuis, a domibus eburneis, ex quibus delectaverunt te filiae regum in honore tuo. Propterea. *Resp.* Veni, electa mea, et ponam in

te thronum meum, quia concupivit Rex speciem tuam. *Vers.* Specie tua et pulchritudine tua, intende, prospere procede, et regna. Quia. *Resp.* Quae est ista quae processit sicut sol, et formosa tanquam Jerusalem? Viderunt eam filiae Sion, et beatam dixerunt, et reginae laudaverunt eam. *Vers.* Quae est ista, *ut supra.* *Resp.* Ista est speciosa inter filias Jerusalem. Sicut vidistis eam plenam charitatem et dilectionem [charitate et dilectione] in cubilibus et in hortis aromatum. *Vers.* Specie tua, *ut supra.* *Resp.* Beatam me dicent omnes generationes, quia fecit mihi Dominus magna qui potens est, et sanctum nomen ejus. *Vers.* Et misericordia ejus a progenie in progenies, timentibus eum. *Resp.* Ornatam in monilibus filiam Sion Dominus concupivit, et dicentes [videntes] eam filiae Sion, beatissimam praedicaverunt dicentes, unguentum effusum nomen tuum. *Vers.* Adfuit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. *Resp.* Haec est dies praeclara hodie, in qua beata virgo genitrix Christi Maria felici cursu migravit ad Christum. Et interroga . . . [*Desunt duo verba in Ms.*] virginum obtinens principatum. *Vers.* Haec est beata virgo Maria ad cujus transitum apostoli praestaverunt obsequium. Et interroga. *Resp.* Gaude, Maria, *ut supra.* *Vers.* Gabrielem archangelum. *Resp.* Beata es, virgo Maria Dei genitrix, quae credidisti Dominum. Perfecta sunt in te quae dicta sunt tibi. Ecce exaltata es super choros angelorum, intercede pro nobis ad Dominum Deum nostrum. *Vers.* Ave, Maria, gratia plena, Dominus tecum. Intercede. *Resp.* O quam pulchra et speciosa est Maria virgo Dei, quae de mundo migravit ad Christum; inter choros Virginum fulget sicut sol in virtute coelesti. *Vers.* Gaudent angeli, exsultant archangeli in Maria virgine. Quae. *Resp.* Beata et venerabilis. *Vers.* Benedicta tu in mulieribus. *Resp.* Beata es, Maria, quae non. *Vers.* Ave, Maria. *Resp.* Ista est Sion quam elegit Dominus in haereditatem sibi, haec requies mea in saeculum saeculi, hic habitabo, dicit Dominus.

(*Deest linea in Ms.*)

Resp. Super salutem et omnem pulchritudinem dilecta es a Domino, et regina coelorum vocari digna es. Gaudet chorus angelorum consortes et concives nostri. *Vers.* Valde eam nobis oportet venerari quae nunc sancta [*Verbum deest in Ms.*] et intacta Virgo. *Resp.* Haec est Virgo sapiens, prudens et humilis, **818** quae in aula Regis enutrirsi meruit, propter quod et meruit vocari regina coelorum. *Vers.* Diffusa est, *ut supra.*

Antiphonae unde supra. In primo nocturno.

Antiph. Exaltata es, sancta Dei genitrix, super choros angelorum ad coelestia regna. *Psal.* Domine Dominus noster. *Ant.* Paradisi portae per te nobis apertae sunt, quas [quae] hodie gloriosa cum angelis triumphas. *Psal.* Coeli enarrant. *Ant.* Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui. *Psal.* Domini est terra. *Vers.* Specie tua et pulchritudine tua.

In secundo nocturno.

Antiph. Specie tua et pulchritudine tua, intende prospere procede et regna. *Psal.* Eructavit. *Ant.* Adjuvabit eam Deus vultu suo, Deus in medio ejus non commovebitur. *Psal.* Deus noster refugium. *Ant.* Sicut laetantium omnium nostrum habitatio est in te, sancta Dei genitrix. *Psal.* Fundamenta.

In tertio nocturno.

Antiph. Gaude, Maria virgo, cunctas haereses sola interemisti in universo mundo. *Psal.* Cantate 1. *Ant.* Dignare me laudare te, Virgo sacrata, da mihi virtutem contra hostes tuos. *Psal.* Dominus regnavit, exsultet. *Ant.* Post partum virgo inviolata permansisti; Dei genitrix, intercede pro nobis. *Psal.* Cantate 2. *Vers.* Elegit eam Dominus.

In Matutinis.

Antiph. Assumpta est Maria in coelo; gaudent angeli; laudantes benedicunt Dominum. *Ant.* Maria virgo assumpta est ad aethrem thalamum, in quo Rex regum stellato sedet solio. *Ant.* In odore unguentorum tuorum currimus; adolescentulae dilexerunt te nimis. *Ant.* Benedicta filia tu a Domino, quia per te fructum vitae communicavimus. *Ant.* Pulchra es et decora, filia Jerusalem, terribilis ut castrorum acies ordinata. *Vers.* Specie tua.

In Evangelio.

Antiph. Quae est ista quae ascendit sicut aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? *Antiph.* Hodie Maria virgo coelos ascendit; gaudete, quia cum Christo regnat in aeternum. *Ant.* Maria virgo, semper laetare, quae meruisti Christum portare coeli et terrae conditorem, quia de tuo utero protulisti mundi Salvatorem. *Ant.* O quam pulchra et casta generatio cum claritate. *Ant.* Haec est quae nescivit thorum in delicto, habebit fructum in respectione animarum sanctarum. *Ant.* Bonorum enim laborum gloriosus est fructus. *Ant.* Speciosa facta es, et suavis in deliciis tuis, sancta Dei genitrix. *Ant.* Revertere, revertere Sunamitis; revertere, revertere, ut intueamur te. *Ant.* Ante thorum hujus Virginis frequentate nobis dulcia capita dragmis [cantica

dramatis]. *Ant.* Optimam partem elegit sibi Maria, quae non auferetur ab ea in aeternum. *Ant.* Unguentum effusum est nomen tuum, Dei genitrix; et recte [recti] diligunt te. *Ant.* Oculi tui, sancta Dei genitrix, sicut piscina in Hesebon, quae sunt in porta filiae multitudinis in aeternum. *Ant.* Nigra sum, sed formosa, filiae Jerusalem; ideo dilexit me Rex, et introduxit me in cubacula sua. *Ant.* Sicut myrrha electa **819** odorem dedisti suavitatem, sancta Dei genitrix. *Ant.* Hortus conclusus es, sancta Dei genitrix, hortus conclusus, fons signatus. *Ant.* Sub tua protectione confugimus, ubi infirmi acceperunt virtutem; et propter hoc tibi psallimus, Dei genitrix Virgo. *Ant.* Paradisi porta per Evam cunctis clausa est, et per Mariam virginem iterum patefacta est, alleluia. *Ant.* Beata mater et innupta Virgo gloriosa regina mundi. *Ant.* In flore mater, in partu virgo, gaude et laetare, Virgo mater Domini. *Ant.* Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei genitrix, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed a periculis libera nos semper, Virgo benedicta. *Ant.* Surge, aquilo, et veni, Auster; perfla hortum meum, et fluant aromata illius. *Ant.* Viderunt illam filiae, et beatissimam praedicaverunt; et reginae et concubinae, et laudaverunt eam in aeternum. *Ant.* Dilecte mi, apprehendam te, et ducam in domum matris meae, et in cubiculum genitricis meae. Ibi me docebis praecepta Domini. *Ant.* Trahe me post te, in odorem curremus unguentorum tuorum. Oleum effusum nomen tuum. *Ant.* Jam hiems transiit, imber abiit et recessit; surge, amica mea, et veni. *Ant.* Aquae multae non potuerunt extinguere charitatem. *Ant.* Laeva ejus sub capite meo, et dextera illius amplexabitur me. *Ant.* Adjuro vos, filiae Jerusalem, si inveneritis dilectum meum, ut annuntietis ei, quia amore langueo. *Ant.* Maria exsultavit in spiritu, et dixit: benedico te, qui dominaris super omnem Benedictionem. Benedico habitaculum gloriae tuae, benedico te, cui factum est habitaculum in utero meo; et benedico omnia opera manuum tuarum, quae obediunt tibi in omni subjectione. Benedico dilectionem tuam qua nos dilexisti. Benedico omnia verba quae exierunt de ore tuo, quae data sunt nobis. In veritate enim credam, quia sicut dixisti sic fiet, alleluia.

Antiphonae in Matutinis de sancto Symphoriano.

Antiph. Illustrabat enim eum coelestis sapientia, et spiritualibus gemmis ornata simplicitas. *Ant.* Resume constantiam, fili, timere non possumus mortem, quae sine dubio perducit ad vitam, allel. *Ant.* Sursum corda, suspende, fili, aspice illum qui regnat in coelis. *Ant.* Symphorianus traditus ad coronam martyrii, beata mater sua, votum vovit Deo. *Ant.* Tu vir Symphoriane, mentem et oculos tuos ad astra suspende, alleluia, alleluia. *Ant.* In tormenta fortis inventus in infantia meruit coronam de manu Domini. *Ant.* Beata Augusta de muro sedulo orabat dicens: Domine Deus, respice filium meum, quia Judaei amputaverunt caput ejus.

In Evangelio.

Antiph. Sanctus Symphorianus extra murum auctus et apertus se reproferatus voto habuit. *Ant.* Gloriosa genitrix Symphoriano dixit: Sursum corda, suspende fili, tibi vita non tollitur, sed mutatur in melius. *Ant.* Beata Augusta sanctum Symphorianum exhortabatur cum lacrymis dicens: Fili, vade gaudens, hodie accipies coronam regni, alleluia. *Ant.* Petrus exorcista dixit ad Artemium: Tu crede in Deum vivum Dominum Jesum Christum. *Ant.* Artemi, si credideris in unigenitum Filium Dei, **820** salvatur filia tua. *Ant.* Tu crede in Christum et videbis opera Domini. *Ant.* Candida dixit ad Artemium: Si factum fuerit quod mihi asseris, quis dubitet verum Deum esse Christum. *Ant.* Adest homo Dei Petrus exorcista habens triumphum sanctae crucis in manu sua.

In Evangelio.

Antiph. Exclamavit Artemius: Verus Deus unus est, per quem daemonia ejiciuntur. *Ant.* Apparuit angelus Domini Marcellino presbytero orante nudo, et induit eum vestimentis suis, et dixit ei: Sequere me, ubi Petrus erat exorcista, alleluia.

De Martyrio sancti Joannis.---In vigilia, ad Vesperas.

Vers. Justum deduxit Dominus.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem martyrum Dominum.

Responsoria

Resp. Misit Herodes rex manus, ac tenuit Joannem, et vinxit eum in carcerem, quia metuebat eum propter Herodiadem quam tulerat fratri suo Philippo uxorem. *Vers.* Herodes enim tenuit, et ligavit Joannem, et posuit in carcerem. Quia metuebat. *Resp.* Dicebat enim illi Joannes: Non licet tibi accipere uxorem. Quia. *Resp.* Joannes Baptista arguebat Herodem propter Herodiadem, quam tulerat fratri suo Philippo uxorem. *Vers.* Misso Herodes spiculatore, praecepit amputari caput Joannis in carcere. Propter. *Resp.* Puellae saltanti imperavit mater: Nihil aliud petas, nisi caput Joannis Baptistae. Et contristatus est rex propter jusjurandum et propter simul discumbentes. *Vers.* Quae cum exisset puella dixit matri suae: Quid petam? At illa dixit: Caput Joannis Baptistae. *Resp.* Petiit puella caput Joannis in carcere, quo ablato dedit matri suae. *Vers.* Puellae saltanti imperavit mater: Nihil aliud petas, nisi caput Joannis Baptistae. Quo ablato. *Resp.* Metuebat Herodes Joannem, sciens eum virum justum et sanctum; et audito eo multa signa facientem, et caecos illuminantem, et daemones effugantem. *Vers.* Pro eo, ut me diligerent detrahebant mihi, ego autem orabam. *Resp.* Quid petam, mater? Nihil aliud petas, nisi caput Joannis. Quae cum introisset cum festinatione ad regem, petivit dicens: Precor te, domine rex, ut des mihi caput Joannis in disco. *Vers.* Rex Herodes ait puellae: Pete a me quid vis, et dabo tibi. Caput. *Resp.* Contristatus est rex Herodes propter jusjurandum, et propter simul discumbentes, noluit eam contristari. *Vers.* Herodes funestus praecepit interficere et amputare jussit. Caput. *Resp.* In medio carceris stans beatus Joannes voce magna clamavit et dixit: Domine Deus meus, in manus tuas commendo spiritum meum. *Vers.* Quoniam tu es protector meus, Domine. *Resp.* Misit rex incredulus ministros de stabiles, et amputari jussit caput Joannis in carcere. *Vers.* Ego non prohibeo, si Christus te permisit capiti meo paratus. *Resp.* Misso Herodes spiculatore, praecepit amputari caput Joannis in carcere; quo audito, **821** discipuli ejus venerunt et tulerunt corpus ejus, et posuerunt illud in monumento. *Vers.* Accedentes autem discipuli sancti Joannis Baptistae venerunt, et tulerunt corpus ejus. Et posuerunt. *Resp.* Accedentes discipuli sancti Joannis Baptistae tulerunt corpus ejus, et sepelierunt illud. *Vers.* Misso Herodes spiculatore, praecepit amputari caput Joannis in carcere; quo audito, discipuli ejus venerunt, et tulerunt corpus ejus. Et sepelierunt.

In matutinis Laudibus.

Antiph. Interrogatus Joannes ab Herode dicens: Si licitum est fratris conjugem accipere? *Ant.* Dicebat enim regi Joannes Baptista: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. *Ant.* Arguebat Herodem Joannes propter Herodiadem, quam tulerat fratri suo Philippo uxorem. *Ant.* Herodes enim tenuit et ligavit Joannem, et posuit in carcerem propter Herodiadem. *Ant.* Petiit puella caput Joannis in disco; quo accepto, dedit matri suae. *Ant.* Da mihi in disco caput Joannis Baptistae. Et contristatus est rex propter juramentum. *Ant.* Domine mi rex, da mihi in disco caput Joannis Baptistae. *Ant.* Major prophetis, et minor angelis, qui praeparavit corda fidelium. *Ant.* In medio carceris stans beatus Joannes, voce magna clamavit et dixit: Domine Deus meus, in te commendo spiritum meum. *Ant.* Contristatus est rex propter juramentum, et propter simul discumbentes noluit eam contristari; caput Joannis jussit afferre. *Ant.* Puellae saltanti imperavit mater: Nihil aliud petas, nisi caput Joannis. *Ant.* Herodes funestus praecipit interficere, et amputari jussit caput

Joannis in carcere. *Ant.* Misso Herodes spiculatore, praecepit amputari caput Joannis in carcere; quo audito discipuli ejus venerunt, et tulerunt corpus ejus, et posuerunt illud in monumento.

In die ad Vesperas.

Antiph. In memoria aeterna erit justus; ab auditione mala non timebit. *Psal.* Beatus vir qui timet. *Ant.* Collocet eum Dominus cum principibus populi sui. *Psal.* Laudate, pueri. *Ant.* Dirupisti, Domine, vincula mea. *Psal.* Credidi propter quod. *Ant.* Paravi lucernam Christo meo. Inimicos ejus induam confusione. *Psal.* Memento. *Ant.* Educ de carcere animam ad confitendum nomini tuo, Domine. *Psal.* Voce mea ad Dominum.

In Evangelio.

Accedentes sancti Joannis Baptistae [discipuli] tulerunt corpus ejus, et sepelierunt illud. *Ant.* Herodes enim tenuit, *ut supra.* *Ant.* Puellae saltanti. *Ant.* Domine mi rex Israel. *Ant.* Arguebat Herodem. *Ant.* Da mihi in disco. *Vers.* Posuisti, Domine. *Ant.* Tenens spiculator gladium in manibus, tertio ictu percussit caput Joannis, et amputare non potuit.

Responsoria sive Antiphonae de Nativitate sanctae Mariae, ad Vesperas.

Antiph. Sub tua protectione confugimus, ubi infirmi acceperunt virtutem; et propter hoc tibi psallimus, Dei genitrix Virgo.

Responsoria unde supra.

Resp. Hodie nata est beata virgo Maria ex progenie David, per quam salus mundi apparuit, cujus vita gloriosa lucem dedit saeculo. *Vers.* Beatissimae virginis Mariae nativitatem devotissime celebremus. **822** *Resp.* Beatissimae virginis Mariae nativitatem devotissime celebremus, ut ipsa pro nobis intercedat ad Dominum Jesum Christum. *Vers.* Hodie nata est virgo Maria ex progenie David. *Resp.* Gloriosae virginis Mariae ortum dignissimum recolentes, cujus Dominus humilitatem respiciens, angelo nuntiante, concepit Redemptorem mundi. *Vers.* Beatissimae virginis Mariae. *Resp.* Nativitas tua, Dei genitrix Virgo, gaudium

annuntiavit universo mundo. Ex te enim ortus est sol justitiae Christus Deus noster. Exsolvens maledictionem, dedit Benedictionem; et confundens mortem, donavit nobis vitam sempiternam.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Nativitas virginis Mariae ortae de tribu Juda, clara ex stirpe David. *Ant.* Nativitas est hodie sanctae Mariae virginis, cujus vita inclyta cunctas illustrat Ecclesias. *Ant.* Regali ex progenie Maria exorta refulsit, cujus precibus nos adjuvari mente et spiritu devotissime poscimus. *Ant.* Corde et animo Christo canamus gloriam, in his sacris solemniis praecelsae genitricis Dei Mariae. *Ant.* Cum jucunditate nativitatem beatae Mariae celebremus, ut ipsa pro nobis intercedat ad Dominum Deum nostrum. *Vers.* Diffusa est.

In Evangelio.

Antiph. Nativitatem hodiernam perpetuae virginis genitricis Dei Mariae solemnitatem celebremus, [qua] quam celsitudo throni processit, allel. *Ant.* Nativitas tua, Dei genitrix Virgo, gaudium annuntiavit universo mundo; ex te enim ortus est sol justitiae Christus Deus noster. Exsolvens maledictionem, dedit Benedictionem, et confundens mortem donavit nobis vitam sempiternam.

Responsoria sive Antiphonae in vigilia sancti Hermetis.

Resp. Ego praefecturam non perdidi, sed mutavi. Nam dignitas terrena aut tollitur, aut mutatur; dignitas vero coelestis aeterna est et persistit. *Vers.* Domine Deus meus Hermes, respice praefecturam tuam, et respice patrimonium tuum. Tua domus ornata est. Dignitas. *Resp.* Domine Jesu Christe, qui me in cathedra apostoli tui sedere fecisti, praesta mihi ut mittas angelum tuum, qui me hodie vespertino tempore perducatur ad famulum tuum Hermen. *Vers.* Et iterum matutino hic revocet nemine sentiente donec aggrediar. Ad famulum.

(Desunt sex lineae in Ms.)

In matutinis Laudibus.

Ego praefecturam non perdidi, sed mutavi in nomine Domini. *Ant.* Domine Deus meus Hermes praefecturam tuam tuae domus ornatum. *Ant.* Sanctus Alexander qui tenetur in vinctis, hic me docuit praecepta tua, Domine. *Ant.* Expansis manibus orabat ad Dominum, ut eum eriperet de inimicis. *Ant.* Dignitas vero coelestis aeternae sublimitatis subsistit.

823 *In Evangelio.*

Antiph. Domine Jesu Christe, qui me in cathedra apostoli tui sedere fecisti, praesta mihi ut mittas angelum tuum, qui me hodie vespertino tempore perducatur ad famulum tuum Hermen.

In Exaltatione sanctae crucis.

Vers. Hoc signum crucis erit in coelo, cum Dominus. *Antiph.* Helena sancta Constantini mater Ierosolymam petit, alleluia.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem magnum Dominum venite adoremus.

Responsoria unde supra.

Resp. Dulce lignum, dulcem clavum, dulce pondus sustinuit, quae digna fuit portare pretium hujus saeculi. *Vers.* Hoc signum crucis erit in coelo, cum Dominus ad judicandum venerit. Quae digna. *Resp.* Hoc signum crucis erit in coelo, cum Dominus ad judicandum venerit. Tunc manifesta erunt abscondita cordis nostri. *Vers.* Cum sederit Filius hominis in sede Majestatis suae, et coeperit judicare saeculum per ignem. Tunc. *Resp.* O Crux benedicta, quae sola fuisti digna portare Regem coelorum et Dominum. *Vers.* Mihi autem absit gloriari,

nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi. Quae sola. *Resp.* O crux gloriosa! o crux adoranda! o lignum pretiosum, et immutabile signum, per quod et diabolus est vinctus, et mundus Christi sanguine redemptus. *Vers.* Dulce lignum, dulcem clavum, dulce pondus sustinuit, quae digna fuit portare pretium hujus saeculi. Per quod. *Resp.* O crux admirabilis, in cujus ramis pependit thesaurus et redemptio captivorum. Per quem mundus est redemptus sanguine Domini sui. *Vers.* O laudabilis crux, quae in corpore Christi dedicata es. Ex ejus membrorum componens.

In Matutinis.

Antiph. Helena Constantini mater, *ut supra.* *Ant.* Helena desiderio plena orabat cum lacrymis dicens: Tu, Domine, ostende lignum in quo salus nostra fuit suspensa, allel., allel. *Ant.* Tunc praecepit omnes igne cremari; at illi tenentes tradiderunt Judam. *Ant.* Helena sancta dixit ad Judam: Comple desiderium meum, et vive super terram, ut ostendas mihi super terram qui dicitur Calvariae locum, ubi absconditum est pretiosum lignum dominicum, alleluia. *Ant.* Mors et vita appositae sunt tibi, vide, ostende mihi crucem Christi.

In Evangelio.

Antiph. Cumque ascendisset Judas de lacu, perrexit ad locum, ubi jacebat sancta crux, alleluia. *Ant.* Orabat Judas, Deus Deus meus, ostende mihi lignum sanctae crucis, alleluia. *Ant.* Cum orasset Judas, commotus est lacus ille, in quo sancta crux jacebat, alleluia. *Ant.* Ecce crucem Domini, fugite, partes adversae. Vicit Leo de tribu Juda, radix David, alleluia.

(Desunt quatuor lineae in Ms.)

824 *Idem Antiph. unde supra.*

Antiph. O magnum pietatis opus! mors mortua tunc est, quando in hoc ligno mortua vita fuit. *Ant.* Salva nos, Christe Salvator, per virtutem crucis, qui salvasti Petrum in mari, miserere nobis. *Ant.* O crux admirabilis, evacuatio vulneris, restitutio sanitatis. *Ant.* Nos autem gloriari oportet. *Ant.* Crux benedicta nitet, Dominus qua carne pependit, atque cruore suo vulnera nostra lavit. *Ant.* Crucem tuam adoramus, Domine, et sanctam resurrectionem laudamus et glorificamus, quia venit salus in universo mundo. *Ant.* Nos autem gloriari

oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi, in quo est salus, vita et resurrectio nostra, per quem salvati et liberati sumus. *Ant.* Crux fidelis inter omnes, arbor una nobilis, nulla sylva talem profert fronde, flore, germine: dulce lignum, dulcem clavum, dulce pondus sustinens. *Ant.* Dulce lignum, dulcem clavum, dulce pondus sustinuit: quae digna fuit portare pretium saeculi. *Ant.* Per signum crucis, de inimicis nostris libera nos, Deus Israel, allel. *Ant.* Tuam crucem adoramus, Domine, tuam gloriosam recolimus passionem. Miserere nostri, qui passus es pro nobis. *Ant.* Lignum vitae, crux tua, Domine, manifestata est; mors enim per ipsam damnata est, et mundus omnis per ipsam illuminatus est. Omnipotens Domine, gloria tibi. *Ant.* Super omnia ligna cedrorum, tu sola excelsior, in qua vita mundi pependit, in qua Christus triumphavit, et mors mortem superavit, allel. *Ant.* Crucem tuam adoramus, Domine, et sanctam resurrectionem tuam laudamus et glorificamus. Ecce enim propter crucem venit gaudium in universo mundo. *Ant.* Adoramus te, Christe, et benedicimus tibi, quia per crucem tuam redemisti mundum. *Ant.* O crux benedicta, quia in te pependit Salvator mundi, et in te triumphavit Rex angelorum, alleluia. *Ant.* Ecce lignum crucis, in quo salus mundi pependit; venite, adoremus. *Antiph.* Crux Jesu Christi adaperiat nobis januas coeli. Crux, solve vinculum mortis; per hoc vitae lignum signum sit salutis nostrae. Defende nos, Jesu Christe, hic et in futuro.

De sancto Mauritio.---Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Sanctus Mauritius legionem sanctam praemonuit, ut ad coelestia regna properarent. Beatus Exuperius miles, Candidus et Victor, junctis meritis, se sociaverunt. *Ant.* Sancta legio Auganensium [Agaunensium] martyrum, dum resisteret adversariis, sacro duce Mauritio interveniente, immortalitatis compendium acquisierant. *Ant.* Pretiosa sunt Thebaeorum martyrum vulnerata [vulnera] sancti Mauriti cum sociis suis, qui sub Maximiano mortem decreverunt suscipere. *Ant.* Ecce factus est sacer ille Auganensium [Agaunensium] locus, per suffragia sanctorum salus praesentium, praesidium futurorum. *Ant.* Sanctorum corpora sacri sanguinis unda perfudit, pretiosorum martyrum societas consecravit. Quod novit Redonus, in pugnando refugit. *Ant.* Flagrabat in beatissimis martyribus gloriosus odor, quia trucidati ferro, collis submissis, a Maximiano perempti sunt, quos multitudo angelorum cum gaudio suscepit. *Ant.* Triumphant sancti martyres Christi, qui sub Maximiano mortem decreverunt suscipere, et cum sancto Mauritio regna coelestia acceperunt.

825 In natali sanctorum Cosmae et Damiani.

Antiph. Cosmas et Damianus, Artimus, Leontius, Euprepus; hi quinque fratres a Deo coronati sunt.

(Deest linea in Ms.)

Antiphonae et Responsoria.---In vigilia sancti Michaelis, ad Vesperas.

Vers. Stetit angelus super aram templi. *Ant.* Dum sacrum mysterium cerneret Joannes, archangelus Michael tuba cecinit: Ignosce, Domine Deus noster, qui aperis librum, et solvis signacula ejus, alleluia.

(Deest linea in Ms.)

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem archangelorum Dominum venite adoremus. *Ant.* Stetit angelus super aram templi, habens thuribulum aureum in manu sua. *Psal.* In Domino confido. *Ant.* Ascendit fumus aromatum in conspectu Domini, de manu angeli. *Psal.* Domine quis habitabit. *Ant.* Michael archangelus venit in adjutorium populo Dei. *Psal.* Afferte. *Vers.* Stetit angelus.

Responsoria unde supra.

Resp. Factum est silentium in coelo, cum committeret bellum draco cum Michael archangelo: et audita est vox millia millium dicentium: Salus, honor et virtus omnipotenti Deo. *Vers.* Millia millium ministrabant ei, et decies millies centena millia assistebant ei. *Resp.* Stetit angelus super aram templi, habens thuribulum aureum in manu sua, et data sunt ei incensa multa, et ascendit fumus aromatum in conspectu Domini, de manu angeli. *Vers.* In conspectu angelorum psallam tibi, adorabo ad templum sanctum tuum, et confitebor nomini tuo. Et ascendit. *Resp.* In conspectu angelorum nolite metuere; vos enim in cordibus vestris adorare et timete Dominum; angelus enim ejus vobiscum est. *Vers.* Stetit angelus juxta aram templi, habens thuribulum aureum in manu sua. *Resp.* In conspectu angelorum psallam tibi, et adorabo ad templum sanctum tuum, et confitebor nomini tuo. *Vers.* Angelus qui fuit cum Jacob, ipse sit mecum in terra perigrinationis meae. Et benedixit vias meas Deus meus. Et adorabo.

In secundo nocturno.

Antiph. Michael praepositus paradisi, quem honorificat angelorum civis. *Psal.* Magnus Dominus. *Ant.* Gloriosus apparuisti in conspectu Domini; propterea decorem induit te Dominus. *Psal.* Te decet Hymnus. *Ant.* Angelus archangelus Michael Dei nuntius de animabus justis, allel. *Psal.* Quam dilecta. *Vers.* Ascendit fumus aromatum.

Responsoria unde supra.

Resp. Hic est Michael archangelus princeps militiae angelorum, cujus honor praestat beneficia populorum, et Oratio perducit ad regna coelorum. *Vers.* In conspectu angelorum, *ut supra.* *Vers.* Angeli, archangeli, throni, et dominationes, principatus et potestates, virtutes coelorum. *Resp.* Venit Michael archangelus cum multitudine angelorum, cui tradidit Deus animas sanctorum ut perducatur eas in paradysum exsultationis. *Vers.* Emitte, Domine, spiritum tuum de coelis, spiritum sapientiae **826** et intellectus. Ut perducatur. *Resp.* Locutus est ad me unus, *ut supra.* *Vers.* Ego diligentes me diligo, et qui mane vigilaverint.

In tertio nocturno.

Antiph. Concussum est mare, et contremuit terra, ubi archangelus Michael descendebat de coelo. *Psal.* Fundamenta. *Ant.* Laudemus Dominum quem laudant angeli, quem cherubim et seraphim: Sanctus, Sanctus, Sanctus proclamant. *Psal.* Cantate 1. *Ant.* Data sunt ei incensa multa, ut adoleret ea ante altare aureum, quod est ante oculos Domini. *Psal.* Benedic, anima. *Vers.* Gloriosus apparuisti in conspectu Domini.

Responsoria unde supra.

Resp. Audivi vocem in coelo angelorum, *ut supra.* *Vers.* Vidi angelum Dei fortem. *Resp.* Ostendit mihi angelus. *Resp.* Docebat quae ventura sunt. Require in prophetis. *Vers.* Ego sum angelus ille qui offero Orationes vestras. *Resp.* Nunquid scis quare non venerint ad te? Nunc revertar ut praelier adversus principem Persarum contradicentem tuis precibus, et mea legationis [meae legationi]. Verumtamen Michael archangelus princeps vester. Adjutor meus ad Dominum Deum tuum. *Vers.* Benedicite Dominum, omnes angeli ejus, potentes virtutes [virtute] qui facitis verbum ejus. *Resp.* In tempore illo consurgens [consurget] Michael princeps vester, qui stat pro filiis vestris, et veniet tempus quale non fuit, ex eo ex quo gentes esse coeperunt, usque ad tempus illud. *Vers.* In tempore illo salvabitur populus tuus omnis qui inventus fuerit in libro vitae. Et veniet. *Resp.* Fidelis sermo et omni acceptione dignus. Michael archangelus qui pugnavit cum diabolo; gratia Dei ille victor in coelis exstitit, et ille hostis antiquus patuit ruinae magnae. *Vers.* Gaudent angeli, exsultant archangeli, laetantur sancti, congratulantur martyres. Et ille. *Resp.* Hic est praepositus paradisi archangelus Michael. Non dimittat animas, donec assignet eas ante tribunal Christi. *Vers.* Vidi angelum Dei, *ut supra.* Non dimittat.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Dum praeliaretur Michael archangelus cum dracone antiquo, dedit ei Dominus victoriam sempiternam. *Ant.* Cum committeret bellum draco cum Michael archangelo, audita est vox millia millium dicentium: Salus Deo nostro. *Ant.* Archangele Michael, constitui te principem super omnes animas suscipiendas. *Ant.* Angeli Domini, Dominum benedicite in aeternum. *Ant.* Angeli, archangeli, throni, et dominationes, principatus et potestates, virtutes coelorum, laudate Dominum de coelis, alleluia.

In Evangelio.

Antiph. Factum est silentium in coelo, dum draco committeret bellum, et Michael pugnavit cum eo, et fecit victoriam, allel. *Ant.* Michael, Gabriel, cherubim, et seraphim, qui non cessant clamare quotidie: Dignus es, Domine, accipere gloriam, alleluia. *Ant.* Angeli et omnes virtutes, laudate Dominum. *Ant.* Hic est praepositus paradisi archangelus Michael. Non dimittit animas, donec assignet eas ante tribunal Christi.

(Deest. linea in Ms.)

Antiph. Justus ut palma florebit. Praesulis summi ac doctoris egregii.

(Deest pagina integra in Manuscripto.)

827 Doctor eximius Atrebatum, Vedastus, sacris praeconiis celebretur; ut quos in carne verbis, exemplis instruxit, sedulus pro eis ad Dominum intercedat. Ne lupus insidians oves Christi incursare praesumat. *Vers.* Ut quos spiritali studio informavit, monitis ac miraculis animavit. Sedulus. *Resp.* Hic est Vedastus Aulescorum sensibus [*Forte* Aulercorum sentibus] ortus, quem fama celebrior verbum praedicaturum Ludovico regi socium itineris ascivit. *Vers.* Quatenus per singulos itineris sui gressus saluberrimis ab eo imbueretur doctrinis. Quem fama. *Resp.* Vedastus igitur festinantem ad vitae fontem deducebat regem. Remigius pontifex venientem abluabat. *Vers.* Ambo pene pari pietate pares, sed Vedastus monita salutis dabat. Remigius. *Resp.* Dum ergo iter caperet cum rege sacer Vedastus, nec mortale sonans coelestia pertractaret, et occurrenti caeco lumen restituit, et cor principis in fide solidavit. *Vers.* Sensit itaque vir Dei virtutem sibi adesse supernam, et totum se in sacras effudit preces. Et occurrenti. *Resp.* Qui de rupe arida sitiienti populo fontem aquae vivae produxit, ipse per beatum Vedastum de sicco vase vinum manare concessit, ac suos poculo mirabili satiavit. *Vers.* Cum pocula vitae vir Domini cuidam propinaret amico,

qui in Cana Galileae aquas convertit in vinum. [Ipse per beatum] praedicator egregius vir Domini Vedastus urbi Atrebatum destinatus, in ipsa urbis porta duos a clade relevavit aegrotos; nam, et claudo gressum, et caeco lumen reddidit oculorum. *Vers.* Antequam verbis plueret, miraculis coruscaret, qui caducis carebat, munera est superna largitus. Nam et claudo. *Resp.* Mos ubi quondam fuerat ferarum, ibi pontifex summus beatus Vedastus chororum fecit resonare psallentium. Nam et ursi specum in aulam vertit sacrorum. *Vers.* Ut sicut mores bestiales in usu mutavit agnorum, ita ex foedis et turpibus pulchra reddidit et honesta. Nam et ursi. *Resp.* Invitatus ad prandium sanctus Dei sacerdos, Christi exemplum secutus, assensum praebere non abnuit, ut verbum vitae convivarum cordibus artium [Forte altius] infunderet, et daemonum commenta fugaret. *Vers.* Extenta namque dextera crucis signum vasis impressit, fugans larvam ex liquore fuso, miraculo coruscavit. Et Verbum. *Resp.* O beatum virum Vedastum pontificem, cujus exitum columna lucis edocuit, ut verus Israel ab Aegypti aerumnis ad promissa regna percepturus praemia festinaret. *Vers.* Vita est igitur spatio duarum horarum columna lucis a domo pontificis usque ad coelum fastigium eminere. Ut verus.

Antiphonae et Responsoria de sancto Dionysio cum sociis suis.---In Vigilia, ad Vesperas.

Antiph. Sanctus Dionysius, qui, tradente beato Clemente Petri apostoli successore, verbi divini semina **828** gentibus parturienda suscepit. *Psal.* Beatus vir qui non. *Ant.* Quo amplius gentilitatis fervere cognovit errorem, illuc intrepidus et calore fidei flammatus accessit. Ad Parisios, Domino ducente, pervenit. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Non veritus incredulae gentis experiri feritatem, quia virtutem suam praeteritarum poenarum recordatio roborabat. *Psal.* Domine, quid. *Vers.* Laetamini in Domino. *Resp.* Post passionem Domini in universis gentibus praedicatio profutura successit; ita ut fide crescente multi mererentur fieri confessores, quos catholica postmodum gaudet Ecclesia meruisse martyres. *Vers.* Qui cum imminere suas cernerent passiones, quae Domino Jesu Christo donante didicerant, repleti Spiritus sancti gratia, docuerunt. Postmodum. *Vers.* Beatus Dionysius divini verbi semina gentibus tradente Clemente profutura successit. *Resp.* Gratias tibi, Domine, qui infestantis inimici jacula probationem fidelium tuorum praestitisti esse, et non vulnera, et talem tuis martyribus tribuis pro labore mercedem, ut nullum tuorum fuisse gaudeat hostis imbellem. *Vers.* Justorum autem animae. *Resp.* Beatissimus Dionysius Christi martyr tradente beato Clemente parturienda gentibus semina divina suscepit. Et quo amplius gentilitatis errorem fervere cognovit, illuc intrepidus et virtute fidei armatus advenit. *Vers.* Et Parisios Domino ducente pervenit, non veritus incredulae gentis expetere feritatem. Illic intrepidus.

In secundo nocturno.

Antiph. Tunc memorata civitas et conventu Germanorum et nobilitate pollebat, quia aura salubris, aere jucunda, fluminibus fecunda, terris arboribus nemorosa uberrima. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Hunc ergo locum Dei famulus elegit exspectando. *Psal.* Verba mea. *Ant.* Tantas per illum Dominus dignabatur exercere virtutes, ut rebellium corda non minus miraculis quam praedicationibus obtineret. *Psal.* Domine, Dominus noster. *Vers.* Exsultate justi in Domino.

Responsoria.

Resp. Adest namque beati Dionysii sacratissima dies, in qua triumphans agonem explevit, et coronam victoriae accipere meruit de manu Domini. *Vers.* Justum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi regnum Dei. Et coronam. *Resp.* In hoc ergo loco experiuntur infirmi quantum Dei famulos conveniat honorari, ubi recipit caecitas visum, debilitas gressum, et obstructae aures recipere merentur auditum. *Vers.* Hunc ergo locum Dei famulus elegit exspectando. Ubi recipit. *Resp.* Per beatum Dionysium fiunt hic divina mysteria. Per Orationes ejus caeci illuminantur, et natale ejus daemones effugantur, et infirmi sanantur. *Vers.* Justorum autem animae in manu Dei sunt, et non tanget illos tormentum malitiae.

In tertio nocturno.

Antiph. Ecclesia illis necdum in locis erat. Populus ille novam construxit, in qua officia servientium clericorum ex more constituit, probatasque personas honore secundi ordinis ampliavit. *Psal.* In Domino confido. *Ant.* Miroque modo **829** inermi viro non valebat plebs armata resistere. *Psal.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Cinctus ergo fide, et misericordiam anteponebat, paulatim sociabat Deo, quos diabolo subtrahebat. *Psal.* Domine, in virtute. *Vers.* Posuisti, Domine.

Responsoria.

Resp. Tantas per illum Dominus dignabatur exercere virtutes, ut rebellium corda non minus miraculis quam praedicationibus obtineret. *Vers.* Miroque modo inermi viro non valebat plebs armata resistere. Quam praedicationibus. *Resp.* Isti sunt viri sancti. *Require in apostolor.* *Resp.* Beatus Dionysius, Rusticus et Eleutherius, in hac ergo fidei pertinacia permanentes, reddentes terrae corpora, animas coelo cum gaudio intulerunt. *Vers.* Tali namque ad Dominum meruerunt professione migrare, ut amputatis capitibus adhuc putaretur lingua palpitans Dominum confiteri.

In matutinis Laudibus.

Antiph. Hi sancti viri a beati Dionysii nunquam sustinuerunt abesse praesentia, quos in unum interrogatio percussoris invenit. *Ant.* Tali namque ad Dominum meruerunt professione migrare, ut amputatis capitibus adhuc putaretur lingua palpitans Dominum confiteri. *Ant.* In hac ergo fidei constantia permanentes, reddentes terrae corpora, beatas coelo animas intulerunt. *Ant.* Beata nimium et Deo grata societas, inter quos nec primus alter potuit esse nec tertius; sed Trinitatem confitentes, trium meruerunt decorare martyrio. *Ant.* Eligunt Sequanae profundisque gurgitibus martyrum corpora perdenda committere. *Ant.* In hoc ergo loco experiuntur infirmi quantum Dei famulos conveniat honorari, ubi recipiet caecitas visum, debilitas gressum, et obstructae aures recipere merentur auditum. *Vers.* Justorum animae.

In Evangelio.

Antiph. Adest namque beati Dionysii sacratissima dies, in qua triumphans agonem explevit, et coronam victoriae accipere meruit de manu Domini. *Ant.* O beate Dionysi, magna est fides tua. Intercede pro nobis ad Dominum Deum nostrum. *Ant.* Metuentes igitur percussores, ne conversi populi Christiani sanctorum corpora sibi ad patrocinium tumularent. *Ant.* Tunc matrona quaedam, quae licet paganorum implicata teneretur errore, conversione se desiderare facere aliquid cogitans Domino placitura. *Ant.* Usa subtilitate consilii ad convivium postulabat percussores, et dum copiam ablata humanitatis extendit a memoria eorum quae susceperunt agenda discurrit. *Ant.* Sanctum Dionysium cum sociis suis contra incredulos dimicantem Parisiis reppererunt. *Ant.* Deus omnipotens, qui electis tuis in agone certantibus gloriae coronam largiris, et sortitis praemium regni coelestis tradidisti, inter quos athleta tuus Dionysius atque beatissimus Eleutherius seu Rusticus in tua confessione palma martyrii consecrasti, praesta, Redemptor mundi, ut si meritis non valemus, per eorum suffragia veniam consequamur.

Antiphonae et Responsoria in vigilia sanctorum martyrum Crispini et Crispiniani.

Antiph. Oriundi sunt Romae sancti Dei Crispinus **830** et Crispinianus. In Galliam devoti venerunt, et sub Maximiano crudeli examinatione certaverunt. *Psal.* Beatus vir qui non. *Ant.* Sancti martyres in Oratione dixerunt: Potens es, Domine, ab impiis liberare tormentis, et ab hoc igne illaesos educere. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Martyres sancti inter acerrimos dolores spe gaudentes in tribulatione orabant Dominum, et dicebant: Judica, Domine, iudicium nostrum, et libera nos ab homine iniquo et doloso. *Psal.* Domine, quid.

Responsoria.

Resp. Oriundi sunt Romae sancti Dei Crispinus et Crispinianus; in Galliam devoti venerunt; et sub Maximiano crudeli examinatione certaverunt. *Vers. (Deest in Ms.) Resp.* Isti sunt duo viri pretiosi martyres, qui Roma pro Christi nomine ad praedicandum venerunt, et sub Maximiano crudeli principe mortem gloriosam decreverunt suscipere. *Vers.* Romae nobili ortu progeniti, in Gallia autem pro Christi amore venerunt. *Resp.* Beatissimi martyres respondententes Maximiano: Honores quos polliceris nobis dare, tuis dona. Nobis vivere Christus est et mori lucrum. *Vers.* Pecunia vero et honores quos polliceris nobis dare, tuis dona. Ista olim pro Christi amore nos gaudemus reliquisse. Nobis.

In secundo nocturno.

Antiph. Quibus haec orantibus, exsiliens gutta plumbi ferventis in oculum Rictiovari, gravi illum dolore crucians excaecavit afflictum. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Mox, oratione finita, reduxit eos pariter angelus Domini sine dolore ab igne. *Psal.* Verba mea. *Ant.* O mirum divinae aequitatis iudicium, ut qui multos martyres per ignem peremit ad coelestia properantes, ipse in igne vitam finivit, et ad ignem aeternum cruciatus pervenit. *Psal.* Domine Dominus noster.

Responsoria.

Resp. Cum essent in tormentis martyres Christi Crispinus et Crispinianus, coelestia contemplantes dicebant: Adjuva nos, Domine, ut perficiamus opus tuum sine macula. *Vers.* Respice in servos tuos, et in opera tua, Domine, et adjuva nos. Ut perficiamus. *Resp.* Judica, Domine, iudicium nostrum, et libera nos ab homine iniquo. Tunc illis orantibus exsilierunt sudes de ungulis eorum, et ministros percutientes interfecerunt illos. *Vers.* Martyres inter acerrimos dolores spe gaudentes, in tribulatione patientes. Tunc. *Resp.* Sancti martyres in Oratione dixerunt: Potens es, Domine, ab impiis liberare tormentis, et ab hoc igne illaesos educere. *Vers.* Mox Oratione finita eduxit eos angelus Domini sine dolore ab igne. Et ab hoc.

Antiphonae in tertio nocturno.

Antiph. Impius Maximianus iussit eos ambos capite truncari. *Psal.* Exaudi, Domine, justitiam. *Ant.* Qui juxta [*Forte* quibus jussu] regis amputata sunt capita, amborum pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum. *Psal.* Domine, in virtute. *Ant.* Relicta sancta corpora Crispini et Crispiniani, quae Christo custodiente permanserunt intacta. *Psal.* Benedicam Dominum.

831 Responsoria.

Resp. O mirum divinae aequitatis iudicium, ut qui multos martyres per ignem peremit, ad coelestia properantes, ipse in igne vitam finivit, et eos de colluctatione sui certaminis ad se venire jubet propitius. Ipse. *Resp.* Relicta sancta corpora Crispini et Crispiniani, quae Christo custodiente a morsu orum [*Forte* ferarum] permanserunt intacta. *Vers.* Quorum animae coelis ab angelis translatae, corpora vero a carnificibus bestiis sunt relictas. Quae. *Resp.* Angelica admonitione sepelierunt corpora sanctorum cum gaudio, ubi populus hodie adorat Majestatem Dei. *Vers.* In quo loco Christiani postea magnam aedificaverunt basilicam. Ubi.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Sancti vero martyres Crispinus et Crispinianus audacter regi impio responderunt, dicentes: Pro Christi amore nos venisse fatemur, qui est verus Deus in Trinitate unus, cui servimus in fide ac dilectione devoti. *Ant.* Beatissimi martyres responderunt Maximiano, dicentes: Honores quos polliceris nobis dare, tuis dona; nobis vivere Christus est, et mori

lucrum. *Ant.* Cum essent in tormentis martyres Christi, coelestia contemplantes dicebant: Adjuva nos, Domine, ut perficiamus opus tuum sine macula. *Ant.* Beata et gloriosa mors sanctorum, qui deambulabant in flammaram incendia, decantabant hymnum dicentes: Adjuva nos, Deus salutaris noster. *Ant.* Orabant sancti martyres dicentes: Gratias tibi agimus, Domine, qui nos de hoc saeculo eripiens ad te venire praecipis.

In Evangelio.

Antiph. Sancti Dei Crispinus et Crispinianus submissa colla percussoribus tradiderunt, animas sanctas Creatori Domino reddiderunt. Et ideo coronantur et accipiunt palmam, et vivunt in aeternum. *Ant.* Isti sunt sancti Dei Crispinus et Crispinianus nobili progenie rebusque ditati. Egressi sunt Roma propter amorem Christi. Reliquerunt omnia, secuti sunt Dominum, et pervenerunt ad praemia regni, quae promisit Dominus diligentibus se. *Ant.* Angelica admonitione sepelierunt corpora sanctorum cum gaudio, ubi populus hodie adorat Majestatem Dei. *Ant.* Ad locum properat senex, ubi sancti martyres decollati jacebant. *Ant.* Oblatus est a parentibus puer variis infirmitatibus caecus, surdus, mutus, et claudus, quae largiente Christo martyrum precibus recepit.

In vigilia sancti Quintini.---Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Sanctus vir Quintinus cum beato Lucio ab urbe Roma se in hanc transtulerunt regionem. *Ant.* Cumque pervenissent ad loca municipii, quae Augusta Veremandorum nuncupatur. *Ant.* Tunc Rictiovarus furore plenus, jussit cum tendi et quaternionibus caedi. *Ant.* Beatus Quintinus orabat dicens: Domine Deus, miserere mei servi tui. *Ant.* Et cum vidisset, cervices suas percussoribus obtulit, dicens: Facite nunc quod vobis praeceptum est.

In Evangelio.

Antiph. Et vox de coelo dicens: Quintine, famule meus, veni, accipe coronam quam tibi praeparavi. **832** *Ant.* Beatus Quintinus ad Rictiovarum dixit: Christianus sum, et Christum confiteor. Et tamen si certissime scire vis nomen meum, Quintinus vocor.

Antiphonae et Responsoria in vigilia omnium sanctorum.---Ad Invitatorium.

Antiph. Praeoccupemus faciem Domini in confessione sanctorum.

In primo nocturno.

Antiph. Ave, Maria. *Psal.* Eructavit. *Ant.* Laudemus Dominum. *Psal.* Domine, Dominus noster. *Ant.* Custodiebant. *Psal.* Dominus regnavit, irascantur. *Vers.* Justorum animae.

Responsoria.

Resp. Beata es, virgo Maria. *Vers.* Ave, Maria. *Resp.* Audivi vocem. *Vers.* Vidi angelum. *Resp.* Sancti tui, Domine. *Vers.* Quoniam percussit.

In secundo nocturno.

Antiph. In omnem terram. *Psal.* Coeli enarrant. *Ant.* Clamaverunt. *Psal.* Benedicam Dominum. *Ant.* Exsultabunt sancti. *Psal.* Exsultate, justi. *Vers.* Justi autem.

Responsoria.

Resp. Fuerunt sine querela. *Vers.* Tradiderunt corpora. *Resp.* O veneranda martyrum. *Vers.* Isti sunt qui venerunt. Isti sunt viri sancti. *Vers.* Sancti per fidem.

In tertio nocturno.

Antiph. In odore. *Psal.* Deus noster. *Ant.* Laetamini in Domino. *Psal.* Beati quorum. *Ant.* Cantabant sancti. *Psal.* Dominus regnavit, exsultet. *Vers.* Mirabilis Deus.

Responsoria.

Resp. Quinque prudentes. *Vers.* Tunc surrexerunt. *Resp.* Sancti mei. *Vers.* Venite, benedicti. *Resp.* Beati estis. *Vers.* Gaudete, et exsultate.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Post partum virgo. *Ant.* Justi autem. *Ant.* Vos qui secuti estis. *Ant.* Spiritus et animae. *Ant.* Angeli, archangeli. *Capit.* Benedictio et claritas. *Vers.* Laetamini in Domino.

In Evangelio.

Antiph. Laudem dicite Deo nostro. *Ant.* Fulgebunt justi. *Ant.* Adoremus Dominum, qui in sanctis gloriosus est. *Ant.* Te trina deitas unaque poscimus, ut culpas abluas, noxia subtrahas; des pacem famulis, nos quoque gloria per cuncta tibi saecula. *Psal.* Domine, Dominus noster. *Ant.* Laudemus Dominum. *Psal.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Exaltata est sancta Dei. *Psal.* Coeli enarrant. *Vers.* Laetamini in Domino.

Responsoria unde supra.

Resp. In patre manet. *Vers.* Tanquam sponsus. *Resp.* In conspectu angelorum. *Vers.* Angelus qui fuit. *Resp.* Beata es, Virgo. *Vers.* Ave, Maria. *Resp.* Inter natos. *Vers.* Fuit homo.

833 *In secundo nocturno.*

Antiph. Inter natos. *Psal.* Domine, in virtute. *Ant.* Vos amici mei. *Psal.* Eructavit. *Ant.* Dabo sanctis. *Psal.* Omnes gentes. *Vers.* Exsultent justi.

Responsoria.

Resp. Inter natos. *Vers.* Fuit. *Resp.* Cives apostolorum. *Vers.* In omnem terram. *Resp.* O veneranda. *Vers.* Isti sunt qui venerunt.

In tertio nocturno.

Ant. Sint lumbi vestri. *Psal.* Fundamenta. *Ant.* Tunc surrexerunt. *Psal.* Cantate 1. *Ant.* Omnes sancti. *Psal.* Dominus regnavit, exsultet. *Vers.* Justi autem.

Responsoria.

Resp. Sacerdotes ejus. *Vers.* Illuc producam. *Resp.* Audivi vocem. *Vers.* Media autem. *Resp.* Omnes sancti. *Vers.* Effugerunt.

In Matutinis.

Angeli, archangeli. *Ant.* Vos qui secuti estis. *Ant.* Sacerdotes Dei. *Ant.* Prudentes virgines. *Ant.* Fulgebunt justi.

In Evangelio.

Antiph. Istorum est enim regnum. *Ant.* Astiterunt justi ante Dominum. *Ant.* Vestri capilli capitis. *Ant.* Sancti per fidem vicerunt regna.

Antiphonae et Responsoria in vigilia sancti Martini, ad Vesperas.

Vers. Justum deduxit Dominus. *Ant.* Ora pro nobis, beate Martine, ut digni efficiamur promissione Christi.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem confessorum Dominum, venite adoremus.

In primo nocturno.

Antiph. Martinus adhuc catechumenus hac me veste contextit. *Psal.* Beatus vir. *Ant.* Sanctae Trinitatis fidem Martinus confessus est, baptismi gratiam percepit. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Ego signo crucis non clypeo protectus aut galea, hostium cuneos penetrabo securus. *Psal.* Domine, quid multiplicati sunt. *Vers.* Voce mea.

Responsoria unde supra.

Resp. Hic est Martinus electus Dei pontifex, cui Dominus post apostolos tantam gratiam conferre dignatus est, ut in virtute Trinitatis Deificae mereretur fieri trium mortuorum suscitator magnificus. *Vers.* Sanctae Trinitatis fidem Martinus confessus est. Ut trium. *Vers.* Iste homo ab adolescentia sua partim meruit infirmos curare, dedit illi Dominus gratiam. Ut. *Resp.* Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso subire propter eos labores. Fiat voluntas tua. *Vers.* Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem

servavi. Fiat. *Vers.* Oculis ac manibus in coelum semper intentus invictum ab Oratione spiritum non relaxabat. Fiat. *Resp.* O Beatum virum Martinum antistitem, qui nec mori timuit, nec vivere recusavit. *Vers.* Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem; fiat voluntas tua. Qui nec.

In secundo nocturno.

Confido in Domino, quod filia mea precibus tuis reddenda sit sanitati. *Psal.* Cum invocarem. **834** *Ant.* Tetradius, cognita Dei virtute, ad baptismi gratiam pervenit. *Psal.* Verba mea. *Ant.* O ineffabilem virum, per quem nobis tanta miracula coruscant. *Psal.* Domine, Dominus noster. *Vers.* Gloria et honore.

Responsoria unde supra.

Resp. Oculis ac manibus in coelum semper intentus, invictum ab Oratione spiritum non relaxabat. *Vers.* O virum ineffabilem, nec labore victum nec morte vincendum, qui nec mori timuit, nec vivere recusavit. Invictum. *Vers.* Dum sacramenta offerret beatus Martinus, globus igneus apparuit super caput ejus. Spiritum. *Resp.* Dum sacramenta offerret beatus Martinus, globus igneus apparuit super caput ejus. *Vers.* Orante sancto Martino, apparuit ei angelus Domini. *Vers.* Oculis ac manibus, *ut supra.* *Resp.* Beatus Martinus obitum suum longe ante praescivit, dixitque fratribus dissolutionem sui corporis imminere, quia judicabat se jam resolvi. *Vers.* Dixerunt discipuli. *Vers.* Viribus corporis coepit repente destitui, convocatisque discipulis in unum, dixit. Dissolutionem. *Resp.* Dixerunt discipuli ad beatum Martinum: Cur nos, Pater, deseris, aut cui nos desolatos relinquis? Invadent enim gregem tuum lupi rapaces. *Vers.* Domine, si adhuc populo tuo. *Vers.* Scimus quidem desiderare te Christum, sed salva tibi sunt tua praemia, nec dilata minuentur; nostri potius miserere quos deseris. Invadent.

In tertio nocturno.

Antiph. Dominus Jesus Christus non se inquit purpuratum, nec diademate renitentem se venturum esse praedixit. *Psal.* In Domino confido. *Ant.* Sacerdos Dei, Martine, pastor egregie, ora pro nobis Dominum. *Psal.* Domine, quis. *Ant.* Sacerdos Dei Martine, aperti sunt tibi coeli, et regnum Patris mei. *Psal.* Domine, in virtute tua. Justum deduxit Dominus. *Vers.* Posuisti, Domine.

Responsoria unde supra.

Resp. O beatum virum, in cuius transitu sanctorum canit numerus, angelorum exsultat chorus, omniumque coelestium virtutum occurrit psallentium exercitus. *Vers.* Ecclesia Domini virtutum roboratur, sacerdotes revelatione glorificant, quem Michael assumpsit cum angelis. Virtutum. *Resp.* Martinus Abrahae sinu laetus excipitur. Martinus hic pauper et modicus, coelum dives ingreditur; Hymnis coelestibus honoratur. *Vers.* Oculis ac manibus, *ut supra.* *Vers.* Martinus episcopus migravit a saeculo, vivit in Christo gemma sacerdotum. Hymnis. *Resp.* Ora pro nobis, beate Martine, ut digni efficiamur promissione Christi. *Vers.* Tu autem, confessor sancte, beate Martine, ora pro nobis Dominum. Ut digni. *Vers.* Dum sacramenta, *ut supra.* Ut digni. *Resp.* O quantus erat luctus omnium, quanta praecipue moerentium lamenta monachorum! quia et pium est gaudere Martino, et pium est flere Martinum. *Vers.* Beati viri corpus usque ad locum sepulcri, hymnis canora coelestibus turba prosequitur. Quia. *Vers.* Tanta erat de sancti illius meritis exsultatio, quam pia de morte confusio. Ignosceris [ignosce] flentibus, gratulare gaudentibus. Quia. *Resp.* Cum videret beatus Martinus discipulos suos flentes, motus his fletibus, conversus ad Dominum, dixit: Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem. [*Caetera desunt in Ms.*]

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Dixerunt discipuli ad beatum Martinum: **835** Cur nos, Pater, deseris? aut cui nos desolatos relinquis? Invadent enim gregem tuum lupi rapaces. *Ant.* Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem, fiat voluntas tua. *Ant.* O virum ineffabilem! nec labore victum, nec morte vincendum; qui nec mori timuit, nec vivere recusavit. *Ant.* Oculis ac manibus in coelum semper intentus, invictus ab Oratione spiritum non relaxabat, alleluia, alleluia. *Ant.* Martinus Abrahae sinu laetus excipitur; Martinus, hic pauper et modicus, coelum dives ingreditur, Hymnis coelestibus honoratur. *Vers.* Ecce sacerdos magnus.

In Evangelio.

Antiph. O quantus luctus omnium! quanta praecipue lamenta monachorum et virginum chorus [*Dele chorus, aut lege chori*]. Quia et pium est gaudere Martino, et pium est flere Martinum. *Ant.* O sanctissima anima! quam si gladius persecutoris non abstulit, tamen palmam martyrii non amisit. *Ant.* Dum esset summus pontifex, terrena non metuit, sed ad coelestia regna gloriosus migravit. *Ant.* Beatus Martinus dixit Juliano, Christi enim suum miles, pugnare mihi non licet. *Ant.* Martine, audit nos Dominus tibi auxilium ferre, et rusticam multitudinem effugasse. *Ant.* Dum sacramenta offerret beatus Martinus, globus igneus apparuit super caput ejus. *Ant.* Sacerdotes Dei, benedicite Dominum, servi Domini Hymnum dicite Deo, alleluia. *Ant.* Imposita manu puero beatus Martinus, immundum spiritum ab eo eiecit. *Ant.* Arborius stupens ad miraculum, gratias referebat Deo. *Vers.* Ecce

sacerdos. *Ant.* O beatum virum: cujus anima paradisum possidet, unde exsultant angeli, laetantur archangeli, chorus sanctorum proclamat, turba virginum invitat; mane nobiscum in aeternum. *Ant.* Orante beato Martino, apparuit ei angelus Domini. *Ant.* Tu crede in Christo, et videbis opera Domini. *Ant.* Unus est Dominus Deus invisibilis per quem daemones ejiciuntur.

De sancto Briccio Antiphonae.---In matutinis Laudibus.

Antiph. Post excessum beatissimi Martini episcopi, beatus Briccius cathedram episcopalem suscepit. *Antiph.* Trigesimo ordinationis suae anno oritur contra eum lamentabile crimen. Nam quaedam mulier quae cubiculariis vestimenta abluebat, concepit et peperit et omne [*Forte omnes*] crimen episcopo objiciunt. *Ant.* Illo quoque negante, jussit afferri infantem. Cumque oblatus fuisset triginta ab ortu dies habens, ait ad eum Briccius: Adjuro te per Deum, et si ego te generavi coram cunctis edicas. *Ant.* Respondens autem infans coram omni populo, beato viro dixit: Non es tu, inquit, Pater meus. *Ant.* Sanctus Briccius satisfaciens populo prunas ardentes ab urbe in birro suo deferens, et ante sepulcrum beati Martini coram populo projiciens, vestimentum ejus inustum apparuit. *Vers.* Ecce sacerdos magnus.

In Evangelio.

Antiph. Populis autem non credentibus, et ab episcopatu eum ejicientibus, Romam petiit, flens et ejulans, atque dicens: Merito haec patior, quia **836** peccavi in sanctum Dei.

Antiphonae et Responsoria in vigilia sancti Andreae apostoli, ad Vesperas.

Vers. In omnem terram. *Ant.* Venite post me, dicit Dominus, faciam vos fieri piscatores hominum.

Responsoria unde supra.

Resp. Dum perambularet Dominus supra mare, secus littus Galileae, vidit Petrum et Andream retia mittentes in mare, et vocavit eos dicens: Venite post me, faciam vos piscatores hominum. *Vers.* Exaudi, Deus, deprecationem meam, intende Orationi meae. A finibus terrae. Vocavit. *Resp.* Venite post me, faciam vos piscatores hominum. At illi, relictis retibus et navi, secuti sunt Dominum. *Vers.* Dum perambularet Dominus supra mare secus littus Galileae, vidit duos fratres Petrum et Andream, et vocavit eos. At illi. *Resp.* Mox ut vocem Domini praedicantis audivit beatus Andreas, relictis retibus, quorum usu actuque vivebat, aeternae vitae secutus est largitorem. *Vers.* Ad unius jussionis vocem Petrus et Andreas, relictis retibus, secuti sunt Redemptorem. Praemia. *Resp.* Oravit sanctus Andreas, dum respiceret coelum; voce magna clamavit, et dixit: Tu es Deus meus quem vidi, ne me patiaris ab impio iudice deponi, quia virtutem sanctae crucis agnovi. *Vers.* Tu es magister meus, Christe, quem dilexi, quem cognovi, quem confessus sum; tantummodo in ista voce exaudi me. Ne me permittas. *Resp.* Homo Dei ducebatur ut crucifigerent eum. Populus autem clamabat voce magna, dicens: Innocens ejus sanguis sine causa damnatur. *Vers.* Filii alieni mentiti sunt mihi, filii alieni inveteraverunt et claudicaverunt a semitis suis, vivit Dominus. Innocens. *Resp.* O bona crux, quae decorem et pulchritudinem de membris Domini suscepisti. Accipe me ab hominibus, et redde me magistro meo, ut per te me recipiat, qui per te me redemit. *Vers.* Salve, crux, quae in corpore Christi dedicata es, et ex membris ejus tanquam margaritis ornata. *Resp.* Doctor bonus et amicus Dei Andreas ducitur ad crucem, aspiciens a longe vidit crucem: Salve, crux, suscipe discipulum ejus, qui pependit in te, magister meus Christus. *Vers.* Salve, crux, *ut supra.* Qui pependit. *Resp.* Expandi manus meas tota die in cruce, ad populum non credentem, sed contradicentem mihi, qui ambulat vias non bonas, sed post peccata sua. *Vers.* Deus ultionum Dominus, Deus ultionum libere egit. Exaltare qui judicas terram, redde retributionem superbis. *Resp.* Vir iste in populo suo mitissimus apparuit, sanctitate autem et gratia plenus. Iste est qui assidue orat pro populo, et pro civitate ista. *Vers.* Pro eo ut me diligenter, detrahebant mihi; ego autem orabam. Pro populo. *Resp.* Dilexit Andream Dominus in odorem suavitatis. Dum penderet in cruce, dignum sibi computavit martyrem, quem vocavit apostolum, dum esset in mari, et ideo amicus Dei appellatus est. *Vers.* Tu es magister meus, Christe, *ut supra.* Et ideo. *Resp.* Beatus Andreas de cruce clamabat, dicens: Domine, Jesu Christe, non jubeas me deponi de ista cruce, nisi prius accipias spiritum meum. *Vers.* Domine, exaudi Orationem meam, et clamor meus ad te veniat. **837** *Resp.* Beatus Andreas vidit crucem. Exclamavit ad eam: Suscipe discipulum ejus, qui pependit in te, quem vidi, quem amavi, quem secutus sum mundo corde; quapropter laetus pergo ad te, quia secretum agnovi, qua de causa fixa es. *Vers.* Vidit crucem Andreas, exclamavit et dixit: Suscipe, beata crux, humilem propter Dominum, suscipe discipulum ejus. Qui pependit. *Resp.* Cum videret beatus Andreas crucem, exclamavit et dixit: Salve, crux, quandiu fatigaris, exspectans me sicut exspectasti Dominum et magistrum meum. *Vers.* Suscipe, beata crux, humilem propter Dominum; suscipe discipulum ejus, qui pependit in te. *Resp.* Salve, crux, quae in corpore Christi dedicata es, et ex membris ejus tanquam margaritis ornata es, suscipe discipulum ejus qui pependit in te. *Vers.* Quoniam tu es protector, *ut supra.* *Vers.* Salve, crux pretiosa, suscipe discipulum ejus, qui pependit in te magister meus Christus. Suscipe. *Resp.* Dum penderet beatus Andreas in cruce, non cessavit praedicare verbum Dei die ac nocte. Et populus irruebat ad impium iudicem dicentes: Solve hominem justum, dimitte hominem innocentem. *Vers.* Ut et nos mereamur patria, et omnis patria habet pacem, missus sum praedicare in omnibus ut cognoscar [*Forte cognoscant*] recti corde secreta crucis Domini mei. *Vers.* Videns crucem Andreas, exclamavit dicens: O crux admirabilis! o crux quae per totum mundum fulgida es,

suscipe discipulum Christi, non me dimittas errare sicut ovem non habentem pastorem. *Vers.* Vivens pendeat in cruce pro Christi nomine beatus Andreas, et docebat populum. *Vers.* Salve, crux, *ut supra.* Non me dimittas.

(*Deest linea in Ms.*)

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Salve, crux pretiosa, suscipe discipulum ejus qui pependit in te magister meus Christus. *Ant.* Beatus Andreas orabat, dicens: Domine Rex aeternae gloriae, suscipe me pendentem in patibulo. *Ant.* Andreas Christi famulus, dignus Deo apostolus, germanus Petri et in passione socius. *Ant.* Maximilla Christo amabilis, tulit corpus apostoli; optimo loco cum aromatibus sepelivit. *Ant.* Qui persequabantur justum, demersisti eos, Domine, in infernum, et in ligno crucis dux justus fuisti. *Vers.* Constitues eos principes.

In Evangelio.

Antiph. Unus ex duobus qui secuti sunt Dominum, erat Andreas frater Simonis Petri, alleluia. *Ant.* Christus me misit ad istam provinciam, ubi non parvum populum acquisivi. *Ant.* Non me permittas, Domine, famulum tuum a te separari; tempus est ut commendes terrae corpus meum. *Ant.* Biduo vivens pendeat in cruce pro Christi nomine beatus Andreas, et docebat populum. *Ant.* Dignum sibi Dominus computavit martyrem, quem vocavit apostolum, dum esset in mari, alleluia. *Ant.* Sancte Andreas apostole Christi, deprecare pro nobis ad Dominum Jesum. Intercede pro nobis. *Ant.* Andreas apostolus Domini, magnum operatus est miraculum; templum Dei praedicando jugiter, convertit populum Myrmidonem. *Ant.* Dixit Andreas Simoni fratri suo: Invenies Messiam, qui dicitur Christus. *Ant.* Videns Andreas crucem cum gaudio dicebat: Quia amator tuus **838** semper fui, et desideravi. *Ant.* Continuo, relictis retibus et patre, secuti sunt Salvatorem. *Ant.* Vedit Dominus Petrum et Andream, et vocavit eos. *Ant.* Relictis retibus suis, secuti sunt Dominum Jesum Christum. *Ant.* Dilexit Andream Dominus in odorem suavitatis, allel. *Ant.* Salve, crux, quae in corpore Christi dedicata es, et ex membris ejus tanquam margaritis ornata. *Ant.* Recipe me ab hominibus, et redde me magistro meo, ut per te me recipiat, qui per te me redemit, allel. *Ant.* Tu es Deus meus, in quo complacui et dilexi, quia virtutem sanctae crucis agnovi, alleluia. *Ant.* Dum perambularet Dominus supra mare, secus littus Galileae. *Ant.* Venite post me, dicit Dominus, faciam vos fieri piscatores hominum.

In die ad Vesperas.

Antiph. Juravit Dominus, et non poenitebit eum: Tu es sacerdos in aeternum. *Psal.* Dixit Dominus. *Ant.* Potens in terra erit semen ejus, generatio rectorum benedicetur. *Psal.* Beatus vir qui timet. *Ant.* Collocet eum Dominus cum principibus populi sui. *Psal.* Laudate, pueri. *Ant.* Dirupisti, Domine, vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis. *Psal.* Credidi propter. *Ant.* Confortatus est principatus eorum, et honorati sunt amici tui, Deus. *Psal.* Domine, probasti me. *Ant.* Nimis honorati sunt amici tui, Deus, nimis confortatus est principatus eorum.

In Evangelio.

Antiph. Concede nobis hominem justum, redde nobis hominem sanctum; ne interficias hominem Deo charum, justum, mansuetum et pium.

Antiphonae et Responsoria in vigilia sanctae Caeciliae virginis, ad Vesperas.

Antiph. Virgo gloriosa semper Evangelium Christi gerebat in pectore suo, non diebus neque noctibus a colloquiis divinis, et oratione vacabat.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem virginum Dominum venite adoremus.

In primo nocturno.

Antiph. Caecilia virgo Almachium exsuperabat, Tiburtium et Valerianum ad coronas vocabat. *Psal.* Beatus vir. *Ant.* Expansis manibus orabat ad Dominum, ut eam eriperet de inimicis. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Cilicio Caecilia membra domabat, Deum gemitibus exorabat. *Psal.* Domine, quid multiplicati sunt. *Vers.* Specie tua et pulchritudine.

Responsoria unde supra.

Resp. Cantantibus organis Caecilia virgo in corde suo soli Domino decantabat, dicens: Fiat, Domine, cor meum, et corpus meum immaculatum, ut non confundar. *Vers.* Biduanis ac triduanis jejuniis orans suam Domino pudicitiam commendabat. Fiat. *Resp.* O beata Caecilia, quae duos fratres convertisti, Almachium iudicem superasti, Urbanum episcopum in vultu angelico demonstrasti. *Vers.* Caecilia me misit ad vos, ut ostendatis mihi Urbanum. *Resp.* Virgo gloriosa semper Evangelium Christi gerebat in pectore; et non diebus neque noctibus vacabat a colloquiis divinis et oratione. *Vers.* Est secretum, Valeriane, quod tibi volo dicere: **839** Angelum Dei habeo amatorem, qui nimio zelo custodit corpus meum. Et non diebus. *Vers.* Fiat, Domine, cor meum et corpus meum immaculatum, ut non confundar.

In secundo nocturno.

Antiph. Domine Jesu Christe, seminator casti consilii, suscipe seminum fructus, quos in Caecilia seminasti. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Beata Caecilia dixit ad Tiburtium: Hodie te fateor esse meum cognatum, quia amor Dei te fecit esse me contemptum. *Psal.* Verba mea. *Ant.* Fiat, Domine, cor meum et corpus meum immaculatum, ut non confundar. *Psal.* Domine Dominus noster. *Vers.* Adjuvabit eam.

Responsoria unde supra.

Resp. Cilicio Caecilia membra domabat, Deum gemitibus exorabat, Almachium exsuperabat, Tiburtium et Valerianum ad coronas vocabat. *Vers.* Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum. Tiburtium. *Resp.* Caeciliam intra cubiculum orantem invenit, et juxta eam angelum Domini, quem videns Valerianus nimio terrore correptus est. *Vers.* Angelus Domini descendit de coelo, et lumen refulsit in habitaculo. Quem videns. *Resp.* Domine Jesu Christe, Pastor bone, seminator casti consilii, suscipe seminum fructus, quos in Caeciliam seminasti. Caecilia famula tua, quasi ovis [apis] tibi argumentosa deservit. *Vers.* Nam sponsum quem quasi leonem accepit, tibi quasi agnum mansuetissimum sociavit. Caecilia famula.

In tertio nocturno.

Antiph. Credimus Christum Filium Dei verum Deum esse, qui te talem accepit famulam. *Psal.* In Domino. *Ant.* Nos scientes sanctum nomen omnino negare non possumus. *Psal.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Tunc Valerianus perrexit ad antistitem, et [ad] signum quod acceperat invenit sanctum Urbanum. *Psal.* Eructavit. *Vers.* Elegit eam Dominus.

Responsoria unde supra.

Resp. Beata Caecilia dixit ad Tiburtium: Hodie fateor te esse meum cognatum, quia amor Dei te fecit esse contemptorem idolorum. *Vers.* Suscipe, Domine, seminum fructus, quos in Caecilia seminasti. Quia amor. *Resp.* Caecilia me misit ad vos, ut ostendatis mihi sanctum Urbanum, quia ad ipsum habeo secreta quae perferam. *Vers.* Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis. Quia. *Vers.* Tunc Valerianus perrexit ad antistitem, et [ad] signum quod acceperat invenit sanctum Urbanum. Quia. *Resp.* Dum aurora finem daret, Caecilia dixit: Eia, milites Christi, abjicite opera tenebrarum, et induimini arma lucis. *Vers.* Caecilia valedicens fratribus, et exhortans eos ait: Eia.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Cantantibus organis, Caecilia Domino decantabat dicens: Fiat cor meum immaculatum, ut non confundar. *Ant.* Est secretum, Valeriane, quod tibi volo dicere: Angelum Dei habeo amatorem, qui nimio zelo custodit corpus meum. *Ant.* Valerianus in cubiculo Caeciliam cum angelo orantem invenit. **840** *Ant.* Benedico te, Pater Domini mei Jesu Christi, quia per Filium tuum ignis exstinctus est a latere meo. *Ant.* Caecilia famula tua, Domine, quasi ovis tibi argumentosa deservit. *Vers.* Diffusa est.

In Evangelio.

Antiph. Dum aurora finem daret Caecilia sancta dixit: Eia, milites Christi, abjicite opera tenebrarum, et induimini arma lucis. *Ant.* Triduanas a Domino poposci inducias, ut domum meam Ecclesiam consecrarem. *Ant.* Caecilia me misit ad vos, ut ostendatis mihi sanctum Urbanum, quia ad ipsum habeo secreta quae perferam. *Ant.* Suscipe, Domine, seminum fructus, quos in Caeciliam seminasti. *Ant.* Caeciliam intra cubiculum orantem invenit.

In vigilia sancti Clementis, ad Vesperas.

Vers. Justum deduxit Dominus. *Ant.* Dum iter maris coepisset populus, voce magna clamabat: Domine, salva eum. Et Clemens cum lacrymis dicebat: Accipe, Pater, spiritum meum.

Responsoria unde supra.

Resp. Orante sancto Clemente, apparuit ei Agnus Dei, de sub cujus pede fons vivus emanat; fluminis impetus laetificat civitatem Dei. *Vers.* Vidi supra montem Sion Agnum stantem. De sub cujus. *Resp.* Ora pro nobis, beate Clemens, ut digni efficiamur promissione Christi. *Vers.* Sperate in eo omnis conventus plebis, effundite coram illo corda vestra. Ut digni. *Resp.* Dedisti, Domine, habitaculum martyri tuo Clementi in mari, in modum templi marmorei angelicis manibus praeparatum; iter praebens populo terrae, ut enarrent mirabilia Dei. *Vers.* Venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos. Iter praebens. *Resp.* Foebus et Cornelius discipuli beati Clementis dixerunt ad populum: Oremus omnes ad Dominum, ut ostendat nobis martyris sui corpus.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Orante sancto Clemente, apparuit ei Agnus Dei. *Ant.* Non meis meritis ad vos me misit Dominus, ad vestras coronas participem fieri. *Ant.* Vidi supra montem Agnum stantem, de sub cujus pede fons vivus emanat. *Ant.* De sub cujus pede fons vivus emanat; fluminis impetus laetificat civitatem Dei. *Ant.* Omnes gentes per gyrum crediderunt Christum Domini.

In Evangelio.

Antiph. Oremus omnes ad Dominum Jesum Christum, ut confessoribus suis fontis venas aperiat. *Ant.* Invenerunt in modum templi marmorei habitaculum a Deo paratum. *Ant.* Oremus ad Dominum, ut ostendat nobis martyris sui corpus. *Ant.* Dedisti, Domine, habitaculum martyri tuo Clementi in mari in modum templi marmorei angelicis manibus praeparatum; iter praebens populo terrae, ut enarrent mirabilia Dei.

In vigilia sancti Andreae, ad Vesperas.

Vers. In omnem terram. *Ant.* Dum perambulare Dominus supra mare secus littus Galileae, alleluia.

841 *Ad Invitatorium.*

Antiph. Regem apostolorum Dominum, venite, adoremus.

In primo nocturno.

Antiph. Vidit Dominus Petrum et Andream, et vocavit eos. *Psal.* Coeli enarrant. *Ant.* Venite post me, dicit Dominus, faciam vos fieri piscatores hominum. *Psal.* Benedicam Dominum. *Ant.* Relictis retibus suis secuti sunt Dominum Jesum Christum. *Psal.* Eructavit. *Vers.* In omnem terram.

Responsoria unde supra.

Resp. Dum perambulare Dominus, *ut supra.* *Vers.* Exaudi Deus. *Resp.* Venite post me, *ut supra.* *Vers.* Dum perambulare. *Resp.* Mox ut vocem, *ut supra.* *Vers.* Ad unius jussionis. *Resp.* Oravit sanctus Andreas, *ut supra.* *Vers.* Tu es magister meus.

In secundo nocturno.

Antiph. Dilexit Andream Dominus in odorem suavitatis. *Psal.* Omnes gentes. *Ant.* Dignum sibi Dominus computavit martyrem, quem vocavit apostolum dum esset in mari, allel. *Psal.* Exaudi, Deus, deprecatur. *Ant.* Salve, crux, quae in corpore Christi dedicata es, et ex membris ejus tanquam margaritis ornata. *Psal.* Exaudi, Deus, Orat. cum dep. *Vers.* Dedisti haereditatem.

Responsoria unde supra.

Resp. Homo Dei ducebatur, *ut supra.* *Vers.* Filii alieni. *Resp.* O bona crux, *ut supra.* *Vers.* Salve, crux. *Resp.* Doctor bonus, *ut supra.* *Vers.* Salve, crux. *Vers.* Cum vero

pervenisset ad locum, ubi crux parata erat, videns eam a longe, exclamavit voce magna, dicens: Salve, crux.

In tertio nocturno.

Antiph. Accipe me ab hominibus, et redde me magistro meo; ut per te me recipiat, qui per te me redemit, alleluia. *Psal.* Confitebimur. *Ant.* Tu es Deus meus in quo complacui et dilexi, quia virtutem sanctae crucis agnovi. *Psal.* Fundamenta. *Ant.* Non me permittas, Domine, famulum tuum a te separari. Tempus est ut commendes terrae corpus meum. *Psal.* Dominus regnavit, irascantur. *Vers.* Annuntiaverunt opera Dei.

Responsoria unde supra.

Resp. Expandi manus meas, *ut supra.* *Vers.* Deus ultionum Dominus. *Resp.* Salve, crux, quae in corpore, *ut supra.* *Vers.* Quoniam tu es protector meus. *Resp.* Dilexit Andream Dominus. *Vers.* Tu es magister meus. *Resp.* Vir iste in populo suo, *ut supra.* *Vers.* Pro eo ut me diligerent. *Resp.* Cum vidisset beatus Andreas, *ut supra.* *Vers.* Suscipe, beata crux. *Resp.* Dum penderet beatus Andreas, *ut supra.* *Vers.* Ut et nos mereamur. *Resp.* Videns crucem Andreas, *ut supra.* *Vers.* Vivens pendebat. *Vers.* Salve, crux, *ut supra.*

Antiphonae in matutinis Laudibus.---In Evangelio.

Antiph. Unus ex duobus, *ut supra.* *Ant.* Videns Andreas crucem, cum gaudio dicebat: Quia amator tuus semper fui et desideravi. Amplector te, o bona crux. *Ant.* Ego si patibulum crucis expavescerem, crucis gloriam non praedicarem. *Ant.* Non me permittas, *ut supra.* *Ant.* Christus me misit.

842 *In die ad Vesperas.*

Antiph. Juravit, *cum reliquis, ut supra.*

In Evangelio.

Antiph. Concede nobis, *ut supra.* *Ant.* Biduo vivens pendebat in cruce, *ut supra.*
Ant. Andreas apostolus Domini magnum operatus est miraculum in templo Dei.
Praedicandum [*Forte praedicando*] jugiter convertit populum Mirmidonium.

In vigilia sanctae Luciae virginis. Ad Vesperas.

Antiph. Orante sancta Lucia, apparuit ei beata Agathes, et consolabatur ancillam Christi.

Responsoria unde supra.

Resp. Lucia virgo, quid a me petis quod ipsa poteris praestare continuo? Nam et matri tuae fides tua subveniat, et ecce salva est, quia jucundum Domini in tua virginitate habitaculum praeparasti. *Vers.* Sicut per me civitas Cathanensium sublimatur a Christo, ita per te civitas Syracusana decorabitur. Quia jucundum. *Resp.* Rogavi Dominum meum Jesum Christum, ut ignis iste non dominetur mihi. Et impetravi a Domino inducias martyrii mei. *Vers.* Pro eo ut me diligerent detrahebant mihi, ego autem orabam. *Resp.* Grata facta est a Domino in certamina, quia apud Deum et apud homines glorificata est. In conspectu principum loquebatur sapientiam, et Dominus omnium dilexit illam. *Vers.* Erecta namque in virtutis [virtute] tormenta derisit. Et Dominus. *Vers.* Adjuvabit eam.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Orante sancta Lucia, *ut supra.* *Ant.* Lucia virgo, quid a me petis, quod ipsa poteris praestare continuo matri tuae? *Ant.* Per te, Lucia virgo, civitas Syracusana decorabitur a Domino Jesu Christo. *Ant.* Soror mea Lucia, virgo Deo devota, quid a me petis quod ipsa poteris praestare continuo matri tuae? *Ant.* Benedico te, Pater Domini, *ut supra.* *Ant.* Ego rogavi Dominum meum Jesum Christum, ut ignis iste non dominetur mihi, sed credentibus in Domino timorem auferam passionum. *Ant.* Tanto pondere eam fixit Spiritus sanctus, ut virgo Domini immobilis permaneret. *Vers.* Diffusa est gratia.

In Evangelio.

Antiph. Columna es immobilis, Lucia martyr Christi, quia omnis plebs te exspectat, ut accipias coronam regni, allel. *Ant.* In tua patientia possedisti animam tuam, Lucia martyr Christi. Odisti quae in mundo sunt, et coruscas cum angelis. Sanguinem proprium inimicis fudisti. *Ant.* Ego cognovi virtutem Domini mei Jesu Christi, secure contemno minas tuas.

(Deest linea in Ms.)

De sancto Thoma, in matutinis Laudibus.

Antiph. Apparuit Thomae Dominus in visu nocte dicens ei: Ne timeas descendere in India, quia ego non te derelinquo. *Ant.* Rex autem rogabat apostolum: Peto tibi, vir Dei, ut eas, atque benedicas puero cum filia mea. *Ant.* Thomas orabat ad Dominum: Deprecor te, Domine, ut benedicas hos innocentes, et spira eis quae agi oporteat. *Ant.* Vos autem estote fortes, et custodite quae **843** a me accepistis, quia non videbitis ultra faciem meam. *Ant.* Circumdet hodie famulum tuum gloria tua, Domine Jesu Christe.

In Evangelio.

Antiph. Orabat sanctus Thomas ad Dominum: Respice in me, Domine, exspectantem ac revertentem a nuptiis. *Ant.* Adesto, Domine, servo tuo, et cum pace dirigas me ad sedem tuam, alleluia, alleluia. *Ant.* Advenientes milites qui percusserunt eum lanceis; et ille gaudens migravit ad Dominum.

Antiphonae et Responsoria in vigilia apostolorum, ad Vesperas.

Vers. In omnem terram. *Ant.* Tradent enim vos in conciliis, et in synagogis suis flagellabunt vos; et ante reges et praesides ducemini propter me, in testimonium illis et gentibus. *Ant.* Estote fortes in bello, et pugnate cum antiquo serpente, et accipietis regnum aeternum, alleluia.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem apostolorum Dominum, venite, adoremus.

In primo nocturno.

Antiph. In omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terrae verba eorum. *Psal.* Coeli enarrant. *Ant.* Clamaverunt iusti, et Dominus exaudivit eos. *Psal.* Benedicam Dominum. *Ant.* Constitues eos principes super omnem terram, memores erunt nominis tui, Domine. *Psal.* Eructavit. *Vers.* In omnem terram.

Responsoria unde supra.

Resp. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum, dicit Dominus; estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbae. *Vers.* Dum lucem habetis, credite in lucem ut filii lucis sitis, dicit Dominus. Estote. *Resp.* Tollite jugum meum super vos, dicit Dominus, et discite quia mitis sum et humilis corde. Jugum enim meum suave est, et onus meum leve. *Vers.* Et invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim. *Resp.* Dum steteritis ante reges et praesides, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini; dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. *Vers.* Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis. Dabitur.

In secundo nocturno.

Antiph. Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham. *Psal.* Omnes gentes. *Ant.* Dedisti haereditatem timentibus nomen tuum, Domine. *Psal.* Exaudi, Deus, deprecationem. *Ant.* Annuntiaverunt opera Dei, et facta ejus intellexerunt. *Psal.* Exaudi, Deus, Orat. meam cum dep. *Vers.* Dedisti haereditatem.

Responsoria unde supra.

Resp. Vidi conjunctos viros habentes splendidas vestes, et angelus Domini locutus est ad me, dicens: Isti sunt viri sancti facti amici Dei. *Vers.* Vidi angelum Dei volantem per medium

coelum, voce magna clamantem, et dicentem: Isti sunt. *Resp.* Isti sunt triumphatores et amici Dei, qui contemnentes jussa principum meruerunt praemia aeterna. Modo coronantur et accipiunt palmam. *Vers.* Isti sunt qui venerunt ex magna tribulatione, et laverunt stolas suas in sanguine agni. Modo. *Resp.* Isti sunt qui viventes in carne plantaverunt Ecclesiam **844** sanguine suo: non sunt de terris corpora eorum separata, quorum merito sunt in coelis animae sanctorum coaequales. *Vers.* In omnem terram exivit sonus eorum, *ut supra.*

In tertio nocturno.

Antiph. Exaltabuntur cornua justi, allel. *Psal.* Confitebimur. *Ant.* Lux orta est justo, allel. rectis corde laetitia, allel. *Psal.* Dominus regnavit, exsultet. *Ant.* Custodiebant testimonia ejus, et praecepta ejus, allel. *Psal.* Dominus regnavit, irascantur. *Vers.* Annuntiaverunt.

Responsoria.

Resp. Isti sunt viri quos elegit Dominus in charitate non ficta, et dedit illis gloriam sempiternam, quorum doctrina fulget Ecclesia, ut sol et luna. *Vers.* Sancti per fidem vicerunt regna, operati justitiam. Quorum. *Resp.* Fuerunt sine querela ante Dominum, et ab invicem non sunt separati. Calicem Domini biberunt, et amici Dei facti sunt. *Vers.* Tradiderunt corpora sua ad supplicia, ideo coronantur et accipiunt palmam. *Resp.* In omnem terram exivit sonus eorum. Et in fines orbis terrae verba eorum. *Vers.* Non sunt loquelaе, neque sermones quorum non audiantur voces eorum. Et in fines. *Resp.* Constitues eos principes super omnem terram, memores erunt nominis tui, Domine, in omni progenie et generatione. *Vers.* In omnem terram, *ut supra.* *Resp.* Cives apostolorum et domestici Dei advenerunt hodie, portantes pacem, illuminantes patrias; dare pacem gentibus, et liberare populum Domini. *Vers.* In omnem terram. *Resp.* Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos ut eatis, et fructum afferatis, et fructus vester maneat. *Vers.* Non enim vos estis qui loquimini, *ut supra.* Et fructus vester.

(Desunt duae lineae in Ms.)

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos. *Ant.* Majorem charitatem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. *Ant.* Vos amici mei estis,

si feceritis quae praecipio vobis, allel. *Ant.* Beati mundo corde, quoniam Deum videbunt. *Ant.* In patientia vestra possidebitis animas vestras. *Vers.* Constitues eos principes.

In Evangelio.

Antiph. Vos qui reliquistis omnia, et secuti estis me, centuplum accipietis, et vitam aeternam possidebitis. *Ant.* Vos qui secuti estis me, sedebitis super sedes judicantes duodecim tribus Israel, allel.

Item Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Ego vos elegi de mundo, ut eatis et fructum plurimum afferatis. *Ant.* Qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum, allel. *Ant.* Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos ut eatis, et fructum afferatis, et fructus vester maneat. *Ant.* Beati pacifici, beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. *Ant.* Jam non dicam vos servos, sed amicos meos, quia omnia quaecunque audivi a Patre meo, nota feci vobis.

In Evangelio.

Antiph. Vos estis lux hujus mundi. In patientia **845** possidebitis animas vestras. *Ant.* Vestri capilli capitis omnes numerati sunt; nolite timere, multis passeribus meliores estis vos. *Ant.* Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis, dicit Dominus. *Ant.* Quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, dabitur vobis a Patre meo, dicit Dominus.

Item Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Ego vos elegi de mundo, quia mundus odio vos habuit. *Ant.* Manete in dilectione mea, sicut dilexi vos, dicit Dominus. *Ant.* Tollite jugum meum super vos, quia mitis sum et humilis corde. *Ant.* Jugum enim meum suave est, et onus meum leve. *Ant.* Beati qui

persecutionem patiuntur propter justitiam. *Ant.* Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem occidere non possunt, dicit Dominus.

In Evangelio.

Antiph. Amen dico vobis, mundus plorabit, et vos gaudebitis, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. *Ant.* Ego sum via, veritas et vita; nemo vadit ad Patrem nisi per me, allel. *Ant.* Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. *Vers.* Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis. Ego autem in medio vestri sum sicut qui ministrat, alleluia.

(*Deest linea in Ms.*)

Antiphonae et Responsoria in vigilia plurimorum martyrum, ad Vesperas.

Antiph. Ecce adest tempus, venite ad me, omnes sancti, quia paravi vobis regnum, ut maneatis mecum in aeternum. *Ant.* Astiterunt justi ante Dominum, et ab invicem non sunt separati, gloriam Domini viderunt, et amici Dei appellati sunt.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem martyrum Dominum, venite, adoremus.

In primo nocturno.

Antiph. Secus decursus aquarum. *Psal.* Beatus vir. *Ant.* Praedicans. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Filii hominum, scitote quia. *Psal.* Cum invocarem. *Vers.* Laetamini in Domino.

Responsoria unde supra.

Resp. Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis sanctorum; et jam non erit amplius neque luctus, neque clamor, sed nec ullus dolor, quoniam priora transierunt. *Vers.* Justorum animae in manu Dei sunt, et non tanget illos tormentum malitiae. Quoniam priora. *Resp.* Viri sancti gloriosum sanguinem fuderunt pro Domino, amaverunt Christum in vita sua, imitati sunt eum in morte sua; et ideo coronas triumphales meruerunt. *Vers.* Unus spiritus et una fides erat in eis. Et ideo. *Resp.* Tradiderunt corpora sua propter Deum ad supplicia, et meruerunt habere coronas perpetuas. *Vers.* Isti sunt qui venerunt ex magna tribulatione, et laverunt stolas suas in sanguine Agni. Et meruerunt.

In secundo nocturno.

Antiph. Filii hominum. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Scuto bonae. *Psal.* Verba mea. *Ant.* In universa terra. *Psal.* Domine Dominus noster.

846 *Resp. unde supra.*

Resp. Sancti tui, Domine, mirabile consecuti sunt iter, servientes praeceptis tuis, ut invenirentur illaesi in aquis validis. Terra apparuit arida, et in mari Rubro via sine impedimento. *Vers.* Quoniam percussit petram, et fluxerunt aquae, et torrentes inundaverunt. Terra. *Resp.* Verbera carnificum non timuerunt sancti Dei, morientes pro Christi nomine, ut haeredes fierent in domo Domini. *Vers.* Magnus Dominus et laudabilis valde, in civitate Dei nostri, in monte sancto ejus. Ut haeredes. *Resp.* Haec est vera fraternitas, quae nunquam potuit violari certamine, qui effuso sanguine secuti sunt Dominum, contemnentes aulam regiam pervenerunt ad regna coelestia. *Vers.* Ecce quam bonum et quam jucundum, *ut supra.*

In tertio nocturno.

Antiph. Sancti qui in terra sunt. *Psal.* Conserva me, Domine. *Ant.* Haec est generatio. *Psal.* Domini est terra. *Ant.* Laetamini in Domino. *Psal.* Beati quorum. *Vers.* Justi autem.

Resp. unde supra.

Resp. Propter Testamentum Domini et leges paternas; ideoque steterunt in amore fraternitatis, quia unus fuit semper spiritus in eis et una fides. *Vers.* Ecce quam bonum, *ut supra.* Quia unus. *Resp.* Sancti mei qui in isto saeculo certamen habuistis, mercedem laborum ego reddam vobis. *Vers.* Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. *Resp.* Sancti Dei, dedit vobis Dominus locum istum ut faciatis in eo mirabilia. *Vers.* Sancti et iusti, in Domino gaudete, vos elegit Dominus in isto loco. Ut faciatis. *Resp.* In circuitu tuo, Domine, lumen est quod nunquam deficiet, ubi constituisti lucidissimas mansiones, ubi requiescunt sanctorum animae. *Vers.* Magnus Dominus, *ut supra.* *Vers.* Lux perpetua lucebit sanctis tuis, Domine, et aeternitas temporum. *Resp.* Certamen magnum habuerunt sancti; transierunt per ignem et aquam, et coronas acceperunt a Domino Deo. *Vers.* Isti sunt sancti, qui pro Testamento Dei sua corpora tradiderunt. Et coronas. *Resp.* Coronavit eos Dominus corona iustitiae, quia passi sunt pro Domino. *Vers.* Et adjuvavit eos Dominus, et liberavit eos, et eripuit eos. Quia. *Resp.* O veneranda martyrum gloriosa certamina, qui in suis corporibus pro Christo immania pertulerunt tormenta, et ideo percipere meruerunt immarcessibilem aeternae gloriae coronam. *Vers.* Isti sunt qui venerunt. *Resp.* Isti sunt sancti, qui pro Testamento Dei corpora sua tradiderunt, et in sanguine Agni laverunt stolas suas. *Vers.* Iusti in perpetuo vivent, et apud Dominum est merces sanctorum. Et in sanguine. *Resp.* Omnes sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt iustitiam, adepti sunt promissiones, obturaverunt ora leonum, et fortes facti sunt in bello. *Vers.* Effugerunt aciem gladii, convaluerunt de infirmitate. Et fortes. *Resp.* Qui, pro Christi amore minas hominum contemnentes, Christi amici facti sunt in regno coelorum. *Vers.* Sancti per fidem, *ut supra.* *Resp.* Beati estis, sancti Dei omnes, qui meruistis consortes fieri coelestium virtutum, et perfrui aeternae claritatis gloria; ideoque precamur ut memores nostri intercedere dignemini pro nobis ad Dominum Deum nostrum. *Vers.* Gaudete et exsultate, quia merces vestra multa est in coelo.

847 *Antiphonae in matutinis Laudibus.*

Antiph. Omnes sancti quanta passi sunt tormenta, ut securi pervenirent ad palmam martyrii! *Ant.* De palma ad regna pervenerunt sancti; coronas decoris meruerunt de manu Dei. *Ant.* Corpora sanctorum in pace sepulta sunt, et vivunt nomina eorum. *Ant.* Martyres Domini, Domino benedicite in aeternum. *Ant.* Martyrum chorus, laudate Dominum, alleluia.

In Evangelio.

Antiph. Dabo sanctis meis locum nominatum in regno Patris mei. *Ant.* Hi sunt qui venerunt ex magna tribulatione, et laverunt stolas suas in sanguine Agni. *Ant.* Hi sunt qui pro lege Dei sui morti se tradere non dubitaverunt. Ab iniquis interfecti sunt, et in aeternum vivunt cum

Christo. Agnum secuti sunt, et acceperunt palmam. *Ant.* Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt iustitiam, adepti sunt promissiones.

Item Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Justorum autem animae in manu Dei sunt, et non tanget illos tormentum malitiae. *Ant.* Si coram hominibus tormenta passi sunt, spes electorum est immortalis in aeternum. *Ant.* Tradiderunt corpora sua ad supplicia, ideo coronantur, et accipiunt palmam. *Ant.* Tanquam aurum in fornace probavit electos Dominus, et quasi holocausta accepit illos in aeternum. *Ant.* Spiritus et animae Justorum, Hymnum dicite Deo nostro, allel., allel. *Ant.* Exsultabunt sancti in gloria, laetabuntur in cubilibus suis.

In Evangelio.

Antiph. Fulgebunt iusti, et tanquam scintillae in arundinetis discurrent. Judicabunt nationes, et regnabunt in aeternum. *Ant.* Isti sunt sancti, qui pro Dei amore minas hominum contempserunt. Christi martyres in regnum coelorum exsultant cum angelis. O quam pretiosa est mors sanctorum, qui assidue assistunt ante Dominum, et ab invicem non sunt separati. *Ant.* Nomen sempiternum dabo sanctis meis, dicit Dominus, gaudium et laetitiam obtinebunt in aeternum.

Item Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. In coelestibus regnis sanctorum habitatio, et in aeternum requies eorum. *Ant.* Dabo sanctis meis, *ut supra.* *Ant.* Via justorum recta facta est. Sanctorum iter praeparatum est in aeternum. *Ant.* Sancti spiritus et animae Justorum, Hymnum dicite Deo in aeternum. *Ant.* Iusti autem in perpetuum vivent, et apud Dominum est merces eorum. *Ant.* Sancti qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assument pennas ut aquilae; volabunt et non deficient.

In Evangelio.

Antiph. Ecce merces sanctorum copiosa est apud Deum; ipsi vero mortui sunt pro Christo, et vivunt in aeternum. *Ant.* Isti sunt sancti qui pro Testamento Dei sua corpora tradiderunt, et in sanguine Agni laverunt stolas suas. *Ant.* Haec est vera fraternitas, quae nunquam potuit violari certamine. Qui effuso sanguine secuti sunt Dominum, contemnentes aulam regiam, pervenerunt ad regna coelestia. **848** *Ant.* Propter Testamentum Domini, *ut supra.*

Item Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Super nivem dealbabuntur sancti tui, Domine. *Ant.* Sancti estis, dicit Dominus; multiplicabo numerum vestrum, ut oretis pro populo meo in loco sto. *Ant.* Sic in sancto apparuit tibi, ut viderent virtutem tuam, Domine. *Ant.* In velamento sancti tui, Domine, clamabunt dicentes: Deus, Deus meus, allel., allel. *Ant.* Sancti Domini; Domino benedicite in aeternum. *Ant.* Hymnus omnibus sanctis ejus. *Ant.* In sanctis et in firmamento virtutis ejus laudate Dominum omnes angeli ejus.

In Evangelio.

Antiph. O quam gloriosum est regnum, in quo cum Christo gaudent omnes sancti! Amicti stolis albis, sequuntur Agnum quocunque ierit. *Ant.* In tabernaculis justorum vox laetitiae, allel. *Ant.* Sanctorum sicut aquilae juvenus renovabitur. Florebunt sicut lilia in civitate Domini. *Ant.* Sanguis sanctorum martyrum pro Christo effusus est in terris, ideo adepti sunt praemia sempiterna. *Ant.* Istorum est enim regnum coelorum, *ut supra.* *Ant.* Beati estis, sancti Dei omnes, qui meruistis consortes fieri coelestium virtutum, et perfrui claritatis gloriae; ideoque precamur, ut memores nostri intercedere dignemini pro nobis ad Dominum Deum nostrum. *Ant.* Gaudent in coelis animae sanctorum, qui Christi vestigia sunt secuti. Et quia pro ejus amore sanguinem suum fuderunt, ideoque cum Christo exsultant sine fine. *Ant.* O viri misericordiae, quorum non acceperunt oblivionem justitiae, et semen eorum et filii propter eos usque in aeternum cum gloria permanent. Corpora eorum in pace sepulta, non derelinquentur virtutibus plena; vivunt nomina eorum in saecula. *Ant.* O veneranda martyrum certamina, qui in suis corporibus pro Christo immania pertulerunt tormenta! Ideo percipere meruerunt immarcessibilem aeternae gloriae coronam, allel. *Ant.* Justorum animae in manu Dei sunt, et non tanget illos tormentum mortis. In pace sunt ea quae possident, allel. *Ant.* Beati eritis cum vos oderint homines; et cum spreverint vos, et exprobraverint, et ejecerint nomen vestrum tanquam malum, propter Filium hominis. Gaudete et exsultate, ecce enim merces vestra multa est in coelo. *Ant.* Sancti mei qui in isto saeculo certamen habuistis, mercedem laborum ego reddam vobis. *Ant.* Sancti tui, Domine, florebunt sicut lilia, et sicut odor balsami erunt ante te, allel.

Antiphonae et Responsoria in vigilia unius martyris, ad Vesperas.

Vers. Justus ut palma florebit. *Ant.* Hic est vere martyr, qui pro Christi nomine sanguinem suum fudit; qui minas judicum non timuit, nec terrenae dignitatis gloriam quaesivit; sed ad coelestia regna feliciter pervenit.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem martyrum Dominum.

In primo nocturno.

Antiph. In lege Domini. *Psal.* Beatus vir. *Ant.* Praedicans. **849** *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Voce mea. *Psal.* Domine, quid multiplicati sunt. *Vers.* Voce mea.

Responsoria unde supra.

Resp. Iste sanctus pro lege Dei sui certavit usque ad mortem, et a verbis impiorum non timuit; fundatus enim erat supra firmam petram. *Vers.* Iste est qui contempsit vitam mundi, et pervenit ad coelestia regna. Fundatus. *Resp.* Domine, praevenisti eum in Benedictionibus dulcedinis, posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso. *Vers.* Vitam petiit a te, et tribuisti ei longitudinem dierum in saeculum, et in saeculum saeculi. *Resp.* Justus germinabit sicut lilium, et florebit in aeternum ante Dominum. *Vers.* Plantatus in domo Domini, in atriis domus Dei nostri. Et florebit. *Resp.* Iste cognovit justitiam, et vidit mirabilia magna; et exoravit Altissimum, et inventus est in numero sanctorum. *Vers.* Iste est qui contempsit, *ut supra.* Et inventus.

In secundo nocturno.

Antiph. Filii hominum. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Scuto bonae voluntatis. *Psal.* Verba mea. *Ant.* In universa terra. *Psal.* Domine, Dominus noster. *Vers.* Gloria et honore.

Resp. unde supra.

Resp. Stulam jucunditatis induit eum Dominus, et coronam pulchritudinis posuit super caput ejus. *Vers.* Cibavit illum pane vitae et intellectus, et aqua sapientiae salutaris potavit eum. Et coronam. *Resp.* Corona aurea super caput ejus, expressa signo sanctitatis, gloriae, honoris, et opus fortitudinis. *Vers.* Quoniam praevenisti eum in Benedictionibus dulcedinis, posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso. Expressa. *Resp.* Hic est vere martyr, qui pro Christi nomine sanguinem suum fudit, qui minas judicum non timuit, nec terrenae dignitatis gloriam quaesivit, sed ad coelestia regna pervenit. *Vers.* Justum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi regnum Dei. Qui minas.

In tertio nocturno.

Antiph. Justus Dominus. *Psal.* In Domino confido. *Ant.* Habitabit. *Psal.* Domine, quis habitabit. *Ant.* Posuisti, Domine. *Psal.* Domine, in virtute. *Vers.* Posuisti, Domine.

Responsoria unde supra.

Resp. Posuit coronam capiti meo, et circumdedit me vestimento salutis, ad expugnandas gentes et omnes inimicos. *Vers.* Judica, Domine, nocentes me, expugna impugnantes me. Apprehende arma et scutum, et exsurge in adjutorium mihi. Ad expugnandas. *Resp.* Hic est vir, qui non est derelictus a Deo in die certaminis sui. Et ipse conculcavit caput serpentis antiqui. Modo coronabitur, quia fideliter vicit in mandatis Domini. *Vers.* Armis divinis percutiens saevitiam persequentium supervicit. Modo. *Vers.* Iste est qui contempsit. *Resp.* Desiderium animae ejus tribuisti ei, Domine, et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum. *Vers.* Vitam petiit. *Resp.* Gloria et honore coronasti eum, Domine, et constituisti eum super opera manuum tuarum, omnia subjecisti sub pedibus ejus. *Vers.* Quoniam elevata est magnificentia tua super coelos, Deus. Omnia. *Vers.* Quoniam praevenisti eum. *Resp.* Qui me confessus fuerit coram hominibus, dicit Dominus, et ego confitebor eum coram Patre meo qui in coelis est. *Vers.* Qui mihi ministrat, me sequatur; et ubi ego sum, illic et minister meus erit.

850 *Antiphonae in matutinis Laudibus.*

Antiph. Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo. *Ant.* Qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitae, dicit

Dominus. *Ant.* Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus, qui est in coelis, dicit Dominus. *Ant.* Qui mihi ministrat me sequatur; et ubi ego sum, illic erit et minister meus. *Ant.* Volo, Pater, ut ubi ego sum, illic si et minister meus. *Vers.* Justus ut palma.

In Evangelio.

Antiph. Si quis per me introierit, salvabitur, et pascua inveniet, dicit Dominus. *Ant.* Qui vult venire post me, dicit Dominus, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me. *Ant.* Amavit eum. *Ant.* Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam. *Ant.* Iste sanctus pro lege Dei sui certavit usque ad mortem, et a verbis impiorum non timuit; fundatus enim erat supra firmam petram. *Ant.* Iste est qui contempsit vitam mundi, et pervenit ad coelestia regna. *Ant.* Nisi granum frumenti cadens in terra mortuum fuerit, ipsum solum manet. *Ant.* Beatus vir qui suffert tentationem, quia cum probatus fuerit, accipiet coronam vitae, quam repromisit Deus diligentibus se. *Ant.* Hic vir despiciens mundum et terrena triumphans, divitias coelo condidit ore, manu.

(Duae lineae desunt in Ms.)

In vigilia unius confessoris. Ad Vesperas.

Vers. Ecce sacerdos magnus. *Ant.* Similabo eum viro sapienti, qui aedificavit domum suam super petram. *Ant.* Amavit eum Dominus, et ornavit eum, stolam gloriae induit eum, et ad portas paradisi coronavit eum.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem confessorum Dominum.

In primo nocturno.

Antiph. Beatus vir qui in lege Domini meditatur, voluntas ejus permanet die ac nocte; et omnia quaecunque faciet, semper prosperabuntur. *Psal.* Beatus vir. *Antiph.* Beatus iste sanctus, qui confisus est in Domino, praedicavit praeceptum Domini, constitutus est in monte sancto ejus. *Psal.* Quare fremuerunt. *Ant.* Tu es gloria mea, tu es susceptor meus, Domine. Tu exaltans caput meum, et exaudisti me de monte sancto tuo. *Psal.* Domine, quid multiplicati sunt. *Vers.* Voce mea.

Responsoria unde supra.

Resp. Euge, serve bone et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam; intra in gaudium Domini tui. *Vers.* Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum. *Intra. Resp.* Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo. Ideo jurejurando fecit illum Dominus crescere in plebem suam. *Vers.* Benedictionem omnium gentium dedit illi, et Testamentum suum confirmavit super caput ejus. *Resp.* Juravit Dominus, et non poenitebit eum, **851** Tu es sacerdos in aeternum, secundum ordinem Melchisedech. *Vers.* Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis. Secundum.

In secundo nocturno.

Antiph. Invocantem exaudivit Dominus sanctum suum; Dominus exaudivit eum et constituit eum in pace. *Psal.* Cum invocarem. *Ant.* Laetentur omnes qui sperant in te, Domine, quoniam tu benedixisti Justo. Scuto bonae voluntatis coronasti eum. *Psal.* Verba mea. *Ant.* Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra! Quia gloria et honore coronasti sanctum tuum, et constituisti eum super opera manuum tuarum. *Psal.* Ipsum. *Vers.* Gloria et honore.

Responsoria.

Resp. Posui adjutorium super potentem, et exaltavi electum de plebe mea; manus enim mea auxiliabitur ei. *Vers.* Inveni David servum meum, oleo sancto meo unxi eum. Manus enim. *Resp.* Iste est qui ante Deum magnas virtutes operatus est, et omnis terra doctrina ejus repleta est. Ipse intercedat pro peccatis omnium populorum. *Vers.* Iste est qui contempsit. *Resp.* Iste homo ab adolescentia sua partim meruit infirmos curare. Dedit illi Dominus claritatem magnam, caecos illuminare et daemones effugare. *Vers.* Ecce homo sine querela, verus Dei cultor, abstinens se ab omni opere malo, et permanens in innocentia sua. Dedit.

In tertio nocturno.

Antiph. Domine, iste sanctus habitabit in tabernaculo tuo; operatus est justitiam, requiescet in monte sancto tuo. *Psalm.* Qui ingreditur sine macula. *Ant.* Vitam petiit a te, tribuisti ei gloriam, et magnum decorem imposuisti super eum. Posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso. *Psalm.* Domine, in virtute. *Ant.* Hic accipiet benedictionem a Domino, et misericordiam a Deo salutari suo, quia haec est generatio quaerentium Dominum. *Psalm.* Domini est terra. *Vers.* Posuisti, Domine.

Responsoria unde supra.

Resp. Amavit eum Dominus et ornavit, stolam gloriae induit eum, et ad portas paradisi coronavit eum. *Vers.* Induit eum Dominus lorica fidei, et coronavit eum. Et ad portas. *Resp.* Iste homo perfecit omnia quae locutus est ei Deus, et dixit ad eum: Ingredere in requiem meam, quia vidi te justum coram me ex omnibus gentibus. *Vers.* Iste est qui contempsit vitam mundi. *Resp.* Cibavit illum pane vitae et intellectus, et aqua sapientiae salutaris potavit eum. *Vers.* Custodivit eum ab inimicis, et a seductoribus tutavit eum. *Vers.* Justum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi regnum Dei, et dedit scientiam sanctorum, honestavit illum in laboribus suis. *Vers.* Cibavit illum. *Vers.* Magnificavit eum in conspectu regum, et dedit illi coronam gloriae. Honestavit. *Resp.* Sacerdotes ejus induant justitiam, et sancti ejus exultatione exultabunt. *Vers.* Illuc producam cornu David. Paravi lucernam Christo meo. Et sancti.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo, et inventus est justus. *Ant.* Beatus ille servus quem cum venerit Dominus ejus, **852** et pulsaverit januam invenerit vigilantem. *Ant.* Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam. *Ant.* Sacerdotes Dei, benedicite Domino. Servi Domini, Hymnum dicite Deo in aeternum. *Ant.* Serve bone et fidelis, intra in gaudium Domini tui. *Vers.* Justum deduxit Dominus.

In Evangelio.

Antiph. Euge, serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, dicit Dominus. *Ant.* Euge, serve bone, in modico fidelis, intra in gaudium Domini tui. *Ant.* Domine, quinque talenta tradidisti, ecce alia quinque superlucratus sum.

Item in Matutinis.

Antiph. Euge, serve bone, in modico fidelis. *Ant.* Non est inventus similis illi, qui conservaret legem Excelsi. *Ant.* Ideo jurejurando fecit illum Dominus crescere in plebem suam. *Ant.* Magnificavit illum in conspectu regum, et dedit illi coronam gloriae. *Ant.* Servi Domini, Dominum benedicite in aeternum. *Ant.* Et Testamentum suum confirmavit super caput ejus, et invenit gratiam coram oculis Domini. *Ant.* Statuit illi Testamentum sempiternum; et dedit illi sacerdotium magnum.

In Evangelio.

Antiph. Sint lumbi vestri praecincti, et lucernae ardentes in manibus vestris. *Ant.* Iste est qui ante Deum magnas virtutes operatus est; et omnis terra doctrina ejus repleta est. Ipse intercedat pro peccatis omnium populorum. *Ant.* Sacerdotes tui induant justitiam, et sancti tui exsultent, Domine. *Ant.* Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam, quando Dominus vester venturus sit. *Ant.* Hoc autem scitote, quia si sciret paterfamilias qua hora fur veniret, vigilet utique et non sineret perfodi domum suam.

Antiphonae de susceptione regum.

Antiph. Exaudita est Oratio tua, dicit Dominus, et eleemosynae tuae ascenderunt in conspectu Domini Dei tui. *Ant.* Honora Dominum de tua substantia, et de primitiis frugum tuarum da pauperibus. In conspectu. *Ant.* Famulo meo ego praestiti honorem magnum, dicit Dominus, et omnes inimicos ejus humiliavi, et coronam vitae dedi ei. *Ant.* Inimicos ejus induam confusione, super ipsum autem effloreat sanctificatio mea. *Ant.* Erit Dominus adjutor tuus contra omnes inimicos tuos. Et sicut argentum igne probatum mundum faciet te. Tunc orando habebis fiduciam, et dum oraveris ad eum, exaudiet te. *Ant.* Multitudinem dierum et annos vitae apponet tibi Dominus, misericordia et veritas non te deserent, quia Dominus erit in latere tuo, et custodiet te. Et dum. *Vers.* Erit Dominus adjutor tuus contra inimicos tuos. *Resp.* Inveni David servum meum, oleo sancto meo unxi eum; manus enim mea auxiliabitur ei. *Vers.* Nihil proficiet inimicus in eo, et filius iniquitatis non nocebit

eum. *Resp.* Sicut fui cum Moyse, ita ero tecum, dicit Dominus. Conforta populum meum, neque timeas. Ecce Dominus Deus tuus ante te est; non te derelinquet. *Vers.* Quoniam tecum est Dominus Deus tuus in omnibus ad quaecunque perrexeris. Et non te. *Resp.* Dominus qui 853 elegit me, ipse me confortavit corona justitiae. Via enim mea recta est coram te, Domine. *Vers.* Via justorum, *ut supra.* *Vers.* Elegisti, Domine, principem et judicem populo tuo, ut aedificarem templum nomini tuo in civitate habitationis tuae. *Resp.* Doctrinam sapientiae dedi in corde tuo, dicit Dominus, et exaudivi te. Et protegam civitatem istam. Et sit pax in diebus tuis. *Vers.* Inquisivi sapientem, et sacerdotem similem sibi non inveni. Ut video, Spiritum Dei habes in te; ideo magnus es in domo Domini; et de ore tuo audiet omnis populus, qui tibi commissus est. *Vers.* Beatum dixerunt populum cui haec sunt, beatus populus. Qui tibi. *Resp.* Elegit te Dominus sacerdotem sibi, ad sacrificandum ei hostiam laudis. *Vers.* Tunc acceptabis sacrificium justitiae, oblationes, et holocausta. Ad sacrificandum. *Vers.* Immola Deo sacrificium laudis, et redde Altissimo vota tua. *Resp.* Ego te tuli. *Resp.* Da mihi, Domine. *Resp.* Posui adjutor.

Deest linea in Ms.

Antiph. Ecce virum prudentem qui aedificavit supra petram. Et in ore ejus non est inventus dolus, quia Deus elegit eum sacerdotem sibi. *Ant.* Ecce vere Israelita, *ut supra.* *Ant.* Justus florebit sicut rosa plantata juxta rivos. Et sicut lilium dans suavitatem odoris. *Ant.* Plantatus in domo Domini, in atriis Dei nostri florebit. *Ant.* Iste est fidelis et prudens dispensator, quem constituit Dominus super familiam suam, ut daret illis in tempore tritici mensuram. *Ant.* Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in saeculum saeculi. *Ant.* Erit Dominus adjutor tuus contra omnes inimicos tuos. Mundum te faciet, et dum oraveris ad eum, exaudiet te. *Ant.* Elegisti, Domine, principem judicem populo tuo in civitate tua. *Ant.* Doctrinam sapientiae dedi in corde tuo, dicit Dominus, et exaudivi te ut protegas gregem istum, et sit pax in diebus tuis. *Ant.* Benedictus tu in civitate. Benedictus in agro. Benedictus sermo oris tui. *Ant.* Multitudinem dierum et annos apponat tibi Dominus; misericordia et veritas non te deserant. *Ant.* Statuit illi Testamentum sempiternum, et dedit illi sacerdotium magnum. *Vers.* Justum deduxit Dominus. *Ant.* Qui me dignatus es de stercore erigere, miserere mihi servo tuo; et concede mihi gratiam ad regendam plebem tuam. *Ant.* Luce splendida fulgebis, et omnes fines terrae adorabunt te; nomen magnum invocabunt te.

In die ad Vesperas.

Antiph. Virgam virtutis tuae. *Psal.* Dixit Dominus. *Ant.* In concilio justorum. *Psal.* Confitebor. *Ant.* Potens in terra erit semen. *Psal.* Beatus vir. *Ant.* Pretiosa in

conspectu. *Psal.* Credidi. *Ant.* Iusti confitebuntur. *Psal.* Eripe me, Domine. *Vers.* Ecce sacerdos magnus.

In Evangelio.

Antiph. Hodie huic domui salus a Deo facta est, atque supra firmam petram aedificata est Ecclesia Dei. *Ant.* Architectus fundavit domum istam, et sanctificavit eam, alleluia, quia sancta sanctorum manebunt in ea, alleluia.

In vigilia unius virginis, ad Vesperas.

Vers. Specie tua. *Ant.* Simile est regnum coelorum homini negotiatori quaerenti bonas margaritas; **854** inventa una pretiosa, dedit omnia sua, et comparavit eam.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem virginum Dominum, venite, adoremus.

In primo nocturno.

Antiph. Antesthorum. *Psal.* Domine, Dominus noster. *Ant.* Haec est quae nescivit. *Psal.* Coeli enarrant. *Ant.* O quam pulchra est. *Psal.* Domini est terra. *Vers.* Specie tua.

Responsoria unde supra.

Resp. Diffusa est gratia. *Vers.* Myrrha et gutta. *Resp.* Veni, electa mea. *Vers.* Specie tua. *Resp.* Pulchra facie, sed pulchrior. *Vers.* Specie tua et pulchritudine.

In secundo nocturno.

Antiph. Specie tua et pulchritudine. *Psal.* Eructavit. *Ant.* Adjuvabit eam. *Psal.* Deus noster refugium. *Ant.* Dignare me laudare. *Psal.* Fundamenta. *Vers.* Adjuvabit eam.

Responsoria unde supra.

Resp. Virgo gloriosa semper. *Vers.* Fiat, Domine, cor meum. *Resp.* Haec est virgo sapiens, quam Dominus vigilantem invenit, quae, acceptis lampadibus, sumpsit secum oleum, et veniente Domino introivit cum eo ad nuptias. *Vers.* Media autem nocte clamor factus: Ecce Sponsus venit, exite obviam ei. Et veniente. *Resp.* Induit me Dominus vestimento. *Vers.* Induit me Dominus cycladem in gyro textam, et immensis monilibus ornavit me. Et tanquam.

In tertio nocturno.

Antiph. Revertere, revertere. *Psal.* Cantate Domino. 1. *Ant.* Haec est virgo sapiens. *Psal.* Dominus regnavit, exsultet. *Ant.* Tunc surrexerunt omnes. *Psal.* Dominus regnavit, irasc. *Vers.* Elegit eam Dominus.

Responsoria unde supra.

Resp. Veni, sponsa Christi, accipe coronam quam tibi Dominus praeparavit; pro cuius amore sanguinem tuum fudisti, et cum angelis in paradysum introibis. *Vers.* Veni, electa mea, et ponam in te thronum meum, quia concupivit Rex speciem tuam. Et cum angelis. *Vers.* Propter veritatem, *ut supra.* *Resp.* Quinque prudentes virgines. *Vers.* Tunc surrexerunt. *Resp.* Ista est speciosa. *Vers.* Ista est quae ascendit. *Resp.* Haec est virgo sapiens et una. *Vers.* Media autem nocte. *Resp.* Specie tua et pulchritudine tua, intende, prospere procede, et regna. Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem.

In matutinis Laudibus.

Antiph. Haec est virgo sapiens, et una de numero prudentum. *Ant.* Haec est virgo sapiens, quam Dominus invenit vigilantem. *Ant.* Veni, sponsa Christi, accipe coronam quam tibi Dominus praeparavit in aeternum. *Ant.* Media nocte clamor factus est: Ecce Sponsus venit,

exite obviam ei. *Ant.* Benedico te, Pater, *ut supra.* *Ant.* Inventa una pretiosa margarita, dedit omnia sua, et comparavit eam. *Vers.* Diffusa est.

In Evangelio.

Antiph. Veniente Sponso, virgo prudens praeparata, **855** introivit cum eo ad nuptias. *Ant.* Et quae paratae erant intraverunt cum eo ad nuptias. *Ant.* Et clausa est janua. *Ant.* Prudentes virgines, aptate vestras lampades, ecce Sponsus venit; exite obviam ei. *Ant.* Quinque prudentes.

In dedicatione ecclesiae, in vigilia, ad Vesperas.

Vers. Domum tuam, Domine. *Ant.* Fundamenta templi hujus sapientia sua fundavit Deus, in quo Dominum coeli collaudant angeli. Si irruant venti, et fluant flumina, non poterunt illud movere unquam. Fundatum enim est supra petram. *Ant.* Lapides pretiosi. *Ant.* Vere locus iste sanctus est, et porta coeli.

Ad Invitatorium.

Antiph. Regem magnum Dominum.

In primo nocturno.

Antiph. Tollite portas principes vestras, et elevamini, portae aeternales. *Psal.* Domini est terra. *Ant.* Erit mihi Dominus in Deum, et lapis iste vocabitur domus Dei. *Psal.* Deus noster refugium. *Ant.* Aedificavit Moyses altare Domino Deo. *Psal.* Magnus Dominus. *Vers.* Domum tuam, Domine.

Responsoria unde supra.

Resp. In dedicatione templi decantabat populus laudem, et in ore eorum dulcis resonabat sonus. *Vers.* In Hymnis et confessionibus benedicebant Dominum. Et in ore. *Resp.* Fundata est domus Domini super verticem montium, et exaltata est super colles, et venient ad eam omnes gentes, et dicent: Gloria tibi, Domine. *Vers.* Benedic, Domine, domum istam, quam aedificavi nomini tuo. Et venient. *Vers.* Venientes autem, *ut supra.* *Resp.* Si Dominus meus fuerit. *Vers.* Vere Dominus est in loco. *Vers.* Surgens ergo mane Jacob tulit lapidem quem supposuerat capiti suo, et erexit in titulum, fundens oleum desuper, dixit: Erit mihi.

In secundo nocturno.

Antiph. Non est hic aliud, nisi domus Dei, et porta coeli. *Psal.* Quam dilecta. *Ant.* Vidit Jacob scalam, summitas ejus coelos tangebatur, et descendentes angelos, et dixit: Vere locus iste sanctus est. *Psal.* Fundamenta. *Ant.* Erexerit Jacob lapidem in titulum, fundens oleum desuper. *Psal.* Domine, Deus salutis. *Vers.* Domus mea.

Responsoria unde supra.

Resp. Erit mihi Dominus in Deum. *Vers.* Si Dominus Deus. *Vers.* Si reversus fuero. *Resp.* Exaudisti, Domine, Orationem meam. *Vers.* Qui regis. *Vers.* Domine, qui custodis pactum. *Resp.* Domine, si conversus. *Vers.* Qui regis. *Vers.* Si peccaverit in te populus.

In tertio nocturno.

Antiph. Qui habitat in adjutorio Altissimi, in protectione Dei coeli commorabitur. *Psal.* Ipsum. *Ant.* Templum Domini sanctum est, Dei cultura est, Dei aedificatio est. *Psal.* Cantate. 1. *Ant.* Benedicta gloria Domini de loco suo. *Psal.* Dominus regnavit, exsultet. *Vers.* Haec est domus Domini.

Responsoria unde supra.

Resp. Tu, Domine universorum. *Vers.* Qui regis. *Resp.* Audi, Domine, Hymnum. *Vers.* Respice de sanctuario. *Resp.* Respice, Domine, domum istam, quam aedificavi nomini tuo. Venientium in loco isto exaudi, Domine, preces in excelso solio gloriae tuae. **856** *Vers.* Audi, Domine, preces quas fundit famulus tuus coram te, ut aperias oculos tuos super domum istam. Quam aedificavi. *Vers.* Beati qui habitant in domo tua, Domine, in saecula saeculorum laudabunt te. Exaudi. *Resp.* Adduxisti sanctos tuos in praeparationem, quam praeparaverunt manus tuae, Domine. *Vers.* Haec est domus Domini, et porta coeli. *Resp.* Fundata est domus Domini super verticem montis Sion, et super

cacumen ejus mater exsultet Ecclesia, et venient ad eam omnes gentes et laetabuntur, quia in ea decantet vox laetitiae. *Vers.* Mater Sion dicet: Homo, et homo natus est in ea. Et ipse fundavit eam Altissimus. *Resp.* Lapidēs pretiosi omnes muri tui, et turres gemmis aedificabuntur, et propugnacula ejus auro mundo. *Vers.* Duodecim portae, duodecim margaritae sunt, et ipsae duodecim margaritae lapides pretiosi. *Vers.* Haec est domus Domini, et porta coeli. Et vocabitur aula Dei. *Resp.* In montem Dei Oreb vidit tabernaculum Dei magnam lucem fulgentem, in quo cantent angeli, dicentes: Vere domus Dei hic, est habitatio sanctorum. *Vers.* Magnus Dominus.

Antiphonae in matutinis Laudibus.

Antiph. Domum tuam, Domine, decet sanctitudo in longitudine dierum. *Ant.* Domus mea, domus Orationis vocabitur. *Ant.* Haec est domus Domini firmiter aedificata, bene fundata est supra firmam petram. *Ant.* Bene fundata est domus Domini supra firmam petram. *Ant.* Lapidēs pretiosi omnes muri tui, et turres Jerusalem gemmis aedificabuntur. *Vers.* Fundata est domus.

In Evangelio.

Antiph. O quam metuendus est locus iste! vere non est hic aliud nisi domus Dei, et porta coeli. *Ant.* Zachae, festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere. At ille festinans descendit, et suscepit illum gaudens in domo sua. Hodie huic domui salus a Deo facta est, alleluia. *Ant.* Mane surgens Jacob, erigebat lapidem in titulum, fundens oleum desuper, votum vovit Deo. Vere locus iste sanctus est, et ego nesciebam. *Ant.* Sanctificavit Dominus tabernaculum suum, quia haec est domus Dei, in qua invocetur nomen ejus de quo scriptum est: Et erit ibi nomen meum, dicit Dominus. *Ant.* Asperges me, Domine, hyssopo, et mundabor, lavabis me, et super nivem dealabor. *Psal.* Miserere mei, Deus. Ecce odor filii mei sicut odor agri quem benedixit Dominus. *Ant.* Sanctificavit Dominus tabernaculum suum: Deus in medio ejus non commovebitur. *Psal.* Deus noster.

Antiphonae de Hymno trium puerorum.

Antiph. Tres in fornace ignis deambulabant, et collaudabant Dominum regem, canentes ex uno ore Hymnum dicebant: Benedictus es Deus, alleluia. *Ant.* Video virum similem Filio Dei confortantem pueros in camino ignis, alleluia. *Ant.* Tres ex uno ore canebant regi magno:

Gloria in excelsis Deo, allel. *Ant.* Tres ex uno ore clamabant in camino ignis, et psallebant: Benedictus Deus. *Ant.* Laudemus viros gloriosos, qui vicerunt regna mundi, alleluia. *Ant.* Tres video viros ambulantes per medium ignis, et aspectus quarti similitudo est Filii Dei, alleluia. *Ant.* Hymnum dicamus, **857** alleluia, Domino Deo nostro, alleluia. *Ant.* Benedictus es, Domine, qui intueris abyssos, et sedes super cherubim, allel. *Ant.* Benedictus Dominus Sidrac, Misac, et Abdenago, qui eruit servos suos de camino ignis ardentis, allel. *Ant.* Ambulabant in camino ignis pueri tres, et in medio eorum Filius Dei, et Hymnum Deo dicebant, allel. *Ant.* Sidrac, Misac et Abdenago, quasi ex uno ore Hymnum canebant Regi magno, allel. *Ant.* In camino ignis pueri tres uno ore collaudabant Deum, allel. *Ant.* Ambulabant in camino ignis pueri tres, et inter illos Deus erat Rex; et dicebant: Deum Regem habemus. *Ant.* Non cessabant ministri regis succedentes flammam, ut sanctos Dei pueros comburerent. De coelo venit tanquam spiritus roris flantis; refrigerium praestabat sanctis. *Ant.* Tres pueri in camino Trinitatem figurantes, et ignis minas conculcantes, haec laudantes cantabant: Benedictus es, deus Patrum nostrorum, alleluia. *Ant.* Tres pueri jussu regis in caminum missi sunt, non timentes flammam ignis, dicebant: Benedictus Deus. *Ant.* Anania, Azaria, Misael, Dominum benedicite in aeternum. *Ant.* Sidrac, Misac, Abdenago, magni servi Dei excelsi. *Ant.* Hymnum dicite, et superexaltate eum in saecula, et benedicite. *Ant.* Laudate, et superexaltate Dominum in saecula, et benedicite. *Ant.* Benedictus es in firmamento coeli, et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in omnia saecula. *Ant.* In camino ignis ardentis pueri tres, et in medio eorum Deus erat Rex. Una voce dicebant: Benedictus es, Deus. *Ant.* Est Deus in coelis cujus [cui] nos servimus. Potens est eripere nos de camino ignis, et de manibus tuis, o rex, liberare nos.

(Desunt quinque lineae in Ms.)

Responsoria de libro Regum.

Resp. Deus omnium exauditor est, ipse misit angelum suum, et tulit me de ovibus patris mei, et unxit me unctione misericordiae suae. *Vers.* Dominus qui eripuit me de ore leonis, et de manu bestiae liberavit me. Et unxit. *Resp.* Dominus qui eripuit me de ore leonis, et de manu bestiae liberavit me, ipse me eripiet de manibus inimicorum meorum. *Vers.* Misit Deus misericordiam suam et veritatem suam, animam meam eripuit de medio catulorum leonum. Ipse. *Resp.* Praevaluit David in Philistaeo, in funda et lapide, in nomine Domini agminum Dei Israel. *Vers.* Ut sciat omnis terra quia est Deus in Israel, quia non in gladio, nec in hasta salvat Dominus. Agminum. *Resp.* Ego te tuli de domo patris tui, dicit Dominus, et posui te facere [pascere] gregem populi mei, et fui tecum in omnibus ubicunque ambulasti, firmans regnum tuum in aeternum. *Vers.* Qui regis Israel, intende, qui deducis velut ovem Joseph. Et fui tecum. *Resp.* Montes Gelboe, nec ros, nec pluvia veniat super vos, ubi ceciderunt fortes Israel. *Vers.* Omnes montes, qui in circuitu ejus sunt, visitet Dominus, a Gelboe transeat, ubi ceciderunt. *Resp.* Peccavi super numerum arenae maris, **858** et multiplicata sunt peccata mea; et non sum dignus videre altitudinem coeli, prae multitudine iniquitatis meae, quoniam irritavi iram tuam, et malum coram te feci. *Vers.* Quoniam iniquitatem meam ego agnosco, et delictum meum coram me est semper; tibi soli peccavi. *Resp.* Recordare, Domine,

Testamenti tui, et dic angelo percutienti: Cesset jam manus tua, ut non desoletur terra, et ne perdas omnem animam vivam. *Vers.* Quiescat, Domine, ira tua a populo tuo, et a civitate sancta tua. Ut non. *Resp.* Exaudisti, Domine, Orationem servi tui, ut aedificarem templum nomini tuo. Benedic et sanctifica domum istam in sempiternum, Deus Israel. *Vers.* Qui regis, *ut supra.* *Resp.* Domine, si conversus fuerit populus tuus, et oraverit ad sanctuarium tuum, tu exaudies in coelo, Domine; et libera eos de manibus inimicorum eorum. *Vers.* Si peccaverit in te populus tuus, et conversus egerit poenitentiam; veniensque oraverit in loco isto. Tu exaudies. *Resp.* Audi, Domine, Hymnum et Orationem, qua servus tuus orat coram te hodie, ut sint oculi tui aperti, et aures tuae intentae super domum istam die ac nocte. *Vers.* Qui regis, *usque* appare. *Resp.* Praeparate corda vestra Domino, et servite illi, et liberabit vos de manibus inimicorum vestrorum. *Vers.* Auferte deos alienos de medio vestri. Et liberabit. *Resp.* Factum est dum tolleret Dominus Eliam per turbinem in coelum, Eliseus clamabat dicens: Pater mi, Pater mi, currus Israel et auriga ejus. *Vers.* Oro, Domine, ut fiat duplex spiritus tuus in me. At ille, si videris, quando tollar a te, erit quod petisti. Eliseus.

Antiphonae in eodem.

Antiph. Loquere, Domine, quia audivit servus tuus. *Ant.* Cognoverunt omnes a Dan usque Bersabee, quod fidelis Samuel propheta esset Domini. *Ant.* Praevaluit David in Philistaeo in funda et lapide, in nomine Domini. *Ant.* Nonne iste est David, de quo canebant in choro dicentes: Saul percussit mille, et David decem millia in millibus suis. *Ant.* Iratus Saul dixit: Mihi mille dederunt, et filio Isai dederunt decem millia. *Ant.* Quis enim in omnibus sicut [sicut] David fidelis inventus est in regno tuo, egrediens et regrediens, et pergens ad imperium regis. *Ant.* Dixitque universus populus ad Samuel: Ora pro nobis ad Dominum Deum tuum, ut non moriamur universi pro peccatis nostris. *Ant.* Dixitque David ad Dominum, cum vidisset angelum caedentem populum: Ego sum qui peccavi, ego inique egi; isti qui oves sunt quid fecerunt? Avertatur, obsecro, Domine, ira tua a populo tuo, allel. *Ant.* Rex autem David cooperto capite incedens lugebat filium, dicens: Absalon fili mi, fili mi Absalon, quis mihi det ut ego moriar pro te, fili mi Absalon.

Responsoria de Sapientia Salomonis.

Resp. Emitte, Domine, sapientiam de sede magnitudinis tuae; ut mecum sit, et mecum laboret: ut sciam quid acceptum sit coram te omni tempore. *Vers.* Da mihi, Domine, sedium tuarum assistricem sapientiam. Ut. *Resp.* Domine Pater, et Deus vitae meae, ne derelinquas me in cogitatu maligno. **859** Extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi, et desiderio

[desiderium] maligno averte a me, Domine. Aufer a me concupiscentiam, et animo irreverenti et infrunito ne tradas me, Domine. *Vers.* Da mihi, Domine, *ut supra.* Et animo. *Resp.* Da mihi, Domine, sedium tuarum assistricem sapientiam; et noli me reprobare a pueris tuis, quoniam servus tuus sum ego, et filius ancillae tuae. *Vers.* Domine Pater, et Deus vitae meae, ne derelinquas me in cogitatu maligno. *Resp.* Gyrum coeli circuivi sola, et in fluctibus maris ambulavi. In omni gente et in omni populo primatum tenui, superborum et sublimium colla propria virtute calcavi. *Vers.* Ego in altissimis inhabitavi, et thronus meus in columna nubis. Superborum. *Resp.* Initium sapientiae timor Domini; intellectus bonus facientibus eam: laudatio ejus manet in saeculum saeculi. *Vers.* Dispersit, dedit pauperibus. Laudatio. *Resp.* Verbum iniquum et dolosum longe fac a me, Domine; divitias et paupertates ne dederis mihi, sed tantum victui meo tribue necessaria. *Vers.* Ne forte satiatu evomam illud, et perjurem nomen Dei mihi. Sed. *Resp.* Ne derelinquas me, Domine Pater, et dominator vitae meae, ut non corruam in conspectu adversariorum meorum, ne gaudeat de me inimicus meus. *Vers.* Apprehende arma et scutum, *ut supra.* Ne gaudeat. *Resp.* Magna enim sunt judicia tua, Domine et inenarrabilia verba tua: magnificasti populum, et honorasti. *Vers.* Deduxisti sicut oves populum tuum, in manu Moysi et Aaron. Magnificasti. *Resp.* Super salutem et omnem pulchritudinem dilexi sapientiam, et proposui pro luce habere illam. Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa. *Vers.* Dixi sapientiae: Soror mea es, et prudentiam vocavi, anima mea. Venerunt. *Resp.* Quae sunt in corde hominum oculi tui vident, Domine, et in libro tuo omnia scribentur. Homo videt in facie, Deus autem in corde. *Vers.* Imperfectum meum viderunt oculi tui. Et in. *Resp.* Praebe, fili, cor tuum mihi, et oculi tui vias meas custodiant, ut addatur gratia capiti tuo. *Vers.* Attende, fili mi, sapientiam meam, et ad eloquium meum inclina aurem tuam. Ut addatur. *Resp.* In principio Deus antequam terram faceret, priusquam abyssos constitueret priusquam produceret fontes aquarum, antequam montes collocarentur, ante omnes colles generavit me Dominus. *Vers.* Ego in altissimis habito. Ante omnes colles.

(Desunt tres lineae in Ms.)

Antiphonae in eodem.

Antiph. Salomon fili, scito Deum Patris tui, et servi ei corde perfecto, et animo humiliato. *Ant.* Sapientia aedificavit sibi domum, excidit columnas septem. Subdidit sibi gentes, superborumque et sublimium colla propria virtute calcavit. *Ant.* Ego in altissimis inhabitavi, et thronus meus in columna nubis. *Ant.* Sapientia clamat in plateis: Si quis diligit sapientiam, ad me declinet, et eam inveniet; et eam dum invenerit, beatus est si tenuerit illam. *Ant.* Dominus possedit me initio viarum suarum, antequam quidquam faceret a principio: necdum erant abyssi, et ego parturiebar; quando praeparabat coelos, aderam, cum eo componens **860** omni tempore. *Ant.* Omnis sapientia a Domino Deo est, et cum illo fuit semper, et est ante aevum.

Responsoria de beato Job.

Resp. Si bona suscipimus de manu Domini, mala autem quare non sustineamus? Dominus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit, ita factum est. Sit nomen Domini benedictum. *Vers.* In omnibus his non peccavit Job labiis suis, neque stultum quid contra Deum locutus est. *Resp.* Antequam comedam suspiro, et tanquam inundantes aquae sic rugitus meus, quia timor quem timebam evenit mihi, et quod verebar accidit. Nonne dissimulavi, nonne silui, et jam quievi, et venit super me misericordia tua, Domine. *Vers.* Nolo multa fortitudine contendat mecum, nec magnitudinis suae mole me premat; aequitatem proponat contra me. *Resp.* Utinam appenderentur peccata mea quibus iram merui, et calamitas quam patior, in statera! *Vers.* Quasi arena maris haec gravior appareret; unde et verba mea dolore sunt plena. Et calamitas. *Resp.* Quare detraxistis sermonibus veritatis? ad increpandum verba componitis, et subvertere nitimini amicum vestrum. Verumtamen quae cogitastis explete. *Vers.* Militia est vita hominis super terram, et sicut dies mercenarii dies ejus. Verumtamen. *Resp.* Induta est caro mea putredine, et sordibus pulveris cutis mea aruit et contracta est. Memento mei, Domine, quia ventus est vita mea. *Vers.* Dies mei sicut umbra declinaverunt, et ego sicut fenum arui. Memento. *Resp.* Memento mei, Deus quia ventus est vita mea; nec aspiciat me visus hominis. *Vers.* De profundis clamavi ad te, Domine, Domine, exaudi vocem meam. Nec aspiciat. *Resp.* Paucitas dierum meorum finitur brevi. Dimitte me, Domine; sine, plangam paululum dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine. *Vers.* Ecce in pulvere sedeo, et in pulvere dormio; et si mane me quaesieris, non subsistam. Antequam. *Resp.* Ne abscondas me, Domine, a facie tua. Manum tuam longe fac a me, et formido tua non me terreat. *Vers.* Voca me, et respondebo tibi; aut certo loquar, et tu responde mihi. Manum. *Resp.* Quis mihi tribuat ut in inferno protegas me, et abscondas me, donec pertranseat furor tuus, Domine; nisi tu qui solus es Deus, ut constituas tempus in quo recorderis mei. *Vers.* Nunquid sicut dies hominis dies tui, ut quaeras iniquitatem meam, cum sit nemo qui de manu tua possit eruere. Nisi. *Resp.* Nunquid Dominus supplantat iudicium, aut omnipotens subvertit quod justum est? Libera me, Domine, et pone me juxta te, et cujusvis manus pugnet contra me. *Vers.* Apprehende arma et scutum, et exsurge in adjutorium mihi. Libera. *Resp.* Nocte os meum perforatur doloribus, et qui me comedunt non dormiunt. A multitudine eorum consumitur vestimentum. Comparatus sum luto, et assimilatus sum favillae et cineri. *Vers.* O custos hominum! quare posuisti me contrarium tibi, et factus sum mihimetipsi gravis? Parce mihi, Domine, nihil enim sunt dies mei. Comparatus. *Resp.* Scio, Domine, quia morti me traditurus es, ubi constituta est omnis domus viventium; spero in te, Domine, quia non ad consumptionem meam emittis manum tuam, et si in profundo inferni demersus fuero, **861** inde me liberabis. *Vers.* Si ascendero in coelum, tu illic es, si descendero in infernum. Inde me.

Antiphonae in eodem.

Antiph. Cum audisset Job nuntiorum verba, sustinuit patienter et ait: Si bona suscepimus de manu Domini, mala autem quare non sustineamus? In omnibus his non peccavit Job labiis suis, neque aliquid stultum contra Deum locutus est. *Ant.* In omnibus his non peccavit Job labiis suis, neque stultum quid contra Deum locutus est. *Ant.* Quantas habeo iniquitates et peccata, ostende mihi. Cur faciem tuam abscondis, et arbitraris me inimicum tibi?

(*Deest linea in Ms.*)

Responsoria de Tobia.

Resp. Peto, Domine, ut de vinculo improprietatis huius absolvas me, aut certe desuper terram eripias me. Ne reminiscaris delicta mea, vel parentum meorum; neque vindictam sumas de peccatis meis, quia eruis sustinentes te, Domine. *Vers.* Qui regis Israel intende, qui deducis velut ovem Joseph. Ne reminiscaris. *Resp.* Omni tempore benedic Deum, et pete ab eo ut vias tuas dirigat, et omni tempore consilia tua in ipso permaneant. *Vers.* Memor esto, fili, quoniam pauperem vitam gerimus. Habebis multa bona si timueris Deum. Et omni. *Resp.* Memor esto, fili, quoniam pauperem vitam gerimus. Habebis multa bona si timueris Deum. *Vers.* Fiducia magna est coram summo Deo eleemosyna omnibus qui faciunt eam. Habebis. *Resp.* Sufficiebat nobis paupertas nostra, ut divitiae computarentur. Nunquam fuisset pecunia illa pro qua emisisti filium nostrum baculum senectutis nostrae. *Vers.* Heu me! fili mi, ut quid te misimus peregrinari lumen oculorum nostrorum. Baculum. *Resp.* Benedicite Deum, coeli, et coram omnibus viventibus confitebimur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam. *Vers.* Tempus est ut revertar ad eum qui me misit; vos autem benedicite Deum, et enarrate omnia mirabilia ejus. *Vers.* Benedicite Deum, coeli, et coram omnibus viventibus confitemini ei. Et enarrate.

Antiphonae in eodem.

Antiph. Ne reminiscaris, Domine, delicta mea, vel parentum meorum, neque vindictam sumas de peccatis meis. *Ant.* Memor esto, fili, quoniam pauperem vitam gerimus. Habebis multa bona si timueris Deum. *Ant.* Omni tempore benedic Deum.

Responsoria de Judith.

Resp. Adonai, Domine Deus magne et mirabilis, qui dedisti salutem in manu feminae, exaudi preces servorum tuorum. *Vers.* Qui regis, *ut supra.* *Resp.* Tribulationes civitatum audivimus, quas passae sunt, et defecimus. Timor et hebetudo mentis cecidit super nos, et super liberos nostros. Ipsi montes nolunt recipere fugam nostram. Domine, miserere. *Vers.* Qui regis, *ut supra.* *Vers.* Peccavimus cum patribus nostris, injuste egimus, iniquitatem fecimus. Domine, miserere. *Resp.* Benedixit te Dominus in virtute sua, qui per te ad nihilum **862** redegit inimicos nostros, ut non deficiat laus tua de ore hominum. *Vers.* Benedicta es tu a Domino Deo excelso, prae omnibus mulieribus. Ut non deficiat. *Resp.* Nos alium Deum nescimus praeter Dominum in quo speramus, qui non despicit nos, nec amovet salutem a genere nostro. *Vers.* Quoniam omnes dii gentium daemonia, Dominus autem coelos fecit. Qui non. *Resp.* Dominator Domine coelorum et terrae, Creator aquarum, Rex universae creaturae tuae, exaudi Orationem servorum tuorum. *Vers.* Qui regis. *Vers.* Tu, Domine, cui humilium semper et mansuetorum placuit deprecatio. Exaudi. *Resp.* Domine Deus qui conteris bella ab initio, eleva brachium tuum super gentes, quae cogitant servis tuis mala, et dextera tua glorificetur in nobis. *Vers.* Qui regis. *Vers.* Allide virtutem eorum in virtute tua, cadat virtus eorum in iracundia tua. Et dextera. *Resp.* Vos qui in turribus estis, aperite portas. Dominus omnipotens fecit virtutem, et victoriam dedit de inimicis nostris. *Vers.* Laudate Dominum Deum nostrum, qui non deseruit sperantes in se, et in me adimplevit misericordiam suam, quam promisit domui Israel. *Vers.* Laudate Dominum, omnes gentes, et collaudate eum, omnes populi.

Antiphona in eodem.

Antiph. Adonai, Domine Deus magne et mirabilis, qui dedisti salutem in manu feminae, exaudi preces servorum tuorum.

Responsoria de Esther.

Resp. Domine Rex omnipotens, in ditione tua cuncta sunt posita, et non est qui possit resistere voluntati tuae. Libera nos propter nomen tuum. *Vers.* Qui regis. *Vers.* Exaudi Orationem nostram, et converte luctum nostrum in gaudium. Propter. *Resp.* Conforta me, Rex sanctorum, principatum tenens, et da sermonem rectum in ore meo. *Vers.* Da nobis, Domine, locum poenitentiae, et ne claudas ora canentium te, Domine. Et da. *Resp.* Miserere, Domine, populo tuo, quia volunt nos inimici nostri perdere, et haereditatem tuam delere, ne despicias partem tuam, quam redemisti ex Aegypto. Sed converte luctum nostrum in gaudium, ut viventes laudemus te, Domine. *Vers.* Qui regis. *Vers.* Exaudi deprecationem nostram, et propitius esto sorti et funiculo haereditatis tuae. Sed converte. *Resp.* Da nobis, Domine, locum poenitentiae, et ne claudas ora canentium te, Domine. *Vers.* Ne tradas, Domine, sceptrum tuum his qui non sunt, ne redeant ad ruinam nostram. Et ne

claudas. *Resp.* Recordare mei, Domine, *ut sup.* *Vers.* Qui regis. *Resp.* Spem in alium nunquam habui praeter te, Deus Israel, qui irasceris, et propitius eris; et omnia peccata hominum in tribulatione dimittis. *Vers.* Domine Deus coeli et terrae, respice ad humilitatem nostram.

Antiphona in eodem.

Antiph. Domine Rex omnipotens, in ditione tua cuncta sunt posita, et non est qui possit tuae resistere voluntati.

Responsoria de Esdra.

Resp. Memento mei, Deus, in bono, et ne deleas **863** miserationes meas, quas feci in domo Dei mei, et in caeremoniis ejus. *Vers.* Memento verbi tui servo tuo, Domine, in quo mihi spem dedisti. *In.* *Vers.* Recordare mei, Domine Deus meus. Et ne deleas.

Antiphona in eodem.

Antiph. Memento, Domine, et ostende nobis in tempore tribulationis.

Responsoria de libro Machabaeorum.

Resp. Adaperiat Dominus cor vestrum in lege sua, et in praeceptis suis; et faciat pacem in diebus nostris. Concedat vobis salutem, et redimat vos a malis. *Vers.* Exaudiat Dominus orationes vestras, et reconcilietur vobis. Concedat. *Resp.* Tua est potentia, tuum regnum, Domine. Tu es super omnes gentes. Da pacem, Domine, in diebus nostris. *Vers.* Qui regis, Tu es. *Vers.* Creator omnium Deus, terribilis et fortis, justus et misericors. Da pacem. *Resp.* Refulsit sol in in clypeis aureis, et resplenduerunt montes ab eis, et fortitudo gentium dissipata est. *Vers.* Dirumpam vincula populi mei, dicit Dominus, et disperdam omnia mala quae induxi super cum. Et fortitudo. *Resp.* Impetum inimicorum ne timueritis. Memores estote, quomodo salvi facti sunt patres nostri. Et nunc clamemus in coelum, et

miserebitur nostri Deus noster. *Vers.* Mementote mirabilium ejus quae fecit Pharaoni et exercitui ejus [quos] projecit in mari. Et nunc. *Resp.* Ornaverunt faciem templi coronis aureis, et dedicaverunt altare Domino; et facta est laetitia magna in populo. *Vers.* In Hymnis et confessionibus benedicebant Deum. Et facta est. *Resp.* In Hymnis et confessionibus benedicebant Dominum, quia magna fecit in Israel, et victoriam dedit illis Dominus omnipotens. *Vers.* Ornaverunt faciem templi coronis aureis, et dedicaverunt altare Domino. Qui magna. *Resp.* Congregati sunt inimici nostri, et glorianatur in virtute sua. Contere fortitudinem illorum, Domine, et disperge illos, ut cognoscant quia non est alius qui pugnat pro nobis, nisi tu, Deus noster. *Vers.* Disperge illos in virtute tua, et destrue eos, protector noster, Domine. Ut cognoscant. *Resp.* Dixit Judas fratribus suis: Elige tibi viros, et vade, libera fratres tuos in Galilaeam. Ego autem et Jonathas frater meus ibimus in Galaaditim. Sicut fuerit voluntas in coelo, sic fiat. *Vers.* Et nunc clamemus in coelum, et miserebitur nostri. Sicut fuerit. *Resp.* Hic est fratrum amator, et populi Israel; hic est qui multum orat pro populo, et universa sancta civitate Jerusalem. *Vers.* Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum. Et universa. *Resp.* Exaudiat Dominus Orationes vestras, et reconcilietur vobis; nec vos deserat in tempore malo Dominus Deus vester. *Vers.* Adaperiat Dominus cor vestrum in lege sua, et in praeceptis suis; et faciat pacem Dominus. *Resp.* Congregatae sunt gentes in multitudine, ut dimicent contra nos, et ignoramus quid agere debeamus. Domine Deus, ad te sunt oculi nostri, ne pereamus. *Vers.* Qui regis. *Vers.* Tu scis quae cogitant in nos, quomodo poterimus subsistere ante faciem illorum, nisi tu adjuves nos. Domine Deus. *Resp.* Tu, Domine universorum, qui nullam habes indigentiam, voluisti templum tuum fieri in nobis. Conserva domum istam immaculatam in aeternum, Domine. *Vers.* Qui regis. Conserva.

864 *Antiphonae in eodem.*

Antiph. Lugebat autem Judam Israel planctum magnum, et dicebat: Quomodo cecidit potens, qui salvum [faciebat] populum Domini. *Ant.* Adaperiat Dominus cor vestrum in lege sua, et in praeceptis suis, et faciat pacem. *Ant.* Tua est potentia, tuum regnum, Domine. Tu es super omnes gentes. Da pacem, Domine, in diebus nostris. *Ant.* Disrumpam vincula populi mei, dicit Dominus, et disperdam omnia mala quae induxi super eum.

Responsoria de prophetis minoribus [uno de majoribus].

Resp. Vidi Dominum sedentem super solium excelsum et elevatum. Et plena erat omnis terra Majestate ejus; et ea quae sub ipso erant replebant templum. *Vers.* Seraphim quoque stabant juxta illud, sex alae uni, et sex alae alteri. Et plena. *Resp.* Aspice, Domine, de sede sancta

tua, et cogita de nobis. Inclina, Deus meus, aurem tuam et audi, aperi oculos tuos, et vide tribulationem nostram. *Vers.* Qui regis Israel, intende, qui deducis velut ovem Joseph, qui sedes super cherubim. Aperi. *Resp.* Aspice, Domine, quia facta est desolata civitas plena divitiis. Sedet in tristitia domina gentium, Non est qui consoletur eam nisi tu Deus. *Vers.* Qui dicunt, exinanite, exinanite, quoadusque fundamentum in ea, filia Babylonis misera. *Resp.* Super muros tuos, Jerusalem, constitui custodes, tota die et nocte non tacebunt laudare nomen Domini. *Vers.* Qui reminiscimini Domini, ne taceatis, et ne detis silentium ei. Tota die. *Resp.* Muro tuo inexpugnabili circumcinge nos, Domine, et armis tuae potentiae protege nos semper. Libera, Domine Deus Israel, clamantes ad te. *Vers.* Qui regis. *Vers.* Erue nos in mirabilibus tuis, et da gloriam nomini tuo. Et armis. *Resp.* Sustinuimus pacem et non venit. Quaesivimus bona et ecce turbatio. Cognovimus, Domine, peccata nostra; non in perpetuum obliviscaris nos. *Vers.* Peccavimus cum patribus nostris, injuste egimus, iniquitatem fecimus. Non in perpetuum. *Resp.* Oravi Deum meum ego Daniel, dicens: Exaudi, Domine, preces servi tui; illumina faciem tuam super sanctuarium tuum, et propitius intende populum istum, super quem invocatum est nomen tuum, Deus. *Vers.* Qui regis. *Resp.* Misit Dominus angelum suum, et conclusit ora leonum; et non contaminaverunt, quia coram eo justitia inventa est in me. *Vers.* Misit Deus misericordiam suam, *ut supra.* *Resp.* Angustiae mihi undique, et quid eligam ignoro. Melius est mihi incidere in manus hominum, quam derelinquere legem Dei mei. *Vers.* Si enim hoc egero mors mihi est, si autem non egero non effugiam manus vestras. *Resp.* Laudabilis populus, quem Dominus exercituum benedixit dicens: Opus manuum mearum tu es, haereditas mea, Israel. *Vers.* Qui regis. Opus. *Vers.* Beata gens cujus Dominus Deus ejus, populus electus in haereditate. Opus. *Resp.* Redemit Dominus populum suum; et venient, et exsultabunt in monte Sion, et gaudebunt de bonis Domini, super frumentum, vinum, et oleum; et ultra non esurient. *Vers.* A fructu frumenti, vini et olei, multiplicati sunt. Et ultra. *Resp.* A facie furoris tui, Deus, conturbata est omnis terra; sed tu, Domine, miserere. Et ne facias consummationem. *Vers.* Qui regis. *Vers.* Convertite nos, Deus salutaris noster, et averte iram tuam a nobis. Et ne.

(Desunt tres lineae in Ms.)

865 *Antiphonae in eodem.*

Antiph. Vidi Dominum sedentem super solium excelsum; et plena erat omnis terra majestate ejus. Et ea quae sub ipso erant replebant templum. *Ant.* Aspice, Domine, de sede sancta tua, et cogita de nobis. Inclina, Deus meus, aurem tuam, et audi; aperi oculos tuos et vide tribulationem nostram. *Ant.* Muro tuo inexpugnabili circumcinge nos, Domine, et armis tuae potentiae protege nos semper. Libera, Domine Deus Israel, clamantes ad te. *Ant.* Qui coelorum continet thronos, et abyssos intueris, Domine Rex regum; montes ponderas, terram palmo concludis. Exaudi nos, Domine, in gemitibus nostris.

*Antiphonae quotidianis diebus.---Ad
Invitatorium.---Feria secunda.*

Antiph. Venite, exsultemus Domino.

Feria tertia.

Antiph. Jubilemus Deo salutari nostro.

Feria quarta.

Antiph. In manu tua, Domine, omnes fines terrae.

Feria quinta.

Antiph. Adoremus Dominum, quoniam ipse fecit nos.

Feria sexta.

Antiph. Dominum qui fecit nos, venite, adoremus.

Feria septima.

Antiph. Dominum Deum nostrum, venite, adoremus.

(Desunt duae lineae in Ms.)

Antiphonae ad Invitatorium de cunctis festivitatibus sanctorum, et diebus Dominicis.

Antiph. Regem venturum Dominum, venite, adoremus. *Ant.* Christus natus est nobis, venite, adoremus. *Ant.* Regem magnum Dominum, venite, adoremus. *Ant.* Praeoccupemus [faciem] Domini, et in Psalmis. *Ant.* In manu tua, Domine, omnes fines terrae. *Ant.* Venite adoremus, et procidamus ante Deum. *Ant.* Dominum qui fecit nos, venite, adoremus. *Ant.* Hodie si vocem Domini audieritis, nolite. *Ant.* Ipsi vero non cognoverunt vias meas. *Ant.* Ecce venit Rex, occurramus obviam Salvatori nostro. *Ant.* Christus apparuit nobis, venite, adoremus. *Ant.* Praeoccupemus faciem Domini, venite, adoremus eum. *Ant.* Quoniam Deus magnus Dominus, et Rex magnus super omnes. *Ant.* Venite, **866** adoremus Dominum, qui in sanctis gloriosus. *Ant.* Adoremus Deum, quia ipse fecit nos. *Ant.* Populus Domini et oves pascuae ejus, venite, adoremus. *Ant.* Non sit vobis vanum mane surgere ante lucem.

In sanctissima nocte Paschae, ad Invitatorium.

Antiph. Alleluia, de [Deum] praeoccupemus, allel. *Ant.* Surrexit Dominus vere, allel. *Ant.* Christum ascendentem in coelum. *Ant.* Alleluia. Spiritus Domini replevit orbem terrarum. *Ant.* Regem apostolorum Dominum, venite, adoremus. *Ant.* Regem martyrum Dominum, venite, adoremus. *Ant.* Regem confessorum Dominum, venite, adoremus. *Ant.* Regem virginum Dominum, venite, adoremus. *Ant.* Regem archangelorum Dominum, venite, adoremus. *Ant.* Regem praecursoris Dominum, venite, adoremus. *Ant.* Mirabilem Dominum in sanctis suis, venite, adoremus.

Antiphonae in Evangelio de prophetia Zachariae.

Antiph. Benedictus Deus Israel. *Ant.* Benedictus Dominus, quia visitavit nos, et ab inimicis nostris liberavit nos. *Ant.* Benedictus Dominus, quia visitavit plebem suam; et benedictus Deus meus, qui liberavit eam de tenebris, et umbra mortis, allel. *Ant.* Benedictus Dominus Deus Israel, et benedictum nomen Domini Jesu de die in diem. Benedictus

Deus. *Ant.* Visitavit et fecit redemptionem Dominus plebis suae. *Ant.* Visita, et libera plebem tuam, Domine. *Antiph.* Visita, Domine, plebem tuam; et libera eam a tenebris, et umbra mortis, sicut locutus es. *Ant.* Visitavit nos Dominus et illuminavit nos, et liberavit nos ab inimicis nostris. *Ant.* Erexit Dominus nobis cornu salutis, in domo David pueri sui. *Ant.* Erexit nobis Dominus cornu, allel., in domo David pueri sui, allel. Sicut locutus est, allel., allel. *Ant.* In domo David pueri sui fecit redemptionem Dominus plebis suae. *Ant.* Sicut locutus es per os sanctorum, Domine, recordare Testamenti tui. *Ant.* Salutem ex inimicis nostris, et de manu omnium qui nos oderunt, libera nos, Domine. *Ant.* Liberati ab inimicis nostris, serviamus Domino in sanctitate. *Ant.* Liberavit nos Dominus ab inimicis nostris, et de manu omnium qui oderunt nos. *Ant.* De manu omnium qui nos oderunt, libera nos, Domine. *Ant.* Ad faciendam nobis, Domine, misericordiam, liberati serviamus Domino. *Ant.* Liberati serviamus Domino in sanctitate. *Ant.* Memorare, Domine, Testamenti sancti tui; et fac nobiscum redemptionem. *Ant.* Jusjurandum quod juravit Dominus, daturum se nobis. *Ant.* Sine timore et de manibus inimicorum nostrorum liberati. *Ant.* In sanctitate serviamus Domino; et liberabit nos ab inimicis nostris. *Ant.* Ad dandam scientiam plebi tuae, Domine, in remissionem peccatorum eorum. *Ant.* Da scientiam plebi tuae, Domine, in remissionem peccatorum eorum. *Ant.* Per viscera misericordiae Dei nostri, visitavit nos Oriens ex alto. *Ant.* Visitavit nos Oriens ex alto, benedictus Dominus. *Ant.* Oriens ex alto, redemit nos Deus Israel, alleluia. *Ant.* Illuminare, Domine, de his qui in tenebris sedent, et dirige pedes nostros in viam pacis, alleluia, alleluia. *Ant.* Illumina, Domine, sedentes **867** in tenebris, et umbra mortis. *Ant.* Sedentes in tenebris, et umbra mortis, illumina, Domine, Deus Israel. *Ant.* Visitare et illuminare. *Ant.* Ad dirigendos pedes nostros in viam pacis, Deus Israel. *Ant.* Dirige pedes nostros. *Ant.* Dirige pedes nostros in viam pacis, sicut locutus es. *Ant.* In viam pacis dirige nos, Domine.

Item Antiphonae in Evangelio cum alleluia.

Antiph. Benedictus Dominus, qui visitavit. *Ant.* Visita, Domine, plebem tuam. *Ant.* Erexit nobis Dominus cornu. *Ant.* Memorare, Domine, allel., alleluia. *Ant.* Oriens ex alto redemit nos. *Ant.* Illuminare, Domine. *Ant.* Dirige, Domine, alleluia. *Ant.* Allel. Fecit Dominus redemptionem.

Antiphonae de Hymno sanctae Mariae.

Antiph. Magnificat anima mea Dominum. *Ant.* Magnificat anima mea Dominum, et sanctum nomen ejus. *Ant.* Magnificet te semper anima mea, Deus meus. *Ant.* Magnificat anima mea Dominum, quia respexit Deus humilitatem meam. *Ant.* Magnificamus te, Domine, quia fecisti nobiscum magnalia, sicut locutus es. *Ant.* Magnificemus Christum Regem Dominum, qui superbos humiliat, et exaltat humiles. *Ant.* Exsultavit spiritus meus, in Deo salutari

meo. *Ant.* Exsultat spiritus meus, in Domino Deo salutari meo. *Ant.* In Deo salutari meo exsultavit spiritus meus. *Ant.* Respexisti humilitatem meam, Domine Deus meus. *Ant.* Respice humilitatem meam, Domine. *Ant.* Respexit Dominus humilitatem meam, et fecit in me magna, qui potens est. *Ant.* Quia respexit Deus humilitatem meam, beatam me dicent omnes generationes. *Ant.* Quia fecit mihi Dominus magna quia potens est, et sanctum nomen ejus. *Ant.* Qui fecit in me magna, potens est; recordatus Dominus misericordiae suae. *Ant.* Recordatus mei Deus, fecit in me magna quia potens est. *Ant.* Fecit in me Deus meus magna quia potens est, et sanctum nomen ejus. *Ant.* Fac nobiscum, Domine, magna, quia potens es, sicut locutus es. *Ant.* Sanctum est nomen tuum, Domine, a progenie in progenies. *Ant.* Misericordia Dei et sanctum nomen ejus, super timentibus eum. *Ant.* Misericordia Domini a progenie in progenies, timentibus eum. *Ant.* A progenie in progenies misericordia tua, Domine. *Ant.* Super timentes Dominum misericordia ejus. *Ant.* Fecit potentiam Dominus in brachio suo, et exaltavit humiles. *Ant.* Deposuit potentes sanctos persequentes, et exaltavit humiles Christum confitentes. *Ant.* Deposuit Dominus potentes de sede, et exaltavit humiles. *Ant.* Exalta, Domine, humiles, sicut locutus es. Esurientes, Domine, reple bonis, sicut locutus es patribus nostris. *Ant.* Suscepit Israel puerum suum: recordatus Dominus misericordiae suae. *Ant.* Suscepit Israel puerum suum, sicut juravit Abraham et semini ejus. Exaltavit humiles usque in saeculum. *Ant.* Sicut locutus es ad patres nostros, Domine, memorare misericordiae tuae. *Ant.* Ad patres nostros, Dominus locutus est, a progenie in progenies. *Ant.* Abraham et semen ejus usque in saeculum magnificans Dominum.

(Desunt duae lineae in Ms.)

Antiph. In omnem terram, allel., allel., allel., allel., allel. **868** *Ant.* Clamaverunt justii, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Constitues eos, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Dedisti haereditatem, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Annuntiaverunt, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Exaltabuntur cornua justii, allel., allel., allel. *Ant.* Dominus Jesus postquam locutus, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Dives ille, allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Sursum corda suspendi, fili, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Petrus et Joannes, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Ego pro te rogavi, Petre, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Et recordatae sunt, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Significavit Dominus Petro, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Ite, dicite Joanni, alleluia, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Simon Joannis, diligis me plus his, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Gloriosa genitrix, alleluia, alleluia, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Argentum et aurum, allel., allel., allel. *Ant.* Estote fortes in bello, allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Juravit Dominus, allel., allel., allel. *Ant.* Benedictus Dominus, quia visitavit, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* In velamento clamabant, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Unus ex duobus, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Hymnum dicamus, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Dum venerit Filius hominis, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Inter natos mulierum, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Potens in terra erit semen ejus, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Ante thorum hujus Virginis, allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Media nocte clamor, allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Secus decursus aquarum, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Volo, Pater, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Quem vidistis, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Puer Jesus, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Germinavit radix Jesse, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel.

allel. *Ant.* Apertis thesauris suis, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Non in solo pane vivit homo. allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Posuerunt super caput ejus, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Data est mihi omnis potestas, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Jusjurandum quod juravit, allel., allel., allel., allel. *Ant.* Nato Domino angelorum, allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Post passionem Domini, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Misi digitos meos, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Venientes venient, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Tulit ergo lectum suum, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Ecce vir Israelita, allel., allel., allel., allel. *Ant.* O sapientia, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Beatus vent., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Ecce veniet Deus et homo, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Nesciens mater Virgo virum, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Dabit ei Dominus sedem David, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Pastor bonus, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Illuminare, Domine, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Memorare, Domine, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Magnum haereditatis, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Et respicientes, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Isti sunt sermones, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Modicum et non **869** videbitis, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel. *Ant.* Qui sequitur me, allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel., allel.

(*Deest linea in Ms.*)

Incipiunt Antiphonae per Dominicas ab Octava Pentecostes usque ad Adventum Domini.

Dominica 1.

Antiph. Homo quidam erat dives et induebatur purpura et bysso, et epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus. Factum est autem ut moreretur mendicus, et portaretur ab angelis in sinu Abrahae. *Ant.* Factum est autem ut moreretur mendicus, et portaretur ab angelis in sinu Abrahae. *Ant.* Pater Abraham, *ut supra.* *Ant.* Dives ille. *Ant.* Fili, recordare.

(*Desunt duae lineae in Ms.*)

Dominica 2.

Antiph. Quidam homo fecit coenam magnam, et vocavit multos; et misit servum suum hora coenae dicere invitatis ut venirent, quia omnia parata sunt, dicit Dominus. *Ant.* Exi cito in plateas et vicos civitatis, et pauperes ac debiles, caecos et claudos compelle intrare, ut impleatur domus mea, alleluia. *Ant.* Dico autem vobis quod nemo virorum illorum gustabit coenam meam.

Dominica 3.

Antiph. Quis ex vobis homo qui habet centum oves, et si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, et vadit ad illam quae perierat donec inveniet eam. *Ant.* Congratulamini mihi, quia invenio ovem meam quae perierat, dicit Dominus. *Ant.* Quae mulier habens drachmas decem, et si perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam et evertit domum; et quaerit diligenter donec inveniat. *Ant.* Dico vobis, gaudium est angelis Dei super uno peccatore poenitentiam agente.

Dominica 4.

Antiph. Estote ergo misericordes sicut et Pater vester misericors est, dicit Dominus. *Ant.* Nolite judicare, ut non judicemini; in quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini, dicit Dominus. *Ant.* Mensuram bonam, et confertam, et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinu vestro.

Dominica 5.

Antiph. Cum turbae irruerent ut audirent Verbum Domini, et ipse stabat secus stagnum Genesar. Piscatores autem descenderant et lavabant retia in capturam. *Ant.* Ascendens Jesus in navem, et sedens, docebat turbas, allel. *Ant.* Praeceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus, in verbo autem tuo laxabo rete. *Ant.* Cum audisset Simon Petrus quia Dominus est, tunica succinxit se, et misit se in mare, et clamavit voce magna dicens: Exi a me, quia homo peccator sum, Domine. *Ant.* Dixit autem Dominus Simoni: Noli timere, ex hoc enim homines eris capiens. *Ant.* Ambulabat Petrus super undas maris: venit ventus validus, turbata est aqua;

prae timore clamans: Domine, jube me venire ad te; ait illi Jesus; Veni, modicae fidei, **870** quare dubitasti?

(Desunt duae lineae in Ms.

Dominica 6.

Antiph. Nisi abundaverit justitia vestra plus quam Scribarum et Phariseorum, non intrabitis in regnum coelorum. *Ant.* Audistis quia dictum est antiquis: Non occides; qui autem occiderit, reus erit iudicio. *Ant.* Si offers munus tuum ad altare, et recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante altare, et vade prius reconciliari fratri tuo. Et tunc veniens offeres munus tuum, alleluia.

Dominica 7.

Antiph. Misereor super turbam, quia jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent; et si dimiserint eos jejunos, deficient in via, alleluia. *Ant.* Et accipiens Jesus septem panes, gratias agens fregit, et dabat discipulis suis ut apponerent, et apposuerunt turbae, allel. *Ant.* Erant autem qui manducaverunt quasi quatuor millia, et dimisit eos, alleluia, alleluia.

Dominica 8.

Antiph. Attendite a falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos. *Ant.* Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor mala fructus bonos facere. *Ant.* Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum coelorum, sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in coelis est, ipse intrabit in regnum coelorum, allel. *Ant.* Si quis fecerit voluntatem Patris mei.

Dominica 9.

Antiph. Dixit Dominus villico: Quid hoc audio de te? Redde rationem villicationis tuae, allel. *Ant.* Laudavit Dominus villicum iniquitatis, eo quod prudenter fecisset. *Ant.* Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula.

Dominica 10.

Antiph. Videns Dominus civitatem Jerusalem, flevit, super illam, dicens: Quia si cognovisses et tu quae ad pacem tibi sunt, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. *Ant.* Scriptum est enim quia domus mea domus Orationis est cunctis gentibus, vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et erat quotidie docens in templo. *Ant.* Domus mea domus Orationis vocabitur, dicit Dominus.

Dominica 11.

Antiph. Stans a longe publicanus, nolebat oculos ad coelum levare, sed percutiebat pectus suum, dicens: Deus, propitius esto mihi peccatori. *Ant.* Deus, propitius esto mihi peccatori. *Ant.* Descendit hic justificatus in domum suam ab illo, quia omnis qui se humiliat exaltabitur. *Ant.* Omnis qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur.

Dominica 12.

Antiph. Dum transiret Dominus per medios fines Tyri, surdos fecit audire, et mutos loqui. **871** *Ant.* Bene omnia fecit, et surdos fecit audire, et mutos loqui. *Ant.* Quanto eis praecipiebat, tanto magis plus praedicabant, et eo amplius admirabantur dicentes: surdos fecit audire, et mutos loqui.

Dominica 13.

Antiph. Beati oculi qui vident quae vos videtis *Caetera desunt.* *Ant.* Magister bone, quid boni faciam ut habeam vitam aeternam, allel. *Ant.* Homo quidam descendebat a Jerusalem in Jericho; et incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum, et plagis impositis abierunt semivivo relicto. *Ant.* Accidit autem ut descenderet quidam sacerdos eadem via, et viso illo praeterivit. *Ant.* Quis tibi videtur proximus fuisse illi qui incidit in latrones? et ait illi: Qui fecit misericordiam in illum. Vade, et tu fac similiter, allel.

Dominica 14.

Antiph. Dum transisset Jesus quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe, levaverunt vocem dicentes: Jesu praeceptor, miserere nostri. *Ant.* Decem viri leprosi steterunt a longe, levaverunt vocem, dicentes: Jesu praeceptor, miserere nostri. *Ant.* Unus autem ex illis ut vidit quia mundatus est, regressus est cum magna voce magnificans Deum, allel. *Ant.* Nonne decem mundati sunt, et novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret et daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Vade, quia fides tua te salvum fecit, alleluia.

Dominica 15.

Antiph. Respicite volatilia coeli, quoniam non serunt neque metunt, sed Pater vester coelestis pascit illa, allel. *Ant.* Considerate lilia agri quomodo crescunt. Non laborant neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. *Ant.* Ideo dico vobis, ne solliciti sitis animae vestrae quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. *Ant.* Nolite solliciti esse dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus? Scit enim Pater vester coelestis, quid vobis necesse sit, alleluia. *Ant.* Quaerite ergo primum regnum Dei et justitiam ejus, et haec omnia adjicientur vobis.

Dominica 16.

Antiph. Accessit autem Jesus, et tetigit loculum. Hi autem qui portabant steterunt. Et ait: Adolescens tibi dico, surge. Et resedit qui erat mortuus, et coepit loqui, allel. *Ant.* Accepit autem omnes timor, et magnificabant Deum dicentes: Quia propheta magnus surrexit in nobis, et quia Deus visitavit plebem suam.

Dominica 17.

Antiph. Cum intrasset Jesus in domum principis Phariseorum Sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum. *Ant.* Cum invitatus fueris ad nuptias, recumbe in novissimo loco, ut dicat tibi qui te invitavit: Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus, allel. *Ant.* Omnis qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur.

Dominica 18.

Antiph. Magister, quod est mandatum magnum in lege? Ait illi Jesus: Diliges Dominum Deum tuum **872** ex toto corde tuo, allel. *Ant.* Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? dicunt omnes: David. Respondens Jesus dixit: Quomodo David in Spiritu vocat eum Dominum, dicens: Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis? *Ant.* Omnes enim vos fratres estis, et Patrem nolite vocare vobis super terram, unus est enim Pater vester qui in coelis est. Nec vocemini magistri, quia magister vester unus est Christus. *Ant.* Unus est enim magister vester qui in coelis est Christus Dominus. *Ant.* Qui major est vestrum erit minister vester, quia omnis qui se exaltat humiliabitur, dicit Dominus.

Dominica 19.

Antiph. Dixit Dominus paralytico: Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua, alleluia. *Ant.* Dixit Dominus Jesus: Quid est facilius dicere, dimittuntur tibi peccata tua, an dicere: surge et ambula? *Ant.* Ut autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, allel. *Ant.* Dicit ei Jesus: Fili, remittuntur tibi peccata tua; surge, tolle lectum tuum, et vade in domum tuam. *Ant.* Tulit ergo paralyticus lectum suum in quo jacebat, magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo. *Ant.* Videntes autem turbae timuerunt et glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.

Dominica 20.

Antiph. Dixit autem Dominus ad cultorem vineae: Ecce tres anni sunt, ex quo venio quaerens fructum in ficulnea et non inveni. *Ant.* Dicite invitatis: Ecce prandium paravi, venite ad nuptias, allel. *Ant.* Nuptiae quidem paratae sunt, sed qui invitati sunt non fuerunt digni. *Ant.* Ite ergo ad exitus viarum, et quoscunque inveneritis, vocate ad nuptias, allel. *Ant.* Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? at ille obmutuit. Rex autem dixit: Ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores, ibi erit fletus et stridor dentium, allel. *Ant.* Multi enim sunt vocati, pauci vero electi, dicit Dominus.

Dominica 21.

Antiph. Erat quidam regulus cujus filius infirmabatur Capharnaum. Hic cum audisset, quia Jesus veniret in Galilaea, rogabat eum ut sanaret filium ejus. Domine, descende, ut sanes filium meum priusquam moriatur. Et dixit ei Jesus: Vade, filius tuus vivit, allel. *Ant.* Cognovit autem Pater quia illa hora erat in qua dixit Jesus: Filius tuus vivit. Et credidit ipse et domus ejus tota.

Dominica 22.

Ant. Dixit autem Dominus servo: Redde quod debes. Procidens autem servus ille, orabat eum dicens: Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi. *Ant.* Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, nonne ergo oportuit, et te misereri conservi tui, sicut et ego tui misertus sum? *Ant.* Misertus autem Dominus servo, dimisit eum, et debitum dimisit ei.

Dominica 23.

Antiph. Magister, scimus quia verax es, et viam Dei in veritate doces, allel. *Ant.* Interrogatus a Phariseis Dominus, si licet census dari Caesari, an non? quibus ille respondit: Reddite ergo quae sunt Caesaris **873** Caesari, et quae sunt Dei Deo, allel. *Ant.* Reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari, et quae sunt Dei Deo, allel.

Dominica 24.

Antiph. Domine, filia mea modo defuncta est; sed veni, impone manum tuam super eam, et vivet. *Ant.* Dicebat enim intra se: Si tetigero fimbriam vestimenti ejus tantum, salva ero. *Ant.* Si tetigero fimbriam vestimenti ejus, salva esse potero ab infirmitate mea. *Ant.* At Jesus conversus, videns eam, dixit: Confide filia, fides tua te salvam fecit, alleluia.

Dominica 25.

Antiph. Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? unde ergo zizania? Ait illis Jesus: inimicus homo hoc facit. *Ant.* Si vis imus et colligimus ea? et ait illis Jesus: Non, ne forte colligentes zizania, eradicetis simul et triticum.

Dominica 26.

Antiph. Cum sublevasset oculos Jesus, et vidisset maximam multitudinem venientem ad se, dicit ad Philippum: Unde ememus panes ut manducent hi? Ipse enim sciebat quid esset factururus. *Ant.* Cum vidissent turbae signum quod fecerat Jesus, dicebant: Vere hic est propheta, qui venturus est in mundum.

(Deest linea in Ms.)

Perfecti estote; pacem habete; et Deus dilectionis et pacis erit vobiscum, alleluia. Confortamini in gratia Dei, quae est in Christo Jesu Domino nostro, alleluia. Existimo enim quod non sunt condignae passionibus hujus temporis ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis. Glorificate et portate Deum in corpore vestro. Vigilate et orate, viriliter agite, et omnia vestra in charitate fiant. Sit vobis cor unum in Deum, et anima una. Scitis quoniam cum gentes essetis, ad simulacra muta, prout ducebamini euntes. Ideo notum vobis facio quod nemo in spiritu Dei loquens dicit anathema Jesu. Et nemo potest dicere Dominus Jesus, nisi in Spiritu sancto, allel. Maneat in nobis spes, fides, charitas tria haec; major autem his est charitas, allel. Pax Domini, quae praecellit omnem intellectum, custodit corda vestra et intelligentias vestras in Christo Jesu Domino nostro. Consepulti enim sumus cum Christo per baptismum in mortem, ut quomodo ipse surrexit a mortuis, ita et nos in novitate vitae ambulemus, allel. Deus charitas est, et qui manet in charitate in Deo manet, et Deus in eo. Mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei, alleluia. Stipendia enim peccati mors, gratia autem Dei vita aeterna, alleluia.

(Deest linea in Ms.)

In Natali Domini. Ad Tertiam.

Resp. Verbum caro factum est, allel., allel., *Vers.* Et habitavit in nobis, allel., allel. *Vers.* Ipse invocabit.

874 *Ad Sextam.*

Resp. Notum fecit Dominus, allel., allel. *Vers.* Salutare suum, allel., allel.

Ad Nonam.

Resp. Ipse invocabit me, allel., allel. *Vers.* Pater meus es tu, allel., allel. *Resp.* Revelabitur gloria Domini, allel., allel. *Vers.* Et videbit omnis caro salutare Dei nostri, allel., allel. *Vers.* Viderunt omnes fines terrae.

Ad Vesperas.

Resp. Benedictus qui venit in nomine Domini, allel., allel. *Vers.* Deus Dominus et illuxit nobis, allel., allel. *Vers.* Verbum caro factum est.

Responsoria de Epiphania. Ad Tertiam.

Resp. Adorate Dominum, allel., allel. *Vers.* In aula sancta ejus, allel., allel. *Vers.* Omnis terra adoret te Deus.

Ad Sextam.

Resp. Fluminis impetus laetificat, allel., allel. *Vers.* Civitatem Dei, allel., allel. *Vers.* Adorate Dominum.

Ad Nonam.

Resp. Adorate Dominum, allel., allel. *Vers.* Omnes angeli ejus, alleluia, allel. *Vers.* Omnes gentes quascunque fecit.

Ad Vesperas.

Resp. Omnis terra adoret te, Deus, et psallat tibi, allel., allel. *Vers.* Psalmum dicat nomini tuo, allel., allel. *Vers.* Omnes de Saba venient.

Responsoria de Ascensione Domini. Ad Tertiam.

Resp. Ascendit Deus in jubilatione, allel., allel. *Vers.* Dominus in voce tubae, allel., allel. *Vers.* Ascendens Christus in altum.

Ad Sextam.

Resp. Elevata est magnificentia tua, allel., allel. *Vers.* Super coelos Deus, allel., allel. *Vers.* Dominus in templo sancto suo.

Ad Nonam.

Resp. Ascendens Christus in altum, allel., allel. *Vers.* Captivam duxit captivitatem, allel., allel. *Vers.* Ascendit Deus in jubilatione.

Responsoria de Pentecoste. Ad Tertiam.

Resp. Loquebantur variis linguis apostoli, allel., allel. *Vers.* Magnalia Dei, allel., allel. *Vers.* Repleti sunt.

Ad Sextam.

Resp. Spiritus Domini replevit orbem terrarum, allel., allel. *Vers.* Et hoc quod continet omnia. *Vers.* Emitte Spiritum.

Ad Nonam.

Resp. Repleti sunt omnes Spiritu sancto, allel., allel. *Vers.* Et coeperunt loqui, allel., allel. *Vers.* Spiritus sanctus docebit vos.

875 *Ad Vesperas.*

Resp. Spiritus sanctus docebit vos, allel., allel. *Vers.* Quaecunque dixero vobis, allel., allel. *Vers.* Loquebantur variis linguis apostoli. *Vers.* Spiritus Domini. *Vers.* Repleti sunt omnes Spiritu sancto. *Vers.* Emitte Spiritum tuum. *Vers.* Confirma hoc Deus. *Vers.* Spiritus paracletus.

(Deest linea in Ms.)

*Responsoria quotidianis diebus post Octavam
Pentecostes usque ad Adventum Domini, et ab
Octava Epiphaniae usque initium
Quadragesimae.*

Ad Tertiam.

Resp. Sana animam meam, quia peccavi tibi. *Vers.* Ego dixi, Domine, miserere mei. *Vers.* Adjutor meus esto.

Ad Sextam.

Resp. Benedicam Dominum in omni tempore. *Vers.* Semper laus ejus. *Vers.* Dominus regit me.

Ad Nonam.

Resp. Redime me, Domine, et miserere mei. *Vers.* Pes enim meus stetit in via recta, in Ecclesiis benedicam Dominum. Et miserere. *Vers.* Ab occultis meis.

Ad Vesperas.

Resp. Adjutorium nostrum in nomine Domini. *Vers.* Qui fecit coelum et terram. In nomine Domini. *Vers.* Qui fecit coelum et terram.

(Deest linea in Ms.)

Resp. Usque ad Vesperum, quam magnificata sunt opera tua, Domine. *Vers.* Omnia in sapientia fecisti, repleta est terra. Opera. *Vers.* Vespertina Oratio. Ascendat ad te, Domine.

(Desunt tres lineae in Ms.)

Die Dominico. Ad Tertiam.

Resp. Inclina cor meum, Deus, in testimonia tua. *Vers.* In coelo, et in saeculum saeculi vanitatem; in via tua vivifica me. In testimonia. *Vers.* Ego dixi, Domine.

Ad Sextam.

Resp. In aeternum, Domine, permanet verbum tuum. *Vers.* In coelo, et in saeculum saeculi veritas tua. Permanet. *Vers.* Cantate Domino canticum novum. Cantate.

Ad Nonam.

Resp. Clamavi in toto corde meo, exaudi me, Domine. *Vers.* Justificationes tuas requiram. Exaudi me. *Vers.* Jubilate Deo, omnis terra.

Ad Vesperas.

Resp. Magnus Dominus noster, magnaue virtus ejus; et sapientiae ejus non est numerus. *Vers.* Qui numerat multitudinem stellarum, et omnibus eis nomina vocans. Et sapientiae. *Vers.* Suscipiens mansuetos Dominus, humilians autem peccatores usque ad terram. Et sapientiae. *Resp.* Quam magnificata sunt opera tua, Domine. *Vers.* Omnia in sapientia **876** fecisti; repleta est terra. Opera. *Vers.* Dirigatur, Domine.

In natali unius martyris. Ad Tertiam.

Resp. Justum deduxit Dominus per vias rectas. *Vers.* Et ostendit illi regnum Dei. *Vers.* Voce mea.

Ad Sextam.

Resp. Gloria et honore coronasti eum. *Vers.* Et constituisti eum super opera manuum. *Vers.* Justus ut palma.

Ad Nonam.

Resp. Amavit eum Dominus, et ornavit eum. *Vers.* Stulam gloriae induit eum. Et ornavit. *Vers.* Posuisti, Domine.

Ad Vesperas.

Resp. Posuisti, Domine, super caput ejus. *Vers.* Coronam de lapide pretioso. Super. *Vers.* Amavit eum Dominus.

In natali apostolorum. Ad Tertiam.

Resp. In omnem terram exivit sonus eorum. *Vers.* Et in fines orbis terrae verba eorum. *Vers.* Dedisti haereditatem.

Ad Sextam.

Resp. Constitues eos principes super omnem terram. *Vers.* Memores erunt nominis tui, Domine. *Vers.* In omnem terram.

Ad Nonam.

Resp. Nimis honorati sunt amici tui. Deus. *Vers.* Nimis confortatus est principatus eorum. *Vers.* Annuntiaverunt opera Dei.

In natali virginum. Ad Tertiam.

Resp. Diffusa est gratia in labiis tuis. *Vers.* Propterea benedixit te Deus in aeternum. *Vers.* Specie tua.

Ad Sextam.

Resp. Specie tua et pulchritudine tua. *Vers.* Intende, prospere procede, et regna. *Vers.* Adjuvabit.

Ad Nonam.

Resp. Adjuvabit eam Deus vultu suo. *Vers.* Deus in medio ejus non commovebitur. *Vers.* Diffusa.

In natali confessorum. Ad Tertiam.

Resp. Sancti tui laetentur propter David servum tuum. *Vers.* Sacerdotes tui induantur justitiam, et sancti tui exsultent. *Vers.* Justi autem.

Ad Sextam.

Resp. Sancti tui, Domine, benedicent te. *Vers.* Gloriam regni tui dicent, et potentiam tuam loquentur. Benedicent. *Vers.* Gloria et honore.

Ad Nonam.

Resp. Sancti tui, Domine, sicut psalma floreunt. *Vers.* Plantati in domo Domini, in atriis domus Dei nostri. *Vers.* Justus Dominus.

De pluribus martyribus. Ad Tertiam.

Resp. Laetamini in Domino, et exsultate justi. *Vers.* Et gloriamini omnes recti corde. *Vers.* Justorum animae.

877 *Ad Sextam.*

Resp. Exsultent justi in conspectu Dei. *Vers.* Delectentur in laetitia. *Vers.* Laetamini in Domino.

Ad Nonam.

Resp. Justi autem in perpetuum vivent. *Vers.* Et apud Dominum est merces eorum. *Vers.* Exsultent justi.

(Deest linea in Ms.)

Vers. Justorum animae. *Vers.* Justi autem. *Vers.* Ecce sacerdos magnus. *Vers.* Justum deduxit Dominus. *Vers.* Adoremus Dominum. *Vers.* Domus mea. *Vers.* Omnis terra adoret te, Deus. *Vers.* In conspectu angelorum.

In natali virginum. Ad Tertiam.

Resp. Specie tua et pulchritudine tua. *Vers.* Intende, prospere procede, et regna. *Vers.* Elegit eam Dominus.

Ad Sextam.

Resp. Adjuvabit eam Deus vultu suo. *Vers.* Deus in medio ejus non commovebitur. *Vers.* Specie tua.

Ad Nonam.

Resp. Elegit eam Dominus, et praelegit eam. *Vers.* In tabernaculo suo habitare fecit eam. *Vers.* Adjuvabit eam.

(Deest linea in Ms.)

In Coena Domini, ad Mandatum.

Antiph. Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem sicut dilexi vos, dicit Dominus. *Psal.* Beati immaculati. *Ant.* Postquam surrexit Dominus a coena, misit aquam in pelvim, coepit lavare pedes discipulorum. Hoc exemplum reliquit eis. *Psal.* Deus misereatur nostri. *Ant.* Dominus Jesus Christus postquam coenavit cum discipulis suis, *ut supra.* *Psal.* Laudate Dominum, quoniam bonus. *Ant.* Cum surrexisset Dominus Jesus Christus a coena, posuit vestimenta sua. Coepit lavare pedes discipulorum suorum, et tergere linteo quo erat **878** praecinctus. Imitemur ergo eum ut habeamus pacem in regno suo. *Psal.* Benedicam Dominum. *Ant.* In diebus illis mulier quae erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod Jesus accubuit in domo Simonis leprosi, attulit alabastrum unguenti. Et stans retro secus pedes Domini Jesu, lacrymis coepit rigare pedes ejus, et capillis capitis sui tergebat, et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat. *Psal.* Miserere mei, Deus, secundum. *Ant.* Diligamus nos invicem, quia charitas ex Deo est, et qui diligit fratrem suum ex Deo natus est. Et vide [videt] Deum. *Psal.* Ecce quam bonum. *Ant.* Si ego Dominus et magister lavi vobis pedes, quanto magis vos debetis alter alterius lavare pedes. *Psal.* Quam dilecta. *Ant.* In hoc cognoscent omnes, quia mei estis discipuli, si dilectionem habueritis in invicem. *Psal.* Confitemini Domino, et invocate. *Ant.* Locutus est omnipotens discipulis suis, dicens: Venite et videte pacem fallacem quam protulit proditor; fingit amare me labiis, et odium cordis protulit mortem. Anathema Aramachamatale [Maranatha] discipulum. *Ant.* Discumbens Dominus accepit panem, et dedit discipulis suis, dicens: Accipite et manducate hunc panem, et sciatis quia hoc est corpus meum. Et hunc calicem, et bibite ex illo, et sciatis quia hic est sanguis meus novi Testamenti; effunditur pro universis [in] remissionem peccatorum. *Ant.* Locutus est Dominus discipulis suis: Exemplum enim dedi vobis, ut alter alterius pedes vestros lavetis, quia in hoc cognoscent omnes homines quod mei estis discipuli, si vos invicem dilexeritis. *Ant.* Ubi est charitas et dilectio, ibi sancta est congregatio, ibi nec ira est nec indignatio, sed firma charitas in perpetuum. Christus descendit mundum redimere, ut liberaret a morte hominem. Exemplum praebuit suis discipulis, ut sibi invicem pedes abluerent. *Ant.* Domine, tu mihi lavas pedes. Respondit Jesus, et dixit ei: Et si non laveri tibi pedes, non habebis partem mecum. *Ant.* Domine, non tantum pedes, sed et manus et caput. *Ant.* Vos vocatis me Magister et Domine. *Ant.* Mulier quae erat in civitate peccatrix. *Ant.* Maria autem unxit pedes Jesu. *Ant.* Congregavit nos Christus ad glorificandum seipsum. Reple, Domine, et animas nostras sancto Spiritu, alleluia.